

SLUŽBENI GLASNIK OPĆINE LJUBUŠKI

Godina XLVI – Broj 2	Ponedjeljak 18. ožujak 2013. Ljubuški	Izlazi prema potrebi Cijena
----------------------	--	--------------------------------

026

Na temelju članka 29. i 174. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10), članka 8. Odluke o organiziranju i funkcioniranju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području Općine Ljubuški („Službeni glasnik Općine Ljubuški“, broj: 1/11) i članka 121. Statuta Općine Ljubuški („Službeni glasnik Općine Ljubuški“, broj: 4/06, 2/08, 4/09 i 4/12), Općinsko vijeće Ljubuški na VI. sjednici održanoj dana 15.03.2013. godine, d o n o s i

III.

Ova Odluka stupa na snagu danom objave u Službenom glasniku Općine Ljubuški.

OPĆINSKO VIJEĆE LJUBUŠKI

Broj:01-02-562/13.
Ljubuški, 15.03. 2013. godine

PREDSJEDNIK,

Toni Kraljević, v.r.

ODLUKU

o usvajanju Programa razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Općini Ljubuški za razdoblje od 2013. do 2017. godine.

I.

Usvaja se Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Općini Ljubuški za razdoblje od 2013. do 2017. godine.

II.

Sastavni dio ove Odluke je Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Općini Ljubuški za razdoblje od 2013. do 2017. godine.

BOSNA I HERCEGOVINA
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
OPĆINA LJUBUŠKI

OPĆINSKO VIJEĆE LJUBUŠKI

PROGRAM RAZVOJA

ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA U OPĆINI LJUBUŠKI

ZA RAZDOBLJE OD 2013. DO 2017. GODINE

Ljubuški, veljača 2013. godine

027

PROGRAM RAZVOJA

ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA U OPĆINI LJUBUŠKI ZA RAZDOBLJE OD 2013. DO 2017. GODINE

I

UVOD

Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u općini Ljubuški za razdoblje od 2013. do 2017. godine (u daljnjem tekstu: Program razvoja) predstavlja okvirni i temeljni dokument, kojim će se, u procesu razvoja i izgradnje sustava zaštite i spašavanja, unaprijediti provedba Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća (u daljnjem tekstu: Zakon o zaštiti i spašavanju), provedbeni i drugi akti proistekli iz toga Zakona, odrediti smjerovi razvoja kroz provedbu konkretnih akcijskih planova i prioriteta, uskladiti i funkcionalno objediniti rješenja nositelja planiranja iz drugih sistemskih zakona koja se odnose na ostvarivanje sadržaja mjera zaštite i spašavanja, osobito u ostvarivanju prevencije i postizanja spremnosti za odgovor na prirodne i druge nesreće na području općine Ljubuški.

Ovaj Program razvoja sadrži sljedeća pitanja:

1) Politiku razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u općini Ljubuški (u daljnjem tekstu: Općina),

2) Strateške pravce razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara s akcijskim planovima njihove realizacije,

3) Posebne dokumente o sadašnjem stanju razvoja sustava zaštite i spašavanja i načinu realizacije zadataka iz Programa razvoja u pojedinim oblastima.

II

POLITIKA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA U OPĆINI LJUBUŠKI

Politikom razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Općini (u daljnjem tekstu: Politika razvoja) utvrđuje se politika, vizija i ciljevi, kao i strateški pravci razvoja zaštite i spašavanja u Općini.

Politika razvoja jeste okvirni i temeljni dokument, kojim se omogućuje donošenje i provedba zakona, provedbenih i drugih akata, odlučuje o temeljnim načelima i opredjeljenjima, područjima razvoja, akcijskim planovima i prioritetima na razini Općine.

1. VIZIJA I CILJEVI

Kako je cilj strateškog razvojnog planiranja integralni razvoj, pri čemu integralni razvoj ne treba shvaćati kao usporedno ostvarivanje *političko – ekonomskih* (gospodarskih), *socijalno – sigurnosnih* (društvenih) i *ciljeva zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara*, već kao ostvarenje jednog cilja koji integrira sve troje.

To ne znači integrirati tri problema u program, *nego integrirati tri problema u jedinstvenu viziju razvoja i iz nje izvedenih ciljeva.*

Program razvoja treba krenuti od postojeće situacije i ključnih problema sustava

zaštite i spašavanja, raspoznajući buduće ciljeve razvoja zaštite i spašavanja, povezujući sadašnjost i budućnost kao ostvarivanje željenog cilja.

Osloncem na postojeću razvijenost upravnih i operativno – stručnih tijela, službi i postrojbi civilne zaštite, u potpunosti funkcionalno integrirati postojeću nepovezanost značajnih elemenata sustava zaštite i spašavanja u tijelima uprave, osobito u protupožarnoj zaštiti i vatrogastvu, zaštiti i spašavanju iz ruševina, zaštiti od poplava i spašavanju na vodi, higijensko – epidemioloških službi, zdravstvenih ekipa u okviru službi hitne pomoći, kapacitete Oružanih snaga BiH, MUP – a i policije i drugih pravnih osoba od značaja za zaštitu i spašavanje, da se ozbiljnije zakorači ka bitnim područjima zaštite i spašavanja u postizanju pripravnosti i spremnosti za uspješan odgovor na prijetnje i ugroze od prirodnih i drugih nesreća.

1.1. VIZIJA RAZVOJA

- **Donošenjem** Zakona o zaštiti i spašavanju, Općinska, zakonodavna i izvršna vlast i pravne osobe i građani stekli su pravo i obvezu izgradnje sustava zaštite i spašavanja ljudi, materijalnih dobara i okoliša od prirodnih i drugih nesreća. Temeljem toga, postojeće strukture u Općini i drugim pravnim osobama, dužne su u okviru svoje redovite djelatnosti, zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara i okoliša tretirati kao najvažnije pitanje održivog razvoja, sukladno ovome zakonu i drugim zakonskim i provedbenim propisima.
- Općim zaključcima iz Procjene ugroženosti Općine od prirodnih i drugih nesreća (u daljnjem tekstu: Procjena ugroženosti), koju je 20.02. 2013. godine donio Općinski načelnik, ukazuje se na nužnost provođenja planskih

preventivnih i operativno – stručnih mjera zaštite i spašavanja, za postizanje spremnosti u odgovoru na prijetnje od prirodnih i drugih nesreća i ključnih opasnosti kod svih nositelja planiranja: zakonodavne i izvršne vlasti, pravnih osoba i građana.

- Materijalno – tehničkim opremanjem operativnih snaga, edukacijom stožera civilne zaštite za upravljanje u prirodnim i drugim nesrećama i osoba za vođenje akcija zaštite i spašavanja, uspostavom odgovarajućeg sustava obrazovanja za potrebe zaštite i spašavanja i razvijanjem svjesnosti o kulturi zaštite i spašavanja kod građana u mjestima gdje žive i rade, omogućiti smanjenje utjecaja prirodnih i drugih nesreća, onemogućavanje gubitaka ljudskih života, kao i šteta u materijalnim dobrima i okolišu.

1.2. CILJEVI RAZVOJA

Pored prethodno iznesenih elemenata vizije razvoja, a uvažavajući naučene lekcije, vlastite i drugih, a posebice iskustva proteklog teškog razdoblja, pojave, događaje i trendove koji imaju ili mogu imati utjecaj na organizaciju i funkcioniranje sustava zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara za buduće razdoblje od 2013. do 2017. godine izvode se sljedeći ciljevi:

Uspostavljanje sustava zaštite i spašavanja koji će biti u stanju djelovati i odgovoriti na sve potencijalne ugroze, na način da cjelovito, dugoročno i u najvećoj mjeri zadovolji potrebe Općine i njenih građana, na smanjenju utjecaja prirodnih i drugih nesreća na život i zdravlje ljudi, materijalna dobra i okoliš i učinkovitom otklanjanju posljedica prirodnih i drugih nesreća, ako se dogode;

Organiziranje službi zaštite i spašavanja iz pravnih osoba čija je djelatnost podudarna ili slična potrebama u zaštiti i spašavanju i koji imaju odgovarajuće resurse organiziranja sustava zaštite i spašavanja u Općini. Tamo gdje ne postoje uvjeti osnivanja službi zaštite i spašavanja od pravnih osoba, osnovati postrojbe civilne zaštite specijalizirane namjene u Općini.

- Povećati suradnju nositelja planiranja, stručno usmjeravanje aktivnosti i resursa, usklađivanje i koordinaciju u zaštiti i spašavanju u Općini, primjenom svih raspoloživih mehanizama ozakonjene upravne nadležnosti, na taj način da je zaštita i spašavanje sastavni dio svih politika, planova i programa;
- Organizirati i izgraditi djelotvoran i prilagodljiv sustav zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara usmjeren na ostvarivanje vizije i ciljeva po svakom elementu, posebice na povećanju stupnja prevencije, u okviru koncepta održivog razvoja prilagođenog interesima i potrebama konkretnih sredina, sukladno karakteru političko – pravnog, administrativno – teritorijalnog državnog uređenja, zaključcima iz Procjene ugroženosti;
- Definirati i izgraditi podesnu strukturu snaga za zaštitu i spašavanje čija će okosnica biti pravne osobe koje se u okviru redovite djelatnosti bave nekim od poslova zaštite i spašavanja i posjeduju visoku razinu spremnosti, a ostale parcijalne kapacitete legislativom harmonizirati (nevladin sektor, udruge građana, vatrogastvo i protupožarna zaštita, radio – amaterstvo, zaštita na vodi i pod vodom i sl.) i njihovu djelatnost u cijelosti integrirati u jedinstven sustav zaštite i spašavanja kako ne bi dolazilo do dupliranja poslova i rasipanja resursa;

- Dograditi postojeći sustav zaštite i spašavanja izazovima koje će pred njega staviti strukturalne reforme u raznim oblastima (vojske i policije) sigurnosnog i obavještajnog sustava, kako bi se kapitalizirali učinci civilno – vojne suradnje u tranziciji civilne obrane ka zaštiti civila;

2. TEMELJNA NAČELA I OPREDJELJENJA

Svi oblici zaštite i spašavanja moraju se provoditi sukladno načelima međunarodnog humanitarnog prava i međunarodnog prava o zaštiti ljudi, životinja, kulturnih dobara i okoliša od opasnih utjecaja prirodnih i drugih nesreća, te sukladno preuzetim međunarodnim obvezama (Ženevskom konvencijom o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba iz 1949. godine, kao i Dopunskim protokolom o Ženevskim konvencijama iz 1977. godine, Konvencijom o zaštiti kulturnih dobara u slučaju oružanih sukoba iz 1954., Drugim protokolom o zaštiti kulturnih dobara u slučaju oružanih sukoba iz 1999., Konvencijom o zabrani upotrebe sredstava za promjenu okoline u vojne i druge neprijateljske svrhe iz 1976., Dopunskim protokolom ženevskih konvencija i preporuka u svijetu prihvaćene rezolucije 46/182 iz 1991. godine o jačanju i koordinaciji humanitarne pomoći UN, koja uključuje glavna načela provođenja humanitarne pomoći UN i zemalja članica i preporuke u provođenju specifičnih mjera prevencije i pripravnosti za brz i koordiniran odgovor u prirodnim i drugim nesrećama, kao i neobvezujućih preporuka iz Osla, a koja obuhvaćaju načela, mehanizme i procedure koje se odnose na djelovanje vojno – civilnih snaga u mirnodopskim prirodnim i drugim nesrećama) i načelima proisteklim iz Zakona o zaštiti i spašavanju i drugim propisima iz ove oblasti.

Na temelju prethodnog, temeljna opredjeljenja u ovom području su:

- Svaki građanin ima pravo na zaštitu i spašavanje, ako je zbog prirodne i druge nesreće ugrožen njegov život, zdravlje i imovina;
- U slučaju prirodne i druge nesreće zaštita i spašavanje ljudskih života ima prednost pred svim drugim zaštitnim i spasilačkim djelatnostima;
- Svaka fizička i pravna osoba ima pravo i obvezu samostalno i skupa s drugim provoditi zaštitu od prirodnih i drugih nesreća;
- U slučaju prirodne i druge nesreće svatko je dužan pomagati u okviru svojih mogućnosti i sposobnosti. Čovjeku koji je u životnoj opasnosti svatko mora priteći u pomoć, ukoliko na taj način ne ugrožava svoj život ili zdravlje. Ako ne može pomoći, treba o tome žurno obavijestiti operativni centar civilne zaštite Općine ili za pomoć se pobrinuti na drugi način;
- Sve aktivnosti za zaštitu i spašavanje su humanitarne i nepolitičke naravi;
- Općina organizira zaštitu od prirodnih i drugih nesreća kao jedinstven i cjelovit sustav;
- Općina je izravno odgovorna za provođenje zaštite i spašavanja na svome području;
- Preventivne mjere moraju imati prednost nad svim oblicima planirane zaštite od prirodnih i drugih nesreća;
- Građanima moraju biti dostupne informacije o opasnostima, zaštiti i mogućnostima njihovog sudjelovanja u odlučivanju o načinu ostvarivanja zaštite od prirodnih i drugih nesreća;
- Organizirane snage zaštite i spašavanja u ratu, obvezne su pomoći provođenju humanitarnih načela određenih Ženevskim konvencijama;
- Podaci o opasnostima, planovima, mjerama i aktivnostima za zaštitu i spašavanje su javni;
- Svaki punoljetni građanin mora obavijestiti najbliži operativni centar civilne zaštite, policiju o svakoj opasnosti ili prirodnoj i drugoj nesreći odmah kada je uoči ili za nju sazna;
- Sukladno Zakonu o zaštiti i spašavanju svaka fizička i pravna osoba odgovorna je za provođenje zaštite i spašavanja u slučaju prirodnih i drugih nesreća;
- Općina, putem operativnog centra civilne zaštite i sredstava javnog informiranja, mora obavijestiti stanovništvo o opasnostima, načinu zaštite i upoznati ih s planovima zaštite i spašavanja i pravilima ponašanja u slučaju prirodne i druge nesreće;
- Fizičke i pravne osobe dužne su pravodobno izvršiti sve predviđene mjere zaštite svojih objekata i uposlenika od eventualnog nastanka prirodne ili druge nesreće kroz provođenje mjera zaštite i spašavanja propisanim u odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju, kao i osiguranja imovine kod nadležnih osiguravajućih kuća. Eventualnu pomoć u saniranju nastalih šteta mogu tražiti od drugih fizičkih i pravnih osoba, tek ako su proveli prethodne aktivnosti;
- Priprema sustava zaštite i spašavanja temelji se na prilagodbi organizacije materijalnim i ljudskim mogućnostima Općine, te razvijenosti kritične infrastrukture i stupnju osjetljivosti na pojedine vrste ugroza;
- Općina, u slučaju prirodne ili druge nesreće prvo upotrebljava svoje snage i sredstva za zaštitu i spašavanje. U slučaju, kada zbog velikog obujma nesreće snage i sredstva Općine nisu dovoljne, Općina traži pomoć od susjednih općina. Ako i njihova pomoć nije dovoljna, Općini pomoć dodjeljuje Županija, Federacija BiH i država Bosna i Hercegovina sukladno mogućnostima;
- Oružane snage Bosne i Hercegovine i obrambena sredstva mogu se upotrijebiti

- za zaštitu i spašavanje kada raspoloživi civilni resursi nisu dovoljni za brzo i učinkovito izvođenje akcija zaštite i spašavanja i kada vojska nije prioritetno potrebna za obavljanje obrambenih zadataka, temeljem Zakona o obrani Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 88/05) i Vojnoj doktrini Oružanih snaga (*poglavlje III, pružanje pomoći civilnim vlastima za vrijeme prirodnih i drugih nesreća*);
- Uporaba snaga i sredstava u slučaju prirodne i druge nesreće, mora biti dovoljna i ekonomična u razmjeru s ugroženošću, odnosno posljedicama prirodne i druge nesreće;
  - Izvođenje akcija zaštite i spašavanja temelji se na obvezatnom provođenju odluka Općinskog stožera civilne zaštite. Ako kojim slučajem bude razvidno da odluka upućuje na vršenje kaznenog djela ili kršenje međunarodnog humanitarnog prava, nitko nije obavezan i ne smije provoditi takvu odluku;
  - Svaki ovlaštenu dužnosnik civilne zaštite, zapovjednik, šef službe odnosno vođa skupine i spasilac mora znati tko je njegov nadređeni;
  - Da bi spriječili ili bar ublažili posljedice prirodnih i drugih nesreća treba brzo reagirati i učinkovito raditi. Zbog toga, snage za zaštitu i spašavanje moraju biti organizirane, opremljene i osposobljene tako da se u slučaju prirodne i druge nesreće mogu odazvati u što kraćem roku;
  - Snage i sredstva za zaštitu i spašavanje organiziraju se zavisno od Procjene ugroženosti i usklađene potrebe na razini Općine;
  - Službe zaštite i spašavanja organiziraju se za obavljanje onih zadaća zaštite i spašavanja za koje postoje razvijeni kapaciteti u Općini, (institucijama, zavodima, ustanovama, javnim poduzećima, postojećim dragovoljnim ili profesionalnim spasilačkim službama);
  - Postrojbe civilne zaštite organiziraju se po prostornom i funkcionalnom načelu, a mogu i u kombinaciji oba načela;
  - Kod organiziranja i provođenja zaštite i spašavanja u načelu se koriste postojeći konceptualni materijalni i drugi resursi, ali i prepoznati kapaciteti strukovnih organizacija, udruga građana i organizacija civilnog društva;
  - Provođenje djelatnosti zaštite i spašavanja u miru, izvanrednim uvjetima zahtijeva stabilnu organizacijsku strukturu, opremljenu i osposobljenu za vršenje zadaća u svim uvjetima prirodne i druge nesreće;
  - Pripadnici snaga za zaštitu i spašavanje imaju pravo na zaštitu pri radu za što su odgovorni njihovi utemeljitelji. Za provođenje propisanih mjera za zaštitu i zdravlje na radu skrbe tijela koja izravno zapovijedaju određenim postrojbama, službama i svim drugim snagama u operativnoj situaciji;
  - Rješenja i postupci iz planova zaštite i spašavanja moraju biti jednostavni, jasni i razumljivi i prethodno simulirani kroz oblike obuke radi provjere valjanosti i ažurnosti, s čime moraju biti upoznati svi čimbenici njihove izvedbe;
  - Korištenje preventivnog pristupa podrazumijeva ostvarivanje priprema za provođenje zaštite i spašavanja koje imaju nezamjenjivu ulogu. Skupe, a učinkovite mjere ne smiju biti izgovor niti razlog odlaganja njihove realizacije od strane nositelja planiranja za slučajeve kada postoji opasnost velike ili nepopravljive štete;
  - Za svaku fizičku i pravnu osobu koja je namjerno ili uz nepažnju uzrokovala ugroženost zbog koje su nastali troškovi dodatnog provođenja mjera, odnosno koja je uzrokovala naknadnu štetu, primjenjuju se odredbe Zakona o

obligacijama (“Službene novine Federacije BiH”, broj: 29/03);

- Protiv poznatih rizika po pravilu treba se zaštititi;
- Općina po pravilu skrbi za pomoć, odnosno socijalnu zaštitu samo onim pojedincima koji je sami sebi ne mogu osigurati;
- Pomoć u slučaju prirodne i druge nesreće po pravilu je besplatna.

U postupcima proračunavanja potrebnih sposobnosti za nošenje s procijenjenim opasnostima i mogućim posljedicama koristit će se dana načela.

3. PODRUČJA RAZVOJA SUSTAVA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Planiranje razvoja sustava zaštite i spašavanja za suprotstavljanje prirodnim i drugim nesrećama je izvodljiv i isplativ način da se osigura učinkovito suočavanje s posljedicama djelovanja tih nesreća. Brzo i učinkovito djelovanje operativnih snaga zaštite i spašavanja uz dobro provedenu suradnju i koordinaciju, odnosno upravljanje u prirodnim i drugim nesrećama, može spasiti mnoge živote, smanjiti socijalno – ekonomske, političke i sigurnosne poremećaje, spriječiti lanac naknadnih nesreća, koje mogu izazvati i veće posljedice od utjecaja prirodne ili druge nesreće koja se već dogodila.

Programom razvoja uspostavlja se međuresorna suradnja nositelja planiranja, veza između različitih stručnih profesionalnih i dragovoljnih skupina i ukazuje na elemente njihovog zakonskog i funkcionalnog djelovanja u produciranju mogućnosti novog, prikladnog odgovora društvene zajednice na prirodne i druge nesreće. Razumijevanje logike koja stoji iza procesa izrade Programa razvoja, preduvjet je za prikladan slijed potrebnih koraka.

Od Programa razvoja ne očekuje se da će omogućiti upravljanje i operativni razvoj namjenskih kapaciteta zaštite i spašavanja za slučaj prirodnih i drugih nesreća, ali se očekuje smjer i pravac izgradnje i integriranje elemenata u jedinstven sustav zaštite i spašavanja koji omogućuje vladama, organizacijama, zajednicama i ovlaštenim pojedincima i građanima da brzo i učinkovito odgovore na prirodne i druge nesreće.

Utjecaji prirodnih i drugih nesreća razlikuju se po načinu iskazivanja, razinama i vrsti izazvanih oštećenja, zemljopisnom obujmu, rasporedu izazvanih šteta i stupnju upozorenja koji se može očekivati. Ali načini odgovora, uključeni nositelji planiranja (službe i druga tijela uprave), sektori – oblasti, konceptualni resursi po vrsti i obujmu, protok informacija, način ostvarivanja komunikacijsko – informacijske podrške upravljanju u prirodnim i drugim nesrećama i drugi dijelovi žurnog odgovora zajednice, imaju jasne sličnosti.

Razvoj zaštite i spašavanja suštinski treba biti usmjeren postizanju uspješnog odgovora na prirodne i druge nesreće, spašavanju života, skrbi za beskućnike, ostvarivanju mjera oporavka i održanju kontinuiteta umješnog upravljanja u prirodnoj i drugoj nesreći na pogođenom području Općine.

Petogodišnjim Programom razvoja omogućuje se uobičajeno godišnje planiranje, izrada planova zaštite i spašavanja temeljem važnih podataka iz Procjene ugroženosti, nadzor i odgovornost nad provođenjem i kontinuirane popravke postojećih rješenja u odnosu na promijenjene okolnosti, mjesto zbivanja, jačinu i točne osobine hitnosti kojima će trebati upravljati.

Stoga će biti potrebno pravodobnim, racionalnim, timskim radom različitih struka i profila, na temelju novih tehničko – tehnoloških standarda, uz uporabu novijih dostignuća u

zaštiti i spašavanju, uz angažiranje domaćih resursa i znalaca u vrlo kratkom vremenu razviti/obnoviti novi učinkovit sustav zaštite i spašavanja radi poboljšanja organiziranosti, upravljanja i materijalne pokrivenosti zaštite i spašavanja u uvjetima provođenja društvenih, sigurnosnih, obrambenih, ekonomskih i tehničko – tehnoloških reformi.

Multidisciplinarnost sadržaja mjera zaštite i spašavanja, prisutna fragmentacija nositelja zaštite i spašavanja, podložnost, način, obujam i vrste posljedica od prirodnih i drugih nesreća i sposobnost odgovora na izazove prirodnih i drugih nesreća, upućuju određenje strateških područja razvoja sustava zaštite i spašavanja čiji je središnji stup razvoja u osiguranju kontinuiteta upravljanja u tim uvjetima.

Uključivanje područja razvoja u ciklus upravljanja u situacijama prirodnih i drugih nesreća je s namjerom da se osigura društvena, stručna i znanstvena usmjerenost prema zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od višestrukih posljedica koje te nesreće sobom nose.

Koncept strateškog programiranja i planiranja razvoja sustava zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara se stručno, metodički i logički podrazumijeva u okviru dvije faze i u četiri (4) međusobno povezana područja razvoja i to:

3.1. FAZA SMANJENJA RIZIKA KOJI PRETHODI PRIRODNOJ I DRUGOJ NESREĆI

3.1.1. Prevencija od prirodnih i drugih nesreća

3.1.1.1. Ublažavanje kao dio područja prevencije

3.1.2. Pripravnost/spremnost za odgovor na izvanredne situacije

3.2. FAZA ODGOVORA I OPORAVKA NAKON PRIRODNE ILI DRUGE NESREĆE

3.2.1. Odgovor

3.2.2. Oporavak

3.1. FAZA SMANJENJA RIZIKA KOJI PRETHODI PRIRODNOJ I DRUGOJ NESREĆI

3.1.1. Prevencija od prirodnih i drugih nesreća

Prevencija kao razvojno područje zaštite i spašavanja jeste centralna točka aktivnosti nositelja planiranja institucija javne vlasti, pravnih osoba i građana u pripremama društvene zajednice za odgovor na izazove prirodnih i drugih nesreća.

Cilj prevencije od prirodnih i drugih nesreća, u djelokrugu rada i odgovornosti svih nositelja planiranja je sprječavanje, onemogućavanje i smanjenje rizika i izvora ugrožavanja, te sprječavanje i ublažavanje posljedica tih nesreća.

Temeljem zakonskog djelokruga rada, nadležna tijela u jedinici lokalne samouprave obvezna su planirati i provoditi prevenciju od prirodnih i drugih nesreća jednako kao i građani, strukovne udruge građana, organizacije civilnog društva i druge organizacije sukladno njihovoj djelatnosti.

Planiranje mjera prevencije ostvaruje se kroz programe i planove zaštite od prirodnih i drugih nesreća u okviru razvojnih ciklusa za pojedine djelatnosti u kontekstu sljedećih aspekata:

- Planiranja održivog razvoja društvene zajednice u Općini;
- Najprikladnije politike Općinskog upravljanja u prirodnim i drugim nesrećama;

- Prikladnim zakonodavstvom o zaštiti i spašavanju;
- Planiranjem u zaštiti i spašavanju (planovi zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća).

Provođenje mjera prevencije u zaštiti i spašavanju oslonjeno je na područja rada nositelja planiranja i uređuje se područnim (sektorskim) zakonodavstvom.

Provođenje preventivnih mjera, sukladno zaključcima iz Procjene ugroženosti, osobito je važno:

- U oblasti zakonodavstva;
- U oblasti zaštite zdravlja ljudi (epidemije);
- U oblasti planiranja prostornog razvoja, građenja i urbanizma (zaštita od potresa, rušenja, odrona, klizanja i slijeganja tla);
- U oblasti zaštite okoliša, šuma i voda, bilja i biljnih proizvoda (upravljanje otpadom, biljne bolesti i štetočine, požari, poplave, protugradna zaštita, oluja i mraz);
- U oblasti energetike i industrije (eksplozije, plinova i opasnih tvari);
- U oblasti protupožarne zaštite i vatrogastva (šumski i drugi požari, eksplozije plinova i opasnih tvari);
- U oblasti zaštite životinja i namirnica životinjskog podrijetla (epizootije, zoonoze);
- U oblasti radijacijske, kemijske i biološke zaštite (radijacijsko i drugo onečišćenje zraka, vode i tla);
- U oblasti prometa i komunikacija;
- Rizici uslijed visokog snijega i velikih snježnih nanosa;
- Rizik od mina i neeksplozivnih ubojitih sredstava.

3.1.1.1. Ublažavanje

Učinci prirodne i druge nesreće proizvode izravne i neizravne posljedice po ljude i materijalna dobra, zaustavljanje jednih ne znači da druge neće nastaviti štetno djelovati.

Polazno stajalište uz ovu prosudbu je da i pored toga što je moguće spriječiti neke učinke prirodne i druge nesreće, drugi učinci će očigledno nastaviti postojanje, ali se oni mogu izmijeniti ili smanjiti uz uvjet da se poduzme odgovarajuća akcija.

Razvojna orijentacija na ovom području uglavnom podrazumijeva stručne mjere usmjerene na smanjenje sila udara, rušilačkog djelovanja prirodne ili druge nesreće u Općini po ljudi i materijalna dobra.

Područje ublažavanja faktički je nastavak ojačanja prevencije primjenom konkretnih mjera i aktivnosti, koje se načelno dijele na:

3.1.1.1.1. Administrativno – stručne mjere:

- a) Financijski poticaji usmjereni na promoviranje strukturalnih mjera ili ublažavanja, tehničku pomoć, olakšice osiguranja, porezne olakšice itd.,
- b) Razvoj zakonskog okvira,
- c) Obuka i obrazovanje,
- d) Izgradnja i razvoj upravnih i stručnih institucija,
- e) Instaliranje sustava za operativni centar civilne zaštite,
- f) Svjesnost javnosti.

3.1.1.1.2. Građevinsko – tehničke stručne mjere

Uobičajene građevinsko – tehničke stručne mjere ublažavanja izravno su u funkciji učinkovite zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara i razvijaju se na temelju:

- a) Odgovarajućeg prostornog planiranja,

- b) Procjene fizičkih sila koje mogu nastati potencijalnim opasnostima od prirodnih nesreća,
- c) Planiranje i analiza mjera da bi se odoljelo takvim silama,
- d) Umijeće građenja s odgovarajućom kontrolom i nadzorom.

Tim preventivnim mjerama se doprinosi kvaliteti izgradnje objekata koji će biti otporni na sile izazvane prirodnim nesrećama što će omogućiti:

- a) Izgradnju građevina koje će biti otporne na fizičke sile izazvane prirodnim nesrećama (potresima, poplavama, snježnim nanosima, jakim vjetrovima, itd.),
- b) Ojačavanje postojećih građevina da bi ih učinili još otpornijim na fizičke sile prirodnih nesreća.

3.1.2. Pripravnost/spremnost za odgovor na izvanredne situacije

Područje razvoja pripravnosti/spremnosti Općine međusobno je uvjetovano postizanju stanja boljeg od prethodnog ili zatečenog u odnosu na probleme upravljanja prirodnim i drugim nesrećama u svim fazama. Faze upravljanja u prirodnim i drugim nesrećama u načelu trebaju biti poistovječene razvojnim područjima zaštite i spašavanja kako bi se osigurala učinkovitost sustava zaštite i spašavanja.

Zahtjevom za postizanjem pripravnosti/spremnosti, kao razvojnim područjem zaštite i spašavanja omogućuje se nositeljima planiranja u Općini, organizacijama civilnog društva, udrugama građana i pojedincima, brzo i učinkovito djelovanje u odgovorima na izazove prirodnih i drugih nesreća.

Razvoj područja pripravnosti temelji se na planskom pristupu kojim se povezuju svi

aspekti zakonskih područja rada nositelja planiranja.

Institucije pravnog sustava su zakonski, po definiciji, odgovorne za očuvanje stabilnosti i vitalnosti Općinske vlasti i u uvjetima prirodnih i drugih nesreća, uspostavljanjem stožera civilne zaštite kao operativno – stručnih tijela za dužnosti upravljanja u prirodnim i drugim nesrećama i stvaranjem potrebitih pretpostavki za njihov rad, što podrazumijeva ljudske i materijalno – tehničke resurse, namjenski izgrađene i opremljene prostorne kapacitete.

Prirodne i druge nesreće, bez obzira na stupanj razvijenosti sustava zaštite i spašavanja, skoro redovito iznenade nositelje planiranja i uvijek su kompliciranije nego što se to predvidi u procjenama ugroženosti.

Razvojno usmjerenje pripravnosti/spremnosti treba fokusirati na najosjetljivije komponente i to:

- a) Organizaciju i planiranje, što sadrži jasnu i sveobuhvatnu politiku u zaštiti i spašavanju, odgovarajuće i kvalitetne i održive propise o prirodnim i drugim nesrećama i kvalitetne doktrinarne dokumente po mjerama zaštite i spašavanja, obučavanje i osposobljavanje, jasnu i funkcionalnu organizacijsku strukturu snaga, strukturu upravljanja u situacijama prirodnih i drugih nesreća, pouzdane procjene za aktivnosti pripravnosti u situacijama prirodnih i drugih nesreća, okvir za planiranje, posebno za žurni odgovor, kao što je evakuacija stanovništva ili njegovo privremeno premještanje u sigurna područja,
- b) Resursi, pod kojima podrazumijevamo objekte i sustave za upozoravanje i operativno vođenje akcija zaštite i spašavanja, točnu i ažurnu specifikaciju resursa koji će se

- koristiti, opremu, sredstva i zalihe, logističke centre,
- c) Koordinaciju kao proces uvećavanja stupnja pripravnosti i napora u vođenju akcija zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća kroz upozorenje, opasnost i predostrožnost u upravljanju u prirodnim i drugim nesrećama,
  - d) Spremnost i pripravnost operativnog centra civilne zaštite za situacije prirodne i druge nesreće,
  - e) Obuka i svjesnost javnosti o rizicima, opasnostima i nesrećama, psihološke i druge kompenzacijske mjere učinaka pritiska prirodne i druge nesreće.

Pripravnost i spremnost su u praktičkom smislu jedinstveno razvojno područje sustava zaštite i spašavanja, međusobno ovisni i povezani od čije kvalitete ovise operacije razvojnog područja odgovora na prirodne i druge nesreće.

Spremnost je praktično stanje trenutačnih kapaciteta i sposobnosti nositelja planiranja institucija tijela upravljanja u zaštiti i spašavanju, organizacija civilnog društva, udruga građana i pojedinaca da brzo i učinkovito odgovore na sve izazove prirodne i druge nesreće.

WHO – World Health Organization (Svjetska zdravstvena organizacija) je 1995. godine promovirala „spremnost“ kao stanje koje povezuje učinkovitu pripravnost sa učinkovitom pomoći.

Temeljem toga, sasvim je prihvatljiva definicija WHO o stanju spremnosti kao „organiziranosti postojećih tehničkih kapaciteta pojedinog sektora, institucije ili organizacije“, uzimajući u obzir da je pripravnost razvoj novih i dodatnih kapaciteta tako da bi sljedeći odgovor na izazove prirodne i druge nesreće trebao biti bolji od prethodnog.

Iako blisko povezani, logički skoro istovjetni, leksički podudarni pojmovi, ipak se sistematski i izvedbeno razlikuju.

Zbog toga je vrlo važno da se za ostvarivanje sadržaja mjera zaštite i spašavanja ovisno od procijenjene potrebe pripreme potrebni resursi (planovi, snage, sredstva, oprema, veze i komunikacije i sl.), koji neće biti spremni za izvršenje zadaća ukoliko se ljudstvo ne obučiti i osposobi u vršenju svoje konkretne službe i stručno rukuje sredstvima i opremom, a stožeri civilne zaštite u upravljanju akcijama zaštite i spašavanja.

U razvojnom pogledu posebnu pozornost treba posvetiti sljedećim elementima spremnosti, jer pripravnost nije samoj sebi svrha niti dovoljna bez spremnosti, koja se postiže:

- a) Obukom za usavršavanjem,
- b) Instaliranjem sustava ranog upozoravanja,
- c) Izgradnjom specijaliziranih komunikacijskih sustava za potporu upravljanju procesom u prijenosu govora i podataka,
- d) Uspostavom baze podataka značajnih za zaštitu i spašavanje,
- e) Osiguravanjem namjenskih zaliha u odnosu na potrebe faze smanjenja rizika koji prethodi prirodnoj ili drugoj nesreći,
- f) Zalihe za ublažavanje posljedica, faze oporavka nakon prirodne ili druge nesreće,
- g) Vježbe simulacije – provjere planova zaštite i spašavanja,
- h) Prosljeđivanje ažuriranih tehničkih informacija vezanih za pojedine opasnosti itd.

Navedeni elementi su aktivnosti spremnosti zbog toga što su oni praktično organizacija postojećih općih resursa ili informacija koje bi zadovoljile potrebe

upravljanja u situacijama prirodnih i drugih nesreća (kontingentni planovi).

U normalnim uvjetima, ovi resursi zadovoljavaju druge redovite potrebe. Programi pripravnosti definiraju prilagođavanje ili prečišćavanje ovih funkcija kako bi ih napravili odgovarajućim za korištenje u situacijama prirodnih i drugih nesreća.

3.2. FAZA ODGOVORA I OPORAVKA NAKON PRIRODNE ILI DRUGE NESREĆE

3.2.1. Odgovor

Suština ukupnih priprema društvene zajednice za zaštitu i spašavanje jeste postizanje sposobnosti odgovora (reakcije, intervencije) na izazove prirodnih i drugih nesreća. Zapravo, to je centralno razvojno područje sustava zaštite i spašavanja koje je uvjetovano i određeno postizanjem kvalitete razvoja područja prevencije sa ublažavanjem, a posebno pripravnosti/spremnosti. Iz ovih razloga ovaj Program posebice obrađuje ovo područje.

Mjere odgovora /interventne mjere/ su one koje se poduzimaju neposredno prije (nakon uzbunjivanja) ili poslije udara prirodne i druge nesreće usmjerene ka spašavanju života i zaštiti imovine i sagledavanju trenutanih šteta nastalih na početku te nesreće.

Operacije odgovora /interventne mjere/ izvode se u krajnje teškim uvjetima nametnutim silom destrukcije, teško se realiziraju, zahtijevaju velika požrtvovanja ljudstva, osigurane resurse, prethodno planiranje i programiranje, organiziranost, obučenost i uvježbanost snaga i operativno stručnih tijela za upravljanje procesom.

Učinkovitim odgovorom na stanje prirodne i druge nesreće postiže se smanjenje broja nastradalih, olakšavanje teškoća i patnji, povrat osnovnih uvjeta potrebnih za život i funkcioniranje sustava društvene zajednice.

Temeljem navedenog, glavni vidovi odgovora/interventnih mjera u situacijama prirodnih i drugih nesreća su:

a) Pokretanje interventnog sustava,

- b) Analiza i procjena,
- c) Spašavanje života, vlasništva i okoliša,
- d) Spašavanje ljudi zarobljenih u ruševinama, na vodi, pod vodom,
- e) Trijaža, liječnička pomoć, hospitalizacija, medicinska evakuacija i skrb za žrtve,
- f) Evakuacija osoba sa pogođenog područja,
- g) Gašenje požara i zaustavljanje ispuštanja opasnih tvari,
- h) Organizacija smještaja za stradale (žurne popravke kuća, smještaj u šatore, škole, hotele, sportske dvorane i sl.),
- i) Organizacija ishrane žrtava prirodne ili druge nesreće i djelatnika spasilačkih postrojbi i službi, distribucije artikala hrane, osnovnih životnih namirnica i odjeće, procjene zaliha i šteta na prehrambenom fondu
- j) Osposobljavanje ulaznih i izlaznih putova, raščišćavanje ključnih prometnica, priprema heliodroma i sl. (omogućiti kružni promet unutar pogođenog područja),
- k) Uspostavljanje komunikacija i veza (radio i TV, telefonske, mobilne i informacijske veze),
- l) Opskrba pitkom vodom i strujom,
- m) Organizacija neprestanih zdravstvenih i higijensko – epidemioloških operacija,
- n) Informiranje javnosti i rad s medijima /informacijsko upravljanje/,
- o) Organizacija pojačanih mjera zaštite imovinske i osobne sigurnosti, javnog reda i mira na ugroženom području,
- p) Građevinske operacije na uklanjanju nestabilnih elemenata oštećenih građevina koji predstavljaju opasnost po ljude ili druge građevine,
- q) Praćenje situacije kod stanovništva pogođenog prirodnom ili drugom nesrećom, pronalaženje nestalih osoba i ponovno spajanje obitelji,
- r) Održavanje morala stanovništva.

Navedeni vidovi učinkovitog odgovora u vođenju akcija zaštite i spašavanja zahtijevaju:

- a) Sveobuhvatne informacije o pripravnosti/spremnosti (politička usmjerenja, nositelji planiranja, organizacija, resursi i obučenost),
  - b) Pravodobno i prikladno aktiviranje sustava odgovora (planovi, pripravnost, aktiviranje i dr.),
  - c) Stručno koordiniranje operacija odgovora /vođenje akcija zaštite i spašavanja/,
  - d) Alternativne komunikacije i veze,
  - e) Pregled stanja /mapiranje/ analiza i procjena,
  - f) Kvalitetno i odgovorno upravljanje informacijama,
  - g) Plansku evakuaciju.
- Slabo upravljanje informacijama,
  - Neodgovarajući artikli koji se dostavljaju i računaju kao pomoć,
  - Slaba koordinacija operacija odgovora /interventnih mjera/,
  - Nedostajuću i nedovoljnu svjesnost javnosti,
  - Prihvat međunarodne pomoći.

3.2.2. Oporavak

Oporavak je postupak kojim se Općina pomaže u postizanju odgovarajuće razine funkcioniranja nakon prirodne i druge nesreće na stanje prije nesreće ili u nekim slučajevima, na stanje bolje od onog prije nesreće.

U operacijama odgovora /interventnim mjerama/ redovito se, u više sektora, pojavljuju ozbiljni problemi na koje u razdoblju priprema za zaštitu i spašavanje u okviru područja prevencije, pripravnosti/spremnosti treba obratiti izrazitu pozornost i to:

- Nepostojanje ili neprikladnost kontingentnih planova ili konceptualnih resursa i logističkih centara,
- Funkcionalno neizgrađena pripravnost/spremnost,
- Pravno, organizacijski i tehnički nedostatci kod upozoravanja na opasnosti,
- Stupanj organiziranosti, usklađenosti i razvijenosti i sposobnosti aktiviranja pojedinih elemenata ili cjeline sustava odgovora,
- Fizički, psihološki, socijalno – sigurnosni, zatim ekonomske posljedice učinaka i pritiska udara prirodne ili druge nesreće,
- Teškoće u procjenjivanju i evidenciji šteta i konceptualizaciji procjene o potrebama,
- Netočne i/ili nekompletne informacije iz ankete o stanju stanovništva na pogođenom području,
- Spajanje ljudi (u pogođenom području),

Sa stajališta razvoja ovoga područja zaštite i spašavanja treba imati u vidu da se proces oporavka može otegnuti, vjerojatno na 5 do 10 godina, pa čak i više, čemu se mora prilagoditi i planiranje i programiranje ukupne konsolidacije i stabilizacije.

Usmjerenost razvojnog područja oporavka jeste postizanje stabilizacije stanja na području pogođenom prirodnom ili drugom nesrećom, koja je u odnosu na izravnu operativnu funkciju sustava zaštite i spašavanja života, zdravlja ljudi i materijalnih dobara, najvažnija. Ostale faze oporavka: rehabilitacija i rekonstrukcija su takve aktivnosti koje se mogu izvršavati u okviru redovite djelatnosti, nakon faze saniranja stanja, pa Program razvoja ih neće posebno obrađivati.

Oporavak po pravilu ovisi od uspješnosti odgovora na prirodne i druge nesreće jednako kao što učinkovita prevencija, ublažavanje i pripravnost ovise od naučenih lekcija nakon odgovora i oporavka.

Posebnu pozornost glede oporavka treba posvetiti analizi stanja nakon prirodne ili druge nesreće s ciljem:

- saniranja stanja,

- rehabilitacija osoba pogođenih učinkom prirodne ili druge nesreće,
- prioritetna rekonstrukcija građevina.

Za saniranje stanja osigurati:

- analizu šteta i procjenu potreba, prioritete i potrebno vrijeme reakcije u pružanju pomoći ugroženim ljudima i materijalnim dobrima,
- sanaciju ključnih službi (zdravstvene, komunalne, epidemiološko – higijenske, građevinske, transportne, elektrodistributivne i dr.),
- žurnu popravku kuća, stambenih i drugih objekata koji se mogu popraviti,
- privremeni smještaj ugroženog stanovništva, dostava artikala ishrane i osnovnih životnih potrepština,
- operacije raščišćavanja.

4. PROVEDBA

Uvažavajući činjenicu da Politika razvoja proizlazi iz Procjene ugroženosti, te da su zaključci iz Procjene ugroženosti sastavni dio Programa razvoja, najvažniji dio Politike razvoja čini provedba zaključaka iz Procjene ugroženosti i utvrđene politike u ovoj oblasti.

4.1. UTVRĐIVANJE

STRATEGIJE RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA

Na temelju zaključaka iz Procjene ugroženosti, zatim temeljnim načelima iz Politike razvoja, izrađena je Strategija razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Općini (u daljnjem tekstu: Strategija razvoja), kao drugi dokument Programa razvoja. Strategija razvoja u sebi sadrži usuglašene strateške pravce, sa akcijskim planovima njihovog osiguranja uvažavajući utvrđene faze i područja razvoja naznačene u Politici razvoja.

4.2. RAZVOJNI PROGRAMI I PROJEKTI

Strategija razvoja uključuje konkretne provedbene korake, razvojne programe i projekte, aktivnosti i inicijative s odgovarajućim opisima, nositelje realizacije, rokove, procjenu potrebnih resursa i očekivane učinke realizacije.

Politika razvoja i Strategija razvoja sjedinjuju se s praksom, postaju platformom razvoja i integriranja u jedinstven učinkovit i funkcionalan sustav zaštite i spašavanja, u razdoblju od 2013. – 2017. godine.

Općina će poticati provedbu razvojnih programa i projekata kroz različite mjere i aktivnosti jer su isprepleteni i međusobno povezani trajni zahtjevi za zaštitom i spašavanjem, socijalno sigurnosne datosti i ekonomski razvoj.

To pruža najširu osnovicu za podizanje svjesnosti o potrebi unaprjeđenja ove oblasti najširoom podrškom u strukturi društva, ali i odlučnijim i privrženijim pristupom države u osiguravanju dodatnih sredstava i raznih olakšica u provedbi ovih programa i projekata, znanstveno – istraživačkom radu u zaštiti i spašavanju i dr.

4.3. NOSITELJI PROVEDBE POLITIKE RAZVOJA

4.3.1. Općina

Sukladno Programu razvoja, Općina u svom programu razvoja utvrđuju Politiku razvoja i Strategiju razvoja, u kojima su također sadržani strateški pravci razvoja s akcijskim planovima, obuhvaćajući i primjenjujući utvrđena strateška područja djelovanja od faze smanjenja rizika koji prethodi prirodnoj i drugoj nesreći do faze odgovora i oporavka nakon prirodne ili druge nesreće.

Sve te aktivnosti moraju imati oslonac na vlastite procjene ugroženosti i utvrđenu vlastitu razinu odgovornosti provedbe.

Za ostvarivanje Politike razvoja, sukladno Zakonu o zaštiti i spašavanju odgovorni su: Općinsko vijeće, Općinski načelnik i Općinske službe za upravu.

Službe za upravu u Općini, sukladno definiranim nadležnostima i obvezama dužni su osigurati koordinaciju djelovanja i provedbu ciljeva postavljenih Politikom razvoja i Strategijom razvoja.

Ključna odgovornost navedenih nositelja provedbe Politike razvoja ogleda se u osnovnoj zadaći osiguranja uvjeta razvoja sustava zaštite i spašavanja osiguranjem odgovarajuće organizacije, kadrova, materijalnih resursa. Naime, suštinski cilj razvoja sustava zaštite i spašavanja je osposobljenost i spremnost djelovanja na razini Općine, gdje prirodne i druge nesreće nastaju.

Služba civilne zaštite Općine kao stručno tijelo ima ključnu ulogu u koordinaciji provedbe Politike razvoja i Strategije razvoja, odnosno Programa razvoja.

4.4. FINANCIRANJE PROGRAMA RAZVOJA

U Zakonu o zaštiti i spašavanju u poglavlju financiranje, a osobito od članka 179. do 184. točno su predviđeni izvori sredstava kao i područja ulaganja sredstava iz posebnih naknada.

Na temelju članka 180. Zakona o zaštiti i spašavanju, sredstva potrebna za realizaciju programa i projekata iz odgovarajućih akcijskih planova osigurati će se iz:

- proračunskih sredstava svakog nositelja planiranja u okviru redovitog planiranja za potrebe redovite djelatnosti, u načelu kao dio preventivnih i strukturalnih mjera prije nastanka prirodne ili druge nesreće,

kao i za otklanjanje posljedica prirodne ili druge nesreće;

- posebna proračunska sredstva koja izdvaja općina (1% od godišnjeg društvenog proizvoda) sukladno Procjeni ugroženosti;
- sredstava pravnih osoba, iz osiguranja, dobrovoljnih priloga, međunarodne pomoći i drugih izvora utvrđenih Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim zakonima;
- po osnovu posebne naknade na neto plaće 0,5%, iz sredstava koja pripadaju Općini, a na temelju godišnjeg plana korištenja sredstava zaštite i spašavanja i zadaća utvrđenih u Programu razvoja, u načelu osobito za osiguranje materijalnih resursa – opremanje, te osposobljenosti za odgovor na prirodnu ili drugu nesreću.

Navedeni izvori sredstava i njihov planirani iznos utvrđeni su u posebnom elementu Programa razvoja pod nazivom: „Pregled očekivanih troškova sa izvorima financiranja“.

Ukazujući na visok stupanj ugroza, dosadašnju razinu razvoja sustava zaštite i spašavanja, predviđajuća sredstva neće biti dostatna u ovome razvoju, za osiguranje zadovoljavajuće razine osposobljenosti i spremnosti za odgovor na prirodne i druge nesreće. Iz tih razloga ovisno, o ekonomskom razvoju i dodatnim mogućnostima izvršna i zakonodavna vlast u Općini će nastojati sukladno Procjeni ugroženosti, osigurati fondacije za razvoj zaštite i spašavanja radi integriranja u jedinstven sustav sposoban za učinkovit odgovor na izazove prirodnih i drugih nesreća.

5. ZAKLJUČCI

5.1. Politikom razvoja su na modernim osnovama izraženi ambiciozni ciljevi za izgradnjom i razvojem svih pojedinačnih elemenata i sustava zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, kao cjeline. Ostvarenje

vizije takvoga sustava zaštite i spašavanja, zadaća je najvišega stupnja složenosti, koja zahtijeva prije svega, opredjeljenje te koordiniran napor i podršku svih tijela vlasti, političkih zajednica, svih političkih subjekata, ali i suštinsko prihvaćanje navedenih načela i opredjeljenja od strane svih relevantnih sudionika ovoga poduhvata.

5.2. Provedba Politike razvoja i donošenje Strategije razvoja ukazuju da je sustav zaštite i spašavanja interdisciplinaran i da zahtijeva visoku stručnost i primjenu svih dosadašnjih, ali i novih znanstveno – istraživačkih projekata iz oblasti zaštite i spašavanja.

5.3. Općinski načelnik, Općinsko vijeće i svi drugi zainteresirani subjekti će zajednički raditi na promociji izgradnje sustava zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

III

STRATEŠKI PRAVCI RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA SA AKCIJSKIM PLANOVIMA NJIHOVE REALIZACIJE

I – UVOD

Strateški pravci razvoja zaštite i spašavanja i njihovi akcijski planovi realizacije su osnova ostvarivanja vizije razvoja sustava zaštite i spašavanja u Općini za razdoblje 2013. – 2017. godina.

Strateški pravci razvoja su temeljeni na viziji i ciljevima proklamiranim u Politici razvoja, s tim da su obrađeni kroz utvrđene dvije faze sa četiri međusobno povezana područja razvoja, koja su dana detaljno u Politici razvoja.

II – OPĆENITO O STRATEŠKIM PRAVCIMA

Ova strategija, izražena kroz utvrđene strateške pravce i akcijske planove, je izraz nastojanja da se rastuća svijest o potrebi razvoja zaštite i spašavanja u Općini pretvori u jasan, cjelovit i dugoročan koncept.

Strategija razvoja usmjerava društvena nastojanja da se područja razvoja zaštite i spašavanja ostvare sukladno njihovoj prirodi, njihovim ciljevima i logici funkcioniranja, dok ih u okviru funkcionalnog sustava zaštite i spašavanja povezuju zajednički razlog djelovanja – zaštita i spašavanje života i zdravlja ljudi, materijalnih dobara i okoliša – te zajednički opći ciljevi. To podrazumijeva razlikovanje posebnih funkcionalnih (sektorskih) područja razvoja, odnosno namjenskih institucija (nositelja planiranja), koje su specifično organizirane zbog ostvarivanja navedene funkcije (upravna i stručna tijela civilne zaštite), u odnosu na ostala područja, subjekte i nositelje planiranja, kojima je ostvarivanje uloga i zadaća u sklopu zaštite i spašavanja samo jedna od djelatnosti njihovog zakonskog djelokruga rada, izuzev područja prevencije.

U konačnici Strategija razvoja nudi razumijevanje načina ostvarenja opredjeljenja definiranih u Politici razvoja, u kojoj je za svaki strateški pravac jedinstveno utvrđeno sljedeće:

- Osvrt na sadašnje stanje;
- Razvojnu viziju kroz četiri područja djelovanja (prevencija sa ublažavanjem, pripravnost/spremnost, odgovor i oporavak);
- Osnovni strateški pravci za ostvarenje vizije (provedba);
- Akcijski plan kroz specifikaciju konkretnih akcija koje treba poduzeti prema strateškim pravcima.

Osvrt na sadašnje stanje, sadržajno je obrađeno u Procjeni ugroženosti, tako da se u strateškim pravcima ukratko ukazuje na razloge izbora strateškog pravca razvoja u toj oblasti u

odnosu na one koje nisu prioritet ili čiji je stupanj razvoja zadovoljavajući.

Razvojna vizija razrađena je kroz naprijed navedena četiri područja u kojoj su pored sadašnje normativne uređenosti, koja trenutno osigurava provođenje preventivnih mjera, dodatne mjere koje treba poduzeti u oblasti zakonodavstva, određenih ulaganja u građevinske i druge objekte, objekte infrastrukture i opremanja koja bi mogla dovesti do ublažavanja posljedica ako nastane prirodna ili druga nesreća. Za potrebe osiguranja veće spremnosti specificirani su elementi koji će tu spremnost dići na veću razinu s temeljnim ciljem odgovarajućeg odgovora na nastanak prirodne ili druge nesreće radi smanjenja ili onemogućavanja nastanka ljudskih žrtava ili većih materijalnih šteta.

Provedba strateškog pravca definira programe, projekte ili inicijative za koje se smatra da su u tolikoj mjeri važni za razvoj sustava zaštite i spašavanja, uz izradu ili korištenje stručnih i znanstvenih radova u toj oblasti s prijedlozima izravne financijske potpore nadležnih tijela vlasti.

Iako su važni za ukupan sustav zaštite i spašavanja, neki strateški pravci nisu uključeni u Program razvoja iz objektivnih razloga, zato što pretpostavljaju dugoročniji cilj ostvarenja (više od deset ili dvadeset godina), zbog nedostatnih financijskih sredstava kao rezultat nedovoljnog ekonomskog razvoja ili zbog predstojećih ili najavljenih reformi. To ne znači da nositelji implementacije Programa razvoja, kada se za to steknu uvjeti, sa materijalnim pretpostavkama, ne mogu naknadno definirati takve strateške pravce, utvrditi akcijski plan njegove realizacije, a nakon toga bi se ugradili u ovaj program razvoja i u godišnje financijske planove.

Akcijski plan se bazira na strateškim pravcima danim u područjima razvoja, pa je zbog toga u ovom elementu dan kao posebno poglavlje.

Akcijski plan svakog strateškog pravca razvoja sustava zaštite i spašavanja daje specifikaciju konkretnih akcija za razvoj elemenata sustava zaštite i spašavanja i njihovo integriranje u jedinstven učinkovit i funkcionalan sustav u razdoblju 2013. – 2017. godine.

Samo Akcijski plan utemeljen na dogovorenoj strategiji razvoja kroz područja može tu strategiju oživjeti i ponuditi odgovore na važna pitanja i to:

- Kako to ostvariti;
- Tko je nositelj;
- Do kada uraditi i s kojim očekivanim učincima;
- Čime to ostvariti.

Akcijski plan nudi platformu po kojoj će se Strategija razvoja provesti u praksu.

Akcijski plan okrenut je razvoju, odnosno onim razvojnim aktivnostima koje izravno potiču sveobuhvatan razvoj elemenata sustava zaštite i spašavanja i njihovo integriranje u funkcionalan i učinkovit sustav.

Svaka od aktivnosti treba biti specificirana kroz skicu projektnog zadatka, podrazumijevajući različitu razinu složenosti:

- Razvojni programi usmjereni na jačanje i razvoj određenog područja razvoja ili važnog segmenta određenog područja;
- Razvojni projekti usmjereni na realiziranje konkretnih ciljeva ili produkata, ali od šireg značenja za razvoj sustava zaštite i spašavanja;
- Pojedinačni projekti koji su usmjereni na provedbu konkretnih specifičnih rješenja, ali u cilju prihvaćanja

III – AKCIJSKI PLANOVI

stajališta da će se ta rješenja postići u nekoj etapi razvoja.

Aktivnosti koje će se ostvarivati situirane su po prioritetima i u određenom vremenskom okviru, oslonjene jedna na drugu, s tim da su sve podjednako važne u širem kontekstu.

U skicama projektnih zadataća određeni su nositelji i sudionici.

U akcijskim planovima se naznačuju nositelji izrade i odgovornosti realizacije strateškog pravca, s tim da su i obvezni, a i dana im je mogućnost angažiranja drugih tijela, institucija i eksperata.

Akcijski plan nije ograničen na broj aktivnosti kojima će se provoditi i poticati navedeni strateški pravac. Njega treba promatrati kao plan koji sadrži aktivnosti kroz koje se razvija sustav zaštite i spašavanja u Općini u cijelosti i to od strane svih nositelja planiranja, tijela vlasti, nevladinih organizacija, sudjelovanja međunarodne zajednice, strukovnih udruga, privatnog sektora i građana.

IV – KONKRETNI STRATEŠKI PRAVCI S AKCIJSKIM PLANOVIMA

1) PROGRAM OSIGURANJA MINIMUMA SREDSTAVA ROBNIH I DRUGIH ZALIHA ZA POTREBE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI, KAO DIO SPREMNOSTI I ODGOVORA NA NASTANAK PRIRODNE I DRUGE NESREĆE

1. UVOD

Ratne i druge posljedice, sadašnje stanje ekonomskog razvoja, razina nezaposlenosti i opće stanje siromaštva je temelj za utvrđivanje

strateškog cilja osiguranje minimuma sredstava robnih i drugih zaliha za potrebe zaštite i spašavanja ljudi, kao dio spremnosti i odgovora na nastanak prirodne i druge nesreće, jer iskustva ukazuju na potrebu osiguranja minimuma vlastitih resursa.

2. POSTOJEĆE STANJE

Iskustveno, kroz provođenje akcija zaštite i spašavanja u posljednjih 5 godina, stanje u ovoj oblasti se može izraziti kao potpuno nezadovoljavajuće, jer u mnogim situacijama nadležna tijela nisu bila u mogućnosti osigurati ni minimum zaliha potrebnih za zaštitu i spašavanje.

3. PODRUČJA RAZVOJA

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije, osigurana je kroz:

- Zakon o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave („Službene novine Federacije BiH“, broj: 58/02, 19/03, 38/05, 2/06 i 8/06), kojim su utvrđene ovlasti Federalne direkcije robnih rezervi;
- Zakon o Federalnim robnim rezervama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 46/99), koji je utvrdio obveze i nadležnosti nižih tijela vlasti u pogledu stvaranja zaliha;
- Zakon o zaštiti i spašavanju;
- Zakon o Crvenom križu Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 28/06);
- Zakon o županijskim ministarstvima i drugim tijelima županijske uprave („Narodne novine ŽZH“, broj: 17/09).

Razvojni karakter prevencije u osiguranju robnih zaliha i drugih sredstava ogleda se: u

primjeni stručnih mjera, usmjerenih na osiguranje minimuma potrebnih zaliha lijekova i sanitetskog materijala potrebnih za medicinsku skrb, smještaj, organizaciju ishrane, osiguranje odjeće i obuće, pitke vode, struje i slično za potrebe pogođenog stanovništva.

Sadašnji način organiziranja ovih poslova, kao dio prevencije, odražava politiku upravljanja u ovoj oblasti, kao najprikladniju, po kojoj su sredstva robnih zaliha za potrebe zaštite i spašavanja, u načelu, decentralizirana i približena, eventualno ugroženom stanovništvu na lokalnoj razini.

Ublažavanje kao vizija novog stanja, treba osigurati:

1) Administrativno – stručne mjere:

- donošenje propisa o načinu prikupljanja, čuvanja i korištenja zaliha krvi i krvne plazme, te ostalih potrebnih lijekova i sanitetskog materijala;
- izvršiti izmjene i dopune Zakona o federalnim robnim rezervama, kojima treba decidirano osigurati sredstva zaliha za zaštitu i spašavanje;
- osigurati financijski poticaj, kojim treba dovesti do odgovarajuće spremnosti i odgovora na prirodnu i drugu nesreću, što podrazumijeva da se redovito i u što kraćem vremenu osiguraju sredstva u proračunu Općine za ovu namjenu, a dio financijske podrške, ako se osiguraju sredstva u proračunima i iz sredstva utvrđenih u članku 180. i 184. Zakona o zaštiti i spašavanju.

2) Građevinsko – tehničke mjere

Kao dio prevencije i ublažavanja, građevinsko – tehničke mjere u ovoj oblasti

osigurat će se izgradnjom ili rekonstrukcijom ili prilagođavanjem postojećih objekata za potrebe čuvanja robnih zaliha za zaštitu i spašavanje, s tim da ti objekti moraju biti otporni na procijenjene elemente ugrožavanja i da imaju odgovarajuće uvjete.

b) Pripravnost/Spremnost

Elementi koji će osigurati spremnost u ovoj oblasti su:

- osiguranje logističkih centara u Općini i uz preporuku pune racionalnosti, koja podrazumijeva da ti centri mogu biti i u sastavu pravnih subjekata i drugih nositelja planiranja;
- osigurati odgovarajuće zalihe koje se odnose na ishranu, zdravstveno osiguranje, smještaj unesrećenih i drugo;
- točna i sređena evidencija svih sredstava i opreme u logističkim centrima, i uspostava baze podataka o ovim sredstvima značajnim za zaštitu i spašavanje u Općini;
- osiguranje odgovarajućih zaliha namjenskih sredstava i opreme za potrebe smanjenja rizika;
- osiguranje namjenskih zaliha za zaštitu i spašavanje u fazi oporavka;
- visoka razina koordinacije kao dio spremnosti između svih nositelja planiranja na razini Općine i Županije;
- provjera donesenih planova kroz vježbe simulacije.

c) Odgovor

Bit programa osiguranja robnih zaliha ogleda se u sposobnosti odgovora na prirodne i druge nesreće. Osiguranjem odgovarajućih zaliha hrane, pića, smještajnih kapaciteta, zdravstvenog osiguranja i drugih potreba, treba stvoriti uvjete za učinkovit odgovor u smanjenju

broja nastradalih, olakšavanju teškoća i patnji unesrećenih, stvaranje temeljnih uvjeta potrebnih za život.

Temeljem navedenog, glavni vidovi odgovora u ovoj oblasti su:

- osiguranje lijekova, sanitetskog i drugog materijala za potrebe zdravstvenog osiguranja ugroženih i njihovu skrb;
- organizacija smještaja za nastradale (smještaj u šatore) ukoliko nema drugog smještaja;
- osiguranje artikala za ishranu unesrećenih i djelatnika spasiteljskih postrojbi i službi;
- distribucija osnovnih životnih namirnica, odjeće i obuće;
- opskrba pitkom vodom i alternativnim izvorima energije;
- osiguranje veterinarskih lijekova, veterinarsko – medicinskih instrumenata, opreme, hrane za životinje i sredstvima za dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju;
- osiguranje neprekidne komunikacije i veza nositelja planiranja ove oblasti sa svim nositeljima zaštite i spašavanja;
- osiguranje pune koordinacije između nositelja planiranja u ovoj oblasti s vladinim i nevladinim sektorom (Crveni križ i druge udruge građana), te postupanje po odlukama nadležnog stožera civilne zaštite, koji upravlja akcijom zaštite i spašavanja.

d) Oporavak

Za ovu fazu u robnim zalihama, potrebno je predvidjeti opremu i sredstva za realizaciju oporavka (osiguravanjem građevinskog i drugog materijala), uvažavajući specifičnosti posljedica od nesreće i potrebe proizašle iz nje, s ciljem

osiguranja financijskih olakšica korisnika tih zaliha.

4. PROVEDBA

Da bi se osigurao ovaj strateški pravac, predviđena je izrada programa osiguranja robnih zaliha za potrebe zaštite i spašavanja, koji treba dati odgovor i rješenja utvrđena u točki 3. ovoga strateškog pravca, koji bi trebao onemogućiti naznačene probleme iz Politike razvoja, a za ovu oblast mogući problemi su:

- nepostojanje konceptualnih resursa i logističkih centara;
- razvijenost i sposobnost aktiviranja gospodarskih društava, odnosno poduzeća za koje se utvrdi da su dio subjekata zaduženih i odgovornih za osiguranje robnih zaliha iz njihove djelatnosti;
- neodgovarajući asortiman artikala koji se dostavljaju ugroženim i računaju kao pomoć;
- slaba međusobna koordinacija nositelja planiranja u ovoj oblasti, kao i koordinacija s drugim tijelima vlasti i ne – postupanje po naredbama nadležnih stožera civilne zaštite;
- nedostajuća i nedovoljna svjesnost javnosti o rizicima, opasnostima i nesrećama i potrebi osiguranja minimuma vlastitih resursa za preživljavanje kod svakog stanovnika.

5. AKCIJSKI PLAN

Akcijski plan za realiziranje ovoga programa sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- razvoj zakonskog okvira;
- izrada Projekta utvrđenog u točki 4. i njegova provedba;
- utvrđivanje minimuma robnih zaliha za zaštitu i spašavanje;

- d) nabavka planiranih sredstava;
 e) obnavljanje sredstava do njihovog eventualnog korištenja.

Nositelji Akcijskog plana su:

- a) Crveni križ Općine;
- b) Općinska služba za civilnu zaštitu i nadležna općinska služba za upravu nadležna za robne zalihe, čime se ovim dijelom akcijskog plana inicira obveza planiranja robnih zaliha.

Planski rokovi:

- a) Zakonski okvir i Projekt iz točke 4. ovoga programa završiti do kraja 2014. godine;
- b) Sačiniti pregled potrebnih resursa i objekata za smještaj robnih zaliha do kraja 2014. godine;
- c) Nabavka svih planiranih resursa robnih zaliha – do kraja 2015. godine.

Procjena potrebnih resursa i očekivani učinci realizacije ovoga strateškog cilja biti će poznati nakon realizacije zadaća predviđenih u 2013. i 2014. godini.

Financijski obuhvat pretpostavlja osiguranje sredstava iz proračuna svih nositelja vlasti i namjenskih sredstava iz članka 180. Zakona o zaštiti i spašavanju, čiju visinu i dinamiku će utvrditi Projekt iz točke 4., s tim, da sva financijska sredstva i realizacija Projekta treba biti završena do kraja 2015. godine.

2) PROGRAM ZAŠTITE OD EPIDEMIJA

1. UVOD

Stanje u Bosni i Hercegovini s aspekta ugroženosti zdravlja i života ljudi predstavlja, u pogledu pojave, mjera suzbijanja i iskorjenjivanja zaraznih bolesti, stalne prirodne nesreće. Nastanak epidemija se povezuje s lošim higijenskim prilikama, od stanovanja, pa do

neprijemljive ishrane, sa problemima opasnog otpada, odlagališta otpadnih voda, prijenosom zaraznih bolesti, te posljedica prirodne i druge nesreće.

2. POSTOJEĆE STANJE ZAŠTITE

Uvažavajući činjenicu da epidemije ljudi mogu nastati prijenosom bolesti sa životinja na čovjeka ili koristeći hranu životinjskog podrijetla, nadležna su i tijela iz oblasti veterinarstva.

3. PODRUČJA RAZVOJA

- a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije osigurana je kroz:

1. Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", broj: 29/97);
2. Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službene novine Federacije BiH", broj: 29/05);
3. Zakon o lijekovima ("Službene novine Federacije BiH", broj: 51/01);
4. Zakon o veterinarstvu u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj: 46/00).

Za prevenciju i ublažavanje nastanka zaraznih bolesti ljudi provode se mjere zdravstvene zaštite kroz provedbu zdravstvenog odgoja i prosvjećivanja, zaštitom od ekonomskih činitelja štetnih po zdravlje, uključujući sve mjere za očuvanje i poboljšanje uvjeta životnog okoliša, zatim provođenje mjera radi otkrivanja i otklanjanja uzroka nastanka epidemija, mjera imunizacije, preventive i mjere na suzbijanju karantenskih zaraznih bolesti, opskrbu lijekovima i drugim medicinskim sredstvima za zdravstvenu zaštitu.

Ublažavanje kao vizija novog stanja treba osigurati kroz:

1) *Administrativno – stručne mjere:*

- Donošenje novog Zakona o zdravstvenoj zaštiti ili izvršiti izmjene i dopune postojećeg;
- Donošenje Zakona o zdravstvenom osiguranju;
- Donošenje provedbenih akata u oblasti zdravstva;
- Donošenje propisa o načinu prikupljanja, čuvanja i korištenja zaliha krvi i krvne plazme, te ostalih potrebnih lijekova i sanitetskog materijala (sukladno članku 91. Zakona o zaštiti i spašavanju).

Osiguranje financijskih sredstava, kojim će se dovesti do spremnosti i odgovora na pojavu epidemija, što podrazumijeva da se odmah i redovito osiguravaju sredstva za zdravstvenu zaštitu u proračunu Općine.

2) *Građevinsko – tehničke mjere:*

Kao dio prevencije i ublažavanja treba u ovome razdoblju, za potrebe borbe protiv epidemija osigurati izgradnju ili rekonstrukciju postojećih objekata za tu namjenu.

b) Pripravnost/Spremnost

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti:

- osiguranje stručnih analiza kod nastanka epidemija od strane nadležnog tijela zaduženog za zdravstvo osloncem na službe za medicinsku pomoć;
- na svim razinama planiranja zaštite od epidemija pripremiti posebnu strategiju za borbu protiv epidemija;
- u sredinama koje nemaju pripremljene objekte – karantene za smještaj oboljelih od epidemije, planski odrediti objekte, te izvršiti njihovo

- prilagođavanje kako bi u situaciji epidemije mogli imati funkciju karantene;
- izvješćivanje javnosti i stanovništva koristeći i operativne centre civilne zaštite na svim razinama vlasti;
- materijalno opremanje službi za medicinsku pomoć, kako bi se smanjili rizici kod nastanka epidemija;
- stalno ažuriranje planskih dokumenata u skladu sa dokumentima Svjetske zdravstvene organizacije;
- provjera donesenih planova kroz vježbe simulacije i edukacija stanovništva.

c) Odgovor

Sve aktivnosti koje se poduzimaju neposredno prije i tijekom trajanja epidemija trebaju se obuhvatiti djelovanjem i zapovijedima Općinskog stožera civilne zaštite koji upravljaju akcijama zaštite i spašavanja od epidemija.

Pored navedenog, glavni vidovi odgovora u ovoj oblasti su:

- prethodno osiguranje lijekovima, krvlju i krvnom plazmom, vakcinama i sanitetskim i drugim materijalom za potrebe zdravstvenog osiguranja;
- osiguravanje smještaja u zdravstvenim ustanovama;
- osiguravanje smještaja u već prilagođenim objektima i pripremljenim za namjenu karantene;
- osiguranje koordinacije s nevladinim sektorom;
- prethodno osiguranje neprekidne komunikacije i veza nositelja planiranja u ovoj oblasti sa svim operativnim nositeljima zaštite i spašavanja.

d) Oporavak

Smanjenje broja zaraznih bolesti i njihovo radikalno suzbijanje su preduvjet bržeg i učinkovitijeg oporavka, s ciljem dovođenja u prethodno stanje, prije nastanka epidemija.

4. PROVEDBA

Da bi se osigurao ovaj strateški cilj, odnosno strategija razvoja u ovoj oblasti predviđena je izrada istraživačkog pod – projekta zaštite od epidemija, pod naslovom: „Prikupljanje, sistematizacija i proučavanje provedenih međunarodnih i domaćih znanstvenih i stručnih istraživanja o vrstama i rasprostranjenosti epidemija, s prijedlogom mjera koje treba poduzeti u prevenciji i po pojavi“.

Kroz izradu projekta i druge planske mjere potrebno je razriješiti ili dati odgovore na postojeće ili moguće probleme:

- nepostojanje dovoljnog broja javno – zdravstvenih laboratorijskih kapaciteta;
- nedovoljnih kapaciteta za detekciju, kontrolu i prevenciju epidemija, bilo da je u pitanju prirodna ili namjerno izazvana (bio – terorizam);
- definiranje legislative u cilju jasnijeg razgraničenja odgovornosti na razini Općine i Županije;
- isticanje opasnosti od širenja zaraznih bolesti posebno u kontekstu ilegalnog prometa ljudima, životinjama i robom;
- puna koordinacija i usuglašenost projekata zaštite od epidemija na razini Federacije, Županije i Općine kojima se treba osigurati jedinstveno provođenje mjera prema zaključcima iz Procjene ugroženosti.

5. AKCIJSKI PLAN

Akcijski plan za realiziranje programa zaštite od epidemija, sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) razvoj zakonskog okvira – izrada provedbenih akata ili propisa, a posebno „Pravilnika o načinu prikupljanja, čuvanja i korištenja zaliha krvi i krvne plazme, te ostalih potrebnih lijekova i sanitetskog materijala, uključujući i sredstva za imunizaciju“;
- b) izrada Projekta: „Prikupljanje, sistematizacija i proučavanje provedenih međunarodnih i domaćih znanstvenih i stručnih istraživanja o vrstama i rasprostranjenosti epidemija, s prijedlogom mjera koje treba poduzeti u prevenciji i po pojavi“;
- c) inicijativa za izradu pod – projekata u Općini ovisno o specifičnostima iz procjena ugroženosti osloncem na projekt koji će se raditi na razini Županije Zapadnohercegovačke;
- d) opremanje službi za medicinsku pomoć i drugih zdravstvenih institucija minimumom sredstava i osiguranje odgovarajućih zaliha.

Nositelji Akcijskog plana su:

- a) Općinska služba civilne zaštite;
- b) Nadležne općinske službe za upravu nadležne za zdravstvo i veterinarstvo.

Planski rokovi:

- a) Izrada svih provedbenih propisa – do kraja 2015. godine;
- b) Izrada pod – projekata u Općini po završetku Projekta na razini Federacije BiH u roku jedne (1) godine;
- c) Opremanje službi za medicinsku pomoć i drugih zdravstvenih institucija minimumom sredstava i osiguranje odgovarajućih zaliha, završiti do kraja 2017. godine, s tim

da će se godišnjim financijskim planovima i ovisno od epidemiološke situacije osiguravati potreban iznos ovih sredstava.

Očekivani učinci realizacije ovoga strateškog pravca su: poboljšanje ukupne epidemiološke situacije, smanjenje rizika od nastanka epidemije, a kada epidemija nastane smanjenje posljedica gubitaka u ljudskim životima.

Financijska sredstva za realizaciju ovoga strateškog pravca moraju biti osigurana u proračunima, a dio sredstava se može osigurati iz sredstava prema članku 180. i 184. Zakona o zaštiti i spašavanju.

Visina proračunskih sredstava bit će utvrđena u godišnjim proračunima, odnosno planovima realizacije financijskih sredstava.

3) PROGRAM ZAŠTITE OD EPIZOOTIJA

1. UVOD

Stanje u našoj zemlji sa aspekta ugroženosti zdravlja i života ljudi i domaćih životinja, materijalnih šteta i onečišćenja okoliša, ograničenja proizvodnje, predstavlja u pogledu pojave, mjera suzbijanja i iskorjenjivanja zaraznih bolesti životinja tretman stalne prirodne nesreće. Slika se upotpunjuje ako tome dodamo način uklanjanja nejestivih dijelova i konfiksata u klaonicama, zaraznog materijala u laboratorijima i rashodovanih lijekova po veterinarskim stanicama i ljekarnama. Trenutačna situacija s kretanjem zaraznih bolesti (bruceloza, bjesnilo, Q – groznica, ptičja gripa i druge) vrlo je složena. Sve ove bolesti predstavljaju globalnu prijetnju s katastrofalnim posljedicama i može se desiti bilo kada.

2. POSTOJEĆE STANJE

Iskustveno, kroz provođenje mjera zaštite od epizootija, iako se vrši ubijanje svih zaraženih

životinja i dalje se ova bolest javlja. Neshvatljivo zvuči podatak da su gotovo sve lešine ubijenih životinja zakopane u zemlju, a da se mjesta za ukopavanje vrlo teško nalaze i odobravaju i skoro nikako ne zaštićuju, čak i u slučaju pojave bolesti ptičje gripe, od koje strepi čitavo čovječanstvo.

3. PODRUČJA RAZVOJA

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije osigurana je kroz:

1. Zakon o veterinarstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 34/02);
2. Zakon o veterinarstvu Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj: 46/00);
3. Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službene novine Federacije BiH", broj: 29/05).

Za prevenciju i ublažavanje nastanka zaraznih bolesti provode se mjere zaštite zdravlja životinja radi osiguranja uzgoja i proizvodnje zdravih životinja, higijenski i zdravstveno ispravnih proizvoda životinjskog podrijetla, zaštite ljudi, te osiguranja dobrobiti životinja i veterinarske zaštite okoliša.

Mjere zaštite odnose se na otkrivanje i sprječavanje pojava, nastanka zaraznih bolesti, osiguranja zoohigijenskih i drugih veterinarsko – zdravstvenih uvjeta uzgoja i korištenja životinja i očuvanja zdravlja i pravilne ishrane, opskrbom veterinarskim lijekovima i veterinarsko – medicinskim proizvodima pri neposrednom pružanju usluge radi zaštite zdravlja životinja i veterinarsko – stočarsku izobrazbu.

Ublažavanje kao vizija novog stanja treba osigurati kroz:

- *Administrativno – stručne mjere:*
  - donošenje provedbenih akata u oblasti veterinarstva;

- osigurati financijska sredstva, kojima treba dovesti do odgovarajuće spremnosti za zaštitu životinja i odgovora na pojavu epizootija, što podrazumijeva da se redovito i u što kraćem vremenu osiguraju sredstva u proračunu Općine za ovu namjenu, utvrđenim od strane Županijskog ministarstva gospodarstva;
- nabavka suvremene laboratorijske opreme, za veterinarsku dijagnostiku, je jedna od važnijih preventivnih mjera.

• **Gradevinsko – tehničke mjere:**

1. Kao dio prevencije, za ublažavanje stanja, u ovome razdoblju treba osigurati izgradnju objekata za utilizaciju, odnosno objekata za neškodljivo uništavanje lešina i proizvoda životinjskog podrijetla proizvedenih od životinja oboljelih od zaraznih oboljenja. Objekti za neškodljivo uništavanje su spalionice koje mogu biti stacionarne i pokretne.

b) Pripravnost/Spremnost

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti:

- osiguravanje stručnih analiza kod pojave nastanka epizootija od strane tijela nadležnog za veterinarstvo osloncem na Veterinarski zavod HNŽ (za područje ŽZH i Općine ove poslove obavlja spomenuti zavod);
- u planiranju zaštite od epizootija u Općini pripremiti posebnu strategiju za borbu protiv epizootija;

uspostaviti punu koordinaciju između svih institucija koje se bave poslovima veterinarstva radi sprječavanja i suzbijanja zaraznih bolesti;

izvješćivanje javnosti i stanovništva putem operativnog centra;

materijalno opremanje Sektora za veterinarske poslove Službe gospodarstva kako bi se smanjili rizici od nastanka epizootija;

institucionalni razvoj i tehnička dostignuća, edukacija farmera, klaoničara i menadžmenta prerađivačkih kapaciteta, učinkovitiji rad veterinarskih stanica i energičnije postupanje veterinarske inspekcije.

c) Odgovor

Sve aktivnosti koje se poduzimaju neposredno prije, tijekom trajanja epizootija trebaju se obuhvatiti djelovanjem i zapovijedima Općinskog stožera civilne zaštite, koji upravlja akcijom zaštite i spašavanja od epizootija, u koordinaciji sa Stožerom za zarazna oboljenja na Županijskoj razini ili sa Državnim središtem za nadzor bolesti.

Pored navedenog, glavni vidovi odgovora u ovoj oblasti su:

- prethodno osiguranje veterinarskim lijekovima, veterinarsko – medicinskim instrumentima, opremom, hranom za životinje i sredstvima za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju;
- prethodno osiguranje neprekidne komunikacije i veza nositelja planiranja ove oblasti sa svim nositeljima zaštite i spašavanja.

d) Oporavak

Smanjenje broja zaraznih bolesti i njihovo radikalno suzbijanje, zaštita okoliša i osiguranje uvjeta za proizvodnju hrane, bolja povezanost znanosti s primarnom i sekundarnom proizvodnjom hrane preduvjet su bržeg i učinkovitijeg oporavka. Osnovni cilj u ovoj fazi je dovođenje u prethodno stanje, prije nastanka epizootija.

4. PROVEDBA

Da bi se osigurao ovaj strateški cilj ili strategija razvoja u ovoj oblasti predviđena je izrada istraživačkog projekta zaštite od epizootija, pod naslovom: „Prikupljanje, sistematizacija i proučavanje provedenih međunarodnih i domaćih znanstvenih i stručnih istraživanja o vrstama i rasprostranjenosti epizootija, s prijedlogom mjera koje treba poduzeti u prevenciji i po pojavi“.

Ovaj projekt mora dati odgovor i utvrditi učinkovit način rješavanja problema uz punu suradnju s drugim tijelima vlasti, a odnose se na:

- osiguranje odgovarajućih planskih dokumenata usuglašanih na svim razinama vlasti;
- puna koordinacija i usuglašenost projekata zaštite od epizootija na razini Federacije, Županije i Općine kojima se treba osigurati jedinstveno provođenje mjera prema zaključcima iz Procjene ugroženosti.

5. AKCIJSKI PLAN

Akcijski plan za realiziranje programa zaštite od epizootija, sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

razvoj zakonskog okvira – izrada provedbenih akata ili propisa;

- b) izrada Projekta: „Prikupljanje, sistematizacija i proučavanje provedenih međunarodnih i domaćih

znanstvenih i stručnih istraživanja o vrstama i rasprostranjenosti epizootija, s prijedlogom mjera koje treba poduzeti u prevenciji i po pojavi“;

- c) nabavka suvremenog dijagnostičkog laboratorija u veterinarstvu.

Nositelji Akcijskog plana su:

- a) Općinska služba gospodarstva;
- b) Općinska služba civilne zaštite;
- c) Veterinarska stanica Općine Ljubuški.

Planski rokovi:

- a) Izrada provedbenih propisa – do 2014. godine;
- b) Izrada Projekta – do 2015. godine;
- c) Nabavka suvremenog dijagnostičkog laboratorija i spalionica do 2016. godine.

Financijska sredstva za realizaciju ovoga strateškog cilja (Službe za veterinarske poslove) osigurat će se iz sredstava utvrđenih u proračunu Općine, Veterinarske stanice kao i iz članaka 180. i 184. Zakona o zaštiti i spašavanju.

Navedena planirana sredstva bi se utrošila za izradu projekta, opremanje Službe za veterinarske poslove, opremanje laboratorija, nabavku spalionica (stacionarna i pokretna spalionica).

Okvirna visina sredstava za pojedine namjene utvrdit će se nakon izrade projekta, s tim da će planirana sredstva za ove namjene biti konkretizirana u Godišnjem financijskom planu provedbe Programa razvoja.

4) PROGRAM ZAŠTITE OD POPLAVA

1. UVOD

Štetno djelovanje voda uvjetovano je neravnomjernošću i neravnotežom brojnih prirodnih elemenata (vodnog režima, klimatskih, geoloških, topografskih) i ljudskih djelovanja.

U tom pogledu posebno je kritična dolina Trebižata od Koćuše do Humca i dalje, dolina Trebižata nizvodno do Studenaca.

2. POSTOJEĆE STANJE SUSTAVA ZAŠTITE OD POPLAVA

Zaštita od poplava se do sada uglavnom izvodila pasivnim mjerama – izgradnjom nasipa u riječnim dolinama, a rjeđe i u manjem obimu aktivnim mjerama – regulacijom riječnog korita u svrhu povećanja propusne moći ili dosta neorganizirano i stihijski izvođenjem neodgovarajućih mjera, radova i objekata u riječnim slivovima.

Od posebnog značaja za Općinu je sustav zaštite od poplava uz rijeku Trebižat, izgrađen prije rata. Spomenuti sustav čine nasipi, crpne stanice, obodni kanali i unutarnja kanalska mreža. Na taj način se vrši zaštita od poplava, kako od unutarnjih tako i vanjskih voda ovog područja.

U sadašnjoj situaciji izražen je problem dualizma u provođenju zaštite od poplava kao mjere zaštite i spašavanja u kojem posebnu zadaću ima stožer civilne zaštite, a Uredbom o planovima obrane od poplava osnivaju se posebna tijela koja upravljaju u situacijama poplava.

Današnja operativa specijalizirana za radove na obrani od poplava, posebice za žurne intervencije tijekom trajanja velikih voda, ima skoro zanemarivo male kapacitete. Zbog toga, pri pojavi ekstremno velikih voda mogu nastati velike štete, pa i gubici ljudskih života.

3. PODRUČJA RAZVOJA

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije osigurana je kroz:

1. Zakon o vodama ("Službene novine Federacije BiH", broj: 70/06);
2. Uredbu o vrstama i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda ("Službene novine Federacije BiH", broj: 26/09).

Za prevenciju i ublažavanje poplava i negativnih posljedica koje one izazivaju, primjenjuju se raznovrsne mjere koje se dijele na fizičke i institucionalne. Fizičke mjere se dijele na ekstenzivne i intenzivne, a u institucionalne mjere spadaju razne vrste osiguranja kod osiguravajućih društava i regulativa za uređenje prostora.

Prema karakteristikama mjera zaštite od poplava mogu se razvrstati kao: prevencijske, predikcione i pripremne. Ova podjela na ovakve mjere u načelu svodi se na ostvarivanje srednjoročnih i dugoročnih zadataka osiguranja zaštite od poplava čiji su rokovi izvršenja do 15 odnosno 25 godina. One neće biti predmet razrade u Programu razvoja 2013. – 2017. godine.

Ublažavanje kao vizija novog stanja treba osigurati kroz:

1) Administrativno – stručne mjere:

- osigurati financijski poticaj, kojim treba dovesti do odgovarajuće spremnosti i odgovora na poplavu,
- uspostavu rada – obnova i kontrola rada svih ključnih vodomjernih stanica,
- definiranje poplavnih linija za protjecanje znakovitih vjerojatnosti pojave u dolinama svih većih vodotoka radi klasificiranja područja u pogledu ugroženosti poplavama prema

stupnju ugroženosti (visok rizik, srednji rizik i mali rizik),

- određivanje područja – površina na kojima će se primjenjivati propisane preventivne i druge tehničke mjere i institucionalne mjere u okviru primjene strategije pripreme područja za podnošenje poplava,
- izgradnja novih objekata za zaštitu od poplava

2) Građevinsko – tehničke mjere

Da bi se odredile granice potencijalno plavljenih površina pri nailasku velikih voda potrebno je da se za doline svih većih rijeka izvrše odgovarajuće hidrološko – hidrauličke analize. U ovim mjerama se podrazumijeva i utvrđivanje poplavnog vala koji bi nastao, eventualnim, rušenjem brana. Te analize su neophodne za uspješno i učinkovito organiziranje rada na pripremi za uspješnu obranu od poplava, za sve aktivnosti tijekom trajanja velikih voda kao i za izradu prostornih i urbanističkih planova.

Konkretno građevinske mjere koje će se u ovome razdoblju provesti kao dio prevencije i ublažavanja, naznačene su u financijskom obuhvatu u prethodnom stavku koji se odnose na obnovu i kontrolu rada svih vodomjernih stanica i stavljanje u funkciju svih ranije izgrađenih sustava zaštite od poplava.

b) Pripravnost/Spremnost

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti:

osiguranje stručnih analiza kod pojava velikih voda u kraćim razdobljima od strane formiranih centara za obranu od poplava i davanje stručnih i tehničkih uputa za operativne odluke u zaštiti i spašavanju osloncem na operativni centar civilne zaštite i kvalitetne prognostičke modele Službe za

seizmologiju i hidrologiju Federacije BiH;

na svim razinama planiranja zaštite od poplava pripremiti posebnu strategiju područja za podnošenje poplava koju čine setovi tehničkih i institucionalnih mjera, uz prihvaćanje rizika plavljenja s odgovarajućim mjerama za smanjenje i ublažavanje šteta;

institucionalna mjera podrazumijeva praćenje i registraciju velikih voda, poplavnog vala, upozoravanje lokalnog stanovništva, te plansko evakuiranje ljudi i materijalnih dobara, i u tom smislu provođenje ovih mjera podrazumijeva izradu studija i projekata za praćenje plavnoga vala koje treba ugraditi u odgovarajuće planove zaštite od poplava, a koje izrađuju institucije iz točke 2. strateškog cilja;

sustav za uzbunjivanje od poplava treba da, putem automatske kišomjerne stanice ili signalnog uređaja postavljenog na neki stalni objekt na vodotoku (najbolje most), upozori nadležne službe o nailasku poplavnog vala i da je povezan s operativnim centrom civilne zaštite Općine, Županije i Federacije;

operativu specijaliziranu za radove na obrani od poplava, posebno za žurne intervencije tijekom trajanja velikih voda, treba opremiti minimumom odgovarajućih sredstava i opreme kako bi se smanjile štete koje mogu nastati od velikih voda i gubitci ljudskih života. Ako su financijska sredstva nedostatna za opremanje navedene operative, potrebno je da tijela vlasti općine odredi gospodarska društva iz oblasti građenja i slične djelatnosti i proglasi ih službama zaštite i spašavanja od poplava koje bi se pridružile

specijaliziranoj operativi u zaštiti od poplava;
stalno ažuriranje planova obrane od poplava i provjera donesenih planova kroz vježbe simulacije.

c) Odgovor

Sve aktivnosti koje se poduzimaju neposredno prije, tijekom i poslije poplava trebaju se obuhvatiti djelovanjem i zapovijedi nadležnog stožera civilne zaštite sukladno Zakonu o zaštiti i spašavanju, koji upravlja akcijom zaštite i spašavanja od poplava, osim direktnog nadzora i pojačanog održavanja objekata za zaštitu od poplava, što i dalje treba ostati u nadležnosti sektora voda, a prema podijeljenoj nadležnosti između Federacije BiH, Županije i Općine.

d) Oporavak

Oporavak obuhvaća sanaciju, rekonstrukciju zaštitnih objekata i njihovo dovođenje u funkcionalno (prvobitno) stanje.

4. PROVEDBA

Da bi se osigurao ovaj strateški cilj, odnosno strategija razvoja u ovoj oblasti predviđena je izrada istraživačkih projekata zaštite od poplava sa zadacima odgovarajućeg uređenja vodotoka u Federaciji BiH, Županiji i Općini ovisno od podjele nadležnosti.

Ovi projekti moraju dati odgovor i riješiti probleme uz punu suradnju s drugim tijelima vlasti, a odnose se na:

- osiguranje odgovarajućih planskih dokumenata usuglašanih na svim razinama donošenja (prostorni plan, prostorna osnova, program mjera, jedinstveni informacijski sustav o prostornom uređenju, urbanistički plan, itd.) i
- puna koordinacija i usuglašenost projekata zaštite od poplava na razini

Federacije, Županije i Općine, kojima se treba osigurati jedinstveno uređenje vodotoka i pritoka i jedinstveno provođenje mjera prema zaključcima iz Procjene ugroženosti.

5. AKCIJSKI PLAN

Akcijski plan za realiziranje programa zaštite od poplava, sadrži sljedeće provedbene korake:

razvoj zakonskog okvira;

- b) izrada projekata osposobljavanja objekata za zaštitu od poplava rijeka Trebižata i Vrioštica;
- c) izgradnja novih objekata i nabavka sredstva za zaštitu od poplava.

Nositelji Akcijskog plana su:

1. Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva;
2. Federalno ministarstvo energetike, rudarstva i industrije;
3. Županijsko ministarstvo za gospodarstvo;
4. Agencija za vodno područje sliva Jadranskog mora Mostar;
5. Nadležna gospodarska društva iz područja vodoprivrede i nadležna Općinska služba za upravu nadležna za vodoprivredu, uz inicijativu da se i na ovim razinama izrade projekti zaštite od poplava tih razina.

Planski rokovi:

- a) Projekte zaštite od poplava donijeti do kraja 2014. godine;
- b) Provedba projekata – do kraja 2015. godine, kojim se obuhvaćaju svi kratkoročni zadaci utvrđeni od strane Federalnog ministarstva.

Financijska sredstva za realizaciju ovoga strateškog cilja osigurati iz sredstava utvrđenih kao posebne vodne naknade i opće vodne naknade koje će se prikupljati sukladno Zakonu

o vodama, iz Proračuna Federacije BiH, Županije i Općine, povoljnih kredita ili grantova i namjenski ostvarenih sredstava prema članku 180. Zakona o zaštiti i spašavanju.

5) PROGRAM ZAŠTITE ŠUMA

1. UVOD

Ugroženost šuma i šumskog zemljišta na području Općine je rezultat različitih aktivnosti kao što su: šumski požari, biljne bolesti i štetočine, neplanska i nezakonita sječa šuma, eksploatacija mineralnih resursa, hidro – akumulacije, kao i kontaminacija minsko – eksplozivnim sredstvima (kasetnom municijom).

2. POSTOJEĆE STANJE

Zbog dugog produkcijskog razdoblja, gospodarskog značaja šumarstva, povećanih zahtjeva za korištenje općekorisnih funkcija šume bez izdvajanja zaštitnih šuma (zaštita izvorišta i vodotoka, zaštita od erozije) i šuma s posebnom namjenom (park prirode, spomenici prirode, zaštićeni pejzaži) i bez obzira na veliki značaj šuma za gospodarski razvoj, ekologiju i dr., poslije rata šumama nije posvećena odgovarajuća pažnja od strane nadležnih tijela kojima su šume i šumska zemljišta ustupljeni na upravljanje, kao i svih drugih institucija Općine. Nisu poduzimane odgovarajuće aktivnosti i mjere na unaprjeđenju organizacije upravljanja šumama, očuvanju prirodne strukture, zaštite okoliša, opće korisnih funkcija šuma, onemogućavanje bespravne – nezakonite sječe šuma i drugo.

3. PODRUČJA RAZVOJA

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije osigurana je kroz:

1. Zakon o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave, („Službene novine Federacije BiH“, broj: 58/02, 19/03, 38/05, 2/06 i 8/06) u kojem su utvrđene ovlasti Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva;
2. Uredbu o šumama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 83/09);
3. Zakon o zaštiti i spašavanju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10);
4. Pravilnik o sadržaju planova za zaštitu šuma od požara („Službene novine Federacije BiH“, broj: 21/04);
5. Zakon o županijskim ministarstvima i drugim tijelima županijske uprave („Narodne novine ŽZH“, broj: 17/09).

Za prevenciju i ublažavanje u zaštiti šuma i unaprjeđenje razvoja šumarstva, popravljane produkcije drveta u šumama i rast njihovih ekoloških vrijednosti, što podrazumijeva i bolje zdravstveno stanje šuma, poduzimat će se razne mjere, kao što su:

- izrada planova za zaštitu šuma od požara prema stupnju opasnosti od šumskih požara;
- praćenje ugroženosti šuma od biljnih i drugih štetočina i smanjenje njihove prekomjerne populacije;
- izgradnja i održavanje transportne infrastrukture u skladu s posebnim projektima;
- sanitarna sječa šuma;
- provođenje šumsko – uzgojnih mjera;
- zabrana bespravne sječe i pustošenja šuma;
- osiguranje šumskog reprodukcijskog materijala (šumsko sjeme i šumski sadni materijal) i kontrola uvezenog šumskog reprodukcijskog materijala;

- obnova šuma nakon prirodnih i drugih nesreća (biljne štetočine, šumski požari itd.);
- utvrđivanje zaštitnih šuma i šuma s posebnom namjenom;
- inspekcijски nadzor u oblasti zaštite šuma.

Ublažavanje kao viziju novog stanja trebaju osigurati kroz:

1) *Administrativno – stručne mjere:*

- donošenje novog Zakona o šumama (krovnog zakona na razini države BiH), što će podrazumijevati prihvaćanje međunarodnih konvencija koji se tiču šuma i formiranje fonda za zaštitu šuma;
- izrada druge državne inventure šuma koja će ukazati na mnoge nejasnoće u vezi površina šuma i šumskog zemljišta, a što će poslužiti za izradu strategije dugoročnog programa razvoja šumarstva;
- uvođenje jedinstvenog informacijskog sustava u šumarstvu;
- povećanje obujma pošumljavanja goleti i rekonstrukcija degradiranih šuma;
- proširenje kapaciteta sjemenske i rasadničke proizvodnje u šumarstvu;
- razminiranje šuma i šumskog zemljišta.

2) *Građevinsko – tehničke mjere:*

Da bi se štete od šumskih požara smanjile na što je moguće manju mjeru potrebno je izvršiti analizu postojećeg stanja šumskih prosjeka. Uraditi odgovarajući projekt zaštite šuma temeljem kojeg pristupiti izgradnji novih prosjeka i planskom pošumljavanju.

b) Pripravnost/Spremnost

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti:

osiguranje stručnih analiza za izgradnju novih šumskih prosjeka zbog minimiziranja šteta od šumskih požara;

osiguranje stručnih analiza i elaborata u cilju smanjenja šteta od biljnih štetočina;

kontinuirano praćenje stanja šuma radi pravodobne reakcije u slučaju pojave ugrožavanja šuma;

sustav za uzbunjivanje od šumskih požara šumsko – gospodarskih društava podići na najveću razinu i uvezati s operativnim centrom civilne zaštite Federacije, Županije i Općine; materijalno – tehničko opremanje ovih šumsko – gospodarskih društava i odgovarajućih postrojba civilne zaštite za gašenje šumskih požara;

plansko pristupanje izgradnji novih šumskih prosjeka i održavanju postojećih;

stalno ažuriranje planova zaštite šuma i provjera donesenih planova kroz vježbe simulacije.

c) Odgovor

Sve aktivnosti koje se poduzimaju neposredno prije, tokom i poslije pojave prirodne i druge nesreće, koje ugrožavaju šume trebaju se obuhvatiti djelovanjem i zapovijedima nadležnih stožera civilne zaštite, osim direktnog nadzora i praćenja stanja šuma, a prema podijeljenoj nadležnosti između Federacije BiH, Županije i Općine i zakonskih obveza šumsko – gospodarskih društava.

d) Oporavak

Oporavak obuhvaća sanaciju degradiranih šumskih površina, radi njihovog dovođenja u funkcionalno stanje.

4. PROVEDBA

Da bi se osigurao ovaj strateški pravac predviđena je izrada istraživačkih projekata zaštite šuma sa zadacima pošumljavanja, popunjavanja i njege podignutih nasada radi prevencije odronjavanja i klizanja tla i biološke regulacije vodnog režima (sprječavanja brzog otjecanja površinskih voda) i izgradnja novih prosjeka i održavanje postojećih.

Uvažavajući da je za ovu oblast temeljna nadležnost u Županiji i njenim šumsko gospodarskim poduzećima.

Ovaj projekt mora dati odgovor i na:

- način donošenja odgovarajućih planskih dokumenata i njihovu usuglašenost u ovoj oblasti i interdisciplinarno, s nadležnim tijelima za vodoprivredu, prostorno planiranje, građenje i drugo, i
- punu koordinaciju i usuglašenost projekata pošumljavanja, projekta izgradnje novih i održavanje starih prosjeka, popunjavanja i njege podignutih nasada radi prevencije odronjavanja i klizanja tla i biološke regulacije vodnog režima (sprječavanja brzog otjecanja površinskih voda) od Općine do Federacije BiH, kojima se treba osigurati poboljšanje stanja šumskog fonda i jedinstveno provođenje mjera zaštite šuma.

5. AKCIJSKI PLAN

Akcijski plan za realiziranje programa zaštite šuma, sadrži sljedeće konkretne provedbene korake

- a) razvoj zakonskog okvira;
- b) izrada projekata pošumljavanja, izgradnje novih i održavanje postojećih prosjeka, popunjavanja i izgradnje podignutih nasada radi prevencije odronjavanja tla i

biološke regulacije vodnog režima (sprječavanja brzog otjecanja površinskih voda).

Nositelji Akcijskog plana su:

- a) Federalno ministarstvo za oblast šumarstva;
- b) Županijsko ministarstvo gospodarstva – Uprava za šumarstvo;
- c) Nadležna šumsko – gospodarska društva.

Planski rokovi:

- a) Donošenje novog Zakona o šumama;
- b) Projekt/i „O stručnoj primjeni istraživanja u zaštiti šuma od požara, planskih potreba pošumljavanja, izgradnja novih i održavanje postojećih protupožarnih prosjeka i drugih mjera“, do kraja 2014. godine;
- c) Provedba Projek(a)ta iz točke b) – do kraja 2015. godine.

Financijska sredstva za realizaciju ovoga strateškog cilja osigurati iz sredstava utvrđenih kao šumske naknade koje će se prikupljati sukladno novom Zakonu o šumama, iz proračuna Federacije BiH, Županije i Općine, te dio i sredstava ostvarenih prema članku 180. Zakona o zaštiti i spašavanju.

Visina sredstava za ove namjene će se određivati Godišnjim financijskim planom realizacije Programa razvoja.

6) UTJECAJ RADIOLOŠKO – KEMIJSKO BIOLOŠKIH (RKB) AGENSA I MJERE ZA SANIRANJE POSLJEDICA PO LJUDE I OKOLIŠ – PROGRAM

1. UVOD

Suvremeni svijet, a osobito zemlje koje su izašle iz rata kao Bosna i Hercegovina više su ugrožene od radijacijsko – kemijsko – biološke (RKB) opasnosti, a osobito: ionizirajuće

zračenje, osiromašeni uran, kemijski agensi, biološki agensi i drugo.

Pored toga, eventualni kvarovi na nuklearnim postrojenjima u pojedinim zemljama u okruženju, imale bi utjecaja na ugrožavanje životne sredine, ljudi, materijalnih dobara na cjelokupnom teritoriju Bosne i Hercegovine pa tako i naše Općine, imajući u vidu meteorološke i druge zemljopisne činitelje.

2. POSTOJEĆE STANJE

Postojeće stanje obilježava nedostatak odgovarajućih zakonskih i provedbenih propisa iz ove oblasti na razini države Bosne i Hercegovine, te neusklađenost zakonskih propisa koji se koriste na području Federacije BiH s međunarodnim konvencijama, direktivama i smjernicama Europske unije.

Prema Zakonu o zaštiti i spašavanju, predviđeno je provođenje mjera RKB zaštite kroz organiziranje odgovarajućih službi zaštite i spašavanja i postrojba za RKB zaštitu. U svezi s tim, može se konstatirati da na cijelom području Federacije BiH, pa tako i naše Općine, trenutačno egzistira samo Služba za RKB zaštitu Federacije BiH, koju je formirala Vlada Federacije BiH.

3. PODRUČJA RAZVOJA

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije je neodgovarajuća, a osigurava se kroz:

1. Zakon o zaštiti i spašavanju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10);
2. Zakon o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i radijacijskoj sigurnosti („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/99);
3. Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", broj: 29/97);

4. Zakon o prometu otrova („Službeni list RBiH“, broj: 2/92 i 13/94 – preuzeti propis iz ex SFRJ);
5. Zakon o okolišu („Službene novine Federacije BiH“, broj: 33/03);
6. Zakon o upravljanju otpadom („Službene novine Federacije BiH“, broj: 33/03);
7. Odluka o vrsti i minimalnim količinama sredstava potrebnih za provođenje osobne i kolektivne zaštite građana i zaposlenika u poslovnim objektima i zgradama od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj: 23/04 i 38/06);
8. Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službene novine Federacije BiH", broj: 29/05).

Za prevenciju i ublažavanje nastanka posljedica po ljude i materijalna dobra od RKB sredstava, provode se odgovarajuće mjere zaštite i spašavanja. Te mjere se odnose na otklanjanje i sprječavanje nastajanja pojava, odnosno izvidanje (detekcija), laboratorijska obrada uzoraka i dekontaminacija.

Ublažavanje kao viziju novog stanja RKB zaštite, trebaju osigurati:

1) *Administrativno – stručne mjere:*

- Donošenje Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja na razini BiH;
- Na temelju Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i radijacijskoj sigurnosti Federacije BiH izraditi Plan i program mjera zaštite života i zdravlja ljudi i zaštite okoliša od štetnog djelovanja ionizirajućeg zračenja u slučaju nuklearne nesreće, a u skladu s međudržavnim sporazumima iz ove oblasti;

- Izvršiti usklađivanje svih zakonskih i provedbenih propisa s međunarodnim konvencijama iz ove oblasti (zaštita zraka, vode, tla);
- Osiguranje financijskih sredstava, kojim će se dovesti do spremnosti i odgovora na slučaj da dođe do pojave radioaktivnosti, odnosno do onečišćenja okoliša kemijskim sredstvima, što podrazumijeva da se odmah i redovito osiguravaju odgovarajuća sredstva u proračunu Općine, Županije i Federacije i za potrebe RKB zaštite.

2) *Građevinsko – tehničke mjere:*

Kao dio prevencije i ublažavanja posljedica koje mogu nastati djelovanjem RKB agensa, u svim proizvodnim kapacitetima koji se bave proizvodnjom kemijskih sredstava potrebno je pristupiti izgradnji uređaja za prečišćavanje zraka i vode od opasnih tvari. Također, potrebno je da instituti, bolnice (klinički centri), koji u svome radu koriste radioaktivne tvari, izgrade odgovarajuća spremišta za odlaganje takvih tvari.

b) Pripravnost/Spremnost

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti su:

Integriranje svih nositelja zaštite i spašavanja od RKB agensa (javno zdravstvo, policija, vatrogasci, Oružane snage BiH, organizirane strukture civilne zaštite, gospodarska društva koja se bave proizvodnjom i distribucijom ovih sredstava), drugi nositelji zaštite i spašavanja za planski odgovor na eventualnu RKB nesreću;

Formiranje RKB službe u Općini;

Uspostavljanje redovitog izvještavanja nadležnih tijela, putem operativnog

centra civilne zaštite, o svim podacima koji mogu ugroziti ljude i materijalna dobra;

Izveštavanje javnosti i stanovništva putem operativnog centra civilne zaštite na svim razinama organiziranja;

Materijalno opremanje službi zaštite i spašavanja i postrojba civilne zaštite za RKB zaštitu kako bi se smanjili rizici od RKB opasnosti;

Ažuriranje planskih dokumenata zaštite i spašavanja od RKB opasnosti i provjera donesenih planova kroz vježbe simulacije;

Edukacija stanovništva po mjeri RKB zaštite;

Poduzimanje mjera redovitih i drugih nadležnih tijela na otklanjanju svih pojava koje mogu uzrokovati RKB opasnosti.

c) Odgovor

Sve aktivnosti koje se poduzimaju neposredno prije i tijekom trajanja RKB opasnosti provode se po naredbi nadležnog stožera civilne zaštite.

Glavni vidovi odgovora na pojavu RKB opasnosti su:

- korištenje organiziranih snaga RKB (službi i postrojba) uz punu koordinaciju tijela koja upravljaju zaštitom i spašavanjem;
- osiguranje sredstava i opreme za zaštitu ljudi i materijalnih dobara od RKB sredstava;
- osiguranje neprekidne komunikacije i veza nositelja planiranja u ovoj oblasti sa svim operativnim nositeljima zaštite i spašavanja;
- osiguranje odgovarajućih skloništa za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od djelovanja radioaktivnih agensa.

d) Oporavak

U saniranju stanja izazvanog RKB opasnostima uključuju se službe i postrojbe za RKB zaštitu, institucije i građani, sve dok traje potreba za njihovim angažiranjem.

Obnavljanje potrebnih sredstava i opreme za RKB zaštitu.

Kontrola, odnosno redoviti nadzor, izvršene dekontaminacije ljudi i sredstava za RKB zaštitu, na pogođenom području.

4. PROVEDBA

Da bi se osigurao ovaj strateški pravac, odnosno strategija razvoja u ovoj oblasti, predviđena je izrada istraživačkog pod – projekta pod naslovom: „Utjecaj RKB agensa i mjere za saniranje posljedica po ljude i okoliš“.

Za izradu ovoga projekta potrebno je prikupiti i sistematizirati podatke koji su uključeni u projekt kroz znanstvene i stručno – istraživačke radove, s prijedlogom mjera koje treba poduzeti u prevenciji.

Za ovu oblast mogući su problemi, te je kroz izradu projekta i druge planske mjere potrebno razriješiti ili dati odgovore na postojeće ili moguće probleme:

- nepostojanje dovoljnog broja odgovarajućih laboratorija (radiološki, kemijski, mikrobiološki);
- nedovoljni kapaciteti za detekciju, kontrolu, dekontaminaciju i prevenciju kroz laboratorijsku obradu uzoraka;
- definiranje legislative u cilju jasnijeg razgraničenja svih razina odgovornosti (općinska, županijska, federalna).
- puna koordinacija i usuglašenost projekata na razini Federacije, Županije i Općine, treba osigurati jedinstveno provođenje mjera.

5. AKCIJSKI PLAN

Akcijski plan za realiziranje programa zaštite od RKB sredstava, sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) razvoj zakonskog okvira – izrada zakonskih i provedbenih akata;
- b) izrada Programa: „Utjecaj RKB agensa i mjere za saniranje posljedica po ljude i okoliš“;
- c) opremanje službi zaštite i spašavanja za RKB zaštitu i postrojbi za RKB zaštitu.

Nositelji Akcijskog plana su:

- a) Općinska služba za civilnu zaštitu;
- b) Zavod za javno zdravstvo Županije;
- c) Nadležna općinska služba za upravu nadležna za zdravstvo, veterinarstvo, okoliš.

Planski rokovi:

- a) Izrada svih provedbenih propisa – do kraja 2014. godine;
- b) Izrada glavnog projekta – do kraja 2015. godine;
- c) Izrada pod – projekata u Općini do kraja 2016. godine;
- d) Opremanje službi za RKB zaštitu i postrojba za RKB zaštitu minimumom sredstava i opreme, te osiguranje odgovarajućih zaliha MTS – a i opreme, završiti do kraja 2016. godine, izrada akcijskog plana sa izvorima sredstava i rokovima u Općini.

Očekivani učinci realizacije ovoga strateškog pravca su: poboljšanje ukupne situacije, odnosno smanjenje rizika od RKB opasnosti, te smanjenje posljedica po ljude kada nastane opasnost.

Financijska sredstva za realizaciju ovoga strateškog pravca moraju biti osigurana od strane gospodarskih društava i drugih pravnih osoba koja se u svojoj redovitoj djelatnosti bave RKB zaštitom, zatim u proračunu općine, kao ukupnih

sredstava za zaštitu i spašavanje, a dio sredstava se može osigurati iz sredstava prema članku 180. – 184. Zakona o zaštiti i spašavanju.

7) ZAŠTITA OD POTRESA, MJERE I POSTUPCI ZA SMANJENJE UGROŽAVANJA – PROJEKT

1. UVOD

Bosna i Hercegovina, Federacija BiH, ŽZH, a samim time i naša Općina, nalazi se na izrazito trusnome području koje svakodnevno doživljava određena podrhtavanja što su posljedica tektonskih gibanja u Zemljinoj utrobi.

Cjelokupan teritorij Općine, prema prijeratnim mjerenjima i bilježenjima, svrstan je u područje visokog seizmičkog rizika, što se može iščitavati sa Seizmološke karte, gdje su jasno označena rizična područja. Iz karte je vidljivo da je naša Općina označena brojevima > 6,0.

2. POSTOJEĆE STANJE

Nakon rata i Daytonskim sporazumom postignutog mira, Bosna i Hercegovina je među različitim podjelama doživjela i podjelu u oblasti meteorologije, seizmologije, prostornog planiranja itd., što je dovelo do skoro alarmantnog stanja u oblasti građenja i stanovanja.

Sukladno zakonu nadležni za ove poslove su: Općinska služba za urbanizam, građenje i prostorno uređenje.

Na razini Županije nije formirana Služba za seizmologiju.

3. PODRUČJA RAZVOJA

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevenciji je osigurana kroz:

1. Zakon o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave, („Službene novine Federacije BiH“, broj: 58/02, 19/03, 38/05, 2/06 i 8/06) u kojem su utvrđene ovlasti nadležnih federalnih tijela;
2. Svi zakoni iz oblasti okoliša koji determiniraju realiziranje ovoga projekta;
3. Zakon o planiranju i korištenju zemljišta na razini Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 2/06, 72/07, 04/10 i 13/10);
4. Zakon o županijskim ministarstvima i drugim tijelima županijske uprave („Narodne novine ŽZH“, broj: 17/09);
5. Zakon o građenju („Narodne novine ŽZH“, broj: 4/99, 15/01 i 10/03);
6. Zakon o prostornom uređenju („Narodne novine ŽZH“, broj: 4/99, 15/01 i 10/03).

Prema zakonu, nadležna Općinska služba bi trebala koordinirati primjenu propisa s težištem na analizi objekata starije gradnje, dakle objektima koji su građeni starijom tehnologijom i već ruinirani, devastirani ratnim djelovanjima i lošim održavanjem, kako bi se znanstvenim istraživanjima prepoznala potencijalna opasnost od rušenja tih objekata uslijed tektonskih i drugih djelovanja i time spriječila tragedija gubitka ljudskih života.

Istraživanje bi se trebalo primijeniti ne samo na objektima za stanovanje građanim na neispitanim terenima i bez dobivenih odobrenja ili suglasnosti za građenje, nego i na drugim objektima od općeg značaja za zaštitu i spašavanje u kojima borave ljudi ili koji će služiti za privremeni boravak i oporavak ugroženih i nastradalih.

Ublažavanje kao viziju novog stanja treba osigurati kroz:

Administrativno – stručne mjere:

- Sagledati aspekte donošenja urbanističkih i prostornih planova, te izgradnje objekata svih vrsta, po tim planovima;
- Donošenje novog Prostornog plana Općine;
- Donošenje Prostorne osnove Općine;
- Izvješće o stanju prostora u Općini;
- Program mjera prostornog uređenja Općine;
- Uspostava jedinstvenog informacijskog sustava za cijeli prostor Federacije BiH – evidencija o područjima gdje je opasnost od prirodnih nesreća posebno izražena (seizmičke karakteristike terena, poremećaji u stabilnosti tla, utvrđivanje stupnja otpornosti već izgrađenih objekata prema starosti objekta, primjenu tehničkih standarda i drugo).

Građevinsko – tehničke mjere

Kao dio prevencije i ublažavanja eventualnih i mogućih posljedica utjecaja potresa kao prirodne nesreće, nužno je na razini Općine pokrenuti masovna istraživanja stabilnosti i otpornosti objekata za stanovanje i drugih objekata opće namjene (škole, dječji vrtići, bolnice, športske dvorane, veliki prodajni centri, namjenska skloništa itd.) u skladu s procjenama ugroženosti, a sve s ciljem preventivnog djelovanja na zaštiti ljudskih života, koji mogu biti, kako to svakodnevno vidimo u bližem i širem okruženju, višestruko ugroženi.

Ova istraživanja trebaju dovesti do spoznaja koji objekti nisu sposobni za daljnje korištenje sa aspekta zaštite i spašavanja, kao i objekte koji nisu pogodni za masovno korištenje ljudi, što obvezuje sve nositelje planiranja da

takve objekte ili dodatno osposobe za namjenu ili izbace iz plana za korištenje bez rekonstrukcije ili potpuno zabrane njegovo korištenje.

b) Pripravnost/Spremnost

Elementi koji će osigurati spremnost u ovoj oblasti su:

- proračunska sredstva za planirano istraživanje;
- na temelju projektnih istraživanja, utvrđivanja objekata za zbrinjavanje i alternativni boravak u fazi oporavka;
- visoka razina koordinacije u planiranju i istraživačkim projektima, kao dio spremnosti svih nositelja planiranja – od Općine do Federacije;
- formiranje i opremanje Službe za seizmologiju;
- donošenje odgovarajućih planova i njihova provjera kroz vježbe simulacije.

c) Odgovor

Odgovor na potres, kao prirodnu nesreću, posebno je izražen kroz istraživačke projekte utvrđivanja seizmičkih karakteristika terena, poremećaja stabilnosti tla i objekata za stanovanje i drugih objekata opće namjene, te u primjeni rezultata istraživanja i strožoj primjeni planova i programa prostornog uređenja, čime će se umanjiti moguće ljudske žrtve i materijalna razaranja.

Osposobljenost stožera civilne zaštite i drugih subjekata planiranja u ovoj oblasti u donošenju odgovarajućih odluka i provođenju odgovora, temelji se na potpunoj razrađenosti planova po mjerama zaštite i spašavanja od potresa.

d) Oporavak

Za ovu fazu, nužno je u proračunima svih tijela vlasti, na svim razinama osigurati određena

financijska sredstva za evakuaciju i zbrinjavanje ljudi koji bi eventualno ostali bez krova nad glavom i imovine, za izradu privremenih kampova za smještaj, te pripremiti i osiguravati kvalitetne aranžmane povoljnog kreditiranja i slično.

4. PROVEDBA

Da bi se ovaj strateški pravac postigao na zadovoljavajući način, predviđeni projekti istraživanja u oblasti prostornog uređenja i građenja trebaju dati odgovor i ponuditi praktična rješenja kroz planske dokumente utvrđene u točki 3. ove inicijative za projekte na mikro – lokalitetima za zaštitu od potresa i točke 3.1.1. iz Politike razvoja, prije svega:

- za odgovarajuću koordinirajuću i konzistentnu politiku u oblasti prostornog planiranja i građenja, na cjelokupnom prostoru Federacije BiH;
- za ujednačenost u standardima i normativima građenja kao i u dinamici naseljavanja i građenja, osobito u oblasti individualne stambene izgradnje;
- koordinaciju između nositelja planiranja u ovoj oblasti, ali i odgovarajuću suradnju s drugim tijelima vlasti i uz uvažavanje mišljenja struke;
- osiguranje nedostatnih financijskih sredstava za planirana istraživanja mikro – lokacija u urbanim sredinama.

5. AKCIJSKI PLAN

Akcijski plan za realiziranje projekta sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) daljnja dogradnja zakonskog okvira;
- b) iniciranje istraživanja i izrada projekata otpornosti specifičnih objekata na seizmičku opasnost na mikro – lokalitetima, osobito u većim urbanim sredinama;

- c) osiguravanje u proračunu prema procjenama, potrebnih financijskih sredstava za projekte iz točke b) kao i posebnih sredstava za provođenje mjera zaštite i spašavanja nakon potresa;
- d) osiguravanje financijskih sredstava za djelovanje u fazi oporavka, rebalansom proračuna i na drugi način (smještaj ugroženih i pomoć u obnovi eventualno porušenih stambenih i drugih objekata).

Nositelji Akcijskog plana su:

- a) Općinska služba za upravu u oblasti prostornog planiranja, građenja i urbanizma.

Planski rokovi:

- a) zakonski okvir – do kraja 2014. godine;
- b) godišnje osiguravanje financijskih sredstava za eventualni alternativni smještaj;
- c) istraživački projekt na mikro – lokalitetima – u Općini do kraja 2017. godine.

Procjena potrebnih resursa i očekivani učinci realizacije ovoga strateškog cilja bit će poznati nakon donošenja projekata iz točke 4.

Financijski obuhvat pretpostavlja osiguranje sredstava iz proračuna svih nositelja vlasti utvrđene u proračunima i sredstva iz članka 180. i 184. Zakona o zaštiti i spašavanju.

8) ZAŠTITA OD ODRONA TLA, MJERE I POSTUPCI ZA SMANJENJE RIZIKA – PROJEKT

1. UVOD

Pojam „klizište“ u geologiji u općem smislu, obuhvaća mnoštvo različitih pokreta zemljane mase niz prirodne padine i vještačke

kosine. Ugrožavaju sigurnost prometa na putnim komunikacijama, degradiraju i uništavaju poljoprivredno i šumsko zemljište, oštećuju ili uništavaju građevine, gospodarske objekte i predstavljaju opasnost po živote ljudi.

2. POSTOJEĆE STANJE

Na području Općine nisu izražena klizišta, ali su u 2010. godini zabilježena dva slučaja odronjavanja (Procjena ugroženosti područja općine Ljubuški od prirodnih i drugih nesreća – 1.5. Odronjavanje i klizanje tla), što nas upozorava i ukazuje na potrebu detaljnije analize rizika i opasnosti.

3. PODRUČJA RAZVOJA

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije osigurana je kroz:

1. Zakon o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave ("Službene novine Federacije BiH", br. 58/02, 19/03, 38/05, 02/06 i 08/06);
2. Svi zakoni iz oblasti okoliša koji determiniraju realiziranje ovoga projekta;
3. Primjenu Prostornog plana Bosne i Hercegovine za razdoblje 1981. – 2000. godine, koji je još uvijek na snazi;
4. Donošenje novog prostornog plana Federacije BiH, koji je u fazi izrade;
5. Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na razini Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 02/06, 72/07, 04/10 i 13/10);
6. Zakon o županijskim ministarstvima i drugim tijelima županijske

uprave ("Narodne novine ŽZH", broj 17/09);

7. Zakon o građenju ("Narodne novine ŽZH", br. 04/99, 15/01 i 10/03);
8. Zakon o prostornom uređenju ("Narodne novine ŽZH", br. 04/99, 15/01 i 10/03).

Preventivne mjere, s ciljem eliminiranja negativnog utjecaja ljudskog faktora na pojavu novih i aktiviranje postojećih odrona, podrazumijevaju: aktivno djelovanje nadležnih županijskih tijela i općinske službe za upravu nadležnih za prostorno uređenje i građenje, te nadzor poštivanja građevinsko – tehničkih normi kod izgradnje građevinskih i infrastrukturnih objekata, sprječavanje bespravne izgradnje stambenih, poslovnih i drugih objekata, kao i zakonskom sankcioniranju svih protupravnih radnji koje doprinose aktiviranju odrona.

Da bi se osigurale prethodno navedene preventivne mjere, a sukladno odredbama zakona, tijela uprave nadležna za poslove prostornog uređenja u Općini i Županiji trebaju osigurati najviši stupanj stručnosti i primjene zakona u:

1. vođenju dokumentacije potrebne za praćenje stanja u prostoru;
2. izradi, praćenju i provedbi planskih dokumenata (svaki od planskih dokumenata sadrži mjere zaštite od prirodnih i drugih nesreća);
3. izradi izvješća o stanju prostora i programu mjera prostornog uređenja;
4. uspostavi jedinstvenog informacijskog sustava u okviru kojega se vodi evidencija koja obuhvaća područja gdje je opasnost od posljedica prirodnih i drugih nesreća (odronjavanje) posebice izražena.

Ublažavanje kao viziju novog stanja treba osigurati kroz:

1) Administrativno – stručne mjere:

- donošenje i provedba planskih dokumenata u Općini i Županiji (prostorni planovi, urbanistički planovi i detaljni planski dokumenti);
- osigurati financijski poticaj, kojim treba dovesti do odgovarajuće spremnosti i odgovora na odronjavanje tla, što podrazumijeva da se redovito i u što kraćem vremenu osiguraju sredstva u proračunima Općine i Županije za ovu namjenu.

2) *Građevinsko – tehničke mjere*

- U prethodnom postupku osigurati primjenu odgovarajućih zakona u oblasti građenja i osigurati kontinuirani nadzor.

b) **Pripravnost/Spremnost**

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti:

- stručna analiza uzroka koji dovode do odrona;
- na svim razinama prostornog planiranja pripremiti posebnu strategiju područja za zaštitu od odrona, koju čine setovi tehničkih i institucionalnih mjera;

provedenje institucionalnih mjera koje podrazumijevaju praćenje i registraciju odrona, upozoravanje lokalnog stanovništva, te plansko evakuiranje ugroženog ljudstva i materijalnih dobara i u tom smislu provedenje ovih mjera podrazumijeva izradu studija i projekata za praćenje odronjavanja tla koje treba ugraditi u odgovarajuće planove zaštite i spašavanja.

c) **Odgovor**

Odgovor na odronjavanje tla, kao prirodnu nesreću, posebno je izražen kroz istraživačke projekte utvrđivanja poremećaja u

stabilnosti tla i građevina, te u primjeni rezultata istraživanja i strožoj primjeni planova i programa prostornog uređenja, čime treba umanjiti moguće ljudske žrtve i materijalna razaranja.

Osposobljenost stožera civilne zaštite i drugih subjekata planiranja u ovoj oblasti u donošenju odgovarajućih odluka i provođenju odgovora, temelji se na potpunoj razrađenosti planova po mjerama zaštite i spašavanja od odronjavanja.

d) **Oporavak**

Oporavak obuhvaća sanaciju odrona, rekonstrukciju građevina i njihovo dovođenje u funkcionalno (prvobitno) stanje ili izgradnju novih građevina.

4. **PROVEDBA**

Da bi se osigurao ovaj strateški pravac, predviđena je izrada istraživačkog projekta: "Opasnosti od odrona tla na mikro – razinama, uz primjenu dosadašnjih znanstvenih istraživanja, s koordinacijom u provođenju utvrđenih jedinstvenih urbanističko – tehničkih mjera".

Ovi projekti moraju dati odgovor i riješiti probleme uz punu suradnju s drugim tijelima vlasti, koji se odnose na:

- osiguranje i primjenu odgovarajućih planskih dokumenata usuglašanih na svim razinama donošenja (prostorni plan, prostorna osnova, program mjera, jedinstveni informacijski sustav o prostornom uređenju, urbanistički plan itd.), kojima se treba osigurati jedinstveno uređenje i zaštita prostora i jedinstveno provedenje mjera prema zaključcima iz Procjene ugroženosti;
- osnovati multidisciplinarni stručni tim u okviru nadležnih tijela uprave za registraciju, praćenje i klasifikaciju odrona;

- uvezivanje katastra odrona u jedinstveni informacijski prostorni sustav;
- izrada katastra rizika na odrone tla koje definiraju zone terena gdje je najveća vjerojatnost pojave novih odrona;
- osigurati stalni stručni nadzor i praćenje katastra odrona.

5. AKCIJSKI PLAN

Akcijski plan za realiziranje inicijative sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) razvoj zakonskog okvira;
- b) izrada prostornih planova i njihova provedba;
- c) izrada projekata iz točke 4. ovoga strateškog pravca i njegova žurna provedba:

Nositelji Akcijskog plana su:

- a) Općinska služba za upravu nadležna za poslove prostornog uređenja, čime se ovim dijelom akcijskog plana inicira obveza planiranja i zaštite prostora, kao i donošenje programa mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru;
- b) Županijsko ministarstvo prostornog uređenja, resursa i zaštite okoliša.

Planski rokovi:

- a) Zakonski okvir do kraja 2014. godine;
- b) Projekti iz točke 4. završiti do kraja 2015. godine.

Procjena potrebnih resursa i očekivani učinci realizacije ovoga strateškog cilja bit će poznati nakon realizacije zadaća nakon utvrđenih rokova.

Financijski obuhvat pretpostavlja osiguranje sredstava iz proračuna svih nositelja vlasti i namjenskih sredstava iz čl. 180., 183. i 184. Zakona o zaštiti i spašavanju.

9) IZRADA KATASTRA IZVORIŠTA VODE ZA PIĆE – PROJEKT

1. UVOD

Voda za piće je voda koja ispunjava propisane standarde kvaliteta i koja se može koristiti za piće, proizvodnju i pripremu hrane.

Već danas svijet se suočava s ozbiljnim problemom osiguranja vode za piće, a prema procjenama znanstvenika UN – a, to će za narednih 30 – tak godina biti najveći problem čovječanstva, ukoliko se ne nađu odgovarajuća politička i tehnološka rješenja u osiguravanju dovoljnih količina pitke vode.

2. POSTOJEĆE STANJE

Naša Općina je bogata vodama i izvorištima voda.

Voda u većini lokalnih objekata vodoopskrbe se ne kontrolira na zdravstvenu ispravnost (bunari, cisterne, izvori), dok zone sanitarne zaštite uglavnom ne postoje ili nisu uređene.

3. PODRUČJA RAZVOJA

a) Prevenirica i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije, osigurana je kroz:

1. Zakon o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave („Službene novine Federacije BiH“, broj: 58/02, 19/03, 38/05, 2/06 i 8/06);
2. Zakon o vodama ("Službene novine Federacije BiH", broj: 70/06);
3. Pravilnik o higijenskoj ispravnosti vode za piće („Službeni list SFRJ“, broj: 33/87 – preuzet propis);
4. Zakon o županijskim ministarstvima i drugim tijelima županijske

uprave („Narodne novine ŽZH“, broj: 17/09).

U skladu s odredbama zakona, nadležna tijela za vodna područja trebaju osigurati najviši stupanj stručnosti i primjene zakona o uspostavi vodoprivrednog informacijskog centra u okviru kojega se vodi katastar:

- objekata za vodoopskrbu;
- rezervnih izvorišta za vodoopskrbu;
- planiranih prostora za izgradnju akumulacija.

Ublažavanje kao viziju novog stanja treba osigurati kroz:

1) Administrativno – stručne mjere:

- Razvoj zakonske regulative (donošenjem novih propisa, staviti izvan snage propise koji su preuzeti iz bivše države);
- Snimiti stanje svih izvorišta voda i napraviti njihov katastar;
- Zaštita izvora za piće od biološkog i kemijskog onečišćenja;
- Poboljšanje nadzora nad zdravstvenom ispravnošću vode za piće u objektima vodoopskrbe;
- Osigurati financijski poticaj, kojim treba dovesti do odgovarajuće spremnosti i odgovora na osiguranje pitke vode.

2) Građevinsko – tehničke mjere:

- Osiguranje područja sanitarnih zona oko vodo – zahvata i njihova sanacija sukladno odgovarajućim propisima;
- Sukladno katastru izvorišta voda izgraditi vodospremnike, kao i druge mjere za njihovu zaštitu.

b) Pripravnost/Spremnost

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti:

- racionalno korištenje vodnih resursa;
- zaštita i korištenje izvorišta pitke vode, podzemnih i otvorenih vodnih tokova;
- planski pristup izradi prostora za akumulacije;
- dispozicija voda i sustava upravljanja vodama, što podrazumijeva izradu studija i projekata za praćenje izvorišta voda za piće;
- reguliranje područja sanitarnih zona oko vodo – zahvata gradskih vodovoda i sanacija ovih područja sukladno zakonskim propisima;
- opremanje službi za radijacijsko – kemijsko – biološku zaštitu radi odgovarajuće kontrole izvorišta.

c) Odgovor

Osiguravanje odgovarajućih planova, snaga i sredstava radi dopremanja pitke vode za stanovništvo koristeći postojeći katastar pitke vode, postojeće vodovode i druge alternativne izvore.

d) Oporavak

Oporavak u ovoj oblasti podrazumijeva, da se nakon prirodne i druge nesreće izvrši ažuriranje katastra izvorišta vode, sagleda njihovo stanje i poduzmu odgovarajuće mjere na zaštiti izvorišta.

4. PROVEDBA

Da bi se osigurao ovaj strateški pravac ili strategija razvoja u ovoj oblasti, potrebno je interdisciplinarno izraditi projekt: „Izrada katastra izvorišta voda za piće“.

5. AKCIJSKI PLAN

Akcijski plan za realiziranje inicijative sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

1. izrada projekta: „Katastar izvorišta vode za piće na području općine Ljubuški“;
2. opremiti službe za radijacijsko – kemijsko – biološku zaštitu.

Nositelji Akcijskog plana su:

- a) Služba gospodarstva i Agencija za vodno područje sliva Jadranskog mora – Mostar;
- b) Općinska služba za civilnu zaštitu.

Planski rokovi:

1. Katastar izvorišta voda s pod – projektima izraditi do kraja 2014. godine.

Procjena očekivanih učinaka realizacije ovoga projekta unaprijed je poznata i sasvim logična.

Financijski obuhvat za realizaciju izrade projekta „Katastar izvorišta vode za piće“ pretpostavlja osiguranje sredstava iz proračuna svih nositelja projekta kao i namjenskih sredstava iz Zakona o zaštiti i spašavanju.

Konkretan financijski obuhvat ovoga projekta i opremanja utvrdit će se u godišnjim planovima realizacije Programa razvoja u Općini.

10) IZRADA KATASTRA PODRUČJA UGROŽENOG OPASNIM OTPADOM S AKCENTOM NA POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE – PROJEKT

1. UVOD

U skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom, „otpad“ se definira kao sve materije ili predmeti koje vlasnik odlaže, namjerava odložiti ili se traži da budu odložene.

„Opasni otpad“ se definira kao svaki otpad koji je utvrđen posebnom regulativom i koji ima jednu ili više značajki koje prouzrokuju

opasnost po zdravlje ljudi i okoliš, po svome podrijetlu, sastavu ili koncentraciji, osobito ako se nađe na poljoprivrednom zemljištu (vidi listu „opasnog otpada“ – Pravilnik o kategorijama otpada sa listama – „Službene novine Federacije BiH“, broj: 09/05).

Pod kontaminacijom poljoprivrednog zemljišta podrazumijeva se stanje nastalo unošenjem štetnih tvari vodom, zrakom ili njihovom akumulacijom na tlu ili u tlu iznad dozvoljene koncentracije.

2. POSTOJEĆE STANJE

Prostor Općine je kontaminiran raznim vrstama opasnog otpada.

Ovakva ocjena stanja, kao rezultat i posljedica rata, potvrđuje se i zbog lošeg stanja u oblasti upravljanja ovim otpadom što također izravno utječe na onečišćenje okoliša (voda, tlo, životinje, biljke, poljoprivredno zemljište). Posebno zabrinjava činjenica da značajne količine opasnog otpada nisu prikladno zbrinute ili uništene.

U vremenu poslije rata, vrlo malo je urađeno na utvrđivanju katastra područja ugroženog opasnim otpadom, a za onaj poznati otpad malo se radi da ga se ukloni ili uništi. To dovodi do destrukcije okoliša, osobito poljoprivrednog zemljišta i predstavlja stalnu opasnost od pojave raznih oboljenja kod ljudi i životinja.

3. PODRUČJA RAZVOJA

- a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije osigurana je kroz:

1. Zakon o zaštiti okoliša ("Službene novine Federacije BiH", broj: 33/03);
2. Zakon o upravljanju otpadom ("Službene novine Federacije BiH", broj: 33/03);

3. Zakon o poljoprivrednom zemljištu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 2/98);
4. Zakon o zaštiti i spašavanju ("Službene novine Federacije BiH", broj: 39/03, 22/06 i 43/10);
5. Pravilnik o izdavanju dozvole za aktivnosti male privrede u upravljanju otpadom ("Službene novine Federacije BiH", broj: 09/05);
6. Pravilnik o uvjetima za prijenos obveza u upravljanju otpadom sa proizvođača i prodavača na operatera sustava za prikupljanje otpada ("Službene novine Federacije BiH", broj: 09/05);
7. Pravilnik o postupanju otpadom koji se nalazi na listi opasnog otpada ili čiji je sadržaj nepoznat ("Službene novine Federacije BiH", broj: 09/05);
8. Pravilnik o sadržaju plana prilagođavanja otpada za postojeća postrojenja za tretman ili odlaganje otpada i aktivnostima koje poduzima nadležno tijelo ("Službene novine Federacije BiH", broj: 09/05);
9. Naputak o utvrđivanju dozvoljenih štetnih opasnih materija u zemljištu i metode njihovog ispitivanja ("Službene novine Federacije BiH", broj: 11/99).

Za prevenciju i ublažavanje negativnih posljedica po okoliš potrebno je primjenjivati raznovrsne mjere, kao što su:

- Osiguranje katastra područja ugroženog opasnim otpadom, osobito poljoprivrednog zemljišta;
- Ispitivanje poljoprivrednog zemljišta u cilju utvrđivanja količine štetnih i opasnih materija u zemljištu;
- Spaljivanje ili odlaganje na deponije na okolišno prihvatljiv način onih vrsta otpada koji ne podliježu povratu komponenti, ponovnoj upotrebi ili proizvodnji energije;

- Sprječavanje nastajanja neuređenih (divljih) deponija opasnog otpada;
- Poduzimanje svih potrebnih zaštitnih i sigurnosnih mjera prilikom upravljanja ili u tijeku upotrebe, proizvodnje, skladištenja i transporta opasnih tvari;
- Stalni nadzor i praćenje onečišćenosti okoliša (zrak, voda i tlo);
- Registar gospodarskih društava koji mogu imati negativan učinak i kontrola njihovog odlaganja opasnog otpada;
- Inspeksijski nadzor u oblasti zaštite okoliša i drugo.

Ublažavanje kao viziju novog stanja treba osigurati kroz:

1) Administrativno – stručne mjere:

- donošenje ili usklađivanje zakona i provedbenih propisa s međunarodnim konvencijama značajnim za zaštitu okoliša;
- izrada katastarsa poljoprivrednog zemljišta ugroženog opasnim otpadom;
- uvođenje jedinstvenog informacijskog sustava u zaštiti okoliša (zrak, voda, tlo);
- osiguranje financijskog poticaja, kojim treba dovesti do izrade odgovarajućeg katastra poljoprivrednog zemljišta ugroženog opasnim otpadom.

2) Građevinsko – tehničke mjere:

Da bi se smanjio utjecaj štetnosti opasnog otpada na okoliš i poljoprivredno zemljište potrebno je izgraditi potrebne (sanitarne) deponije, izvršiti uklanjanje postojećih neuređenih divljih deponija ili na odgovarajući tehnološki i drugi način izvršiti uništavanje opasnog otpada.

b) Pripravnost/Spremnost

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti:

osiguranje stručnih analiza kod pojava onečišćenja poljoprivrednog zemljišta i davanje stručnih i tehničkih uputa za operativne odluke stožera civilne zaštite, osloncem na operativni centar civilne zaštite i kvalitetne prognostičke modele Službe za kontrolu zemljišta (Služba za agropedologiju Federacije BiH);

na svim razinama planiranja zaštite okoliša pripremiti katastar područja poljoprivrednog zemljišta kontaminiranog opasnim otpadom s odgovarajućim mjerama za smanjenje opasnosti;

uspostaviti punu koordinaciju između odgovornih za stanje u ovoj oblasti;

izvještavanje javnosti izravno ili putem operativnog centra civilne zaštite, u cilju smanjivanja rizika od ove opasnosti.

c) Odgovor

Sve aktivnosti koje se poduzimaju neposredno prije, tijekom i poslije ugrožavanja okoliša trebaju se obuhvatiti djelovanjem i zapovijedima nadležnog stožera civilne zaštite (sukladno Zakonu o zaštiti i spašavanju), koji upravlja akcijom zaštite i spašavanja od ugrožavanja okoliša i poljoprivrednog zemljišta, osim izravnog nadzora i praćenja stanja okoliša, a prema podijeljenoj nadležnosti između Županije i Općine.

d) Oporavak

Oporavak obuhvaća sanaciju degradiranog okoliša i poljoprivrednog zemljišta i njihovog dovođenja u funkcionalno (prvobitno) stanje. Ako to nije moguće, ograničiti ili zabraniti korištenje kontaminiranog zemljišta.

4. PROVEDBA

Da bi se osigurao ovaj strateški pravac ili strategija razvoja u ovoj oblasti, potrebno je interdisciplinarno izraditi projekt: „Katastar područja ugroženog opasnim otpadom s akcentom na poljoprivredno zemljište“.

5. AKCIJSKI PLAN

Akcijski plan za realiziranje programa zaštite od opasnog otpada s akcentom na poljoprivredno zemljište sadrži:

1. razvoj zakonskog okvira – usklađivanje sa međunarodnim konvencijama;
2. izrada projekta: „Prikupljanje i analiza podataka o veličini prostora i stupnju ugroženosti od kontaminiranosti industrijskog i drugog specifičnog otpada (izrada katastra ugroženog područja), s akcentom na poljoprivredno zemljište i vode i mjere koje treba poduzimati“.

Nositelji Akcijskog plana:

- a) Nadležna služba za upravu Općine za gospodarstvo.

Planski rokovi:

1. Usklađivanje propisa sa međunarodnim konvencijama – tijekom 2014. godine;
2. Izrada projekta iz prethodne alineje do kraja 2015. godine.

Financijski obuhvat za realizaciju izrade projekta „Katastar područja ugroženog opasnim otpadom s akcentom na poljoprivredno zemljište i vode“ pretpostavlja osiguranje sredstava iz proračuna, kao i namjenskih sredstava iz Zakona o zaštiti i spašavanju.

Konkretan financijski obuhvat ovoga projekta i opremanja utvrdit će se u godišnjem planu realizacije Programa razvoja.

11)   **PROJEKT ZAŠTITE OD POSTOJEĆEG OPASNOG INDUSTRIJSKOG OTPADA**

1. UVOD

Opasni otpad, koji je nastao kao rezultat industrijske proizvodnje, definira se kao svaki otpad koji je utvrđen posebnom regulativom i koji ima jednu ili više karakteristika koje uzrokuju opasnost za zdravlje ljudi i okoliš (po svome podrijetlu, sastavu ili koncentraciji).

Projekt rješavanje problematike ovoga strateškog pravca ogleđa se u sagledavanju zatečenog stanja ugrožavanja, a nakon toga saniranjem postojećeg stanja i primjena postojećih pozitivnih propisa.

2. POSTOJEĆE STANJE

Slaba ekonomska razvijenost, koja je rezultat nedavne ratne destrukcije kada su uništena i devastirana mnoga industrijska postrojenja i neprimjereno zbrinut opasni otpad, dovela su do kontaminacije okoliša industrijskim i drugim sličnim otpadom.

Problem opasnog otpada, a time i industrijskog, neće se riješiti samo osiguranjem katastra zemljišta sa opasnim otpadom, koji će se uraditi po projektu: „Izrada katastra područja ugroženog opasnim otpadom sa akcentom na poljoprivredno zemljište i vode“. To znači da će se ovaj strateški pravac riješiti na osnovu posebnih projekata i uspostavom posebnih mjera zaštite, koje u ovom trenutku u Federaciji BiH ne postoje, a osloncem na izrađeni katastar.

3. PODRUČJA RAZVOJA

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije osigurana je kroz:

1. Zakon o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave, („Službene novine Federacije BiH“, broj:

58/02, 19/03, 38/05, 2/06 i 8/06), u kojem su utvrđene ovlasti Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije;

2. Zakon o zaštiti okoliša ("Službene novine Federacije BiH", broj: 33/03);
3. Zakon o upravljanju otpadom ("Službene novine Federacije BiH", broj: 33/03);
4. Zakon o zaštiti i spašavanju ("Službene novine Federacije BiH", broj: 39/03, 22/06 i 43/10);
5. Pravilnik o izdavanju dozvole za aktivnosti male privrede u upravljanju otpadom ("Službene novine Federacije BiH", broj: 9/05);
6. Pravilnik o uvjetima za prijenos obveza u upravljanju otpadom sa proizvođača i prodavača na operatera sustava za prikupljanje otpada ("Službene novine Federacije BiH", broj: 9/05);
7. Pravilnik o postupanju otpadom koji se nalazi na listi opasnog otpada ili čiji je sadržaj nepoznat ("Službene novine Federacije BiH", broj: 9/05);
8. Pravilnik o sadržaju plana prilagođavanja otpada za postojeća postrojenja za tretman ili odlaganje otpada i aktivnostima koje poduzima nadležno tijelo ("Službene novine Federacije BiH", broj: 9/05);
9. Pravilnik o kategorijama otpada sa listama ("Službene novine Federacije BiH", broj: 9/05);
10. Pravilnik o pogonima i postrojenjima za koje je obvezatna procjena utjecaja na okoliš i pogonima i postrojenjima koji mogu biti izrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolišnu dozvolu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 19/04);
11. Zakon o županijskim ministarstvima i drugim tijelima županijske uprave („Narodne novine ŽZH“, broj: 4/98 i 1/02);
12. Zakon o prikupljanju, proizvodnji i prometu sekundarnih sirovina i otpadnih

materijala („Službene novine Federacije BiH“, broj: 35/98),

13. Pravilnik o uvjetima tehnološke opremljenosti poslovnih prostora za obavljanje djelatnosti prikupljanja, prerade i proizvodnje otpadnih materijala i sekundarnih sirovina („Službene novine Federacije BiH“, broj: 3/00).

Ublažavanje kao vizija novog stanja treba osigurati kroz:

1) Administrativno – stručne mjere:

- Donošenje i usklađivanje zakona i provedbenih propisa s međunarodnim konvencijama značajnim za zaštitu okoliša;
- Preuzimanje dijela katastra područja ugroženog opasnim industrijskim otpadom i utvrđivanje mjera sanacije.
- Osiguranje financijskog poticaja za provođenje mjera koje će se donijeti na temelju dobivenog katastra područja iz prethodne alineje.

2) Građevinsko – tehničke mjere:

Na temelju izrađenih projekata i osiguranih financijskih sredstava, izvršiti sanaciju opasnog industrijskog otpada i nastaviti provoditi pozitivne propise iz ove oblasti.

b) Pripravnost/Spremnost

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti:

Sve predviđene administrativne i građevinske mjere će onemogućiti teže posljedice po zdravlje ljudi i okoliš, kao i onemogućavanje da nove prirodne i druge nesreće utjecajem na ovakav otpad mogu dovesti do opasnosti po ljude.

c) Odgovor

Sve aktivnosti koje se poduzimaju neposredno prije, tijekom i poslije pojave ugrožavanja opasnim industrijskim otpadom trebaju se obuhvatiti djelovanjem i naredbama nadležnog stožera civilne zaštite, osim izravnog nadzora i praćenja stanja opasnog industrijskog otpada, a prema podijeljenoj nadležnosti između Federacije BiH, Županije i Općine.

4. PROVEDBA

Da bi se osigurao ovaj strateški pravac ili strategija razvoja u ovoj oblasti predviđeno je, nakon izrade katastra područja ugroženog industrijskim otpadom, pristupiti izradi istraživačkih projekata i pod – projekata, za svaki prostor koji se smatra opasnim.

Ove bi projekte u svojoj nadležnosti radilo Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije.

Ovi projekti moraju dati odgovor i riješiti probleme uz punu suradnju s drugim tijelima, a odnose se na punu koordinaciju i usuglašenost projekata, sagledavanja stanja i zbrinjavanja opasnog industrijskog otpada na razini Federacije BiH, Županije i Općine kojima se treba osigurati poboljšanje stanja u ovoj oblasti i jedinstveno provođenje mjera prema zaključcima iz Procjene ugroženosti.

5. AKCIJSKI PLAN

Akcijski plan za realiziranje projekata sagledavanja stanja i zbrinjavanja opasnog industrijskog otpada, sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) razvoj zakonskog okvira;
- b) izrada projekata i sagledavanja stanja i zbrinjavanja opasnog industrijskog otpada.

Nositelji Akcijskog plana su:

- a) Općinska služba za prostorno uređenje i zaštitu okoliša.

Planski rokovi:

- a) Projekte zaštite od opasnog industrijskog otpada donijeti do kraja 2014. godine;
- b) Provedba projekata do kraja 2017. godine, s mogućnošću planiranja i u narednom programskom razdoblju.

Financijski obuhvat bit će poznat nakon izrade svakog konkretnog projekta u kome treba utvrditi koja su to sredstva koja osiguravaju gospodarska društva, sredstva iz proračuna Federacije, Županije i Općine ovisno o nadležnosti i nakon toga će se utvrditi mogućnosti osiguranja i dijela sredstava iz stavka 2. članka 182. i članka 183. i 184. Zakona o zaštiti i spašavanju.

12) PROCJENA RESURSA OPĆINE ZA POTREBE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA – PROJEKT

1. UVOD

U sustavu zaštite i spašavanja, primarni je cilj stvoriti pretpostavke kojima će se preventivno djelovati, kako bi se destruktivna snaga prirodne ili neke druge sile svela na najmanju mjeru ili eventualno onemogućila u izazivanju ljudskih žrtava i materijalnih razaranja.

Stoga svaka društvena zajednica nastoji stvoriti uvjete, u kojima će planski predvidjeti resurse (snage i sredstva) koji će biti jamac uspješnog odupiranja djelovanju prirodnih i drugih nesreća.

2. POSTOJEĆE STANJE

Prema spoznaji civilne zaštite, stanje postojećih resursa je nedovoljno poznato, podaci su neažurni i nedovoljni. Nedostatak postrojba civilne zaštite opće i specijalizirane namjene, kao rezultat slabe ekonomske razvijenosti, upućuje na nužno osnivanje službi zaštite i spašavanja u Općini, nakon sagledavanja stanja

resursa i procjene mogućih resursa koji mogu biti u funkciji zaštite i spašavanja.

3. PODRUČJA RAZVOJA

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije je osigurana kroz:

1. Zakon o zaštiti i spašavanju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10);
2. Pravilnik o službama i postrojbama civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj: 77/06);
3. Zakon o Crvenom križu Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 28/06);
4. Sporazum između Federalne uprave i Crvenog križa Federacije BiH o međusobnoj suradnji u ostvarivanju zadaća u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj: 65/05).

Ublažavanje kao vizija novog stanja treba osigurati kroz:

1) Administrativno – stručne mjere:

- Izvršiti analizu resursa gospodarskih društava i nevladinih organizacija koje bi mogle, sukladno procjenama ugroženosti, biti proglašene službom zaštite i spašavanja;
- Izvršiti analizu svih resursa gospodarskih društava i nevladinih organizacija, čiji bi resursi mogli biti oslonac stožera civilne zaštite u donošenju odluka u zaštiti i spašavanju.
- Donijeti Odluku o osnivanju službi zaštite i spašavanja u Općini.

2) *Građevinsko – tehničke mjere:*

Kao dio prevencije i ublažavanja, odabrane i proglašene službe zaštite i spašavanja u Općini trebaju ostvariti uvid i kroz vlastite građevinsko – tehničke mjere izvršiti vlastite pripreme za provođenje mjera zaštite i spašavanja.

b) Pripravnost/Spremnost

Elementi koji će osigurati spremnost u ovoj oblasti su:

- Osnivanje optimalnog broja službi zaštite i spašavanja u Općini;
- Izrada točnih i ažurnih evidencija svih sredstava i opreme koju koriste ili će koristiti postojeće ili predviđene službe za zaštitu i spašavanje u Općini, uspostaviti jedinstvenu bazu podataka;
- Stvoriti namjenske zalihe specifične opreme i sredstava za potrebe službi zaštite i spašavanja, osigurati njihovo servisiranje i obnovu;
- Visoka razina koordinacije u planiranju, osnivanju i opremanju službi zaštite i spašavanja i njihovoj upotrebi;
- Tamo gdje nema uvjeta za osnivanje službi zaštite i spašavanja, obvezatno pristupiti osnivanju postrojba civilne zaštite opće namjene i po mogućnosti postrojba civilne zaštite specijalizirane namjene, također osloncem na utvrđene resurse;
- Osigurati vršenje inspekcijskog nadzora;
- Osigurati donošenje odgovarajućih planova zaštite i spašavanja i njihova provjera kroz vježbe aktiviranja nadležnih za odgovor na prirodnu ili drugu nesreću.

c) **Odgovor**

Smisao sagledavanja stanja svih resursa, osiguravanje jedinstvene baze podataka, osnivanja službi zaštite i spašavanja i formiranje odgovarajućih postrojba civilne zaštite će omogućiti da manje, dobro opremljene i spremne snage zaštite i spašavanja budu što učinkovitije i omogućuju uspješan odgovor stožera civilne zaštite u prirodnoj i drugoj nesreći.

Temeljem navedenoga, glavni vidovi odgovora u ovoj oblasti su:

- realno stanje resursa za zaštitu i spašavanje;
- osnivanje i stavljanje u funkciju službi zaštite i spašavanja;
- osnivanje postrojba civilne zaštite;
- osiguranje i raspoređivanje odgovarajućih robnih zaliha za potrebe postrojba civilne zaštite i službi zaštite i spašavanja.

d) **Oporavak**

U dugoročnoj fazi oporavka, nije predviđen angažman službi zaštite i spašavanja, osim pojedinih nevladinih organizacija, jer odgovornost u fazi oporavka pripada redovitim državnim i drugim tijelima i gospodarskim subjektima.

4. **PROVEDBA**

Izraditi odgovarajuću studiju o procjeni i stanju resursa za potrebe zaštite i spašavanja kao temelj za osnivanje odgovarajućih službi zaštite i spašavanja, odnosno postrojba civilne zaštite (opće i specijalizirane namjene).

Studija o resursima za zaštitu i spašavanje treba osigurati:

- Težišno djelovanje na pojedinim, procijenjenim opasnostima i u tom pravcu opredjeljenje za osnivanje odgovarajućih službi zaštite i spašavanja;

- Koordinirajuće odluke o osnivanju pojedinih službi zaštite i spašavanja kako bi se izbjeglo dupliciranje na istom području;
- Omogućiti osnivanje odgovarajućih postrojba civilne zaštite za one namjene i onaj prostor koji nije pokriven drugim organiziranim snagama i koje nemaju odgovarajuće druge resurse.

5. AKCIJSKI PLAN

Akcijski plan za realiziranje strateškog pravca sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) Izrada i donošenje studije pod nazivom „Procjena resursa Općine za potrebe zaštite i spašavanja“;
- b) Donošenje odgovarajućih odluka o osnivanju službi zaštite i spašavanja i postrojba civilne zaštite.

Nositelj Akcijskog plana je:

1. Općinska služba civilne zaštite.

Planski rokovi:

1. Izrada Studije do kraja 2014. godine;
2. Izrada projekta do kraja 2015. godine;
3. Donošenje odgovarajućih odluka ili ažuriranje postojećih, o osnivanju službi zaštite i spašavanja i postrojba civilne zaštite – do polovice 2014. godine.

Procjena potrebnih resursa i očekivani učinci realizacije ovoga strateškog cilja mogu biti poznati nakon završetka zadaća predviđenih Programom razvoja.

Financijska sredstva za angažiranje stručnih osoba za izradu Studije, opremanje svih struktura civilne zaštite za izradu baze podataka o svim resursima, stalno ažuriranje baze podataka resursa, osiguravaju se prema članku 180., 183. i 184. Zakona o zaštiti i spašavanju.

13) USPOSTAVLJANJE OPERATIVNIH CENTARA CIVILNE ZAŠTITE – PROJEKT

1. UVOD

Jedna od temeljnih pretpostavki za uspješno vođenje akcija zaštite i spašavanja, za ostvarivanje koordinacije među nositeljima i suradnje sa susjednim općinama i županijama u zajedničkom vođenju akcija spašavanja, jeste organiziran i uspostavljen sustav komunikacija i veza. U sustavu zaštite i spašavanja u Općini, u okviru struktura civilne zaštite predviđeno je organiziranje i opremanje operativnog centra civilne zaštite.

Da bi se najprije zakonska obveza struktura civilne zaštite na svim razinama i praktično provela, nužno je izraditi nova tehničko – tehnološka i organizacijska rješenja sustava za komunikacijsku i informacijsku podršku operativnog centra civilne zaštite u Općini.

2. POSTOJEĆE STANJE

Do 2001. godine, sustav komunikacija i veza bio je oslonjen i na sustav „Federalnog ministarstva obrane“. Reforma obrane Bosne i Hercegovine dovela je do izdvajanja civilne zaštite iz navedenog ministarstva.

3. PODRUČJE RAZVOJA

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije je osigurana kroz:

- Zakon o zaštiti i spašavanju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10);

- Pravilnik o organiziranju i funkcioniranju Operativnih centara civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj: 8/07).

Ublažavanje kao vizija novog stanja treba osigurati kroz:

1. *Administrativno – stručne mjere:*

- Odabrati stručne konzultante i izvođače projekta;
- Financijski poticaj, kojim treba stvoriti uvjete za uspostavu i opremanje nedostajućim sredstvima Operativni centar kroz sredstva iz proračuna, sredstva gospodarskih društava koja su zakonski obvezna biti priključena Operativnom centru i sredstava utvrđenih u Zakonu o zaštiti i spašavanju.

2. *Građevinsko – tehničke mjere:*

- Kao dio prevencije i ublažavanja, pri odabiru lokaliteta za potrebe Operativnog centra, izgraditi odgovarajući prostor za njihov rad;
- Korištenje i preuzimanje postojećih relejnih čvorišta od gospodarskih društava i drugih subjekata, koja su ili mogu biti u funkciji zaštite i spašavanja ili izgradnja novih.

b) Pripravnost/Spremnost

Elementi koji će osigurati spremnost u ovoj oblasti su:

- Osiguranje uvjeta da Operativni centar može vršiti prijem i prenošenje svih informacija vezanih za prirodne i druge nesreće i njihove posljedice i prijenos zapovijedi, mjera i aktivnosti stožera civilne zaštite s uvezivanjem i osiguranjem materijalno – tehničkih pretpostavki svih imatelja veza

zaduženih po članku 157. Zakona o zaštiti i spašavanju;

- Optimalizacija postojećih komunikacijskih resursa i infrastrukture;
- Tehničko – tehnološka usklađenost s normama i standardima Europske unije;
- Smanjenje vremena odaziva svih nositelja zaštite i spašavanja u žurnim situacijama, u pogledu spašavanja ljudskih života i materijalnih dobara;
- Inspekcijski nadzor;
- Donošenje i ažuriranje odgovarajućih planova veza i njihova provjera kroz vježbe simulacije.

c) **Odgovor**

Cilj jedinstvenoga sustava komunikacijske i informacijske podrške operativnom centru civilne zaštite je u činjenici da će ovaj sustav znatno poboljšati ukupnu spremnost svih nositelja i snaga u sustavu zaštite i spašavanja, na cjelokupnom području Općine.

Temeljem navedenoga, glavni vid odgovora u ovoj oblasti, trebao bi biti:

- izgradnja Sustava 112 u Operativnom centru civilne zaštite, po modelu zemalja Europske unije, kojim se omogućuje učinkovita integracija različitih podsustava hitne pomoći u integralni, učinkovit sustav oslonjen na sofisticiranu komunikacijsku, informatičku i logističku potporu.

d) **Oporavak**

U fazi oporavka, Operativni centar civilne zaštite treba ponijeti veliki teret u komunikacijskom i informacijskom povezivanju svih subjekata i nositelja planiranja na nivou Općine pa faza oporavka, u načelu, pripada

redovitim Općinskim i drugim tijelima i gospodarskim subjektima.

Isto tako ovi Centri će imati značajnu ulogu u informiranju javnosti o svim pitanjima koje nameće oporavak nakon prirodne i druge nesreće.

4. PROVEDBA

Izrada kompletnog projekta: „Uspostavljanje operativnog centra civilne zaštite“ i stvaranje uvjeta za uvezivanje u Sustav 112.

Za provedbu ovoga strateškog cilja nužna je realizacija ovoga projekta, koordinacija sa svim razinama vlasti, te planska organizacija i realizacija a potom i nabavka odgovarajuće specifične opreme i sredstava i njihovo stavljanje u funkciju.

5. AKCIJSKI PLAN

Akcijski plan za realiziranje ovog strateškog cilja programa sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) Izrada kompletnog projekta: „Uspostavljanje operativnog centra civilne zaštite“ i stvaranje uvjeta za uvezivanje u Sustav 112;
- b) Opremanje operativnog centra.

Nositelji Akcijskog plana su:

- a) Općinska služba za civilnu zaštitu;
- b) Suradnja s resornim tijelima za komunikacije i veze.

Planski rokovi:

- a) Izrada Projekta „Uspostavljanje operativnog centra civilne zaštite“, do kraja 2013. godine;
- b) Nabavka i opremanje nedostajućim sredstvima, do kraja 2014. godine.

Sredstva za realizaciju ovog projekta osiguravaju se iz članka 180. Zakona o zaštiti i spašavanju, a ako Vlada Federacije BiH ne

donese odluku o ustupanju civilnoj zaštiti sredstava veze i komunikacija ukinutog Federalnog ministarstva obrane, visina cijene realizacije ovog projekta zahtijevat će promjene u dinamici i načinu realizacije osiguranja sredstava.

14) PROTUPOŽARNA ZAŠTITA I VATROGASTVO U OPĆINI LJUBUŠKI, DIO SUSTAVA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA – PROJEKT

1. UVOD

Zaštita ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom jedna je od ključnih mjera spašavanja koja se provodi u okviru civilne zaštite, a koja se organizira u gospodarskim društvima, objektima pravnih osoba, stambenim, javnim i drugim objektima. Pripreme koje se provode u okviru ove mjere obuhvaćaju: pravne, organizacijske, tehničke, obrazovne i promidžbene mjere.

Jedna od temeljnih pretpostavki za uspješnu protupožarnu akciju zaštite i spašavanja, je ostvarivanje koordinacije među nositeljima zaštite od požara i vatrogastva na cjelokupnom prostoru Općine Ljubuški.

2. POSTOJEĆE STANJE

Za početak je potrebno naglasiti da je ova oblast u Općini dosta dobro normativno regulirana kroz Zakon o zaštiti od požara i vatrogastva („Službene novine Federacije BiH“, broj: 64/09), a u izradi je Županijski Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu, a biti će donesen izvjestan broj pod zakonskih akata.

Jedan od važnijih segmenata zaštite od požara je izrada Planova zaštite od požara, a to podrazumijeva izučavanje čitavog niza kompleksnih pitanja iz ove oblasti, s temeljnim ciljem da se čitava problematika zaštite od

požara programski i stručno nadgleda i razrađuje, te planski usmjerava njen daljnji razvoj. Izradu takvih Planova potrebno je povjeriti ovlaštenim institucijama ili na način utemeljenja stručnih timova sastavljenih od stručnjaka raznih profila.

Pored toga, sadašnje stanje vatrogastva u Općini Ljubuški je zadovoljavajuće i ono je vrlo važan segment sustava zaštite i spašavanja.

Vatrogastvo je znatno osiromašeno u opremi i sredstvima koja su devastirana i amortizirana, bez dovoljno financijskih sredstava za obnovu tehnike i odgovarajućih motornih vozila i za sada se oslanja uglavnom na općinsko financiranje.

3. PODRUČJA RAZVOJA

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti zaštite od požara i vatrogastva je trenutačno osigurana, kroz:

1. Zakon o zaštiti od požara i vatrogastva („Službene novine Federacije BiH“, broj: 64/09).

1) *Administrativno – stručne mjere:*

- Izradu odgovarajućih provedbenih propisa na Županijskoj razini sukladno s federalnim Zakonom;
- Općinska vlast treba stvarati financijski poticaj za motiviranje u utemeljenju snaga iz ove oblasti, da bi pripadnici ovih struktura kao specijalizirane postrojbe bili oslonac, u provođenju ove mjere i drugih mjera zaštite i spašavanja.

2) *Građevinsko – tehničke mjere:*

- Kao dio prevencije i ublažavanja u zaštiti od požara, pri gradnji pooštriti primjenu svih preventivnih građevinskih, tehnoloških, tehničkih i

organizacijskih, te obrazovnih mjera koje smanjuju rizik od požara i doprinose poboljšanju zaštite od požara;

- Iniciranje da subjekti planiranja na svim razinama vlasti planiraju financijska sredstva za osiguravanje prostora za smještaj i rad vatrogasnih snaga, za opremanje i njihovo obučavanje.

b) Pripravnost/Spremnost

Elementi koji će osigurati spremnost u ovoj oblasti su:

- Stvoriti zakonske uvjete da vatrogasne snage mogu postati najvažniji resurs Općinskog stožera civilne zaštite, koji može izvoditi intervencije spašavanja ljudi i materijalnih dobara u svim prirodnim i drugim nesrećama;
- Izrada provedbenih propisa;
- Integracija postojećih komunikacijskih resursa i infrastrukture sa operativnim centrima civilne zaštite;
- Tehničko – tehnološka usklađenost s normama i standardima Europske unije;
- Inspekcijski nadzor;
- Donošenje i ažuriranje odgovarajućih planova i njihova provjera kroz vježbe simulacije, kako bi se smanjivalo vrijeme odaziva na intervencije zaštite i spašavanja u žurnim situacijama, u pogledu spašavanja ljudskih života i materijalnih dobara;
- Plansko povezivanje specijalnih postrojbi formiranih snaga protupožarne zaštite Općine i Županije sa snagama protupožarne zaštite gospodarskih društava,

osobito onih u oblasti gospodarenja šumama.

c) **Odgovor**

Smisao jedinstvenoga sustava organiziranja protupožarne zaštite, kao i informacijske povezanosti s operativnim centrima civilne zaštite je u činjenici da će ovaj sustav znatno poboljšati ukupnu spremnost svih subjekata i snaga u sustavu zaštite i spašavanja, na cjelokupnom području Federacije BiH.

Temeljem navedenoga, glavni vid odgovora u ovoj oblasti, trebao bi biti:

- Postojanje organiziranih i opremljenih profesionalnih vatrogasnih postrojbi;
- Integracija u sustav zaštite i spašavanja različitih postrojba, u učinkoviti mješoviti sustav oslonjen na sofisticiranu komunikacijsku, informatičku i logističku potporu.

d) **Oporavak**

U početnoj fazi oporavka, organizirane i opremljene vatrogasne postrojbe (profesionalne ili dragovoljne) će biti u funkciji i ponijet će veliki teret u skoro svim akcijama spašavanja i pružanja zaštite, te povezivanju drugih subjekata i sudionika zaštite i spašavanja pa je time ova faza jednako važna kao i odgovor.

4. **PROVEDBA**

Donošenjem Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu u Županiji Zapadnohercegovačkoj, biti će stvorena pretpostavka za stvaranje organizacijskih, tehničkih i drugih uvjeta formiranja vatrogasnih postrojba (kroz utemeljenje dragovoljnih društava ili profesionalnih sastava, ovisno od procjene ugroženosti).

5. **AKCIJSKI PLAN**

Akcijski plan za realiziranje Programa razvoja sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) Formiranje vatrogasnih jedinica (profesionalne i dobrovoljne);
- b) Donošenje provedbenih propisa i iniciranje donošenja odgovarajućih propisa iz oblasti zaštite od požara i vatrogastva u Županiji i Općini;
- c) Na svim razinama vlasti donijeti poseban plan organizacije, opremanja i obučavanja vatrogasnih snaga.

Nositelji Akcijskog plana su:

- a) Županijska uprava za civilnu zaštitu;
- b) Općinska služba za civilnu zaštitu.

Planski rokovi:

- c) Donošenje provedbenih propisa i iniciranje donošenja odgovarajućih propisa u Županiji i Općini do polovice 2014. godine;
- d) Opremanje i obučavanje vatrogasnih snaga od druge polovice 2014. godine do kraja 2015. godine, prema posebnim programima i financijskim planovima svakog od nositelja planiranja.

Procjena očekivanih učinaka realizacije ovoga strateškog cilja unaprijed je poznata i sasvim realna.

Financijski obuhvat će utvrditi svaki nositelj planiranja po donošenju svoga plana organizacije, opremanja i obučavanja vatrogasnih snaga i bit će sastavni dio godišnjeg financijskog plana, prema vlastitoj mogućnosti, s tim da se u ovaj financijski obuhvat uključuju i proračunska sredstva i sredstva iz članka 180. Zakona o zaštiti i spašavanju.

15) **OBUČAVANJE I OSPOSOBLJAVANJE ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE – PROJEKT**

Jedan od glavnih elemenata ocjene o provođenju preventivnih mjera u zaštiti i spašavanju, spremnosti i odgovora na prirodnu i drugu nesreću, predstavlja razina obučenosti svih struktura u sustavu zaštite i spašavanja.

Iz tih razloga, pored normativno – pravne uređenosti i osnivanja snaga za provođenje akcija zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u slučaju prirodnih i drugih nesreća i njihovog opremanja odgovarajućim sredstvima i opremom, obučavanje i osposobljavanje za obavljanje funkcionalnih zadataka predstavlja prvi i temeljni cilj i zadatak Općinske službe za civilnu zaštitu i drugih subjekata u sustavu zaštite i spašavanja.

Jedan od glavnih strateških pravaca Programa razvoja 2013. – 2017. godine, obuka i osposobljavanje za potrebe zaštite i spašavanja, razraditi u posebnom dokumentu Programa razvoja pod naslovom: „Osnove za izradu programa obučavanja u zaštiti i spašavanju“, koji sadrži sljedeće:

- cilj i namjena obučavanja i osposobljavanja;
- programiranje i planiranje obuke i osposobljavanja;
- organiziranje i izvođenje obuke i osposobljavanja;
- oblici osposobljavanja;
- financiranje.

Realiziranje ovoga strateškog cilja izvršit će se kroz poseban Akcijski plan obuke i osposobljavanja, u kojem trebaju biti sadržani sljedeći provedbeni koraci:

- a) Priprema i donošenje pojedinačnih Planova i programa obučavanja i osposobljavanja svih struktura u zaštiti i spašavanju (opće i specijalizirane namjene), tijekom 2014. godine;
- b) Realizirati pojedinačne planove obuke i osposobljavanja po utvrđenim prioritetima i rokovima;
- c) Tijekom 2015. i 2016. godine, planirati i izvesti veliku združenu

vježbu kojom bi se provjerio, ocijenio i verificirao odgovarajući stupanj razvoja zaštite i spašavanja, njena ukupna spremnost, odnosno organiziranost, opremljenost, obučenost i na temelju iskustava s vježbe i provedbe ovoga Programa razvoja i pripremili temelji za donošenje novog Programa razvoja.

Financijska sredstva za provedbu ovoga strateškog cilja utvrđivat će se godišnjim planom potrošnje sredstava iz članka 180. Zakona o zaštiti i spašavanju, koji se donosi na osnovu Odluke Općinskog stožera za civilnu zaštitu o uvjetima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade i prema naznačenoj dinamici.

16) ODNOSI S JAVNOŠĆU U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU – PROJEKT

1. UVOD

Praksa odnosa s javnošću je umjetnost i znanje kojim se, kroz uzajamno razumijevanje zasnovano na istinitom i potpunom obavještavanju, postiže harmonija sa okolinom. Javni servisi informiranja i drugi elektronski i pisani mediji su oni činitelji koji bitno mogu pomoći u izgradnji sustava zaštite i spašavanja i svjesnosti o potrebi potpore cijele zajednice Programu razvoja i obvezi države da to učinkovito uradi.

Sukladno načelima proisteklim iz Zakona o zaštiti i spašavanju, građanima moraju biti dostupne informacije o opasnostima, zaštiti i mogućnostima njihovog sudjelovanja u odlučivanju o načinu ostvarivanja zaštite od prirodnih i drugih nesreća i informacije o tome jesu li ili nisu sigurni, ne može im biti uskraćena.

2. POSTOJEĆE STANJE

Mediji, medijski sustav i javnost u otvorenim demokratskim društvima stalno su u procesu promjene, oni su time važni činitelji za opisivanje i analizu socijalnih i drugih promjena. Proizvodnja, širenje i recepcija informacija u modernom društvu dobivaju na ekonomskom, kulturnom i političkom značenju.

Danas medijski sustav postaje centralna infrastruktura modernog društva, što je slučaj i kod nas. Naime, javni se mediji u Općini kvalitativno i kvantitativno sve više šire, ubrzao se protok informacija putem medija, razvili su se novi tipovi medija i sve dublje prodiru u cjelokupno društvo i zadobili su sveopću društvenu pozornost, a na koncu mediji su razvili i institucije.

Kako mediji sve više postaju preduvjet za informativnu i komunikacijsku praksu drugih aktera, važnost odnosa s javnošću nadležnih tijela civilne zaštite i javnosti nameće se kao prvorazredna profesionalna zadaća i izazov, što do sada nije bilo dovoljno razvijeno.

3. PODRUČJA RAZVOJA

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije osigurana je kroz:

1. Zakon o slobodi pristupa informacija u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH”, broj: 28/00);
2. Zakon o slobodi pristupa informacija u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH”, broj: 32/01);
3. Upustvo za provođenje Zakona o slobodi pristupa informacija u Federaciji BiH (“Službene novine Federacije BiH”, broj: 57/01);
4. Zakon o zaštiti i spašavanju (“Službene novine Federacije BiH”, broj: 39/03, 22/06 i 43/10);
5. Pravilnik o organiziranju i funkcioniranju operativnih centara civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH”, broj: 8/07).

Na temelju odredbi navedenih propisa tijela vlasti moraju omogućiti medijima pristup svim informacijama, osim onima koje imaju najviši rang tajnosti i koje su kao takve precizno klasificirane.

Ublažavanje kao vizija novog stanja treba se osigurati kroz:

- Donošenje odgovarajućeg provedbenog akta o odnosima s javnošću, kod svih struktura civilne zaštite, odnosno stožera civilne zaštite;
- Donošenje odluka na svim razinama vlasti koje imaju urede za odnose s javnošću da, pri upravljanju akcijama zaštite i spašavanja postaju služba nadležnog stožera civilne zaštite.

b) Pripravnost/Spremnost

Elementi za osiguranje spremnosti u oblasti odnosa s javnošću o rizicima, od prirodnih i drugih nesreća su:

- donošenje Plana odnosa s javnošću u prirodnoj ili drugoj nesreći koji treba sadržavati:

- pregled mogućih prirodnih i drugih nesreća prema Procjeni ugroženosti;
- djelovanje prema javnosti ovisno o nesreći;
- plan kadrova;
- vlastiti komunikacijski kapaciteti i pregled medija preko kojih će se davati informacije;
- pravodobno obavješćivanje javnosti o mogućnostima nastajanja prirodne i druge nesreće s mjerama koje se mogu poduzeti u prevenciji;
- obuka;
- provjera donesenih planova kroz vježbe simulacije.

c) Odgovor

Smisao pravilnog odnosa s javnošću kao odgovor na nastalu prirodnu i drugu nesreću, ogleda se u:

- 1 osiguravanju rada operativnih centara civilne zaštite u svim uvjetima;
1. stavljanje u funkciju svih ureda za odnose s javnošću;
2. stavljanje u funkciju zaštite i spašavanja svih radio i TV stanica i drugih medija sukladno Zakonu o zaštiti i spašavanju;
3. organiziranje konferencija za novinare u skladu s Planom odnosa s javnošću u prirodnoj i drugoj nesreći;
4. davanje saopćenja za javnost u skladu s Planom odnosa s javnošću u prirodnoj i drugoj nesreći.

d) Oporavak

Nakon prestanka djelovanja prirodne i druge nesreće u početnoj fazi provedbe oporavka, odnosi s javnošću se razvijaju kako je to predviđeno u fazi odgovora.

U drugoj fazi oporavka, koja može biti dugotrajna, odnose s javnošću preuzimaju nadležna tijela vlasti koje su odgovorne za ukupan oporavak zajednice.

4. PROVEDBA

Donošenje odgovarajućih planova odnosa s javnošću svih razina upravljanja akcijama zaštite i spašavanja uz pretpostavku pune provedbe projekta „Uspostavljanje operativnih centara civilne zaštite“.

5. AKCIJSKI PLAN

Akcijski plan za realiziranje programa sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- Donijeti odgovarajući propis o odnosima s javnošću, kod svih

struktura civilne zaštite, odnosno stožera civilne zaštite, do kraja 2014. godine;

- Donošenje Planova odnosa s javnošću svih razina organiziranja do kraja 2015. godine.

Nositelji Akcijskog plana su:

- Općinska službe civilne zaštite i općinski stožer civilne zaštite, te nadležna služba za odnose sa javnošću Općine.

Procjena očekivanih učinaka realizacije ovoga strateškog cilja, osigurat će lakše provođenje mjera zaštite i spašavanja, smanjenje posljedica prirodne i druge nesreće na ljude i materijalna dobra i omogućit će jedinstven odnos s javnošću, poštivanjem sljedećih pravila:

- Trenutačno reagiranje na interesiranje medija;
- Objavljivanje samo poznatih činjenica i po svaku cijenu izbjegavanje proizvoljnih procjena žrtava ili uzroka nesreće;
- Davanje samo potpunih informacija u saopćenjima za javnost ili na konferencijama za medije;
- Odgovarajući odnos prema žrtvama, odnosno obiteljima žrtava ili povrijeđenih i oboljelih.

Financijski obuhvat za ove aktivnosti je zanemariv, jer će se koristiti sredstva i oprema financirana kroz druge ciljeve i projekte. Preostala minimalna sredstva će svaki nositelj planiranja planirati u svome proračunu.

17) STANJE OBJEKATA KULTURNE BAŠTINE I NAČINI NJIHOVE ZAŠTITE U PRIRODNIM I DRUGIM NESREĆAMA – PROJEKT

1. UVOD

Općina raspolaže značajnom kulturnom baštinom, koja je uslijed ratnih dešavanja i poslijeratne nebrige u dobroj mjeri devastirana i zahtijeva žurno i neodložnu rekonstrukciju. Da bi se spriječilo daljnje propadanje kulturno – povijesnog naslijeđa od daljnjeg propadanja potrebno je različitim mjerama i postupcima zaštititi i posebno utvrditi način njihove zaštite u prirodnim i drugim nesrećama.

2. POSTOJEĆE STANJE

Objekti kulturnih i graditeljskih dobara su ugroženi od prirodnih i drugih nesreća, u odnosu na objekte građene u dvadesetom stoljeću. Posebno su osjetljivi na potrese, s obzirom na to da zbog vremena gradnje nisu osigurani mjerama zaštite od seizmičkih djelovanja. Zatim su ugroženi od požara, ekoloških incidenata i drugih okolnosti.

Izražena je neuređenost u ovoj oblasti na državnoj i entitetskim razinama koja se ogleda i u nepostojanju državnog zakona u ovoj oblasti kao i u niskom stupnju zajedničkog planiranja i koordinacije.

3. PODRUČJA RAZVOJA

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije osigurana je kroz:

1. Zakon o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave („Službene novine Federacije BiH“, broj: 58/02, 19/03, 38/05, 2/06 i 8/06), u kojem su utvrđene ovlasti Federalnog ministarstva kulture i športa;
2. Aneks VIII Sporazuma o povjerenstvu za očuvanje nacionalnih spomenika Daytonskog sporazuma;
3. Zakon o zaštiti dobara koja su odlukama Povjerenstva za zaštitu nacionalnih spomenika proglašena

- kao nacionalni spomenici („Službene novine Federacije BiH“, broj: 2/02);
4. Zakon o zaštiti i korištenju kulturno – povijesnog i prirodnog naslijeđa („Službene list SR BiH“, broj: 20/85, 12/87, 03/93 i 13/94);
5. Kriteriji za proglašenje dobara nacionalnim spomenicima („Službeni glasnik BiH“, broj: 33/02);
6. Zakon o županijskim ministarstvima i drugim tijelima županijske uprave („Narodne novine ŽZH“, broj: 17/09);
7. Županijski zavod za zaštitu kulturno – povijesne baštine.

Ublažavanje kao viziju novog stanja, trebaju osigurati kroz:

1) Administrativno – stručne mjere:

- Inicirati donošenje državnog Zakona, te donošenje odgovarajućih propisa kojima bi se osigurala jedinstvena uređenost u ovoj oblasti i pristup zaštiti;
- Izrada odgovarajućih projekata o stanju objekata kulturne baštine po kategorijama: porušeni, djelomično porušeni, zapušteni, obnovljeni;
- punu provedbu zakonskih mjera kojima se sprječava odlaganje otpada unutar arheoloških lokaliteta, ruševina kulturnih objekata i svih drugih objekata kulturne baštine;
- inicirati da se u postojeće seizmološke karte Bosne i Hercegovine ucrtaju svi objekti kulturne baštine po zonama;
- inicirati da se u karte poplavnih područja ucrtaju i svi objekti kulturne baštine (mostovi, arheološki lokaliteti, vodenice);
- osigurati financijski poticaj, kojim treba dovesti do odgovarajuće

spremnosti i odgovora na prirodnu i drugu nesreću kojom bi mogla biti ugrožena kulturna baština, što podrazumijeva da se redovito i u što kraćem vremenu osiguraju sredstva u proračunu Općine za ovu namjenu.

2) *Građevinsko – tehničke mjere*

Kao dio prevencije i ublažavanja za ove potrebe u ovome razdoblju treba osigurati obnovu porušenih i oštećenih kulturno – povijesnih objekata radi njihove zaštite i očuvanja od daljnjeg propadanja, sukladno projektima za svaki objekt i utvrđenim izvorima financiranja.

b) Pripravnost/Spremnost

Elementi koji će osigurati spremnost u ovoj oblasti su:

- donijeti odgovarajuće programe razvoja Općine koji trebaju nametnuti obvezu nositeljima planiranja zaštite i spašavanja, da kroz svoje akcijske planove planiraju sredstva za zaštitu kulturno – povijesnih dobara, a kroz planove zaštite i spašavanja i obvezu određivanja snaga i sredstava za eventualno spašavanje tih dobara;
- visoka razina koordinacije kao dio spremnosti između svih nositelja planiranja;
- provjera donesenih planova kroz vježbe simulacije.

c) **Odgovor**

Suština programa zaštite kulturne baštine ogleda se u postojanju odgovarajućih planova, te u primjeni rezultata istraživanja koji će osigurati prikladnu zaštitu kulturno – povijesnih objekata u slučaju prirodne i druge nesreće i osiguravanjem snaga za eventualnu evakuaciju kulturno – povijesnih dobara.

d) **Oporavak**

Oporavak obuhvaća sanaciju i restauraciju kulturno – povijesnog naslijeđa koje bi moglo biti uništeno ili oštećeno u prirodnoj i drugoj nesreći i dovođenje u prvobitno stanje.

4. **PROVEDBA**

Da bi se osigurala zaštita kulturne baštine potrebno je na razini Općine izraditi projekt pod nazivom: „Studija o stanju objekata kulturne baštine po kategorijama i načini njihove zaštite u prirodnim i drugim nesrećama“.

Ova studija mora dati odgovor kako osigurati prikladnu zaštitu kulturne baštine i to kroz provedbu odgovarajućih planskih dokumenata utvrđenih u točki 3. ovoga strateškog cilja, da bi se na što bolji način zaštitilo kulturno – povijesno naslijeđe od prirodnih i drugih nesreća ili eventualno smanjila šteta na njima.

5. **AKCIJSKI PLAN**

Akcijski plan za realiziranje Programa sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) razvoj zakonskog okvira;
- b) izrada Studije utvrđene u provedbi ovog dokumenta;
- c) osiguravanje financijskih sredstava.

Nositelji Akcijskog plana su:

Služba za prostorno uređenje i zaštitu okoliša Općine.

Planski rokovi:

- a) Zakonski okvir do kraja 2014. godine;
- b) Izrada Studije do kraja 2015. godine.

Financijski obuhvat pretpostavlja osiguranje sredstava iz proračuna svih nositelja vlasti na temelju izrađenih planova i projekata i njihove realizacije.

To znači da će konkretni projekti zaštite imati svoj poseban akcijski plan i financijski obuhvat koji će biti dio Programa razvoja i Godišnjeg plana realizacije.

18) ZAKLJUČCI

1. Nositelji i sudionici izrade programa, projekata ili inicijativa iz akcijskih

planova dužni su razraditi provedbene korake iz akcijskih planova u

svojim redovitim godišnjim programima i planovima, uz konstataciju da

planirani priliv iz Proračuna i posebne naknade osigurava realizaciju svih

strateških pravaca;

2. Općinska služba civilne zaštite i nositelji izrade programa, projekata ili

inicijativa, dužni su koncem tekuće godine vršiti godišnju reviziju i

usuglašavanje strateških pravaca i konkretnih provedbenih koraka iz

akcijskih planova s pregledom troškova;

- U Program razvoja ugraditi projekt „Izrada i operacionalizacija procedura u postupku angažiranja policijskih snaga i resursa u zaštiti i spašavanju“. Ovaj važan strateški pravac nije se mogao realizirati zbog aktualnih strukturalnih reformi policije;

- Nositelji planiranja u suradnji sa Općinskom službom za civilnu zaštitu dužni su strateške pravce koje nisu obradili u ovom Programu razvoja, kroz konkretne programe, projekte i inicijative, naknadno donijeti, čime će isti postati dio provedbenog Programa i njegovih godišnjih financijskih planova;

- Svi nositelji planiranja dužni su izvijestiti Općinskog načelnika ukoliko dođe do promjene u realizaciji strateških pravaca razvoja zbog financijskih ili drugih razloga koji zahtijevaju izmjenu

akcijskih planova u sredstvima i rokovima;

- Strateški pravci utvrđeni u ovome dokumentu nisu obuhvatili programe i projekte koji zahtijevaju dugoročniju realizaciju i veća financijska sredstva nego što su utvrđena u dokumentu ovoga Programa razvoja: “Pregled očekivanih troškova s izvorima financiranja”. Ovi strateški pravci će biti predmet razmatranja narednog programa razvoja, zajedno s drugim započetim projektima iz ovoga Programa razvoja;

- Godišnji plan financiranja i provedbe Programa razvoja izrađuje Općinska služba za civilnu zaštitu na temelju izvješća i planova financiranja i realiziranja strateških pravaca, nositelja i sudionika njihove izrade i koncem tekuće i početkom planske godine isti dostavlja Općinskom načelniku, na razmatranje i usvajanje;

- O implementaciji Programa razvoja, Općinski načelnik izvještavat će Općinsko vijeće.

IV

POSEBNI DOKUMENTI O SADAŠNJEM STANJU RAZVOJA SUSTAVA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA I NAČINU REALIZACIJE ZADATAKA IZ PROGRAMA RAZVOJA U POJEDINIM OBLASTIMA

A) ZAKLJUČCI IZ PROCJENE UGROŽENOSTI OPĆINE LJUBUŠKI

I – Uvod

Procjenu ugroženosti, utemeljenu u članku 31. stavak 2. točka 2. Zakona o zaštiti i spašavanju izradila je Općinska služba za civilnu zaštitu u suradnji s općinskim službama i drugim tijelima općinske uprave, zavodima, znanstvenim i drugim ustanovama. Zaključci iz

Procjene ugroženosti, kao jedan od elementa Programa razvoja daju se u cijelosti.

Na temelju prijedloga Općinske službe za civilnu zaštitu i mišljenja Općinskog stožera civilne zaštite, a temeljem članka 29. Zakona o zaštiti i spašavanju, Općinski načelnik je razmotrio predloženu Procjenu i Odlukom Općinskog načelnika, broj: 02 – 44 – 406/13 od 20.02.2013. godine istu prihvatio i usvojio.

II – Ključne opasnosti za područje

Općine

Temeljem svih pokazatelja iz Procjene ugroženosti područja Općine, moguće opasnosti su od: potresa i rušenja objekata, poplava uzrokovanih obilnim padalinama, suše i veći ljetni požari, olujni vjetrovi, epidemije, biljne i stočne bolesti, velike snježne padaline.

1. KLJUČNE OPASNOSTI ZA PODRUČJE OPĆINE

R. br.	Vrsta opasnosti – prirodne i druge nesreće	Ugroženo područje Općine
1	1.1. 2	3
1.	Potresi	<i>Ovoj opasnosti i rizicima su podložne sve urbane sredine, dakle stambeni konglomerati na području Općine – intenziteta 7, 8 i 9° MCS, a prema seizmološkim pokazateljima podložna su osobito područja općine, što se vidi iz Seizmološke karte;</i>
2.	Velike poplave	<i>U području općine Ljubuški (Humac);</i>
3.	Suša	<i>Suša, kao prirodna nesreća koja nanosi velike štete na ratarskim i voćarskim kulturama.</i>
4.	Požar	<i>To je pojava – opasnost koja se javlja skoro svake godine i koja nema samo jedan uzročnik, a u obliku požara otvorenog prostora i s najvećim štetama zabilježen je na području cijele općine;</i>
5.	Tuča (led) tijekom proljetnih i jesenjih mjeseci	<i>Prirodna nesreća koja nastaje iznenadno i kratko traje, a njezin negativni učinak je najizraženiji na voćarskim i ratarskim kulturama na području općine;</i>
6.	Velike hladnoće i olujni vjetrovi	<i>U proteklom razdoblju zabilježeno je jedno ekstremno djelovanje na području općine;</i>
7.	Masovne ljudske, životinjske i biljne bolesti	<i>Registrirane su kao učestale i s negativnim učincima na području općine;</i>
8.	Odroni tla	<i>Ova se pojava javlja u manjoj mjeri;</i>
9.	Visoki snježni nanosi	<i>2012. godine smo imali ekstremno visoke snježne padaline i nanose;</i>
10.	Kemijsko – biološko onečišćenje zraka, vode i tla	<i>Izložena su sva veća naseljena mjesta, intenzivniji cestovni promet, smješteni industrijski kapaciteti i sl.;</i>
11.	NUS – evi	<i>Ova se pojava javlja u manjoj mjeri;</i>
12.	Prometne nesreće	<i>Ugroženo je područje cijele Općine, razlozi su višestruki: starost i neispravnost vozila, loši i oštećeni putovi, prometnice i dr.;</i>
13.	Ekspanzija i eksplozije plina	<i>Područje koje je posebno ugroženo: uglavnom su to područja oko benzinskih crpki – prodaja plina, ali i gospodarski, obrtnički, zdravstveni i uslužni subjekti koji u procesu proizvodnje, zagrijavanja prostorija i pripreme hrane, koriste i skladište veće količine plina. Tu su i drugi mali potrošači – domaćinstva koja nisu registrirana kao potrošači plina, ali su potencijalne plinske bombe.</i>

14.	Društveno uvjetovani procesi	<i>Od destrukcije prema konstrukciji; od disolucije prema izgradnji institucija pravne države; od socijalnog i gospodarskog siromaštva i zaostalosti prema razvoju i prosperitetu; od dezintegracija suradnjom prema integracijama u državi, regiji, europskim i euroatlantskim; od ugrožavanja prema ostvarenju ljudskih prava i sloboda; od oštećenosti i ugroženost prema zdravom okolišu i ekosustavu.</i>
-----	------------------------------	--

2. OPĆI ZAKLJUČCI

2.1. Na razini Općine, postoje određeni kapaciteti koji još uvijek nisu funkcionalno integrirani u sustavu zaštite i spašavanja za planski odgovor na pojedine prirodne i druge nesreće, a odnose se na postojeće službe hitne pomoći, vatrogasne postrojbe i upravna i operativno – stručna tijela civilne zaštite Općine, policijske snage (prometna policija i specijalne policijske postrojbe), kapaciteti javnih poduzeća, Oružane snage BiH. Suradnja sa svim nositeljima planiranja u tijelima općinske uprave, drugim institucijama i ustanovama je imperativ, jednako u ostvarivanju strateške prevencije, izradi i usklađivanju planova zaštite i programa razvoja, kao i u stvaranju povjerenja građana u institucije pravnog sustava. Ove složene zadaće moguće je izvršiti samo ukoliko se osigura kvalitetan servis u obavljanju ovih poslova i zadaća u okviru svih tijela općinske uprave.

2.2. Procjene rizika i opasnosti od prirodnih i drugih nesreća obveze su općinskih tijela vlasti, koje ovisno od konkretnih pokazatelja trebaju biti vrlo detaljne i precizne i u funkciji postizanja svjesnosti o značaju priprema za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara kod tijela vlasti i svjesnosti o osobnoj i uzajamnoj zaštiti i spašavanju kod građana.

Imajući u vidu ukupne prirodne, zemljopisne, urbanističke, gospodarske, socijalne, migracijske i odlike složenih društvenih procesa u uvjetima postojeće

državne organizacije u Bosni i Hercegovini, tranzicije i reforme, potrebno je još detaljnije i stručno kvalitetnije procijeniti rizike od prirodnih i drugih nesreća, i kao takve uskladiti sa drugim razinama.

2.3. Gospodarska dobra (industrijski kapaciteti, naftne i plinske instalacije, poljoprivredna dobra, šumski resursi, prometnice i objekti na njima i drugi infrastrukturni objekti), trebaju s aspekta zaštite i spašavanja biti izravno obuhvaćeni vrjednovanjem parametara mogućih nesreća i rizika, stvaranjem baze podataka u tijelima općinske uprave, ustanovama, zavodima i javnim poduzećima.

2.4. Bitna pitanja problematike okoliša i stvaranja preduvjeta za izbalansirano korištenje prirodnih resursa i uspostavu održivog razvoja, pitanje je upravljanja životnom sredinom i strategijom prostornog planiranja u Općini. Problem opasnog (industrijskog, medicinskog i dr.) otpada, jedan je od prioritarnih problema zaštite okoliša.

U Općini ne postoji kontroliran sustav upravljanja opasnim otpadom. Nekontrolirano odlaganje opasnog otpada i nepravilno odlaganje na lokalne deponije posljedica je odsustva svjesnosti i drastičnog odstupanja od obveza primjene zakonskih odredbi.

Takvi deponiji bez odgovarajućih projektnih rješenja, bez tehničke opremljenosti, bez fizičko – tehničke zaštite, bez tehnologije odplinjavanja, bez pokrivanja inertnim materijalima, bez regulacije

procjednih voda i infrastrukturnih sadržaja, su ekološka bomba.

2.5. Priroda prijetnje potresa u Općini, uz intenzivnu gradnju stambenih i poslovnih objekata, često bez odgovarajućih urbanističkih planova i dozvola, zahtijeva reviziju i kontrolu primijenjenih standarda gradnje i poduzimanje odgovarajućih mjera na postizanju spremnosti (otpornosti na rušenje).

2.6. Šume, vode i drugi ekosustavi su značajni za ekonomsko stanje Općine, a ujedno su resursi koji su učestalo skloni gubicima od prirodnih i drugih nesreća. Međutim, ukoliko gubici nisu odmah vidljivi i ne predstavljaju izravnu opasnost za pučanstvo, redovito izostaje učinkovit odgovor na nesreće i oporavak od nesreća.

2.7. Stalna i neposredna prijetnja od prirodnih i drugih nesreća izazvanih nadnaravnim djelovanjem prirode ili ljudskim djelovanjem, zahtijeva suradnju Općine sa susjednim općinama i županijama i drugim zemljama u zajedničkom planiranju akcija zaštite i spašavanja, primanju i pružanju međunarodne humanitarne pomoći u slučaju većih nesreća, jer BiH je prihvatila međunarodne humanitarne standarde.

2.8. Nevladine i organizacije civilnog društva imaju posebnu ulogu u

podizanju svjesnosti o značaju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara

od prirodnih i drugih nesreća i opasnosti, upotpunjavanju i ostvarenju sadržaja

svih mjera zaštite i spašavanja. Zbog raznolikosti sadržaja djelovanja

(pružanju pomoći u pronalaženju, spašavanju i zbrinjavanju ugroženog i

nastralog pučanstva, osiguranju raznovrsne humanitarne pomoći u slučaju

masovnih prirodnih i drugih nesreća (gašenju požara i dr.), potrebno je

afirmirati društveni značaj nevladinog humanitarnog sektora i organizacija civilnog društva.

Procjena ugroženosti stvara temelj za izradbu Programa razvoja zaštite i spašavanja Općine i Plana zaštite i spašavanja Općine, uz procedure osiguranja financijske podrške njihovoj realizaciji.

III – Zaključci po pojedinim opasnostima

1. POTRES

1.1. Zaključci

- Da bi se posljedice po ljude i materijalna dobra od pojave potresa umanjile, potrebno je poduzimati preventivne mjere koje će se provoditi kroz prostorne i urbanističke planove Općine. Pored toga potrebno je primjenjivati odgovarajuće zakone i provedbene propise o načinu gradnje stambenih, poslovnih, industrijskih, infrastrukturnih objekata (putova, vodovodne i kanalizacijske mreže i sl.).
- Uzimajući u obzir konkretne seizmičke uvjete područja, lokacije na kojima se grade objekti, i primjenom osnovnih principa potresnog inženjerstva u projektiranju, u velikoj se mjeri može direktno utjecati na smanjenje posljedica od potresa. Temeljem postojećeg stanja može se zaključiti da postojeća struktura stambenog fonda i koncentracija zgrada na određenim područjima ne pruža mogućnost primjene učinkovite zaštite od potresa, osim zgrada građenih suvremenim otpornim konstruktivnim sustavima.
- U slučaju nastanka potresa većih razmjera u Općini, potrebno je poduzeti odgovarajuće aktivnosti koje se odnose na spašavanje ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara, a prvenstveno

organizirati potragu i spašavanje zatrpanih u ruševinama i njihovo zbrinjavanje.

- U ovim aktivnostima potrebno je angažirati sve vlastite raspoložive snage i sredstva za zaštitu i spašavanje uključujući Oružane snage BiH, kao i odgovarajuće snage i sredstva iz Republike Srpske.
- S obzirom da će u akcijama potrage i spašavanja zatrpanih biti potrebno angažirati i druge snage i sredstva (pse tragače, specijalne instrumente za otkrivanje zatrpanih, specijalnih strojeva za uklanjanje ruševina i sl.), potrebno je kroz planove zaštite i spašavanja planirati traženje pomoći od susjednih općina i županija ili šire društvene zajednice, pa i međunarodne zajednice.
- S obzirom na visoku seizmičnost područja Općine u okviru teritorija Bosne i Hercegovine, te nedovoljan postojeći broj seizmoloških stanica i zastarjelost seizmoloških instrumenata, potrebno je izvršiti modernizaciju i osuvremenjivanje mreže seizmoloških stanica, kako bi se obavljalo sustavno registriranje, prikupljanje, analiziranje i proučavanje seizmičkih i seizmo – tektonskih pojava (prirodni i inducirani potresi, eksplozije i gorski udari), izučavanje seizmičnosti, seizmičke aktivnosti i učestalosti potresa, kao i definiranje seizmičkih učinaka djelovanja lokalnih i udaljenih potresa na izučavani prostor i prognoziranje njihovoga utjecaja na zemljište, vode, vodotoke i objekte.
- S ciljem preventivne zaštite ljudi i materijalnih dobara od ove vrste prirodne nesreće, potrebno je izraditi karte (epicentara potresa, seizmičkog rizika, maksimalnih intenziteta), seizmoloških, seizmo – tektonskih i drugih, potrebnih za prostorno planiranje i seizmičko projektiranje i građenje.

- Da bi se procijenile posljedice za ljude i materijalna dobra u slučaju potresa na području Općine potrebno je raspolagati podacima o strukturi stambenog fonda i cjelokupne infrastrukture.

2. ODRONJAVANJE, SLIJEGANJE TLA

2.1. Zaključci

- Nužno je kontinuirano praćenje i dokumentiranje nezakonite i neplanske gradnje stambenih i drugih objekata, osobito u zahvatu prometnica (cestovnih), te dosljedna provedba propisa koji reguliraju uvjete gradnje,
- Važne aktivnosti u ovoj oblasti su nadgledanje i proučavanje rizika od odrona, slijeganja tla, zatim obavješćivanje javnosti kako bi se mogle poduzeti učinkovite i organizirane mjere u slučaju odrona, slijeganja tla. Moraju postojati tehnički osposobljene postrojbe za pomoć.

3. VISOKI SNIJEG I SNJEŽNI NANOSI

3.1. Zaključci

- Za zadatke spašavanja nastradalih u snježnim nanosima i lavinama potrebno je osnovati, osposobiti i tehnički opremiti odgovarajuće udruge građana (planinarska društva, Gorska služba spašavanja, speleolozi i sl.).
- U slučajevima kada snage i sredstva civilnih struktura nisu dovoljne, u izvršavanju zadaća zaštite i spašavanja te pružanju podrške u akcijama zaštite i spašavanja, tražiti angažiranje oružanih snaga, sukladno Zakonu o obrani BiH i posebnim Operativnim procedurama.
- S ciljem poduzimanja organiziranih i učinkovitih mjera zaštite i spašavanja, važne aktivnosti u ovoj oblasti su

nadgledanje i proučavanje rizika od snježnih nanosa i lavina, što podrazumijeva obilazak i opserviranje, a potom obavješćivanje javnosti.

4. POPLAVA

4.1. Zaključci

- Osigurati sredstva za izgradnju objekata za zaštitu od poplava i jasno utvrditi stupanj zaštite kojega oni osiguravaju.
- Administrativnim mjerama osigurati poštivanje propisanog upravljanja i korištenja objekata i prostora u cijelosti, a koji imaju utjecaja na nastanak poplava. Pritom posebno voditi računa o stanju u širem slivnom području (kontrolirana sječa šuma i pošumljavanje, način korištenja zemljišta i način obrade, uspostavljanje odgovarajućih uvjeta vezano za vodni režim kod izgradnje bilo kojih objekata, dosljedna primjena svih predviđenih mjera, radova, postupaka kod izgradnje objekata i sl.).
- Stalnim i rigoroznim kontrolama provjeravati stanje, upravljanje i korištenje vode i vodoprivrednih objekata.
- U Općini osigurati uvjete za poduzimanje mjera, kroz donošenje preventivnih i operativnih planova obrane od poplava, u skladu s odgovarajućim propisima kojima se uređuje ova oblast.
- U suradnji s Agencijom za vodno područje sliva Jadranskog mora – Mostar uskladiti i izraditi „Novi elaborat plavnog vala“.

5. SUŠA I OLUJNI VJETROVI

5.1. Zaključci

- Kako bi se prevenirale opasnosti od nastanka i štete od suše, velikih razmjera koje mogu ugroziti ljude i materijalna dobra, treba osigurati smanjenje gubitaka u vodovodnim sustavima, rekonstrukcijom i bržim protokom kroz sustav.
- Planskim aktivnostima osigurati dovoljne količine vode za navodnjavanje obradivih površina, čime bi bili stvoreni uvjeti za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju.
- Vršiti prihvat i kaptazu velikih voda, kada ih ima i stavljanje na raspolaganje u uvjetima potrebe, putem izgradnje umjetnih akumulacija čime se pored proizvodnje električne energije stvaraju i uvjeti za razvoj turizma, vrši zaštita od poplava nizvodnog područja, osigurava voda za navodnjavanje.
- Planirati i osigurati transport vode cisternama za saniranje potreba najugroženijih potrošača, za što je potrebno sustavno nabavljati i čuvati dovoljan broj transportnih sredstava.
- Potrebno je osigurati rezervne količine vode, izgradnjom ili postavljanjem spremnika za vodu i dr. za učinkovitu zaštitu od požara (osobito na otvorenom prostoru).
- Uključiti se u unaprjeđenje hidrometeorološkog informacijskog sustava BiH, u operativne sustave i znanstveno – tehničke programe Svjetske meteorološke situacije (WMO).
- Istraživati osjetljivost pojedinih gospodarskih aktivnosti na klimatske promjene.

6. MASOVNE POJAVE LJUDSKIH, ŽIVOTINJSKIH I BILJNIH BOLESTI

6.1. Epidemije – Zarazne bolesti ljudi

6.1.1. Zaključci

- Kao zaključak ističe se da se epidemija širih razmjera može pojaviti na svakom dijelu područja Općine, a broj oboljelih bi zavisio od vrste uzročnika, odnosno vrste oboljenja. Da bi se moglo adekvatno reagirati na takvo mjesto potrebno je jačati higijensko – epidemiološke službe općinske razine.
  - Također, sve postojeće zdravstvene ustanove će biti potencijalna mjesta zbrinjavanja ozlijeđenih i oboljelih,
- To su: SKB Mostar, te sa njima pripadajućom primarnom zdravstvenom zaštitom, kao i Dom zdravlja u Ljubuškom.
  - Za potrebe evakuacije povrijeđenih koriste se heliodromi, sportska igrališta, stadioni koji se nalaze u neposrednoj blizini zdravstvenih ustanova.

Nevladine strukture, koje se u ovim slučajevima uključuju su: Crveni križ Općine i druge humanitarne organizacije.

6.2. Epizootije – Zarazne bolesti životinja

Mjere zaštite su: preventivne i neposredne s ciljem sprečavanja i umanjenja utjecaja na životinje i namirnice životinjskog podrijetla.

6.2.1. Zaključci

- Nužno je permanentno osiguravati higijenski ispravnu vodu za napajanje životinja, kao i sanitarnu zaštitu izvorišta;
- Provoditi uklanjanje otpadnih voda i drugih otpadnih tvari na način i pod

uvjetima kojima se osigurava zaštita od onečišćenja voda iz tla;

- Osiguravanje zoohigijenskih i drugih veterinarsko-zdravstvenih uvjeta uzgoja i korištenja životinja i očuvanja zdravlja i pravilne ishrane, njege i držanja životinja;
- Redovito, dva puta godišnje, obavljati preventivne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije;
- Osiguravanje dovoljne količine imunoloških sredstava.

6.3. Biljne bolesti i štetočine u šumama

6.3.1. Zaključci

- Navedeni kukci su sekundarni štetnici koji napadaju oslabljena i oštećena stabla pa njihovo prenamnožavanje traje više godina.
- Mjere borbe prema tome nisu kratkoročne, a pogotovo ne mogu biti samo uklanjanje napadnutih stabala, te predlažemo izvođenje već urađenih projekata u cilju trajne sanacije napadnutih površina i uputiti projekte nadležnim domaćim i međunarodnim institucijama. Naravno, ova mjera ne isključuje mogućnost daljnjeg uklanjanja napadnutih stabala i postavljanje klopki sa feromonima na napadnutim terenima.
- Šumske kulture i štetočine treba držati pod stalnom i redovitom kontrolom kako bi se eventualne nove pojave kukaca pravovremeno spriječile i poduzele mjere zaštite.
- Poduzeća raspolažu dovoljnim brojem stručne i kvalitetne radne snage koja bi po iznalasku financijskih sredstava bila u stanju izvršiti radove sanacije i sprječavanje daljnjih šteta (protupožarna zaštita, izgradnja protupožarnih putova, sanacija požarišta, sanitarne sječe, postavljanje feromonskih klopki,

uspostavljanje šumskog reda, pošumljavanje i dr.).

- Odgovornost za zaštitu šuma ne može biti samo u sferi šumske struke, nego i u institucijama sustava.
- Nositelji poslova za zaštitu bilja i biljnih proizvoda su županijsko ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, odnosno služba za gospodarstvo u općini, pravne osobe u oblasti poljoprivrede i šumarstva, specijalizirane znanstvene ustanove, poljoprivredne zadruge, individualni poljoprivredni proizvođači.
- Kao snage za zaštitu bilja i biljnih proizvoda, mogu se osnovati i posebne postrojbe civilne zaštite, koje se osnivaju zavisno od potreba koje bi trebale proisteći iz odgovarajućih procjena ugroženosti na određenom području.

7. RIZIK OD MINA I NEEKSPLODIRANIH UBOJITIH SREDSTAVA (NUS – A)

7.1. Zaključci

Da bi se ovaj problem osim praktičnog eliminiranja, sveo u okvire nadzora i podnošljivosti, potrebno je, među ostalim:

- Razvijati sve oblike prevencije o minskim opasnostima u tijelima vlasti i svjesnosti kod građana.

TEHNIČKO – TEHNOLOŠKE NESREĆE

1. POŽARI

1.1. Zaključci

- Zaštita i spašavanje od požara zahtjeva temeljitu rekonstrukciju u svim važnim pitanjima bitnim za kvalitetno uspostavljanje organizacije, funkcioniranja i razvoja, usklađivanje i

objedinjavanje postojećih resursa u tijelima uprave, pravnim osobama, gospodarstvu, profesionalnim postrojbama, dragovoljnim vatrogasnim postrojbama i društvima i povećanje svjesnosti o razvoju osobne i uzajamne zaštite od ovih opasnosti kod građana, u mjestu gdje žive i rade, kao dio ukupnog sustava zaštite i spašavanja.

- Imajući u vidu činjenicu da se za uspješnu intervenciju u velikim požarima, eksplozijama plinova, akcidenata s opasnim tvarima kad prerastu u prirodnu nesreću mora osigurati u izuzetno kratkom roku veliki broj osposobljenih ljudi, specifičnu opremu i sredstva, koji bi po unaprijed utvrđenom planu trebali intervenirati, može se konstatirati da u Općini nema dovoljno i optimalno organiziranih snaga, opreme i sredstava za uspješne intervencije u ovoj vrsti prirodne i druge nesreće.
- Urbana izgrađenost područja Općine, raspored gospodarskih objekata, vodo – privrednih, energetskih, prometnih i drugih objekata sa gledišta zaštite od požara i eksplozija razrađena je u općinskom planu zaštite od požara i planovima zaštite svakog gospodarskog društva. Navedeni elementi koji se odnose na ekonomsku i urbanu izgrađenost i dr., sa stanovišta mogućih eksplozija plinova ili akcidentnih situacija s opasnim tvarima, koje mogu prerasti u prirodnu i drugu nesreću, izuzev kod pojedinih korisnika gdje je to samoinicijativno urađeno, praktično nisu cjelovito razrađeni, te će se u tom smislu predložiti dopuna normativno – pravnog reguliranja kod izrade budućih zakona o opasnim tvarima.
- Izrazito sušno vrijeme pogoduje nastanku šumskih požara, dužini trajanja požara i otežava gašenje požara. Za gašenje

- šumskih požara koji su zahvaćali područje Općine, bile su angažirane vatrogasne postrojbe i pučanstvo, upotrijebljena su znatna tehnička sredstva, pri čemu su otežavajući čimbenici u lokaliziranju i gašenju požara bili nepristupačnost požarištima i neizgrađenost protupožarnih prosjeka i putova.
- Zakon o šumama uređuje između ostalog i zaštitu šuma od požara, a nadzor nad provođenjem navedenog Zakona i propisa koji proizlaze iz ovoga Zakona, vrši Općinska služba gospodarstvo, zbog čega je potrebno uskladiti planove zaštite i spašavanja, ne samo na razini šumskih javnih gazdinstava, već i na razini nositelja planiranja političkih zajednica i općina.
  - donošenje Zakona o zaštiti od požara i vatrogastva na razini ŽZH sukladno s Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastva („Službene novine Federacije BiH“, broj: 64/09), kojima bi se ova oblast uredila na novim suvremenim osnovama i uskladio odnos svih subjekata u sustavu zaštite i spašavanja prema ogromnom prirodnom bogatstvu ove zemlje koje svake godine, nažalost nezaštićeno, nestaje u vatri i dimu.
  - Na općinskim tijelima vlasti i subjektima zaštite i spašavanja su i sljedeće, konkretne zadaće:
    - Provođenje preventivnih mjera u svim sredinama, objektima i prostorima gdje postoji mogućnost nastanka požara;
    - Organizirano motrenje šuma, redovito praćenje i pravodobno javljanje o nastanku požara u cilju što hitnijeg otklanjanja, u skladu sa Zakonom o šumama;

- U skladu s Procjenom ugroženosti u Općini i gospodarskim društvima organizirati i obučiti snage za uspješne intervencije od požara (vatrogasne postrojbe, dragovoljna vatrogasna društva);
- Postojeća MTS – a sredstva i opremu u vatrogasnim postrojbama i dragovoljnim vatrogasnim društvima koja je zastarjela, potrebno je obnoviti, nabavkom nove opreme;
- Angažiranje pučanstva, vatrogasnih postrojbi, dragovoljnih vatrogasnih društava i drugih pravnih osoba u slučajevima nastanka požara koji ugrožavaju ljude i materijalna dobra;
- Poštivanje procedura o prijevozu opasnih tvari u cestovnom prometu (obučeni ljudi, ispravna vozila i dr.).

2. EKSPANZIJE I EKSPLOZIJE PLINOVA I OPASNIH TVARI

2.1. Zaključci

- Fizičko – tehnička zaštita objekata u kojima se radi s eksplozivnim tvarima ili se one skladište se provodi prema važećim propisima. Objekti u kojima se vrši proizvodnja zapaljivih tečnosti ili plinova, kao i magazini i skladišta u kojima se čuvaju zapaljive tečnosti u količini većoj od 5.000 m³ ili plinovi u količini većoj od 1.000 m³, moraju biti osigurani stalnom stražom i odgovarajućim zaštitnim pojasom.
- Benzinske crpke ili magazini za smještaj eksplozivnih tvari imaju jednu od

propisanih mjera sigurnosti (stražarska služba, video nadzor, zaštitarske agencije, uposlenici koji rade na pretakanju zapaljivih tečnosti i plinova u tijeku 24 sata).

- Na mjestu nesreće potrebno je predviđati blokadu putova i preusmjerenje prometa unutar područja pogođenog nesrećom.
- Javna priopćenja će se prenositi putem sredstava javnog priopćavanja.
- Suradnja operativnog dežurnog sa službama čija je djelatnost: popravka vodovoda, električnih i telefonskih vodova, vatrogasnih službi, hitne pomoći i ostalih institucija.
- Nakon usvajanja Zakona o zaštiti od požara i vatrogastva u Županiji, na osnovu istog a u cilju provođenja zakona, u tijeku je izrada provedbenih akata – pravilnika:
  - Pravilnik o izradi procjene ugroženosti od požara i tehnoloških eksplozija,
  - Pravilnik o sadržaju plana zaštite od požara i tehnoloških eksplozija,
  - Pravilnik o razvrstavanju građevina i građevinskih dijelova i prostora u kategorije ugroženosti od požara,
  - Pravilnik o sadržaju općeg akta iz područja zaštite od požara.

3. RADIOAKTIVNO I DRUGO ONEČIŠĆENJE ZRAKA, VODE I TLA

3.1. Zaključci

- Postojeće stanje organiziranosti i ostvarivanje postojeće, a osobito preventivne zaštite, u oblasti zaštite od

ionizirajućeg zračenja nije primjereno, niti na razini realnih potreba.

- Temeljem Zakona o zaštiti od ionizirajućih zračenja i radijacijske sigurnosti, na prijedlog Federalne uprave za zaštitu od zračenja i radijacijsku sigurnost, Vlada Federacije BiH treba donijeti Plan i program mjera zaštite života i zdravlja ljudi i zaštite okoline od štetnog djelovanja ionizirajućeg zračenja u slučaju nuklearne nesreće, a suglasno međudržavnim sporazumima iz ove oblasti.
- Ovim Planom i programom treba, sukladno ovom Zakonu, utvrditi intervencijske i izvedbene intervencijske razine za zaštitu ljudi, te poduzimanje mjera za zaštitu pučanstva, domaćih životinja i poljoprivrede od strana tijela odgovornih za provođenje ovih mjera, načinu obavješćivanja javnosti, kao i program periodične provjere djelotvornosti.
- Pristupiti provedbi Odluke o vrsti i minimalnim količinama sredstava potrebnih za provođenje osobne i kolektivne zaštite građana i zaposlenika u poslovnim objektima i stambenim zgradama od prirodnih i drugih nesreća s rokovima za njihovu nabavku.
- Organizirati, opremiti i obučiti Službu RKB zaštite u okviru Zavoda za javno zdravstvo sa sjedištem u Grudama, koja bi pokrivala i područje Općine Ljubuški.

3.2. Onečišćenje zraka

3.2.1. Zaključci

- Ustrojiti registre industrijskih onečišćivača s podacima o vrsti onečišćenja i potencijalnoj opasnosti za okoliš kao i kontinuirani nadzor nad njima.

- Ustanoviti standarde za količine štetnih tvari koje se ispuštaju u zrak.
- Uspostaviti sustav kontrole efikasnosti izgaranja fosilnih goriva.
- Uspostaviti nadzor nad emisijom i imisijom polutanata i istraživanja njihovog utjecaja na zdravstveno stanje stanovništva; provesti državni program eliminacije ODS tvari koje oštećuju ozonski omotač.
- U sustav nadgledanja zraka uvesti sljedeće parametre: CO, NO, NO₂, ozon i respirabilne čestice uz uvođenje automatskih mjernih stanica.
- Uspostaviti nadzor štetnih noksi na radnim mjestima na kojima su uposlenici izloženi udisanju štetnih plinova i prašina, uz sustavno izvješćivanje o morbiditetu i mortalitetu vezanom za ta radna mjesta.

3.3. Onečišćenje vode

3.3.1. Zaključci

- Uspostaviti jedinstvene registre objekata za vodoopskrbu i donijeti mjere za poboljšanje sustava vodoopskrbe.
- Utvrditi potencijalne rizike zbog nepostojanja ili nedovoljne uređenosti zona sanitarne zaštite kod lokalnih objekata vodoopskrbe i zastarjelih postupaka kloriranja kod većine vodotoka.
- Opremiti i osposobiti laboratorije za ispitivanje značajnih pokazatelja higijenske ispravnosti vode, izuzev zavoda za javno zdravstvo i nekih drugih laboratorija.
- Regulirati područja sanitarnih zona oko vodo – zahvata općinskog vodovoda i sanaciju ovog područja prema sanitarno – higijenskim principima i zakonskim propisima.

- Izvršiti sanaciju postojećeg kanalizacijskog sustava i osposobljavanje postrojenja za tretman otpadnih voda naselja, te otpočeti plansku izgradnju novih.
- Osigurati odgovarajuće aparature za kontinuiranu dezinfekciju vode u gradskom vodovodu.

3.4. Onečišćenje tla

3.4.1. Zaključci

- Izraditi registar odlagališta, tj. uspostaviti kontinuirani nadzor nad specifičnim otpadom.
- Problem uništavanja specifičnog otpada riješiti nabavkom mobilnog postrojenja za spaljivanje, koje bi se po potrebi premještalo s jedne na drugu lokaciju.

4. KULTURNO – POVIJESNA DOBRA

4.1. Zaključci

- Programima razvoja, treba nametnuti obvezu nositeljima planiranja zaštite i spašavanja, da kroz svoje akcijske planove planiraju sredstva i za zaštitu kulturno – povijesnih dobara, a kroz planove zaštite i spašavanja i obvezu određivanje snaga i sredstava za eventualno spašavanje tih dobara;
- Potrebno je izraditi seizmološku kartu s ucertanim svim objektima kulturne baštine po zonama i ažurirati je nakon svakog novog proglašenja spomenika kulture;
- Izraditi kartu poplavnih područja s ucertanim svim objektima kulturne baštine (mostovi, arheološki lokaliteti, vodenice) i ažurirati je nakon svakog proglašenja objekta spomenikom kulture;
- Izraditi studiju o stanju objekata kulturne baštine po kategorijama: porušeni, djelomično porušeni, zapušteni, obnovljeni i sl. te vršiti ažuriranje stanja tih objekata godišnje;

- Kontinuirano educirati konzervatorske i restauratorske stručnjake s aspekta primjene novih saznanja i tehnoloških rješenja obnove objekata kulturne baštine u svijetu.

5. OSTALE NESREĆE

5.1. Zaključci

- U skladu s materijalnim mogućnostima izvršiti tehničke popravke putne mreže na magistralnim i regionalnim putovima, a prilikom izgradnje novih prometnica pridržavati se tehničkih normativa;
- Pooštriti primjenu i provedbu propisa koji reguliraju tehničku ispavnost motornih vozila i priključnih sredstava, a po potrebi izvršiti dogradnju istih;
- S ciljem reguliranja oblasti plovidbe i sigurnosnih plovnih sredstava i ljudi, potrebno je što prije donijeti krovni zakon o unutarnjoj plovidbi na razini Bosne i Hercegovine;
- Kako bi se umanjio broj industrijskih i drugih nesreća potrebno je pristupiti izmjenama i dopunama svih propisa kako bi se kroz iste osigurala humanizacija radnih uvjeta i zaštite ljudi na radu i u radnom prostoru.

6. SNAGE CIVILNE ZAŠTITE I MATERIJALNO – TEHNIČKA SREDSTVA PREDVIĐENA ZA ANGAŽIRANJE NA ZADACIMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

6.1. Zaključci

- Ako se izvede analiza kadrovske i stručnog profila uposlenih u navedenim strukturama zaštite i spašavanja, doći ćemo do porazne ocjene o spremnosti za preventivno i

operativno suprotstavljanje obrađivanim opasnostima i rizicima koji iz njih proistječu: kako po ljude tako i po materijalna dobra;

- Mnoge oblasti se tek pravno uređuju kako bi provedbeni aspekti djelokruga rada nositelja planiranja dobili na operativnosti;
- Dostignutim stupnjem organiziranosti, funkcionalnosti i popunjenosti izvršiteljima ne možemo biti zadovoljni jer u kvalitativnom smislu malo gdje ispunjava zahtjeve za izgradnjom sustava zaštite i spašavanja.

7. STANJE ORGANIZIRANOSTI, POPUNJENOSTI, OPREMLJENOSTI INFORMACIJSKOG I KOMUNIKACIJSKOG SUSTAVA U FUNKCIJI PODRŠKE UPRAVLJANJU AKCIJAMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

7.1. Zaključci

- Nedostatke navedene u prijedlozima za organiziranje snaga za zaštitu i spašavanje i potrebna MTS i oprema za njihovo opremanje, treba otkloniti potpunom provedbom Zakona o zaštiti i spašavanju, osobito u dijelu koji se odnosi na osnivanje, popunu i funkcioniranje operativnog centra civilne zaštite u Općini;
- Provedbu ovoga zakona dužan je osigurati Općinski načelnik;
- Pored toga, nakon osnivanja operativnog centra civilne zaštite u Općini primjenom provedbenih propisa koji proizlaze iz Zakona o zaštiti i spašavanju potrebno je donijeti odgovarajuće odluke, izvršiti popunu ljudstvom i MTS – om i opremom za nesmetan i funkcionalan rad ovog centra;
- Opremanje komunikacijskom i informacijskom opremom i sredstvima, obučavanje i osposobljavanje i

uspostavljanje organizacije veza i komunikacija vršiti na jedinstvenim osnovama i u okviru namjenskih projekata, programa i planova razvoja, kako bi se svi elementi ovog informacijsko – komunikacijskog sustava mogli integrirati u namjenski funkcionalan sustav.

8. POTREBNA FINACIJSKA SREDSTVA

8.1. Zaključci

- Prethodne analize i konstatacije upućuju da i pored velikih poteškoća u konsolidaciji političkih, ekonomskih, sigurnosnih i drugih pitanja državne strukture, postoji formalno – pravna pretpostavka dostupnosti finacijskih sredstava, iako je njihova prihodovna osnovica dosta slaba u odnosu na potrebe općine Ljubuški oko uspostave organizacije i funkcija elemenata sustava zaštite i spašavanja, otklanjanja i saniranja posljedica od prirodnih i drugih nesreća;
- Radi stvaranja pretpostavki za planiranje razvoja zaštite i spašavanja na realnim projekcijama prihoda po osnovu članka 180. Zakona o zaštiti i spašavanju, transparentnog izvršenja proračuna po ovim stavkama u općini Ljubuški, Vlada Federacije BiH je donijela „Odluku o uvjetima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća“;
- Sredstva ostvarena po osnovu članka 180. Zakona o zaštiti i spašavanju su kolateralno dobro, nisu i ne mogu biti jedina sredstva u općini Ljubuški za sveukupne namjenske potrebe zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara. Potrebno je voditi računa i o svim drugim izvorima sredstava po članku 179. Zakona o zaštiti i spašavanju, koja kao objedinjena voditi na posebnom računu Općine;
- Planiranjem finacijskih sredstava nositelja planiranja u proračunima političkih zajednica u Općini, višestruko je isplativije, opravdanije i moralnije ulagati u prevenciju (sprječavanje nastajanja posljedica) nego ulagati u otklanjanje posljedica koje se uslijed izostale prevencije multipliciraju;
- Prevencija u zaštiti i spašavanju na razini Općine treba biti finacijski podržana u okviru redovitog planiranja proračuna za potrebe osnovne djelatnosti, usuglašeno s prioritetima Godišnjeg plana provođenja mjera iz Programa razvoja. Pored proračunskih sredstava za zaštitu i spašavanje u okviru redovitog planiranja proračuna, izuzetno će se koristiti i dio sredstava izdvojen po osnovu 0,5% za potrebe preventivnih mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara;
- Upravljanje raspoloživim finacijskim i materijalnim resursima jedino izvodljivo izradom proračuna Općine i njihovim optimiziranjem, po načelu povezivanja, poštujući okvirne uvjete koji trebaju biti, strateški oblikovani u Programu razvoja, što se odnosi i na sredstva po članku 180. Zakona o zaštiti i spašavanju;
- Program razvoja za sve nositelje planiranja, posebice za upravna i stručna tijela civilne zaštite, tvori osnovu za obveznu izradu godišnjih planova u provedbi razvojnih mjera za postizanje spremnosti sustava zaštite i spašavanja za odgovor na izazove prirodne i druge nesreće;
- Za potrebe zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća potrebno je na razini Općine u proračunu izdvojiti 1% od svog godišnjeg proračuna.
- Kako je stanje opremljenosti snaga civilne zaštite za izvršenje namjenskih zadaća nedopustivo loše, potrebno je

donijeti političke odluke na svim razinama njene organiziranosti da se realizira Program dodatnog opremanja struktura civilne zaštite koji je Vlada Federacije BiH usvojila još 2001. godine. Financijska sredstva potrebna za ove namjene iznose minimalno 45.000.000,00 KM za područje cijele Federacije BiH;

- Raznovrsni poslovni interesi kompatibilni interesima zaštite i spašavanja mogu biti oblik sufinanciranja ove djelatnosti, osobito ukoliko promiču razvijanje svjesnosti o općedruštvenim vrijednostima u Općini, zaštiti i spašavanju ljudi, materijalnih dobara i okoliša.

B) PODACI O STANJU ORGANIZIRANOSTI CIVILNE ZAŠTITE I DOSTIGNUTI STUPANJ ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD POJEDINIH PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

I – Uvod

Politika razvoja i Strategija razvoja definiraju da su, ranjivost prema prirodnim ili drugim nesrećama, povećanje industrijalizacije i sve kompleksnija infrastruktura, obilježje Općine.

Pored toga, poznato je da je civilna zaštita u Općini u prošlosti, bila u sastavu obrambenog sustava i zbog toga često poistovjećivana sa spašavanjem žrtava rata, zbog čega, nažalost i dalje nije prepoznata kao nužnost u svojoj nadasve humanoj misiji brige i zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

II – Stanje organiziranosti civilne zaštite

Prirodne i druge nesreće utvrđene u Procjeni ugroženosti, ukazuju na mogućnost izazivanja posljedica većih razmjera na širem području Općine.

Imajući to u vidu, Federacija BiH je opredijeljena izgradnji jedinstvenoga sustava zaštite i spašavanja, u kojemu će na svim razinama vlasti imati istu organizaciju, iste nositelje zaštite i spašavanja i istu strukturu upravljanja akcijama zaštite i spašavanja.

To opredjeljenje za jedinstvo organizacije i funkcioniranja zaštite i spašavanja, potvrđuje se i osigurava Zakonom o zaštiti i spašavanju, kao i čitavim nizom provedbenih propisa koji proistječu iz ovoga zakona i osiguravaju jedinstvo sustava zaštite i spašavanja u Federaciji BiH.

Zakon o zaštiti i spašavanju (članak 40.) uređuje strukturu civilne zaštite i kao temeljnog, organiziranog, stručno – operativnog segmenta u sustavu zaštite i spašavanja, za provedbu mjera zaštite i spašavanja kroz:

- a) Službu za civilnu zaštitu u općini i stožere civilne zaštite;
- b) Službe zaštite i spašavanja;
- c) Postrojbe civilne zaštite:
  1. opće namjene,
  2. specijalizirane namjene;
- d) Povjerenstva za procjenu šteta.

Pored prethodno navedenih struktura civilne zaštite Zakonom o zaštiti i spašavanju u sustavu zaštite i spašavanja utvrđene su obveze i potrebe organiziranja, pripremanja i provođenja mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara za sva tijela vlasti u Općini, te pravnih i drugih osoba.

1. OPĆINSKA SLUŽBA ZA CIVILNU ZAŠTITU LJUBUŠKI

- 1) Osnovana je Općinska služba za civilnu zaštitu u čijem sastavu je i Operativni centar civilne zaštite. Služba još nije materijalno popunjena, odnosno u tom smislu, da nije osposobljena i stavljena u funkciju zaštite i spašavanja u punom kapacitetu.

- 2) U Općini Ljubuški, Služba za civilnu zaštitu je samostalna, te je imenovan stožer Civilne zaštite, a sukladno Zakonu o zaštiti i spašavanju i Operativni centar civilne zaštite.

2. STOŽERI CIVILNE ZAŠTITE

Važan element sustava zaštite i spašavanja je i Stožer civilne zaštite u Općini, te u gospodarskim društvima i drugim pravnim osobama.

Prema Zakonu o zaštiti i spašavanju, u upravljanju akcijama zaštite i spašavanja Stožer civilne zaštite obavlja sljedeće poslove:

- 1) odlučuje o uporabi snaga i sredstava civilne zaštite na zaštiti i spašavanju ugroženih i stradalih ljudi i materijalnih dobara i te snage raspoređuju na ugrožena područja;

- 2) nalaže provedbu odgovarajućih mjera zaštite i spašavanja i određuju snage i sredstva koje će provoditi te mjere;

- 3) usmjerava, koordinira i upravlja akcijama zaštite i spašavanja svih nositelja angažiranih na zaštiti i spašavanju na svojem području;

- 4) rješava sva pitanja koja se tijekom provedbe djelatnosti na zaštiti i spašavanju pojave u svezi angažiranja snaga i sredstava civilne zaštite i provedbi mjera zaštite i spašavanja i samozaštite građana.

Pored već navedenih zajedničkih poslova Zakonom o zaštiti i spašavanju predviđene su i posebne zadaće svih stožera civilne zaštite od Federacije BiH do pravne osobe.

U Općini je imenovan Stožer civilne zaštite kao stručno – operativno tijelo za upravljanje akcijama zaštite i spašavanja. Potrebno je žurno izvršiti sukladno Zakonu, materijalno – tehničko opremanje svih članova Stožera osobnom i zajedničkom opremom.

Materijalna popunjenost Općinskog stožera civilne zaštite uvjetovana je nedostatkom financijskih sredstava.

Općinski stožer civilne zaštite imenovan je Odlukom Općinskog načelnika, kao stručno – operativno i jedino ovlašteno tijelo za upravljanje akcijama zaštite i spašavanja, na području Općine i osposobljen je za izvršavanje Zakonom utvrđenih zadaća.

U osnovi, Zakon o zaštiti i spašavanju utvrđuje potrebu da najrazvijeniji dio sustava zaštite i spašavanja treba biti na razini Općine.

Pored toga, podaci govore da još nijedna pravna osoba iz članka 32. Zakona o zaštiti i spašavanju nije osnovala stožere i može se konstatirati da je stanje na ovoj razini potpuno nezadovoljavajuće.

3. SLUŽBE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Dosadašnji stupanj razvoja Bosne i Hercegovine, kao i elementi tekuće srednjoročne strategije razvoja Bosne i Hercegovine ukazuju da nismo u mogućnosti, a nije ni racionalno, razvijati masovno postrojbe civilne zaštite različitih struktura, namjena i broja, pa se zakonodavac opredijelio da za potrebe sustava zaštite i spašavanja treba uključiti sve resurse i snage u tijelima uprave, gospodarskim društvima i pravnim osobama.

Na razini Općine osim što su osnovana zakonom propisana upravna i stručno – operativna tijela, postoje i određeni kapaciteti koji još uvijek nisu funkcionalno integrirani u sustavu zaštite i spašavanja za planski odgovor na pojedine prirodne i druge nesreće, a odnose se na gospodarska društva, naročito koja obavljaju djelatnosti iz članka 32. Zakona o zaštiti i spašavanju, kapaciteti javnih poduzeća i drugih pravnih osoba, vladine i nevladine organizacije, kao što su službe hitne pomoći, profesionalne vatrogasne postrojbe i dragovoljna vatrogasna

društva, Crveni križ, policijske snage, Oružane snage Bosne i Hercegovine i drugi.

Suradnja među svim nositeljima planiranja u tijelima lokalne samouprave, drugim institucijama i ustanovama je imperativ, jednako u ostvarivanju strateške prevencije, izradi i usklađivanju Programa razvoja, a potom planova zaštite i spašavanja, kao i stvaranju povjerenja građana u institucije pravnog sustava.

4. POSTROJBE CIVILNE ZAŠTITE

Sukladno Zakonu o zaštiti i spašavanju, postrojbe civilne zaštite osnivaju se, opremaju i osposobljavaju kao operativne snage civilne zaštite radi neposrednog angažiranja na izvršavanju zadataka zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, te otklanjanja posljedica nastalih djelovanjem tih nesreća.

Postrojbe civilne zaštite osnivaju se kao postrojbe opće i specijalizirane namjene, a temeljem Procjene ugroženosti, mogu se osnivati kao timovi, odjeljenja i vodovi. S obzirom da na području Općine ne postoje operativne snage kojima bi se u uvjetima prirodne i druge nesreće mogle intervenirati u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara, nameće se potreba za osnivanjem jedne specijalne jedinice civilne zaštite za žurne intervencije, koja bi mogla zadovoljiti dio procijenjenih potreba.

5. POVJERENSTVA ZA PROCJENU ŠTETA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

U skladu s odredbama Uredbe o procjeni šteta od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj: 75/04, 38/06, 52/09 i 56/09) na razini jedinice lokalne samouprave predviđeno je osnivanje povjerenstava za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća.

Pored konkretnih zadaća povjerenstava utvrđenih u navedenoj Uredbi, povjerenstva se osnivaju i radi zakonitog, racionalnog i ekonomičnog, odnosno transparentnog korištenja proračunskih sredstava u saniranju i ublažavanju posljedica nastalih djelovanjem prirodne ili druge nesreće.

U Općini je osnovano povjerenstvo za procjenu šteta.

6. IZVORI FINANCIRANJA

Izvori financiranja zaštite i spašavanja u Općini, osiguravaju se u proračunu Općine, a koja su uglavnom nedostatna za financiranje svih potreba zaštite i spašavanja.

Izvršna tijela vlasti u Općini, kroz svoje proračune uglavnom financiraju redoviti rad tijela civilne zaštite i njihove programe rada, dok je financiranje stožera civilne zaštite u proteklom periodu nije bilo adekvatno riješeno.

7. CIVILNO DRUŠTVO I NEVLADINE ORGANIZACIJE

Nevladine i organizacije civilnog društva imaju posebnu ulogu u podizanju svjesnosti o značaju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i opasnosti, upotpunjavanju i u ostvarenju sadržaja svih mjera zaštite i spašavanja.

U Općini djeluje više nevladinih organizacija i udruga građana i fondacija čija djelatnost ima izuzetan značaj u sustavu zaštite i spašavanja.

Prema Procjeni ugroženosti izdvajamo:

- Crveni križ Općine je nevladina organizacija koja je prihvatila načela Međunarodnog crvenog križa, a svoju djelatnost obavlja u skladu sa Zakonom o Crvenom križu Federacije Bosne i Hercegovine, statutom i drugim aktima kojima je ova djelatnost utvrđena.

Potrebno je između Općinske službe za civilnu zaštitu i Crvenog križa općine potpisati odgovarajući sporazum o međusobnoj suradnji u ostvarivanju zadataka u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

- Humanitarne i nevladine organizacije koje u svome poslanju imaju zaštitu i spašavanje, odnosno pomaganje ljudima kao što su:
  - Caritas
  - Radio – amateri su udruga građana koja se uključuje u osiguranje sustava veza za sve strukture koje sudjeluju u prevenciji i sprječavanju nesreća, osobito s katastrofalnim posljedicama i mogu predstavljati značajnu alternativu za uspostavu i održavanje veza kada redovite veze ne mogu uspostaviti funkciju.
  - Vatrogasni resursi, kroz profesionalne vatrogasne postrojbe i dobrovoljna vatrogasna društva značajan su kapacitet koji treba na novi način uvezati u sustav zaštite i spašavanja.
  - Udruge od značaja za zaštitu i spašavanje su: ronionci, izviđači, speleolozi, gorani i druge udruge građana.

III – Dostignuti stupanj zaštite i spašavanja od pojedinih prirodnih i drugih nesreća

1. PROCJENA UGROŽENOSTI

U skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju donesena je Metodologija za izradu procjene ugroženosti, te Uredba o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja u Federaciji BiH.

Općinski načelnik je na prijedlog Općinske službe za civilnu zaštitu donio Procjenu ugroženosti dana 20. 02. 2013. godine.

Temeljem donešene Procjene ugroženosti i Programa razvoja, što je u skladu s Uredbom o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja pristupiti će se radi Plana zaštite i spašavanja u Općini.

2. MEHANIZMI ZA PRAĆENJE RIZIKA I PRAVLJENJE MAPA RIZIKA

Sadašnja organiziranost i međusobna koordinacija subjekata u sustavu zaštite i spašavanja nije osigurala mehanizme za praćenje rizika i pravljenje mapa rizika.

Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim zakonskim propisima u Općini za praćenje rizika i mapiranje rizika, zadužene su resorne službe koje su dužne o svim situacijama redovito izvješćivati Općinski stožer civilne zaštite, odnosno Općinsku službu za civilnu zaštitu i vatrogastva o poduzetim mjerama i aktivnostima za sprječavanje, odnosno ublažavanje posljedica nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća.

3. OSVRT NA DOSADAŠNJA ISKUSTVA

Na temelju dosadašnjih iskustava i analiza prirodnih i drugih nesreća koje su ugrozile područje Općine i šire, odnosno dobivenih znanja kroz različite oblike sudjelovanja na seminarima, okruglim stolovima i vježbama u zemlji i inozemstvu, stečena su značajna iskustva koja je nužno, kao naučene lekcije, ugraditi u sva planska dokumenta Općine za organiziranje zaštite i spašavanja.

Tijekom svake akcije, u fazi odgovora i oporavka, a osobito nakon nesreće, analiziraju se posljedice u kojima se posvećuje osobita pažnja ugroženosti siromašnijih slojeva stanovništva koji nisu u mogućnosti izvršiti sanaciju svojih objekata i slično. U takvim situacijama sva tijela vlasti kroz svoje proračunske zalihe, ali i kroz uvedenu posebnu naknadu za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća, osiguravaju

minimalna sredstva za zbrinjavanje najugroženijih kategorija stanovnika.

4. MEĐUNARODNA SURADNJA U UPRAVLJANJU SMANJENJA RIZIKA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

Stalna i neposredna prijetnja od prirodnih i drugih nesreća izazvanih nadnaravnim djelovanjem prirode ili ljudskim djelovanjem, zahtijeva da Bosna i Hercegovina, sa susjednim i drugim zemljama u okruženju potpiše odgovarajuće sporazume i memorandume o zajedničkom planiranju akcija zaštite i spašavanja, primanju i pružanju humanitarne pomoći u slučaju većih prirodnih i drugih nesreća.

Ovakvi sporazumi ili memorandumi trebali bi se potpisati sa nizom zemalja u regiji čime bi se, u slučaju prirodnih i drugih nesreća, omogućilo brzo, u skladu sa traženjem ugroženog, djelovanje bez većih problema tijekom prelaska državnih granica.

Za sada su Bosna i Hercegovina i Republika Hrvatska potpisale međudržavni sporazum o međusobnoj suradnji u prirodnim i drugi nesrećama, a u tijeku je priprema za potpisivanje sličnog sporazuma sa državama Srbijom i Crnom Gorom.

Pored toga Bosna i Hercegovina je prihvatila humanitarne standarde i pozitivna iskustva međunarodnih humanitarnih i drugih organizacija. Isto tako potrebno je sa susjednim regijama, zemalja potpisnica sporazuma uspostaviti i razvijati stalnu suradnju po pitanjima zaštite i spašavanja.

C) PLANSKE PREVENTIVNE MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

I – Uvod

Ukazujući na potrebu utvrđivanja planskih preventivnih mjera zaštite i spašavanja, polazimo od činjenice, da preventivne mjere za zaštitu i spašavanje moraju imati središnje mjesto i prednost nad svim drugim oblicima organizirane i planirane zaštite od prirodnih i drugih nesreća, kao i od činjenice da građani Općine moraju biti pravodobno i pravilno informirani o svim opasnostima i rizicima i o mogućnostima zaštite, kao i o nužnosti njihovoga sudjelovanja u odlučivanju o načinu ostvarivanja zaštite od prirodnih i drugih nesreća.

Podaci o opasnostima i rizicima, planovima, mjerama i aktivnostima na zaštiti i spašavanju su javni, pa nositelji planiranja moraju upoznavati stanovništvo o opasnostima i rizicima, načinu zaštite i upoznati ih s planovima zaštite i spašavanja kao i o pravilima ponašanja u slučaju prirodne i druge nesreće, kao dio prevencije za smanjenje rizika.

II – Opće naznake prevencije

Prema naznakama u Politici razvoja, prevencija obuhvaća planiranje mjera koje su kao redovite planske aktivnosti usmjerene na umanjene mogućnosti nastanka prirodne i druge nesreće i njenih posljedica, a ako se nesreća ipak dogodi, determinira se kao skup mjera koje će umanjiti štetne učinke po ljude i materijalna dobra.

Vrlo važan segment mjera prevencije je faza smanjenja rizika koji prethodi prirodnoj ili drugoj nesreći, odnosno vrijeme prije nastanka prirodne ili druge nesreće. U vremenu prije nastanka prirodne ili druge nesreće podrazumijeva se provođenje određenih mjera zaštite i spašavanja kojima se može utjecati na sprječavanje nastanka prirodne i druge nesreće, odnosno kojima se može utjecati na smanjenje djelovanja prirodne ili druge nesreće, za što su posebno odgovorna tijela vlasti i pravne osobe.

Potrebno je podvući obvezu svih nositelja planiranja da u planirane preventivne mjere zaštite i spašavanja ugrade strateške pravce sa akcijskim planovima u kojima su sadržani konkretni programi, projekti i inicijative za provođenje tih mjera, s utvrđenim nositeljima, suradnicima, rokovima i izvorima financiranja. To znači, da se moraju izabrati ostvarivi ciljevi za predviđeno vrijeme realizacije Programa razvoja, odnosno moraju biti u potpunosti realni.

III – Prevencija kroz mjere i aktivnosti

Temeljem Zaključaka iz Procjene ugroženosti i Politike razvoja, prioritetno se nameću određene preventivne mjere i aktivnosti zaštite i spašavanja od ključnih opasnosti, koje definiramo kao programske prioritete, kroz strateške pravce sa akcijskim planovima u ovom ili budućim programima razvoja.

1. POTRES

Procjenom ugroženosti su već utvrđene moguće posljedice za ljude i materijalna dobra u slučaju potresa na teritoriju Općine. Temeljem Procjene ugroženosti može se zaključiti da postojeća struktura stambenog fonda i koncentracija građevina na određenim područjima, bespravna gradnja i, ne pružaju mogućnost primjene učinkovite zaštite od potresa, osim građevina građenih suvremenim otpornim konstruktivnim sustavima.

a) Mjere:

- Da bi se posljedice po ljude i materijalna dobra, od pojave potresa, umanjile potrebno je poduzimati preventivne mjere koje će se provoditi kroz izradu novih i izmjenu postojećih prostornih i urbanističkih planova,
- Striktno primjenjivati odgovarajuće zakone i provedbene propise o načinu gradnje stambenih, poslovnih, industrijskih i infrastrukturnih objekata,

- Prilikom novih projektiranja moraju se uzimati u obzir konkretni seizmički uvjeti područja, lokacije na kojima se grade objekti i primijeniti temeljna načela potresnog inženjerstva, što će izravno utjecati na smanjenje posljedica od potresa.

b) Aktivnosti:

- S ciljem preventivne zaštite ljudi i materijalnih dobara od ove prirodne nesreće, potrebno je izraditi karte (epicentara potresa, seizmičkog rizika, maksimalnih intenziteta), seizmičkih, seizmo – tektonskih i drugih, potrebnih za prostorno planiranje i seizmičko projektiranje i građenje,
- Započeti proces znanstvenog pristupa sagledavanju ugroženosti na mikro – lokalitetima, osobito urbanih sredina sa starim objektima ili objekata koji su građeni starom tehnologijom, a istodobno ugroženih bespravnom gradnjom i klizištima,
- Izvršiti modernizaciju i osuvremenjivanje mreže seizmoloških stanica, kako bi se obavljalo sustavno registriranje, prikupljanje, analiziranje i proučavanje seizmičkih i seizmo – tektonskih pojava.

2. ODRONJAVANJE

Procjenom ugroženosti evidentirana je opasnost odronjavanja tla, jer je na području Općine registrirano u 2010. godini (08.01. i 27.12.). Odronjavanja su najčešće uzrokovana ili aktivirana uslijed povećane količine podzemnih voda u kišnim razdobljima, nakon poplave, ali je nerijetko uzrokovano nezakonitom i neplanskom gradnjom, posebno individualne stambene izgradnje.

a) Mjere i aktivnosti:

- Obvezatno je kontinuirano praćenje i dokumentiranje nezakonite i neplanske gradnje stambenih i drugih objekata, osobito u zahvatu područja ugroženih odronjavanjem tla i prometnica,
- Znanstveni i stručni pristup sagledavanja ugroženosti na mikro – lokalitetima, osobito urbanih sredina i lokaliteta ugroženih bespravnom gradnjom, izradom odgovarajućih karata, sanacijom odrona po prioritetima,
- Pooštriti mjere nadzora i sankcioniranja nezakonite i neplanske gradnje stambenih i drugih objekata, u okviru dosljedne provedbe propisa koji reguliraju uvjete nisko i visoko – gradnje.

3. VISOKI SNIJEG I SNJEŽNI NANOSI

Procjenom ugroženosti od visokog snijega i snježnih nanosa nametnula se potreba poduzimanja organiziranih i učinkovitih mjera zaštite i spašavanja, u uvjetima nastanka snježnih neprilika, kao što su zametenost i neprohodnost putnih pravaca, zatim izoliranost ruralnih sredina, nedostatak energenata u urbanim sredinama, paraliziranje gradskog prometa i opskrbljivanje stanovništva živežnim namirnicama u takvim uvjetima.

a) Mjere i aktivnosti:

- Za ovakve aktivnosti, odnosno spašavanje nastradalih u snježnim nanosima i lavinama potrebno je osposobiti i tehnički opremiti odgovarajuće udruge građana (planinarska društva, Gorska služba spašavanja, speleolozi i drugi.),
- Sukladno procedurama tražiti i angažiranje Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u pružanju pomoći općinskim vlastima na potrazi i spašavanju i druge vrste pomoći,

- Plansko osiguravanje robnih zaliha za ovakve namjene.

4. POPLAVE I SPAŠAVANJE NA VODI I POD VODOM

Područje Općine je ugroženo od poplava manjeg ili većeg intenziteta, većih ili manjih vodotoka i što je posebno izraženo ciklično pojavljivanje u kratkim vremenskim razmacima. Uz ovu pojavu uglavnom se ne izražava potreba evakuacije stanovništva i provođenje mjere spašavanja na vodi i pod vodom. To zahtijeva ostvarivanje neprekidne suradnje i uvezivanja redovitih djelatnosti svih nadležnih nositelja zaštite i spašavanja u ovoj oblasti.

a) Mjere:

- Osigurati sredstva (financijska i materijalna) i provođenje izgradnje objekata za zaštitu od poplava, te jasno utvrditi stupanj zaštite kojega oni osiguravaju,
- Administrativnim mjerama osigurati poštivanje propisanog upravljanja i korištenja objekata i prostora u cijelosti, a koji imaju utjecaja na nastanak poplava, a pritom posebno voditi računa o stanju u širem slivnome području.

b) Aktivnosti:

- Istraživačkim aktivnostima izraditi projekte zaštite od poplava na vodotocima koji su u ingerenciji Općine, te inicirati slične projekte na mikro – razinama radi uređenja glavnih tokova rijeka, u cilju jedinstvene zaštite od poplava,
- Stalnim i rigoroznim kontrolama provjeravati stanje, upravljanje i korištenje vode i vodoprivrednih objekata.

5. SUŠA

Procjenom ugroženosti od suše koje nisu česte, osobito s katastrofalnim posljedicama, ali koje u manjem ili većem intenzitetu nanose štete u materijalnim dobrima, nametnula je potrebu prevencije od nastanka i šteta od suše velikih razmjera. Pored toga, suša može ugroziti i ljude, smanjenjem dotoka vode u vodovodnim sustavima ili mehaničkim prekidom u opskrbi vodom, a posebno pogoduje izazivanju požara većih ili manjih razmjera.

a) Mjere i aktivnosti:

- Znanstvenim istraživanjem, prioritetno uspostaviti jedinstven katastar postojećih i novih izvorišta i objekata za vodoopskrbu na području Općine,
- Dodatno opremiti i osposobiti laboratorije za ispitivanje higijenske ispravnosti vode,
- Zahvaćanjem dodatnih količina voda iz raspoloživih ili pripremljenih novih izvorišta poboljšati opskrbljenost stanovništva kroz već obuhvaćene javne vodovode i proširivanjem istih na veći broj naselja u kojima je došlo do smanjenja dotoka u rezervoare,
- Planirati i osigurati cisterne i druga sredstva za transport vode radi opskrbe najugroženijih kategorija stanovništva.

6. MASOVNE POJAVE LJUDSKIH, ŽIVOTINJSKIH I BILJNIH BOLESTI

6.1. Epidemije

Prema Procjeni ugroženosti, epidemije zaraznih bolesti predstavljaju nagle pojave više slučajeva nekog zaraznog oboljenja ljudi, koja je rezultat više uvjeta za njeno nastajanje. Prema epidemiološkim procjenama za vrijeme

trajanja prirodnih ili drugih nesreća epidemije zaraznih bolesti ljudi javljaju se deset puta češće nego u normalnim okolnostima.

a) Mjere i aktivnosti:

Pored općih mjera utvrđenih u Procjeni ugroženosti, u slučaju većih epidemija kao i u slučaju prirodnih i drugih nesreća koje mogu dovesti do epidemije, potrebno je poduzeti i dodatne preventivne mjere ublažavanja opasnosti za ljude i to:

- rano otkrivanje izvora zaraze i putova prenošenja zaraze,
- laboratorijsko ispitivanje uzoraka,
- prijavljivanje zaraznih bolesti,
- izolaciju oboljelih,
- prijevoz i liječenje oboljelih osoba,
- zdravstveni odgoj,
- dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacija,
- imunizacija, seroprofilaksa i kemoprofilaksa,
- karantena, zdravstveni nadzor.

6.2. Epizootije

Epizootije predstavljaju bolesti životinja koje s obzirom na učestalost u Bosni i Hercegovini analogno F BiH, Županiji (više od 15) i Općini, koje direktno ugrožavaju živote ljudi, te pojava novih oboljenja kao što je, trenutno, avijarna influencija (Ptičja gripa), zahtijevaju posebnu pažnju i planiranje preventivnih mjera u ovome programskom razdoblju.

a) Mjere i aktivnosti:

Pored općih mjera utvrđenih u Procjeni ugroženosti kao dio preventivnih mjera zaštite u ovoj oblasti potrebno je naročito:

- rano otkrivanje i sprječavanje pojava širenja zaraznih oboljenja životinja,
- opremanje odgovarajućih veterinarskih laboratorija i ustanova radi ispitivanja uzročnika zaraznih bolesti,

- dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju,
- pravodobno osiguranje zaštitnih cjepiva za životinje,
- posebne državne mjere ograničenja i zabrane uvoza i prijevoza životinja i namirnica životinjskog podrijetla.

6.3. Biljne bolesti i štetočine

Prema Procjeni ugroženosti, utvrđena je stalna prisutnost jednog broja biljnih bolesti i štetočina koje se po značaju dijele na karantenske i ekonomski vrlo štetne koje mogu prouzročiti i određena oboljenja kod ljudi, jer je biljna hrana kao strateški proizvod bitan uvjet za održavanje i reprodukciju ljudi.

Kompletne mjere za suzbijanje opasnosti i posljedica biljnih bolesti i štetočina kao i mjere na unaprjeđenju stanja u ovoj oblasti dane su u Procjeni ugroženosti.

6.4. Zaštita šuma

Izuzetno izražen problem u ovoj oblasti zahtijeva u ovome dokumentu kao i u drugim dokumentima Programa razvoja, ova oblast je posebno obrađena, jer je aktualno zdravstveno stanje šuma u Općini ocijenjeno lošim, a rezultat je to mnogih negativnih utjecaja, objektivne i subjektivne prirode.

Subjektivni uzroci su posljedica neorganiziranosti države, odsustva jedinstvenog koncepta gospodarenja šumama, jačanja utjecaja lokalne vlasti pri korištenju ovog prirodnog resursa, nekontrolirana sječa (krađa) drveta.

a) Mjere i aktivnosti:

- Obnova znanstveno – istraživačkog rada u šumarstvu, posebno s projektima zaštite sa aspekta pošumljavanja goleti i rekonstrukcije degradiranih šuma, smanjenja devastiranosti šuma koje dovode do erozija tla i pojava, potreba

izgradnje protupožarnih putova radi zaštite šuma,

- Radi očuvanja šuma, potrebno je utvrditi stratejske osnove razvoja šumarstva, donijeti krovni (opći) Zakon o šumama koji će uvažavati međunarodne konvencije koje se tiču šuma, ali više od toga, nužno je mijenjati shvaćanje o šumama i jače afirmirati njihove općekorisne funkcije.

7. RIZIK OD MINA

Procjena ugroženosti, koja je proizašla iz Procjene BHMACH – a, ukazuje na izuzetnu ugroženost cjelokupnog stanovništva Bosne i Hercegovine od mina i drugih NUS – a. Uvažavajući tu Procjenu, Vlada Federacije BiH je 2009. godine donijela Izlaznu strategiju održivosti timova za deminiranje i uklanjanje NUS – a civilne zaštite od 01.1.2010. do 2019. godine, koju je pripremila Federalna uprava za civilnu zaštitu.

Bez obzira na taj dokument izdvajamo sljedeće mjere i aktivnosti kao dio prevencije u ovoj oblasti:

a) Mjere i aktivnosti:

- U Bosni i Hercegovini je potrebno potpunije pravno dograditi zakonsku i stručnu problematiku razminiranja,
- Razviti sve oblike prevencije o minskim opasnostima u tijelima vlasti i svjesnosti kod građana kroz realizaciju dodatnih programa „Svjesnosti o minama“,
- Objediniti resurse za razminiranje u Bosni i Hercegovini i osigurati učinkovitost svih kapaciteta, osloncem na vlastite financijske mogućnosti i upravljanje.

8. POŽARI

Veliki požari u Općini do sada su se uglavnom pojavljivali kao posljedica tehničko – tehnološke ili prirodne nesreće (suše), veliki šumski požari i drugi požari nastali prirodnim djelovanjem i ljudskom nepažnjom. Gašenje požara, spašavanje ljudi ugroženih požarom uz provođenje prevencije, glavni je zadatak snaga protupožarne zaštite (među njima i javna poduzeća koja gazduju šumama) i vatrogasnih postrojbi. Procjenom ugroženosti je konstatirano otežano provođenje preventivnih mjera od požara i eksplozija, gašenje požara, spašavanje ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom i eksplozijom, te ostvarivanje svih drugih pitanja od značaja za funkcioniranje i razvoj u ovoj oblasti u Općini.

Da bi se ovakvo stanje nadišlo potrebno je provesti sljedeće mjere i aktivnosti kao dio prevencije u ovoj oblasti:

a) Mjere i aktivnosti:

- Donijeti Zakon o zaštiti od požara i vatrogastva ŽZH i u skladu sa istim izraditi provedbene akte;
- Sukladno Zakonu o zaštiti od požara i vatrogastvu Županije treba donijeti dopunu Procjene ugroženosti s posebnim osvrtom na požar kao ugrozu koja najviše pogađa područje Općine i gospodarska društva, organizirati i obučiti snage za uspješne intervencije gašenja požara (vatrogasne postrojbe, dragovoljna vatrogasna društva);
- Analogno tome donijeti Plan zaštite od požara Općine pravnih osoba i gospodarskih društava;
- U skladu sa zakonskim propisima koji reguliraju zaštitu šuma, preko gospodarskih društava koja gazduju šumama, izvršiti organizirano motrenje šuma, redovito praćenje i pravodobno javljanje o nastanku požara u cilju što

hitnijeg otklanjanja, odnosno gašenja požara.

9. RADIJACIJSKO – KEMIJSKO – BIOLOŠKA ZAŠTITA (RKB)

Procjenom ugroženosti utvrđene su moguće posljedice po ljude i materijalna dobra od RKB agensa.

a) Mjere:

- Inicirati donošenje zakonskih i provedbenih propisa Bosne i Hercegovine koji trebaju biti usklađeni s međunarodnim konvencijama i propisima Europske unije (iz oblasti ionizirajućeg i ne – ionizirajućeg zračenja, iz oblasti sigurnosnog postupanja s kemikalijama i druge provedbene propise koji govore o državnome registru i inventaru kemikalija, profilima, odnosno načinu izvješćivanja, procjene rizika i planova za intervencije i drugo i iz oblasti biološke sigurnosti);
- Uspostavljanje multidisciplinarnog režima angažmana institucija iz oblasti javnog zdravstva (opremanje i osnivanje medicinskih timova višefunkcionalnog sastava);
- Uspostavljanje baze podataka i umrežavanje svih aktera u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od RKB agensa (tijela civilne zaštite, javno zdravstvo, policija, vatrogasci i drugi);
- Postojeće mreže stanica za praćenje radioaktivnosti proširiti na sve veće urbane centre u Federaciji BiH;
- Stručno obučavanje i osposobljavanje za izvršavanje zadataka zaštite i spašavanja u slučaju RKB nesreće. Znanstvena istraživanja na uklanjanju i ublažavanju prisutnih rizika

kontaminiranog okoliša sa RKB agensima.

b) Aktivnosti:

- Izrada katastra područja ugroženog opasnim otpadom sa akcentom na poljoprivredno zemljište, radi izbora što preciznijih metoda i tehnika mogućeg odgovora na RKB nesreće,
- Nakon donošenja zakona i drugih propisa na razini Bosne i Hercegovine koji se odnose na ionizirajuće zračenje i radijacijsku sigurnost, zdravstvenu zaštitu, zaštitu okoliša, kemikalije, prijevoz opasnih tvari i drugo, potrebno uskladiti federalne, županijske i općinske propise,
- Organizirati, opremiti i obučiti službu RKB zaštite u okviru Zavoda za javno zdravstvo sa sjedištem u Grudama.

10. ZAŠTITA OKOLIŠA

Procjenom ugroženosti iz oblasti zaštite okoliša izdvojene su moguće posljedice po ljude i materijalna dobra uslijed onečišćenosti vode, zraka i tla na području Općine. Stvarni stupanj ugroženosti i konkretne mjere koje bi trebalo poduzeti dat će se nakon donošenja ili ažuriranja postojećih propisa, odnosno nakon stručnih elaboracija iz ove oblasti, a u ovom dokumentu se donose samo okvirne mjere i aktivnosti:

a) Mjere i aktivnosti:

- Uskladiti Zakon o zaštiti okoliša i Zakon o upravljanju otpadom („Službene novine Federacije BiH“, broj: 33/03) s međunarodnim konvencijama i propisima Europske unije,
- Razviti i primjenjivati upravljačke standarde i metodologije koje se odnose na atmosferu,

- Izraditi registar odlagališta i uspostaviti kontinuirani nadzor nad opasnim otpadom,
- Riješiti postojeći problem takozvanog industrijskog otpada,
- Problem uništavanja opasnog otpada riješiti i nabavkom mobilnih postrojenja za spaljivanje.

11. ZAŠTITA I SPAŠAVANJE KULTURNO – POVIJESNIH DOBARA

U cilju učinkovite provedbe preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja kulturno – povijesnih dobara u Općini, općinska tijela i nadležne državne institucije moraju prioritetno pristupiti provedbi:

a) Mjere:

- Kroz odgovarajuće propise u Općini, utvrditi mjere za sprječavanje odlaganja otpada unutar arheoloških lokaliteta, ruševina kulturnih objekata i svih drugih objekata kulturne baštine,
- Osigurati kontinuitet u educiranju konzervatorskih i restauratorskih stručnjaka s aspekta primjene novih saznanja i tehnoloških rješenja obnove objekata kulturne baštine u svijetu, za potrebe Općine.

b) Aktivnosti:

- Ostvariti suradnju s nadležnima da se prilikom izradbe seizmološke karte Bosne i Hercegovine ucrtaju i objekti kulturne baštine, po zonama, i ažurirati je nakon proglašenja svakog novog spomenikom kulture,
- U izradi karata poplavnih područja ucrtati sve objekte kulturne baštine (mostovi, arheološki lokaliteti, vodenice), i ažurirati je nakon proglašenja svakog novog objekta spomenikom kulture,

- Izraditi studiju o stanju objekata kulturne baštine po kategorijama i načini njihove zaštite u prirodnim i drugim nesrećama: porušeni, djelomično porušeni, zapušteni, obnovljeni, ažurirati stanje (godišnje).

Planiranje i provođenje mjera prevencije važno je s aspekta ekonomskog stanja u Općini i potrebi da postojeći resursi (organizacija, kadrovi i materijalna sredstva) budu u funkciji. Općina nema sredstava niti mogućnosti da bez punog angažiranja tijela vlasti svih razina, pravnih osoba iz članka 32. Zakona o zaštiti i spašavanju i drugih pravnih osoba, te vladinih i nevladinih organizacija i udruga, ima pravi odgovor na izazove prirodnih i drugih nesreća.

Važnost planiranja i provođenja preventivnih mjera, kao početni korak, treba biti u nadilaženju improvizacija u primjeni Zakona o zaštiti i spašavanju. Treba žurno nadići i pristupiti implementaciji obveza utvrđenih u narednom elementu „Temeljni ciljevi, zadaci i načini ostvarivanja zaštite i spašavanja sa smjernicama za organiziranje snaga i sredstava zaštite i spašavanja“.

D) TEMELJNI CILJEVI, ZADACI I NAČINI OSTVARIVANJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA SA SMJERNICAMA ZA ORGANIZIRANJE SNAGA I SREDSTAVA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

I – Uvod

S obzirom na procijenjeno stanje ugroženosti područja Općine od prirodnih i drugih nesreća, pri čemu su definirane ključne opasnosti i rizici – koje su stalna prijetnja životu i zdravlju ljudi i materijalnim dobrima, odnosno koje uslijed nedovršene/neizgrađene normativno – pravne infrastrukture predstavljaju ogroman teret i kočnicu u razvoju, napretku i sveukupnom boljitku kako područja Općine tako i šire, nameće se potreba žurnog pristupanja realizaciji postavljenih ciljeva i zadaća.

Političko i strateško definiranje ciljeva i zadaća ima presudnu ulogu u stvaranju povoljnog okruženja i ozračja zadovoljstva uvjetima i stupnjem zaštite i spašavanja od svih determiniranih opasnosti i rizika kako na području naše Općine, ali isto tako i na cjelokupnom prostoru Bosne i Hercegovine.

II – Temeljni ciljevi

Uvažavajući sva dosadašnja iskustva, procjene ugroženosti Općine, koje je do sada donio Općinski načelnik, pojave, događaje i trendove koji imaju utjecaja na organizaciju i funkcioniranje sustava zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara za razdoblje 2013. – 2017. godine, a uvažavajući ciljeve utvrđene u Politici razvoja, utvrđuju se i osnovni ciljevi zaštite i spašavanja u Općini i to:

1. uspostavljanje sustava zaštite i spašavanja koji će biti u stanju djelovati i odgovoriti na sve potencijalne ugroze, na način da cjelovito, dugoročno i u najvećoj mjeri zadovolji potrebe Općine i njenih građana, na smanjenju utjecaja prirodnih i drugih nesreća na život i zdravlje ljudi, na materijalna dobra i okoliš, a ako se dogode nesreće da bude manje posljedica i učinkovitije otklanjanje posljedica tih nesreća;
2. povećanje suradnje među nositeljima planiranja, stručno usmjeravanje aktivnosti i resursa, usklađivanje i koordinaciju u provođenju akcija zaštite i spašavanja u Općini, primjenom svih raspoloživih mehanizama ozakonjene upravne nadležnosti;
3. organiziranje i izgradnju djelotvornog i prilagodljivog sustava zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, usmjerenog na ostvarivanje vizije i ciljeva po svakom elementu, posebice na povećanju razine prevencije, u okviru koncepta održivog

- razvoja prilagođenog interesima i potrebama zaštite i spašavanja;
4. definiranje i izgradnju odgovarajućih struktura za zaštitu i spašavanje (postrojbe i službe zaštite i spašavanja) čija će okosnica biti pravne osobe koje se u okviru redovite djelatnosti bave nekim od poslova zaštite i spašavanja i imaju visoku razinu spremnosti, a ostale parcijalne kapacitete (vatrogastvo i protupožarna zaštita, Crveni križ i druge udruge), u cijelosti integrirati u jedinstven sustav zaštite i spašavanja;
  5. dogradnju postojećeg sustava zaštite i spašavanja koji će prouzrokovati strukturalne reforme u oblasti obrane i policije kako bi se ojačali i kapitalizirali učinci civilno – vojne suradnje.

III – Konkretna zadaća

1. OPERATIVNI CENTRI CIVILNE ZAŠTITE

S obzirom da je u Općini, odnosno u sastavu Općinske službe za civilnu zaštitu ustrojen Općinski operativni centar civilne zaštite, u narednom razdoblju je nužno raditi na odgovarajućem opremanju istog.

Da bi sve ovo moglo ostvariti, potrebno je organizirati i izdvojiti značajna sredstva za opremanje ovih centara kvalitetnom opremom, što će se učiniti kroz vlastite programe razvoja Općine.

Ove centre je u narednom razdoblju potrebno što prije stručno i kadrovski osposobiti i obučiti za rad u uvjetima prirodne ili druge nesreće, odnosno kako bi mogli u određenom vremenu opsluživati nadležne stožere civilne zaštite. Posebnu pažnju prilikom organiziranja i popunjavanja ovih centara treba obratiti na njihovu „mirnodopsku ulogu“ odnosno ulogu u uvjetima prirodne ili druge nesreće, kada se ti

centri popunjavaju do punog broja i kada rade neprekidno 24 sata.

2. STOŽERI CIVILNE ZAŠTITE

U Općini je formiran stožer civilne zaštite.

Organiziranje, odnosno kadrovsko i stručno jačanje Stožera civilne zaštite mora se završiti najkasnije do konca 2013. godine.

3. SLUŽBE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Prema odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju, a sukladno članku 32., od gospodarskih društava i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje osnivaju se službe zaštite i spašavanja, odnosno ako nije moguće u tim gospodarskim društvima i drugim pravnim osobama organizirati službu zaštite i spašavanja, sukladno Procjeni ugroženosti, organiziraju se samostalne službe zaštite i spašavanja koje djeluju na području Općine.

Treba donijeti odgovarajuće odluke o osnivanju, a potom organizirati i potpisivanje odgovarajućih ugovora o međusobnim obvezama u pogledu dodatnog opremanja, obuci tih službi i njihovog sudjelovanja u akcijama zaštite i spašavanja na zahtjev odgovarajućih stručno – operativnih tijela zaštite i spašavanja (stožera civilne zaštite).

Sve propise iz ove oblasti treba donijeti najkasnije do konca 2013. godine.

Općinski načelnik donijet će odgovarajuće propise o formiranju službi zaštite i spašavanja i izvršiti njihovo konstituiranje do konca 2014. godine.

4. POSTROJBE CIVILNE ZAŠTITE

Da bi se na općinskoj razini osnovale, sukladno Zakonu o zaštiti i spašavanju i procjenama ugroženosti, postrojbe civilne zaštite (opće i specijalizirane namjene) potrebno je odmah pristupiti izradi i donošenju novih propisa kojim će se utvrditi poslovi, zadaci i način rada ovih postrojbi, te njihov okvirni i osobni ustroj (formacije).

Sve propise iz ove oblasti treba donijeti najkasnije do polovice 2014. godine, a subjekti sustava zaštite i spašavanja će ga implementirati u roku predviđenom u tim propisima.

Posebno je važno napomenuti da se Programom razvoja, prije svega akcent daje na osnivanje službi zaštite i spašavanja na svim razinama organiziranja, a u nemogućnosti organiziranja službi zaštite i spašavanja, osnivaju se odgovarajuće postrojbe specijalizirane namjene iz članka 131. Zakona o zaštiti i spašavanju.

5. POVJERENSTVA ZA PROCJENU ŠTETA

Praksa je pokazala da na terenu vlada velika nejasnoća oko metoda i postupaka u radu na procjenjivanju i evidentiranju nastalih šteta i provedbi postupaka oko traženja i korištenja dobivene financijske ili materijalne pomoći. Iz tih razloga, a i da bi se sve ovo objedinilo kroz jedno stručno tijelo, spomenutom uredbom je propisano da se na svim razinama vlasti osnivaju ova povjerenstva.

Da bi Povjerenstva za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća mogla kvalitetno ispunjavati svoje obveze, utvrđene i u mjerama prevencije, potrebno je izraditi odgovarajuće planove i programe za njihovu obuku u provođenju Uredbe, ili propisati dodatne smjernice ili upute koje bi pojasnile način rada ovih povjerenstava.

6. OPREMANJE

Uvažavajući ekonomski razvoj Općine, intencije i zadaće iz Programa razvoja upućuju na potrebu uključivanja u sustav zaštite i spašavanja resursa koji se nalaze u gospodarskim društvima i drugim pravnim osobama.

Opremanje ovih struktura će se ostvarivati nakon njihovog proglašenja službama zaštite i spašavanja u Općini, odnosno nakon njihovog uključivanja u planove zaštite i spašavanja.

Ostale strukture zaštite i spašavanja (stožeri, povjerenici, postrojbe, te povjerenstva za procjenu šteta) opremaju se i financiraju iz proračuna osnivača ili drugih zakonom predviđenih izvora.

To će se ostvariti temeljem potreba utvrđenih procjenom i odlukama nadležnih tijela, a realizacija će uslijediti kroz planove zaštite i spašavanja navedenih nositelja planiranja, nakon donošenja Programa razvoja.

Ako bi se masovnije organizirale službe zaštite i spašavanja u subjektima iz članka 32. Zakona o zaštiti i spašavanju, nabavka odgovarajućih materijalno – tehničkih sredstava i opreme, uglavnom bi se svela na minimalna izdvajanja financijskih sredstava za opremanje organiziranih struktura zaštite i spašavanja predviđenih u proračunima Općine, odnosno predviđene odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju.

U narednom razdoblju svi nositelji planiranja zaštite i spašavanja su dužni pravodobno planirati odgovarajuća financijska sredstva za nabavku i opremanje, te obučavanje svih struktura zaštite i spašavanja sukladno Zakonu o zaštiti i spašavanju.

7. SURADNJA SA NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA I

UDRUGAMA

Zbog raznolikosti sadržaja djelovanja (pri pružanju pomoći u pronalaženju, spašavanju i zbrinjavanju ugroženog i nastradalog stanovništva, osiguranju raznovrsne humanitarne pomoći u slučaju masovnih prirodnih i drugih nesreća, gašenju požara i dr.), potrebno je afirmirati društveni značaj nevladinog humanitarnog sektora i organizacija civilnog društva.

Uključivanjem nevladinih organizacija i udruga u sustav zaštite i spašavanja, kao službe zaštite i spašavanja ili subjekti utvrđeni u planovima po mjerama zaštite i spašavanja osiguravala bi se i njihova financijska potpora kroz provedbu programa razvoja i planova zaštite i spašavanja Općine.

IV – Načini ostvarivanja zaštite i spašavanja

Zaštita i spašavanje ostvaruje se prije svega dosljednim provođenjem Zakona o zaštiti i spašavanju i provedbenih propisa koji proizlaze iz ovog Zakona, te inter – resornih zakonskih i provedbenih propisa kojima je regulirana ova oblast.

Da bi se ovo ostvarilo, potrebno je u što kraćem roku:

- 1) Izvršiti inter – resorno usklađivanje svih zakonskih i provedbenih propisa u dijelu koji se odnosi na zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara;
- 2) Na razini Općine donijeti Program razvoja koji naprijed navedeno treba međusobno uskladiti i koordinirati, što treba uraditi najkasnije do konca 2013. godine;
- 3) Donijeti nove ili ažurirati postojeće Planove zaštite i spašavanja, što treba učiniti najkasnije jednu godinu nakon donošenja Programa razvoja;

- 4) Organizirati i uspostaviti inspekcijski nadzor u oblasti zaštite i spašavanja Općine;
- 5) Osigurati punu transparentnost i odgovornost u trošenju financijskih sredstava namijenjenih za zaštitu i spašavanje.

V – Smjernice za organiziranje snaga i sredstava civilne zaštite, odnosno snaga zaštite i spašavanja

1. OPĆE SMJERNICE

Temeljem Zakona o zaštiti i spašavanju, smjernice o organiziraju strukture civilne zaštite sadržane su u propisima kako slijedi:

- Zakonom o nadležnostima općinskih tijela vlasti u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, a u skladu sa stavkom 2. članka 29. Zakona o zaštiti i spašavanju utvrđene su nadležnosti istih;
- Propisom Općine utvrđuju se nadležnosti općinskih tijela vlasti u obavljanju poslova iz stavka 1. članka 40;
- Propisom Općine utvrđuju se nadležnosti tijela vlasti u obavljanju poslova iz članka 29.;
- Federalna uprava civilne zaštite je propisala način rada i upravljanja stožera civilne zaštite, kao i tijela iz članka 111.;
- Federalna uprava civilne zaštite je propisala poslove i zadatke i način rada povjerenika civilne zaštite iz članka 118. stavak 1.;
- Federalna uprava civilne zaštite je svojim propisom bliže utvrdila uvjete za organiziranje, poslove i zadatke i način rada službi zaštite i spašavanja iz članka 122. i 124.;

- Federalna uprava civilne zaštite je svojim propisom utvrdila uvjete za organiziranje, poslove, zadatke i način rada postrojbi civilne zaštite iz članka 127.;
- Propisima Federalnog ministarstva financija utvrđen je način prikupljanja, evidentiranja i namjenskog trošenja posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, na temelju članka 180.

Procjena ugroženosti ukazuje na potrebu da se obvezno planira organiziranje sljedećih postrojbi:

- 1) Postrojbe opće namjene u Općini sa zadaćama prema članku 129. Zakona o zaštiti i spašavanju,
- 2) Ostale postrojbe prema Procjeni ugroženosti i temeljem pravilnika o službama zaštite i spašavanja i postrojbama.

2. DODATNE SMJERNICE

Sustav zaštite i spašavanja u Općini treba da predstavlja dio opće strategije sigurnosti u Bosni i Hercegovini, donesen je Okvirni Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 50/08).

U cilju unaprjeđenja međunarodne suradnje i zajedničkog djelovanja, planiranja mjera za prevenciju, odnosno ublažavanje prirodnih i drugih nesreća, unaprjeđenja znanstveno – istraživačkog rada i osposobljavanja u zaštiti od prirodnih i drugih nesreća, potrebno je pažnju usmjeriti na:

- regionalnu i subregionalnu suradnju po svim važnim pitanjima prepoznavanja opasnosti,
- motrenje i praćenje, prognoziranje i predviđanje mogućih opasnosti i prirodnih i drugih nesreća,
- planiranje zajedničkih mjera prevencije,

- informacijsko – komunikacijski sustav kao podrška upravljanju u prirodnim i drugim nesrećama,
- civilno – vojnu suradnju,
- procedure prelaska državnih granica,
- povećanje osobne zaštite građana,
- razvoj i proizvodnju zaštitne i spasilačke opreme.

3. PROGRAMI I PLANOVI ZA SMANJENJE RIZIKA

Programom razvoja utvrdit će se preventivne i operativne mjere koje treba provoditi prije nastanka, u tijeku i nakon prirodne nesreće, što će biti temelj za *izradu novih planova zaštite u Općini*.

U planovima zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara Općine predviđeno je, da se kroz provođenje ovih planova moraju smanjiti veliki rizici koji mogu prouzrokovati prirodne i druge nesreće većih (katastrofalnih) razmjera, a odnose se na velike potrese, poplave, slijeganje tla, odrone, požare i sl.

Iz naučenih lekcija i iskustava drugih zemalja sačiniti odgovarajuće planove obuke svih struktura u Općini.

E) TEMELJI ZA IZRADU PROGRAMA OBUČAVANJA I OSPOSOBLJAVANJA U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

I – Uvod

Ovim dokumentom uređuju se: ciljevi i namjena, planiranje, organiziranje, izvođenje i provjeravanje stupnja obučenosti i osposobljenosti za zaštitu i spašavanje, kao i materijalno – tehničko i financijsko osiguravanje procesa izvođenja obuke i osposobljavanja struktura zaštite i spašavanja.

Obuka i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje obuhvaća prezentiranje temeljnih i posebnih znanja o prirodnim i drugim

nesrećama, obuka i osposobljavanje kadrova iz službi i drugih državnih tijela nadležnih za prevenciju i saniranje posljedica prirodnih i drugih nesreća, pripadnika postrojbi civilne zaštite, pripadnika službi zaštite i spašavanja, stanovništva, nevladinih organizacija, gospodarskih društava: (zavoda, instituta i drugih struktura) čija djelatnost može koristiti zaštiti i spašavanju.

Trenutačno stanje u oblasti planiranja i izvođenja većine oblika obučavanja i osposobljavanja je po «ad hoc» sustavu, odnosno prema trenutačnim procjenama i potrebama za obučavanjem i osposobljavanjem samo nekih od struktura civilne zaštite koja se odvija u Federalnom centru za obuku struktura zaštite i spašavanja (u daljnjem tekstu: Federalni centar), koji se nalazi u Federalnoj upravi civilne zaštite ili upućivanje pojedinih predstavnika na obuku i stručno usavršavanje koju po određenim pitanjima organiziraju domaće ili inozemne vladine i nevladine organizacije.

II – Cilj i namjena

Temeljni cilj obučavanja i osposobljavanja je prenošenje znanja i osposobljavanje za kvalitetno izvršavanje zadaća zaštite i spašavanja u slučaju prirodnih i drugih nesreća, a osobito mjera prevencije u zaštiti i spašavanju i provođenju mjera zaštite i spašavanja.

Svaki program obuke i osposobljavanja mora sadržavati specifične ciljeve koji se temelje na temeljnom i općem cilju za osiguranje učinkovitog djelovanja svake strukture ponaosob u okviru određene mjere, kao i cjelovitom sustavu zaštite i spašavanja.

III – Programiranje i planiranje

Programiranje obuke i osposobljavanja vrši se sukladno članku 169. točka 5. Zakona o zaštiti i spašavanju.

Na temelju usvojenog Programa razvoja, Federalna uprava civilne zaštite priprema godišnje i operativne planove obuke i osposobljavanja svih struktura u sustavu zaštite i spašavanja.

Programi i planovi obuke i osposobljavanja za zaštitu i spašavanje pripremaju se i u skladu s odgovarajućom Metodologijom za izradu obrazovnih programa Federalnog ministarstva obrazovanja i znanosti, a uvažavajući najnovije trendove u obrazovanju odraslih.

Dosadašnja praksa, koju treba planirati i u narednom razdoblju u Federaciji BiH, uvažavala je trenutne procjene i na temelju istih organizirana je:

- obuka instruktora za obuku u zaštiti i spašavanju, s ciljem jačanja kadrovske baze za obuku;
- obuka Općinskog stožera civilne zaštite za kvalitetnu procjenu stanja i upravljanje akcijama zaštite i spašavanja;
- obuka nositelja najodgovornijih funkcija u jedinici lokalne samouprave za potpunije razumijevanje i provedbu Zakona o zaštiti i spašavanju.

Obučavanje postrojbi, službi i povjerenika civilne zaštite, nije planirano niti izvedeno zbog činjenice da iste još uvijek nisu osnovane na svim razinama, što treba biti prioritet u narednom razdoblju.

1. PROGRAMI OSPOSOBLJAVANJA

Programi osposobljavanja za zaštitu i spašavanje u Federaciji BiH, obuhvaćaju:

1. Članove stožera civilne zaštite Općine;
2. Osobe koje profesionalno rade na poslovima civilne zaštite;
3. Zapovjednike postrojbi opće i specijalizirane namjene;
4. Rukovoditelje službi zaštite i spašavanja;
5. Pripadnike postrojbi civilne zaštite specijalizirane namjene, koji rukuju specijalnim sredstvima i opremom za zaštitu i spašavanje;
6. Pripadnike postrojbi opće namjene;
7. Povjerenike civilne zaštite;
8. Pripadnike nevladinih organizacija i udruga, koja po prirodi svoga djelovanja imaju značaj za zaštitu i spašavanje;
9. Stanovništvo (građane) i
10. Učenike osnovnih, srednjih škola i studente.

Navedeni programi se razlikuju prema namjeni svake od struktura za zaštitu i spašavanje za koju se planiraju i realiziraju i to:

- pripadnici postrojbi civilne zaštite opće i specijalizirane namjene moraju proći kroz uvodno, osnovno i dopunsko osposobljavanje, najmanje jednom u roku od pet godina;
- pripadnici službi zaštite i spašavanja uvodno i dopunsko osposobljavanje, jer im osnovna znanja osigurava njihova osnovna djelatnost;
- zapovjednike postrojbi civilne zaštite i rukovoditelje službi zaštite i spašavanja za obavljanje zapovjednih odnosno rukovodnih dužnosti;
- stožere civilne zaštite svih razina, za upravljanje akcijama zaštite i spašavanja;
- nevladine organizacije i udruge (Crveni križ, radio – amateri, planinari, izviđači, gorani i dr.)

obučavati tako da uz svoju osnovnu djelatnost osiguraju i potrebnu osposobljenost u zadacima zaštite i spašavanja;

- obuku stanovništva za provođenje mjera samo – pomoći i prve pomoći u zaštiti i spašavanju planirati u suradnji sa sredstvima masovnog komuniciranja, prije svega lokalnih radio i TV stanica (za ovu namjenu organizirati snimanje nastavnih filmova, tematskih rasprava, kviz znanja iz ove oblasti, TV spotove i sl.);
- timove za uklanjanje mina i neeksploziranih ubojnih sredstava obučavati prema standardnim operativnim procedurama propisanim od strane Minsko – akcionog centra Bosne i Hercegovine i Federalne uprave civilne zaštite;
- učenike i studente obučavati kroz planiranje sadržaja zaštite i spašavanja u sklopu srodnih predmeta redovite nastave ili fakultativno kroz obradu određenih oblasti, koje treba usuglasiti s nadležnim ministarstvima obrazovanja.

2. SADRŽAJ PROGRAMA OSPOSOBLJAVANJA

Pojedinačni programi obučavanja i osposobljavanja za prevenciju, upravljanje akcijama zaštite i spašavanja kao i saniranje posljedica prirodnih i drugih nesreća pripremaju se u skladu s procjenama ugroženosti teritorije od prirodnih i drugih nesreća.

Zajedničke osnove svih planova sadržanih u Programu razvoja proizlaze iz prethodnih iskustava kao i ostvarenih rezultata i

naučenih lekcija u zemljama koje u ovoj oblasti imaju dugu tradiciju i zapažene rezultate.

Program za svaku strukturu zaštite i spašavanja mora polaziti od konkretnih zadataka i namjene u slučaju angažiranja u zaštiti i spašavanju i mora sadržavati:

- uvodni dio, s težištem na normativnom uređivanju određenih pitanja;
- opservacija, predstavljanje i rješavanje konkretnih zadataka u zaštiti i spašavanju iz domene svake strukture ponaosob, u skladu s planom upotrebe i naučenim lekcijama, s težištem na praktičnoj simulaciji; i
- analiza svake tematske oblasti iz koje trebaju proizaći smjernice i zaključci za daljnji rad.

2.1. Programi za predavače – instruktore

Programi za predavače se dijele na dvije cjeline, i to:

- a) Programi za stjecanje pedagoško – andragoških znanja i naobrazbe i praćenje novina iz te oblasti. Ovi programi moraju imati permanentan karakter, a verifikaciju sposobnosti po ovim pitanjima obavljaju pedagoški fakulteti u Sarajevu i Mostaru;
- b) Programi informativnog značaja po kojim se predavači pripremaju za izvođenje konkretnih tematskih oblasti. Kroz realiziranje ovih programa osiguravaju se uvjeti za jednoobraznost u pristupu i realizaciji planiranih sadržaja obuke. Ovi programi se realiziraju u Federalnom centru za određene oblasti, koji su po ugovoru angažirani kao stručnjaci za

pripremu predavača po planovima obuke za zaštitu i spašavanje.

3. PROVJERAVANJE USPJEŠNOSTI OBUKE (EVALUACIJA)

Provjeravanje uspješnosti obuke je složen proces koji podrazumijeva procjenu cjelokupnog andragošskog ciklusa i u našim uvjetima podrazumijeva sljedeće:

- uvodna testiranja svih polaznika, prije početka nekog od oblika obučavanja i osposobljavanja, s ciljem sagledavanja razine znanja s koje treba otpočeti obuku,
- testiranja i praktična provjera usvajanja znanja u tijeku obuke prikupljanja mišljenja i sugestija polaznika obuke,
- završna testiranja i praktično rješavanje konkretnih zadataka i vježbe.

Osposobljenost se utvrđuje provjerom znanja koje priprema predavač kroz odgovarajuće testove i druge oblike praktične provjere u izvršavanju konkretnih zadataka.

Mišljenja polaznika obuke i drugih osoba uključenih u ovaj proces obuke dobiju se temeljem anketnih pitanja koja priprema menadžment Federalne uprave civilne zaštite.

Sposobnosti praktičnog rješavanja problema, utvrđuju se vježbama i analizama u tijeku demonstracija u izvršavanju određenih konkretnih zadataka u zaštiti i spašavanju. Nositelji i organizatori vježbi su obvezni upoznati Općinsku službu za civilnu zaštitu s ostvarenim rezultatima i pripremiti cjelovitu analizu s prijedlozima i

sugestijama za buduće vježbe iz određenih oblasti zaštite i spašavanja. U tim analizama se obvezno naglašavaju ona znanja i spretnosti koje polaznici nisu usvojili u potrebnoj mjeri, s konkretnim razlozima.

Zbog složenosti i težine kvalitetne provjere znanja polaznika obuke, potrebno je timsko sastavljanje testova i elaborata za vježbe, uz uključivanje najjemenitnijih stručnjaka iz određenih oblasti zaštite i spašavanja i znanstvenih djelatnika sa sveučilišta i drugih nastavno – znanstvenih ustanova.

3.1. Stimulativne mjere

Radi dodatnog interesiranja i razvijanja natjecateljskog duha u izvršavanju zadataka, zaštite i spašavanja, a temeljem Uredbe Vlade Federacije BiH o vrsti, kriterijima i postupku za dodjelu priznanja i nagrada civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj: 23/04) potrebno je, nakon svake značajnije obuke ili vježbe izabrati najistaknutije pojedince ili skupine kojima na prigodan način uručiti odgovarajuća priznanja i nagrade.

4. PLANIRANJE

Općinska služba civilne zaštite donosit će godišnje planove izvođenja obuke i osposobljavanja po mjerama zaštite i spašavanja, temeljem kojih će se pripremiti i realizirati operativni planovi obuke i vježbi, uvažavajući elemente navedene u Programu razvoja, utvrđene kao obveza provedbe u Politici razvoja, Strateškim pravcima sa akcijskim planovima i zaključcima iz Procjene ugroženosti.

Pored navedenoga, Općinska služba civilne zaštite će propisati programe

uvodnog, osnovnog i dopunskog osposobljavanja svih pripadnika u zaštiti i spašavanju, prema specijalnostima. U suradnji s nevladinim organizacijama, gospodarskim društvima, udrugama i drugim organizacijama propisuje uvodno i dopunsko osposobljavanje službi i drugih operativnih sastava, koje po ugovoru s nadležnim tijelima osnivaju ove organizacije, a od značaja su za zaštitu i spašavanje.

5. NASTAVNA SREDSTVA

Prilikom pripreme planova i programa obučavanja i osposobljavanja, planira se nabavka potrebnih očiglednih nastavnih sredstava, ukoliko klasična nastavna sredstva ne mogu zadovoljiti sve specifične potrebe za obuku u zaštiti i spašavanju. Federalna uprava civilne zaštite će u okviru vlastitog Federalnog centra i u suradnji s eminentnim stručnjacima iz određenih oblasti organizirati pripremu i tiskanje potrebnih priručnika, skripta, publikacija i drugih specifičnih sredstava nastave (makete, presjeke, modele i slično) po određenim mjerama zaštite i spašavanja, kao i iznaći najpovoljnije mogućnosti u ovom planskom razdoblju, za uređenje i opremanje poligona za praktičnu obuku po svim mjerama zaštite i spašavanja.

IV – Organiziranje i izvođenje

1. ORGANIZACIJA

Obuku i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje organizira Federalna uprava civilne zaštite, uprave civilne zaštite na

razini županije, službe civilne zaštite općina, udruga i drugih nevladinih organizacija, gospodarskih društava i druge organizacije.

Uvodno i osnovno obučavanje i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje, prema nadležnosti organiziraju: Federalna uprava civilne zaštite, županijske uprave civilne zaštite i Služba za civilnu zaštitu općine, prema vlastitim operativnim planovima i programima, koji moraju biti u skladu sa Zajedničkim osnovama koje utvrđuje Federalna uprava civilne zaštite.

Dopunsko i specijalističko obučavanje i osposobljavanje, posebno kadrova koji upravljaju akcijama zaštite i spašavanja vrši se u Federalnom centru.

Udruge i druge nevladine organizacije, u okvirima svoje redovite djelatnosti, obučavanje za zaštitu i spašavanje realiziraju samostalno ili uz pomoć Federalnog centra.

Za osposobljavanje pripadnika postrojbi civilne zaštite opće namjene odgovorne su službe za civilnu zaštitu općina.

2. IZVOĐENJE

Programi obuke i osposobljavanja se izvode u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim propisima iz djelokruga Općinskih službi koje su nadležne za određene poslove zaštite i spašavanja, kao i normativno – pravnih akata udruga i nevladinih organizacija, čije djelovanje je u funkciji zaštite i spašavanja.

Centralna institucija za planiranje, organizaciju i izvođenje obuke i osposobljavanja za zaštitu i spašavanje u Federaciji BiH je Federalni centar.

Opremljenost Federalnog centra, trenutno je na razini zadovoljenja potreba za općom teorijskom obukom bez mogućnosti cjelodnevnog smještaja polaznika, te nedostatka poligona – vježbališta i potrebnih sredstava za

praktičnu obuku, što će se osigurati u razdoblju provedbe Programa razvoja.

V – Oblici osposobljavanja

Oblici osposobljavanja za zaštitu i spašavanje će biti:

1. Uvodno osposobljavanje,
  2. Temeljno osposobljavanje,
  3. Dopunsko osposobljavanje i
  4. Vježbe (samostalne, zapovjedno – stožerne pokazne i združene i sl.).
1. Uvodno osposobljavanje je obvezno za sve organizirane strukture zaštite i spašavanja i obuhvaća opća znanja iz oblasti zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća s težištem na organiziranje i djelovanje svih struktura zaštite i spašavanja, prava i obveze pripadnika civilne zaštite i njihovih zadataka na svim razinama organiziranja. Planira se i realizira u obujmu od dva do četiri nastavna sata u sklopu osnovnog ili dopunskog osposobljavanja.
  2. Kroz temeljno obučavanje i osposobljavanje sudionici stječu stručno – teorijska i praktična znanja koja osiguravaju stručno izvršavanje zadaća svakog pojedinca, djelovanje stožera civilne zaštite, postrojbe, službe ili drugog operativnog sastava, pravilnu i racionalnu upotrebu tehničkih i drugih sredstava za zaštitu i spašavanje. Osnovno osposobljavanje se planira i provodi sa svim strukturama zaštite i spašavanja prema planovima upotrebe, najmanje jednom u pet godina u trajanju od osam do dvanaest sati.
  3. Dopunsko obučavanje i osposobljavanje ima zadatak dopunjavanja, obnavljanja i modernizacije već postojećih znanja, stečenih kroz uvodno i osnovno obučavanje i osposobljavanje, uz poštivanje principa kontinuiteta. Za pripadnike iste postrojbe, službe ili drugog operativnog sastava, dopunsko osposobljavanje se izvodi u određenim vremenskim intervalima. Razlozi

za dopunsko osposobljavanje su: procjena temeljem konkretnih djelovanja postrojbi ili pojedinaca u zaštiti i spašavanju, nabavka nove opreme i drugih tehničkih sredstava, naučene lekcije (vlastite i tuđe) u zaštiti i spašavanju, te novi zadaci i obveze postrojbe, službe ili drugog operativnog sastava.

4. Vježbe su jedan od oblika dopunskog osposobljavanja i namijenjene su kako za osposobljavanje tako i za provjere stupnja obučenosti i osposobljenosti u organiziranju i izvršavanju konkretnih zadataka u zaštiti i spašavanju, odnosno u upravljanju akcijama zaštite i spašavanja. Njihov značaj je u tome da sudionici rješavaju konkretne probleme i to metodom igranja uloga. U tom procesu moraju pravilno koristiti već stečena znanja i vještine u operativnom smislu.

Uvježbavanjem se pripadnici osposobljavaju za komunikacije i suradnju s različitim skupinama stručnjaka po mjerama zaštite i spašavanja, što nije slučaj s ostalim oblicima osposobljavanja.

Navedeni oblici će se realizirati kroz:

- Radionice – seminare,
- Tečajeve po specijalnostima,
- Okrugle stolove – tematske rasprave i analize,
- Predavanja s težištem na praktičnoj prezentaciji upotrebe snaga i sredstava u provođenju mjera zaštite i spašavanja,
- Metodsko – pokazne vježbe, po mjerama zaštite i spašavanja,
- Združene vježbe uz sudjelovanje struktura izvan civilne zaštite (Oružanih snaga BiH, policije, međunarodne organizacije, humanitarne organizacije, nevladine organizacije, gospodarska društva i drugi) i
- Putem medija: prikazivanje nastavnih filmova, video zapisa, TV

spotova, pisanih tekstova i drugih oblika prilagođenih posebno za obuku stanovništva.

Organizacija i izvođenje vježbi, vršit će se prema posebnom Naputku o vježbama u zaštiti i spašavanju u Federaciji BiH, kojega će donijeti Federalna uprava civilne zaštite.

Prije isteka razdoblja provedbe Programa razvoja, potrebno je planirati i izvesti veliku združenu vježbu zaštite i spašavanja, radi provjere ukupnog stanja zaštite i spašavanja uz sudjelovanje organiziranih snaga civilne zaštite (službi kao i stožera civilne zaštite), službi i postrojbi civilne zaštite (organiziranih na teritoriju Općine), policije i drugih tijela, udruga, nevladinih organizacija i slično.

1. PREDAVAČI – INSTRUKTORI ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Za predavače – instruktore zaštite i spašavanja angažirati certificirane instruktore civilne zaštite, istaknute stručnjake iz određenih oblasti, koji pored stručnog znanja iz oblasti zaštite i spašavanja posjeduju osnovna znanja iz andragogije i andragoške didaktike. Prije uključivanja u proces obuke struktura zaštite i spašavanja potrebno je isplanirati i realizirati obuku, pripremu predavača – instruktora.

Pored toga, za predavače angažirati i vanjske suradnike sa sveučilišta, a osobito one koji su angažirani na izradi znanstveno – istraživačkih projekata iz zaštite i spašavanja.

VI – Financiranje

Financijska sredstva za obučavanje i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje osigurava Federacija BiH, Županija, Općina, udruge i druge nevladine organizacije, gospodarska društva i druge organizacije. Svaki

od navedenih subjekata planira i osigurava sredstva za obuku onih postrojbi i službi čiji su osnivači.

Općina osigurava financijska sredstva za obučavanje i vježbe svojih struktura zaštite i spašavanja, iz proračuna i u skladu s člankom 184. Zakona o zaštiti i spašavanju.

Udruge i druge nevladine organizacije, organizirane kao službe zaštite i spašavanja svih razina vlasti planiraju troškove izvođenja osnovnog osposobljavanja za svoje postrojbe i službe, a sredstva za uvodno i dopunsko obučavanje i osposobljavanje osigurava Federalna, županijske uprave i Služba za civilnu zaštitu Općine, prema razinama organiziranja odgovarajućih službi zaštite i spašavanja, temeljem posebnih ugovora o sudjelovanju ovih struktura u zaštiti od prirodnih i drugih nesreća.

Gospodarska društva i druge organizacije pokrivaju troškove izvođenja obuke i osposobljavanja za postrojbe i službe, koje su dužne osnivati po Zakonu o zaštiti i spašavanju i Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu.

VII – Zaključci o obuci i osposobljavanju

Temeljem procjena potreba za obučavanjem i osposobljavanjem za zaštitu i spašavanje, Federalna uprava civilne zaštite će izraditi fleksibilne i prihvatljive nastavne planove i programe obučavanja i osposobljavanja snaga civilne zaštite i drugih struktura zaštite i spašavanja i civilnog stanovništva, metodologiju ocjenjivanja obuke (u svrhu procjene uspješnosti obuke) kako slijedi:

nadležnih za obrazovanje, utvrdit će programske sadržaje i fond sati za obučavanje za zaštitu i spašavanje u osnovnim i srednjim školama i na fakultetima;

- U svrhu pune kapacitiranosti za realizaciju Zakonom utvrđenih obveza obučavanja i osposobljavanja provesti procedure kod Federalnog ministarstva obrazovanja i znanosti, certificiranje Federalnog centra za obuku i osposobljavanje kadrova za zaštitu i spašavanje, a preko njega za profiliranje posebnih kadrova u zaštiti i spašavanju takozvani „tehničar – spasilac“ za određene mjere zaštite i spašavanja. Provesti i osigurati da se ovaj certifikat priznaje kao V – stupanj obrazovanja;
  - U suradnji s Univerzitetom u Sarajevu i drugim sveučilištima u Bosni i Hercegovini, uspostaviti dugoročnu suradnju na teorijsko – praktičnom educiranju i osposobljavanju kadrova civilne zaštite i istraživanja iz drugih specifičnih oblasti zaštite i spašavanja, kroz srodne nastavne predmete na fakultetima i drugim višim školama;
  - U svrhu razvoja znanstveno – istraživačkog rada i izdavaštva, organizirati znanstveno – stručne skupove iz oblasti zaštite i spašavanja, uključivati u procese obuke i osposobljavanja unutar strukture Federalne uprave civilne zaštite i drugih subjekata sustava zaštite i spašavanja i znanstveno – stručne radnike iz visokoškolskih ustanova za različite oblasti zaštite i spašavanja, bilo da se skupovi organiziraju u zemlji i inozemstvu. Također, u svrhu poboljšanja materijalne osnove obuke u sklopu Federalnog centra razviti stručnu biblioteku, koja će sadržavati stručne knjige i ostalu stručnu literaturu (i u formi pisanih medija), a koje je Federalna uprava civilne zaštite priredila na osnovu realizacije Programa Delegacije Europske komisije (Program spremnost, sprječavanje i resursi za katastrofu), ali i na druge načine;
  - U svrhu praktičnog obučavanja i osposobljavanja za zaštitu i spašavanje poduzeti
- Federalna uprava civilne zaštite i Federalno ministarstvo obrazovanja i znanosti, na osnovu mišljenja tijela uprave županija

potrebne mjere i radnje i osigurati investicije izvršnih tijela vlasti i donatora za uređenje odgovarajućeg poligona za praktičnu obuku za osposobljavanje u vođenju akcija zaštite i spašavanja po različitim mjerama zaštite i spašavanja;

Federalna uprava civilne zaštite treba promovirati aktivnosti i rezultate u zaštiti i spašavanju, putem domaće mreže informativnih kuća i sustava masovnog i institucionalnog komuniciranja o oblasti cjelokupnog sustava zaštite i spašavanja, kako bi se izgradila i razvila svijest stanovništva i institucija vlasti o potrebi organiziranijeg pristupanja pripremama za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara u slučaju prirodnih i drugih nesreća.

F) SMJERNICE ZA ISTRAŽIVAČKU I RAZVOJNU DJELATNOST OD ZNAČAJA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE

I – Uvod

Ubrzani razvoj znanstvenih istraživanja i dostignuća, tehnoloških unaprjeđenja i komunikoloških globalizacijskih procesa, s jedne strane i kontinuiranog porasta opasnosti po živote ljudi, materijalna i kulturna dobra, s druge strane, nameću potrebu planiranja, provođenja i primjene znanstvenih i stručnih istraživanja u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, a osobito radi poduzimanja preventivnih mjera zaštite i spašavanja.

II – Osnove donošenja smjernica

Sustav zaštite i spašavanja je interdisciplinaran i zahtjeva vrlo stručan i naučan pristup, korištenje dosadašnjih znanstveno-istraživačkih projekata u zemlji i van nje u sustavu zaštite i spašavanja, kao i primjenu dosadašnjih iskustava u borbi protiv prirodnih i drugih nesreća u zemlji i svijetu.

Osnove za donošenje ovih smjernica sadržane su u:

1. Zakonu o zaštiti i spašavanju;
2. Procjeni ugroženosti:
  - a) opći zaključci iz Procjene ugroženosti;
  - b) posebni zaključci po obrađenim opasnostima;
3. Politici razvoja:
  - a) vizija i ciljevi Politike razvoja;
  - b) temeljna načela i opredjeljenja Politike razvoja;
4. Strategiji razvoja.

III – Pristup rezultatima istraživanja i metodologija

1. PRISTUP REZULTATIMA ISTRAŽIVANJA

Opredjeljenja za potrebu planiranja, provođenja i primjene znanstvenih i stručnih istraživanja u zaštiti i spašavanju nameće sveobuhvatan pristup rezultatima istraživanja i podrazumijeva:

- znanstvenu analizu svjetskih dostignuća i iskustava u pogledu dogradnje sustava zaštite i spašavanja, a osobito prevencije;
- planiranje i provođenje vlastitih istraživanja u zaštiti i spašavanju;
- primjena vlastitih iskustava i spoznaja u zaštiti i spašavanju;
- međunarodnu suradnju u multidisciplinarnim istraživanjima, razmjeni stručnog i znanstvenog potencijala, te znanstvenu, komunikacijsku i druge vrste transparentnosti;
- zakonsku i opće – pravnu regulativu, koja će omogućiti višeznačna znanstvena istraživanja, te obvezu znanstvenih i drugih ustanova i institucija, pojedinaca, da rezultate svojih istraživanja učine dostupnim subjektima civilne zaštite, u cilju

- unaprjeđenja sustava, odnosno spašavanja ljudi i materijalnih dobara;
- znanstveni, stručni, inspekcijski i drugi nadzor nad građevinskim objektima u tijeku i poslije njihove gradnje, čije rušenje i druga vrsta njihove dis – funkcionalnosti može dovesti do značajnog ugrožavanja ljudi i drugih materijalnih dobara;
  - znanstvene, zdravstvene, ekološke standarde prihvaćene od strane regionalnih i drugih međunarodnih institucija koje nas politički, pravno i na druge načine obvezuju;
  - obučavanje na različitim razinama za zaštitu i spašavanje, koje je zasnovano na znanstvenim i drugim istraživanjima i dostignućima.

2. OBVEZA NOSITELJA PLANIRANJA

Obveza je svih državnih tijela, pravnih osoba i nevladinih organizacija i udruga, da istraživanja za svoje potrebe, djelatnost i gradnju za opće dobro, prilagode tako da uvažavaju znanstvene nalaze koji upućuju na zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od svih oblika ugrožavanja.

Tehnološki i materijalni napredak po svaku cijenu, osobito onaj koji do krajnjih granica ne računa na živote i zdravlje ljudi, poguban je.

Svi nositelji znanstvenih i drugih istraživanja koja, pored svoga glavnog općedruštvenoga i znanstvenoga cilja, imaju zadaću uvažiti kriterije i potrebe zaštite i spašavanja. Državna, federalna, županijska, općinska i druga resorna tijela mogu, u skladu s potrebama i mogućnostima, naručiti određena istraživanja, kojima će osnovni cilj biti: povećanje stupnja prevencije u zaštiti i spašavanju od pojedinih oblika ugrožavanja ljudi i materijalnih dobara, povećan stupanj

spremnosti na izazove i odgovor na prirodnu i drugu nesreću, kao i naznake temeljnih smjernica za postupke u provođenju mjera obnove nakon prestanka djelovanja prirodne i druge nesreće.

3. METODOLOGIJA

Pored zakonskih i drugih pravnih normi po kojima će se istraživanja za potrebe zaštite i spašavanja provoditi, ta istraživanja moraju, od osnovne ideje do konačnih rezultata, uvažiti općevažecu znanstvenu rigorozu i proceduru. Ukratko, jedinstvena metodologija podrazumijeva:

- izradu idejne skice istraživanja;
- projekt sa svim elementima za potrebe znanstvenog istraživanja;
- ciljeve;
- prostor, objekt i pojavu koja se istražuje;
- hipoteze, varijable i indikatore;
- znanstvene metode i postupke;
- kadrovske istraživačke potencijale i njihove reference;
- vremensko određenje istraživanja;
- prezentaciju i znanstvenu verifikaciju rezultata istraživanja i mogućnost njihove provedbe.

Projekte i znanstvena istraživanja, jednodimenzionalnog i multidisciplinarnog karaktera, za potrebe zaštite i spašavanja, moći će izvoditi verificirane znanstvene institucije samostalno ili više njih, što će zavisiti od naručitelja i obostranog sporazuma o tim istraživanjima, sukladno zakonskim propisima o transparentnosti i uzusima preuzimanja pravnih i znanstvenih obveza.

IV – Projekti istraživačke i razvojne djelatnosti

Strateški pravci, odnosno nazivi projekata istraživačke i razvojne djelatnosti u Programu razvoja proizašli su isključivo iz pojedinačnih i općih zaključaka u Procjeni

ugroženosti, koji bi trebali znatno doprinijeti razvoju sustava zaštite i spašavanja u planskom razdoblju i bili bi temelj za daljnja programiranja razvoja. Nazivi projekata mogu doživjeti prilagodbu znanstvenoj i drugoj formulaciji, ali one u suštini moraju pokrivati utvrđene oblasti, koje su od šireg značaja za razvoj zaštite i spašavanja.

Izabrani projekti istraživanja predstavljaju prioritet za vremensko razdoblje do 2017. godine sukladno Programu razvoja.

Vremenski okviri istraživanja s potrebnim financijskim sredstvima sadržani su u Strategiji razvoja sa akcijskim planovima nositelja planiranja, godišnjim financijskim planovima, kao i opredjeljenjima danim u dokumentu Programa razvoja, pod nazivom „Osnovni ciljevi, zadaci i načini ostvarivanja zaštite i spašavanja sa smjernicama za organiziranje snaga i sredstava zaštite i spašavanja“.

1. PROJEKTI PREMA OPĆIM ZAKLJUČCIMA PROCJENE UGROŽENOSTI

- 1) Sustav zaštite i spašavanja u Općini – dio strategije sigurnosti u Općini. Pravni i drugi okvir općinskog dimenzioniranja zaštite i spašavanja, kao dio konsolidacije i razvoja općinske strukture.
- 2) Stručna procjena resursa u vlasništvu pravnih osoba i udruga, vladinih i nevladinih organizacija, osobito proglašanih ili potencijalnih službi zaštite i spašavanja u Općini, koji mogu biti korišteni u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara.
- 3) Stručna primjena istraživanja u zaštiti šuma od požara, potreba pošumljavanja, izgradnje i redovitog održavanja protupožarnih prosjeka i druge mjere.

- 4) Operacionalizacija „naučenih lekcija“ za žurnu potrebu uspostavljanja operativnih centara civilne zaštite, te osposobljavanje redovitih i alternativnih komunikacija preko operativnog centra.
- 5) Iz oblasti zaštite okoliša izvršiti prikupljanje i analizu podataka o veličini prostora i stupnju ugroženosti od kontaminiranosti opasnim otpadom i izrada katastra područja ugroženog opasnim otpadom s akcentom na poljoprivredno zemljište i mjere koje treba poduzimati. Izraditi pod – projekt RKB i industrijski otpad kao specifični industrijski otpadi.
- 6) Iniciranje od strane federalnih tijela i njihova koordinacija istraživanja o ugroženosti od potresa na mikro – lokalitetima, prije svega, urbanim sredinama. Sagledati aspekt donošenja urbanističkih i prostornih planova, te izgradnje po tim planovima, stupnja otpornosti već izgrađenih objekata (prema starosti objekta, primjene tehničkih standarda i dr.) s prijedlozima mjera osiguranja od rušenja.
- 7) Izrada i operacionalizacija procedura u postupku angažiranja Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u pomoći civilnim vlastima u zaštiti i spašavanju sukladno misiji Oružanih snaga i općenacionalne sigurnosti Bosne i Hercegovine.
- 8) Izrada i operacionalizacija procedura u postupku angažiranja policijskih snaga i resursa u zaštiti i spašavanju.
- 9) Izrada i operacionalizacija programa osiguranja minimuma sredstava robnih i drugih rezervi za potrebe zaštite i spašavanja ljudi, kao dio spremnosti i odgovora na nastanak prirodne i druge nesreće.

- 10) Stručna procjena resursa i operacionalizacija procedura traženja međunarodne pomoći u zaštiti i spašavanju, odnosno kada se desi prirodna i druga nesreća, te utvrđivanje procedura davanja pomoći, preko Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, po zahtjevu drugih država.
- 11) Istraživanje i procjena mogućnosti nevladinih organizacija i udruga i fondacija (domaćih i stranih u Bosni i Hercegovini), koje mogu doprinijeti zaštiti i spašavanju u različitim prirodnim i drugim nesrećama.
- 12) Studija o stanju objekata kulturne baštine po kategorijama i načini njihove zaštite u prirodnim i drugim nesrećama.

2. PROJEKTI PO POSEBNIM ZAKLJUČCIMA IZ PROCJENE UGROŽENOSTI

- 1) Inicirati kod federalnih tijela istraživanja „Opasnosti od odrona tla na mikro – razinama uz primjenu dosadašnjih znanstvenih istraživanja, s koordinacijom utvrđenih jedinstvenih urbanističko – tehničkih mjera, u Općini.
- 2) Prikupljanje, sistematizacija i proučavanje provedenih međunarodnih i domaćih znanstvenih i stručnih istraživanja o vrstama i rasprostranjenosti epizootija, s prijedlogom mjera koje treba poduzeti u prevenciji i po pojavi.
- 3) Iniciranje federalnih tijela, uz njihovu koordinaciju, za uspostavljanje i osiguranje katastra izvorišta vode za piće u Općini (na mikro – lokalitetima), za potrebe zaštite i spašavanja.

G) PREGLED OČEKIVANIH TROŠKOVA SA IZVORIMA FINANCIRANJA

I – Uvod

Procjena ugroženosti je ocijenila potrebu da se u proračunu Općine predviđaju proračunska sredstva za financiranje zaštite i spašavanja prema posebnim razinama i ona trebaju biti najviše trošena u preventivnim mjerama, odnosno u realizaciji strateških pravaca razvoja.

U Zakonu o zaštiti i spašavanju u poglavlju financiranje, točno su predviđeni izvori sredstava kao i područja ulaganja sredstava.

Sredstva za zaštitu i spašavanje su strogo namjenska sredstva, koja zahtijevaju potpunu transparentnost u trošenju i mogu se koristiti isključivo za namjene utvrđene u Zakonu o zaštiti i spašavanju, Programu razvoja i kroz godišnje financijske planove.

II – Izvori financiranja

Sredstva potrebna za realizaciju Zakona o zaštiti i spašavanju, Programa razvoja i donesenih godišnjih planova, te realizacije projekata definiranih u strateškim pravcima razvoja i u odgovarajućim akcijskim planovima, osigurat će se iz:

- proračunskih sredstava, u okviru redovitog planiranja proračuna za potrebe redovite djelatnosti, u načelu kao dio preventivnih i strukturalnih mjera prije nastanka prirodne ili druge nesreće, kao i za otklanjanje posljedica prirodne ili druge nesreće,
- sredstava pravnih osoba, iz osiguranja, dragovoljnih priloga, međunarodne pomoći i drugih izvora utvrđenih Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim zakonima,
- po osnovu posebne naknade na neto plaće 0,5%, iz sredstava koja pripadaju Općini, na temelju godišnjeg plana korištenja sredstava zaštite i spašavanja i zadaća utvrđenih u Programu razvoja, u načelu

naročito za osiguranje materijalnih resursa – opremanje, te osposobljenosti za odgovor na prirodnu ili drugu nesreću,

- prema zaključcima iz Procjene ugroženosti, za potrebe zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, potrebno je izdvojiti 1% godišnjeg iz proračuna Općine.

Principi u stvaranju uvjeta i prikupljanju sredstava, kao i trošenje sredstava za potrebe zaštite i spašavanja jedinstveni su za cijeli prostor Federacije BiH i primjenjivat će se od Općine do Federacije BiH.

Kako je stanje opremljenosti snaga civilne zaštite za izvršenje namjenskih zadataka nedopustivo loše, potrebno je donijeti političke odluke na svim razinama njene organiziranosti da se realizira Program dodatnog opremanja struktura civilne zaštite, donesen od strane Vlade Federacije BiH, a koji je bio i temelj za razradu konkretnih programa i projekata.

Prvi sustavni odgovor financiranja sustava zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji BiH sadržan je u Zakonu o zaštiti i spašavanju koji navodi izvore i uvođenje posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća u visini od 0,5% od osnovice koju čine isplaćene neto plaće uposlenika u radnom odnosu i svih osoba angažiranih po ugovoru o vršenju privremenih i povremenih poslova i po ugovoru o djelu. Zakon je utvrdio i način raspodjele tih sredstava između Federacije BiH, Županije i općina u kojima su ta sredstva ostvarena i to:

- **15 %** pripada Federaciji BiH i služi isključivo za namjene iz članka 182. točka 2. do 5. Zakona o zaštiti i spašavanju,
- **25 %** pripada Županiji i služi isključivo za namjene iz članka 183. točka 2. do 6. Zakona o zaštiti i spašavanju,

- **60%** pripada Općini u kojoj su ta sredstva ostvarena i služe isključivo za namjene iz članka 184. točka 2. do 7. Zakona o zaštiti i spašavanju.

Sredstva prikupljena sukladno Zakonu o zaštiti i spašavanju i raspodijeljena na navedeni način ne gase se istekom kalendarske godine već se akumuliraju sa sredstvima koja se prikupljaju u tijeku naredne godine.

Sredstva ostvarena temeljem članka 180. Zakona o zaštiti i spašavanju su kolateralno dobro, nisu i ne mogu biti jedina sredstva za sveukupne namjenske potrebe zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara. Potrebno je voditi računa i o svim drugim izvorima sredstava po članku 179. Zakona o zaštiti i spašavanju, koja kao objedinjena, obvezno voditi na pod – računu posebnog računa Službe za financije Općine.

Upravljanje raspoloživim financijskim i materijalnim resursima uputno je i jedino izvodljivo izradom proračuna Općine.

III – Očekivani troškovi

Program razvitka prije svega akcent daje na osnivanju službi zaštite i spašavanja u Općini, a u nemogućnosti organiziranja službi zaštite i spašavanja, osnivaju se odgovarajuće postrojbe specijalne namjene iz članka 131. Zakona o zaštiti i spašavanju.

Program razvitka ni na jednoj razini organiziranja ne daje jamstva da će se osigurati odgovarajuća materijalno – tehnička sredstva za opremanje postrojbi civilne zaštite pa iz tog razloga akcent treba dati na dodatno opremanje službi zaštite i spašavanja.

Raznovrsni poslovni interesi kompatibilni interesima zaštite i spašavanja mogu biti oblik sufinansiranja ove djelatnosti, posebno ukoliko promiču razvijanje svjesnosti o općenacionalnim vrijednostima u Bosni i

Hercegovini, zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara i okoliša. Pored oblasti financiranja utvrđenih Zakonom o zaštiti i spašavanju, sredstva za sufinanciranje, također podrazumijevaju ulaganja u:

- postojeće službe hitne pomoći, profesionalne vatrogasne postrojbe i dragovoljna vatrogasna društva, specijalne policijske snage i drugo,
- kapacitete javnih i drugih poduzeća, institucije, zavode i druge pravne osobe, koji se proglašavaju službama zaštite i spašavanja, odlukama nadležnih tijela općine,
- znanstvene i istraživačke projekte zaštite i spašavanja,
- obučavanje za potrebe zaštite i spašavanja,
- zaštiti poljoprivrednih dobara,
- zaštita vodnih resursa,
- zaštita šumskih resursa,
- izgradnju kontroliranog sustava upravljanja opasnim otpadom,
- postojeće kapacitete civilne zaštite za razminiranje i druge specijalnosti važne za zaštitu i spašavanje,
- nevladine i organizacije civilnog društva, zbog raznolikosti sadržaja djelovanja su od posebnog značaja za upotpunjavanje sadržaja svih mjera zaštite i spašavanja, koje budu imale tretman službi zaštite i spašavanja.

Sve vrste ulaganja moraju biti razrađena u godišnjim financijskim planovima svih nositelja planiranja, a realizacija tih planova mora biti predmet informiranja i verificiranja kod nadležnih tijela.

Financiranje očekivanih troškova podrazumijeva da zajednica neće biti pogođena prirodnim i drugim nesrećama velikih razmjera, jer u takvim situacijama dolazi do revizije i proračuna i drugih izvora sredstava, koja se ulažu u odgovor ili u oporavak na nastalu prirodnu ili drugu nesreću, jer praksa pokazuje

da svaka država koja bude pogođena prirodnom i drugom nesrećom (katastrofom) odmah pristupa radikalnoj izmjeni proračuna, kada postojeća planirana i osigurana sredstva nisu dovoljna za trenutačni odgovor ili sanaciju stanja, odnosno rehabilitaciju u fazi oporavka.

V ZAVRŠNI DIO

Zadužuje se Općinski načelnik Općine Ljubuški da prati realizaciju zadataka utvrđenih u Programu razvoja i u okviru ovlaštenja iz svoje nadležnosti osigura potpunu realizaciju ovog Programa i da svake godine informira Općinsko vijeće Općine Ljubuški o ovim pitanjima i problemima koji postoje u provođenju Programa.

Službe za upravu Općine Ljubuški i druga tijela Općine dužna su, svaki u pitanjima iz svoje nadležnosti i oblasti za koju su osnovani, u svojim godišnjim programima rada planirati i izvršavati sve zadatke iz Programa razvoja koji su utvrđeni za oblast za koju su nadležna na način kako je to utvrđeno u Programu razvoja, uvažavajući da sredstva iz planiranih i utvrđenih izvora osiguravaju realizaciju svih strateških pravaca.

Općinska Služba civilne – protupožarne zaštite i stambeno – komunalnih poslova, kao osnovni stručni organ za oblast zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na razini Općine Ljubuški, ima obvezu da prati realizaciju Programa razvoja i u okviru svojih ovlaštenja utvrđenih Zakonom o zaštiti i spašavanju, podstiče i koordinira aktivnosti službi za upravu Općine Ljubuški i drugih tijela Općine na njihovom angažiranju u realizaciji zadataka utvrđenih u Programu razvoja za njihove oblasti

i redovito godišnje informira Općinskog načelnik Općine Ljubuški o stanju realizacije Programa i problemima koji postoje u tim pitanjima.

Konkretiziranje svih zadaća utvrđenih u Programu razvoja izvršit će se u Planu zaštite i spašavanja Općine Ljubuški, koji treba donijeti u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu Programa razvoja.

S A D R Ź A J

		Str.
I	UVOD	2
II	POLITIKA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA U OPĆINI LJUBUŠKI.....	3
III	STRATEŠKI PRAVCI RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA SA AKCIJSKIM PLANOVIMA NJIHOVE REALIZACIJE	23
IV	POSEBNI DOKUMENTI O SADAŠNJEM STANJU RAZVOJA SUSTAVA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA I NAČINU REALIZACIJE ZADATAKA IZ PROGRAMA RAZVOJA U POJEDINIM OBLASTIMA	86
A)	ZAKLJUČCI IZ PROCJENE UGROŽENOSTI OPĆINE LJUBUŠKI	86
B)	PODACI O STANJU ORGANIZIRANOSTI CIVILNE ZAŠTITE I DOSTIGNUTI STUPANJ ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD POJEDINIH PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA	103
C)	PLANSKE PREVENTIVNE MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	109
D)	TEMELJNI CILJEVI, ZADACI I NAČINI OSTVARIVANJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA SA SMJERNICAMA ZA ORGANIZIRANJE SNAGA I SREDSTAVA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	119
E)	TEMELJI ZA IZRADU PROGRAMA OBUČAVANJA I OSPOSOBLJAVANJA U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU	125
F)	SMJERNICE ZA ISTRAŽIVAČKU I RAZVOJNU DJELATNOST OD ZNAČAJA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE	135
G)	PREGLED OČEKIVANIH TROŠKOVA SA IZVORIMA FINANCIRANJA	140
V	ZAVRŠNI DIO	143

028

Temeljem čl. 34. Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke, br. 4/99; 15/01; 10/03 i 18/11) i članka 119. i 120. Statuta općine Ljubuški (Sl. glasnik općine Ljubuški, br. 4/06, 2/08, 4/09 i 4/12), Općinsko vijeće Ljubuški na VI .sjednici održanoj 15.03.2013. godine,
d o n o s i

ODLUKU

o izmjeni i dopuni Odluke o provođenju Urbanističkog plana grada Ljubuški

Članak 1.

Ovom Odlukom se vrši izmjena i dopuna Odluke o provođenju Urbanističkog plana grada Ljubuški (Službeni glasnik općine Ljubuški br. 5/89, 1/05, 4/06, 3/08, 4/09, 2/10, 6/12 i 1/13).

Članak 2.

U obuhvatu Urbanističkog plana grada Ljubuški mijenja se dio Regulacijskog plana „ Novo naselje“ na dijelu koji se odnosi na k.č. br. 2173/7, 2172/9, 2171/7, 2173/2, 2172/1, 2171/6, 2172/2, 2171/5, 2171/2, 2171/1, 2171/9, 2172/10, 2173/6, 2172/12, 2172/13, 2173/1, 2172/4, 2173/5, 2172/8, 2172/7, 2173/4, 2173/3, 2172/6 i 2172/5 sve u k.o. Humac na način da se predmetne vlasničke čestice objedine u jednu urbanističku –građevnu parcelu

Članak 3.

Na novoformiranoj urbanističko građevnoj parceli dopušta se izgradnja stambenog objekta.

Članak 4.

Detaljne urbanističko tehničke uvijete utvrdit će nadležna služba.

Članak 5.

Ova Odluka stupa na snagu danom objave u Sl. glasniku općine Ljubuški.

OPĆINSKO VIJEĆE LJUBUŠKI

Broj: 01-02-563/13

Ljubuški, 15.03.2013. godine

PREDSJEDNIK,

Toni Kraljević, v.r.

029

O D L U K U

O PROVOĐENJU

ZONING PLANA *POSLOVNE ZONE* *ZVIRIĆI*

U ZVIRIĆIMA, LJUBUŠKI

za period od 2012. do 2022. godine

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Zoning plan Poslovne zone Zvirići jeste detaljni planski dokument kojim se detaljno razrađuju uvjeti za gradnju i uređenje pojedinih zahvata u prostoru na području Poslovne zone Zvirići za period od 10 godina.

Poslovna zona obuhvata površinu od ukupno 174,05 ha i nalazi se na lokalitetu Vlaka – Torine u Zvirićima, u neposrednoj blizini trase autoputa u Koridoru Vc, odnosno čvorišta „Zvirići“. Sukladno Programu razvoja *Poslovne zone Zvirići* ista će se razvijati u fazama, a prva faza uređenja podrazumijeva obuhvat površine cca 30 ha, za koju je i rađen Program razvoja.

Navedena površina obuhvata predstavlja ujedno i površinu obuhvata Zoning plana *Poslovne zone Zvirići*, točnije 39,5 ha.

Provođenje Zoning plana će se vršiti temeljem ove Odluke kojom se utvrđuju uvjeti za gradnju, uređenje i korištenje u odnosu na namjenu, položaj, veličinu, opće smjernice oblikovanja i način priključivanja na infrastrukturu, granice obuhvata Plana te pojedinih zona, urbanističko-tehnički uvjeti te određuju mjere za zaštitu okoliša.

II. SADRŽAJ PLANA

Članak 2.

Zoning plan sadrži tekstualni i grafički dio.

Tekstualni dio zoning plana čine:

- Odluka o pristupanju izradi zoning plana,
- Izvod iz urbanističkog ili prostornog plana iz kojeg proizlazi obveza izrade zoning plana;
- Definicije pojmova;
- Popis zona sa preciznim opisom granica i koordinatama dodirnih točaka;
- Lista namjena po zonama sa dozvoljenim, uvjetno dozvoljenim i zabranjenim namjenama;
- Urbanistički standardi za svaku pojedinu zonu;
- Urbanistički pokazatelji;
- Troškovi uređenja građevinskog zemljišta za prostornu cjelinu;
- Ekonomska valorizacija realizacije zoning plana;
- Odluka o provođenju zoning plana.

Grafički dio zoning plana čine:

- Izvod iz urbanističkog plana ili prostornog plana iz kojeg proizlazi obveza izrade zoning plana;
- Karta postojećeg stanja;
- Zoning karta sa ucrtanim granicama zona određene namjena i građevinskim parcelama, unutar tih zona sa odgovarajućim oznakama;
- Karta sa dozvoljenim i uvjetno dozvoljenim namjenama;
- Karta sa okvirnom dispozicijom objekata dozvoljenih i uvjetno dozvoljenih namjena (horizontalni i vertikalni gabariti objekata u rasponu od-do);
- Karta sa ucrtanim javnim objektima i objektima infrastrukture, sa ucrtanim granicama infrastrukturnih sistema, uključujući zone zaštite ili pojaseve, sa potrebnim parametrima za priključenje korisnika;
- Karta zaštitnih zona (zone zaštite od poplava, zone sa posebnim prirodnim vrijednostima, zone kulturno-povijesnog značenja i sl.);

- Plan parcelacije;
- Utvrđivanje zona za koje je potrebno uraditi urbanistički projekt.

III. POJMOVNIK

Članak 3.

Poslovna zona predstavlja prostor za odvijanje različitih poslovnih djelatnosti koja je upravljana od specijaliziranog tima profesionalaca ili neke organizacije i koja je nastala kao rezultat organiziranog i osmišljenog razvojnog koncepta neke regije ili države u cjelini. Poslovna zona u smislu ovog plana podrazumijeva posebno uređen i opremljen prostor za razvijanje malog i srednjeg poduzetništva orijentiranog kroz proizvodni sektor, sektor usluga i novih tehnologija.

Zoning – podjela prostora u područja (zone) određenih zajedničkih obilježja (fizičkih ili upotrebnih, vrijednosnih i sl.). Zoniranje je akcija u podjeli teritorija; širi pojam namjene zemljišta.

Zona – pojam koji se u prostornom planiranju i urbanizmu koristi za namjenu. Zona je površina na kojoj se nalazi više korisnika prostora koji predstavlja jednu homogenu skupinu funkcija.

Namjena je aktivnost, zauzimanje, korištenje koje se provodi ili se planira obaviti na parceli zemljišta ili u građevini-

Građevna čestica (parcela) – parcela, zemljište, katastarska čestica broj – određena za građenje prostornim planom.

Parcelacija – podjela zemljišta na veći broj manjih dijelova prikladnih za određenu namjenu.

Građenje – izvođenje radova radi podizanja nove građevine, rekonstrukcije i održavanja uporabljive građevine ili radi promjene stanja u prostoru. Građenjem se smatraju i pripremni i zemljani radovi, izrada građevnih konstrukcija, građevno-instalaterski i građevno-završni radovi, radovi na ugradnji građevnih proizvod, postrojenja i/ili opreme.

Izgrađena građevna čestica je čestica na kojoj su izgrađene postojeće građevine.

Širina građevne čestice jest udaljenost između granica građevne čestice okomitih na javnu prometnu površinu na koju se građevna čestica priključuje, odnosno regulacijski pravac, a mjerena je na građevnom pravcu.

Dubina građevne čestice jest udaljenost od regulacijskog pravca do najbližeg dijela suprotne granice građevne čestice.

Regulacijska linija određuje rub građevne čestice u odnosu na javnu površinu (cesta, ulica, park i sl.)

Građevinska linija označava liniju po kojoj se gradi građevina ili liniju koju građevina odnosno njen najjistureniji dio ne smije preći. Građevinskom linijom utvrđuje se granična crta građevina u odnosu na javnu površinu, ulicu, vodotok i druge građevne čestice od kojih mora biti odvojena iz funkcionalnih, estetskih i zaštitnih razloga.

Gradiva površina parcele je površina građevne čestice predviđena za smještaj građevina, a određena je općim i posebnim uvjetima za uređenje prostora u pogledu najmanjih udaljenosti građevina od granica, odnosno međa građevne čestice (obvezni građevni pravac i dr.).

Koeficijent izgrađenosti građevne parcele (kig) izračunava se kao odnos tlocrtne površine svih građevina na parceli i površine parcele. Koeficijent izgrađenosti uključuje sve građevine na parceli (osnove, pomoćne) izuzev septičke jame i cisterne koje su ukopane, portirnica i otvorenih skladišta.

Koeficijent iskorištenosti građevne čestice (kis) je odnos ukupne površine svih etaža svih građevina (GBP) i površine građevne čestice.

Stupanj iskoristivosti S_{ik} se izračunava kao omjer ukupnog obujma objekta (svih nadzemnih etaža) i površine građevne čestice (m^3/m^2). Stupanj iskoristivosti određuje se za potrebe dimenzioniranja zgrada velikih visina katova (izložbene paviljone, industrijske zgrade, skladišta i sl.) za koje određenje koeficijenta iskoristivosti ne bi dalo odgovarajuće učinke.

Zgrada – više ili manje složena, oblikovana, funkcionalna konstrukcija sagrađena za boravak, rad i odmor ljudi.

Podrum (Po) – potpuno ili više od polovice volumena ukopana etaža (kat) zgrade. Na ravnome tlu kota poda kata nad podrumom može biti najviše 120 cm iznad zaravnjenoga i uređenoga tla uz zgradu. Podrum je podzemna etaža.

Suteren (Su) – je nadzemna etaža kojoj je manje od polovice volumena ukopano u zemlju.

Prizemlje (Pr) – nadzemni kat (etaža) zgrade u razini ili izdignuta iznad uređenog okoliša oko zgrade (najvišu dopuštenu visinu prizemlja iznad tla određuje urbanistički plan).

Kat/etaža (K) – horizontalni dio zgrade između dviju uzastopnih međukatnih konstrukcija (stropne ili podne). Kat je dio građevine čiji se prostor nalazi između dva poda iznad prizemlja.

Potkrovlje (Pk) – je dio građevine ispod krovne konstrukcije, a iznad stropne konstrukcije najviše etaže.

Tavan – je dio građevine isključivo ispod kosog krovišta, bez nadozida i s minimalnim otvorima za svjetlo i prozračivanje.

Građevinska bruto površina (GBP) građevine je zbroj površina mjerenih u razini podova svih dijelova građevine (Po, Su, Pr, K, Pk), uključivo površine lođa, balkona i terasa, određenih prema vanjskim mjerama obodnih zidova u koje se uračunavanju obloge, obzide i parapete i ograde.

Visina građevine (V) označava najveću visinu građevine u metrima, mjerene od konačno zaravnjenog i uređenog terena uz pročelje građevine na njegovom najnižem dijelu do gornjeg ruba stropne konstrukcije zadnjeg kata, odnosno vrha nadozida potkrovlja, čija visina ne može biti veća od 0,9 m.

Etažna visina građevine (E) označava najveći broj dozvoljenih nadzemnih etaža.

Minimalna svijetla visina za poslovni prostor iznosi 4,20 m.

Samostojeća zgrada – zgrada na vlastitoj parceli, sa svih strana okružena neizgrađenim prostorom. Uz nju može biti prislonjena pomoćna zgrada. Udaljenost samostojeće zgrade od ruba parcele prema susjednoj građevnoj parceli propisana je ovisno o visini i veličini zgrade te drugim uvjetima prostornog smještaja.

Poluugrađena zgrada – je zgrada kojoj se jedno pročelje gradi na međi sa susjednom građevnom parcelom, a ostale tri strane okružuje neizgrađeni prostor, uz uvjet da se na toj susjednoj parceli uz istu među nalazi ili planira zgrada. Poluugrađena zgrada oblikovno se razlikuje od dvojne zgrade (poluugrađena zgrada sa zgradom na susjednoj građevnoj parceli uz koju se gradi ne mora činiti oblikovnu cjelinu).

Ugrađena zgrada – zgrada koja se sa dvije ili više strana nalazi na međama građevne parcele prema susjednim građevnim parcelama, na kojima se na tim istim međama nalaze zgrade ili se planira njihovo građenje. Ugrađena je zgrada najmanje s jedne strane orijentirana na negrađeni prostor (javni prostor ili vlastitu građevnu parcelu).

Prometne površine – površine za potrebe odvijanja prometa; kolnici, nogostupi, parkirališta, i sl.)

Kolnik – dio cestovne površine namijenjen za promet vozila.

Prometni (kolnički) trak – uzdužni dio kolnika namijenjen za promet vozila u jednom smjeru.

Kolni prilaz – obveza osiguranja prilaza za motorna vozila širine minimalno 3 m na građevnu parcelu.

Nogostup (pločnik) – uređena prometna površina namijenjena za kretanje pješaka duž kolnika, a nije u razini s kolnikom, odnosno koja je od kolnika odvojena zelenim pojasom. U ovom Zoning planu predviđene su dvije širine nogostupa – 1.5 m (za 2 pješaka) i 2.25 m (za 3 pješaka).

Parkiralište – uređen prostor za smještaj jednog ili više motornih vozila.

Javno parkiralište, parcela – parcela javnog parkirališta uređena je na izdvojenoj površini od prometnica za potrebe skupnog parkiranja više osobnih vozila, autobusa, kamiona i šlepera. Ne smije se koristiti za dugotrajno odlaganje vozila ili roba.

Požarni put – put za prilaz vatrogasnih vozila i vatrogasne opreme. Požarni putovi mogu biti požarni prilazi, privatne ulice, ulice, parkirališta ili kombinacije ovih površina.

Požarni prilaz – u svim uvjetima siguran i prolazan prilaz za vatrogasna vozila; kolni prilaz za vozila za hitne intervencije.

Javna cesta – razvrstana cesta od interesa za državu. Ovisno o njihovom društvenom gospodarskom i teritorijalnom značaju razvrstavaju se u magistralne, regionalne i lokalne ceste, kao i ulice u naseljima i gradovima.

Priključak na javnu cestu – spoj javne ceste i svih površina s kojih se vozila uključuju u promet na javnu cestu.

Skladište je prostor za uskladištenje robe u rasutom stanju ili u ambalaži s namjerom da poslije određenog vremena roba bude uključena u daljnji transport, proizvodnju, distribuciju ili potrošnju. Skladište može biti ograđeni ili neograđeni prostor, pokriveni ili nepokriveni prostor koji se koristi za čuvanje sirovina, poluproizvoda ili gotovih proizvoda. U njemu se roba preuzima i otprema i čuva od raznih fizičkih, kemijskih i atmosferskih utjecaja.

Proizvodnja - predstavlja osnovno područje ljudske djelatnosti. Općenito se može reći kako proizvodnja predstavlja usmjerenu aktivnost koja ima za cilj dobivanje proizvoda korisnih za društvo, a čija struktura varira u širokim granicama kako po vrsti tako i po kvalitetu i količini.

Robni terminali – predstavljaju terminale namijenjene za određenu vrstu robe: prehrambene proizvode, robu široke potrošnje, lako kvarljivu robu, rasute terete, životinje itd.

Slobodna zona – dio carinske teritorije bosne i Hercegovine, koji je posebno ograđen i označen i u kojem se privredne djelatnosti obavljaju uz posebne uvjete u skladu sa Zakonom o carinskoj politici Bosne i Hercegovine i Zakonom o slobodnim zonama u BiH. U slobodnoj zoni mogu se obavljati sve industrijske, trgovinske i uslužne djelatnosti, kojima se ne ugrožavaju okoliš, zdravlje ljudi, materijalna dobra i sigurnost zemlje.

IV. GRANICE PROSTORNE CJELINE

Članak 4.

Područje obuhvata plana prikazano je na svim grafičkim priložima plana u mjerilu 1:1000.

Prostor za koji se radi Zoning plan obuhvata slijedeće parcele: SZ dio 45/1, 45/3, 697 dio, 693 dio, 698, 699, 700, 701, 702, 703. sve K.O. Zvirici.

Površina obuhvaćena Zoning planom iznosi cca 39,5 ha.

Članak 5.

Planom su definirane sljedeće zone:

- V. **Zona A** /Proizvodno – skladišna zona/
- VI. **Zona B** /Servisno – uslužna zona/
- VII. **Zona C** /Poslovno – skladišna zona/

sa odgovarajućim namjenama.

Također su formirane javne površine koje su zajedničke svim zonama:

- infrastrukturne površine: prometni koridori i građevne parcele za trafostanice
- zelene površine – zaštitno zelenilo.

Članak 6.

Zona A – zauzima veći dio površine obuhvata, čak 29.29 ha ili 74.15%. njegove ukupne površine. Sa zapadne strane je omeđena regionalnom prometnicom R423, s koje ima poseban ulaz. Njezin sjeverozapadni rub je ujedno i jugoistočna granica zone B. Istočna i dio sjeverne granice predstavljaju rub *Poslovne zone Zvirici*.

Zona je namijenjena za gradnju poslovnih objekata i skladišta, uz mogućnost smještaja proizvodnih građevina (hala i dr. proizvodnih pogona). Okvirna minimalna površina parcele je 0,5 ha, a planom je ostavljena mogućnost spajanja parcela sukladno potrebama budućih investitora. Zona je tako koncipirana da se prometnim rješenjem i budućom parcelacijom lako može širiti na istok. Namjena pojedinih parcela zone prikazana je na karti br. 4. *Namjena površina*, a svaka od namjena je opisana u

poglavlju 3.3. *Namjena površina po zonama* Plana, kao i u nastavku Odluke.

Članak 7.

Zona B – predstavlja rubni dio *Poslovne zone Zvirici*. Zauzima površinu od 3,68 ha ili 9,31% ukupne površine obuhvata. Njen sjeverni rub predstavlja ujedno i sjeverni rub *Poslovne zone Zvirici*. S južne i istočne strane omeđena je sjeverozapadnim rubom zone A, a sa zapadne regionalnom prometnicom R423 s koje ima poseban ulaz.

U ovoj zoni planirana je samo jedna parcela, čija površina iznosi 3,38 ha (površina zone umanjena je za površinu zaštitnog zelenila obuhvata). Zona je koncipirana tako da njezino širenje u budućnosti nije moguće. Ona predstavlja jedinstven kompleks za koji će u budućnosti biti potrebno izraditi urbanistički projekt u sklopu kojega će se riješiti interni promet, zelenilo, površine predviđene za smještaj infrastrukturnih kapaciteta, okvirni smještaj objekata i utvrditi urbanistički pokazatelji. S obzirom na to da se predviđa prekategorijska regionalne prometnice R423 u magistralnu, ulaz je predviđen na samom rubu zone kako bi se zadovoljio zahtjev za magistralne putove pri kojem dva priključka moraju biti udaljena minimalno 500 m. Također, zona je koncipirana tako da se sa sjeverne strane jednostavno može spojiti na prometni sustav zone A, ako se za to ukaže potreba.

U ovoj zoni je predviđen smještaj servisnih i uslužnih djelatnosti, poput benzinske crpke, hotela ili motela, restorana, trgovina i njihovih pratećih sadržaja s parking prostorom, sa te prostorom za parkiranje teretnih vozila.

Članak 8.

Zona C – predstavlja rubni dio *Poslovne zone Zvirici* i njenu južnu granicu. Zauzima površinu od 6.53 ha ili 16.53% ukupne površine obuhvata. Obzirom na specifičnu namjenu ove zone (robn terminali ili eventualno slobodna zona) predviđen je poseban ulaz/izlaz sa regionalne prometnice R423 u ovu zonu, a ostavljena je i mogućnost spajanja zone na interni prometni sustav zone A, ukoliko s za tim ukaže potreba.

VIII. UVJETI ODREĐIVANJA NAMJENE POVRŠINA I UREĐENJA GRAĐEVNE ČESTICE

Članak 9.

Područje zoning plana, ukupne površine 39.5 ha, podijeljeno je u površine sljedećih namjena unutar zona A, B i C:

unutar zone A:

- Površine poslovne namjene – planske oznake P
- površine infrastrukturnih sustava – planska oznaka I
- Površine zaštitnog zelenila – planska oznaka Z.

unutar zone B:

- Površine servisne namjene – planska oznaka S
- Infrastrukturne površine – planska oznaka I
- Zelene površine – planska oznaka Z

unutar zone C:

- Površine poslovne namjene – planska oznaka P
- Infrastrukturne površina – planska oznaka I
- Zelene površine - planska oznaka Z.

Članak 10.

U zoni A, u sklopu poslovne namjene dopuštena je izgradnja objekata namijenjenih za uredske prostore, skladišne kapacitete, proizvodne i prodajne kapacitete. Također, unutar ovih površina može se smjestiti objekt upravne (uredske) namjene. U sklopu zone se mogu graditi kao zasebni objekti i veliki parking prostori kao otkriveni ili natkriveni te skupne (kolektivne garaže) kao nadzemni ili podzemni objekti, uz uvjete određene ovim planom. Dopuštena je gradnja sadržaja za koje je posebnim propisom propisana potreba izrade procjene utjecaja na okoliš.

Uvjetno je dopušteno pružanje usluga pripreme i posluživanja hrane i pića bez smještajnih kapaciteta u funkciji osnovne namjene. Također, može se dopustiti gradnja

kapaciteta koji služe za promidžbu vlastitih proizvoda te gradnja objekata druge funkcije (istraživački centri, mali i srednji obrti i slično) koji ne ugrožavaju nego nadopunjuju osnovnu namjenu u zoni.

Unutar površina poslovne namjene zabranjeno je graditi stambene objekte.

Ukupna površina parcela za poslovnu namjenu iznosi 23.72 ha ili 80.98% ukupne površine zone A.

Članak 11.

Pod površinama infrastrukturnih sustava zone A podrazumijevaju se površine prometnih koridora i površine namijenjene za smještaj trafostanica.

Površine prometnih koridora I1 obuhvaćaju kolnike, tampon zelenilo i pješačke staze. Prometno rješenje omogućava direktan pristup svim građevnim česticama u zoni te zadovoljava planirane kapacitete unutar zone. Njihova ukupna površina iznosi 4.40 ha ili 15.02% ukupne površine zone A i to: prometnice 2.24 ha ili 7.65% , tampon zelenilo 0.99 ha ili 3.37% i pješačke staze 1.17 ha ili 3.99%.

Površine namijenjene za smještaj trafostanica I2, za razliku od prometnih površina, zauzimaju mali dio površine zone. Dimenzije parcela su 5 x 7 m, te je njihov udio u ukupnoj površini zanemariv.

Članak 12.

Zelene površine na prostoru zone A imaju sljedeće funkcije:

- **Z1** – zaštitno zelenilo zone
- **Z2** – zaštitno zelenilo prometnog koridora

Zaštitno zelenilo zone Z1 služi kao zaštita od negativnog utjecaja kolnog prometa, kao vjetrozaštitni pojas i kao vizualna barijera s regionalnog puta. Planirano je visoko zelenilo u dva reda pa je stoga optimalna širina zelenog pojasa 6 m.

Zaštitno zelenilo prometnog koridora Z2 služi za formiranje urbanističkog profila ceste. Ono naglašava ulazak u zonu, a istovremeno

zaklanja od pogleda stražnje fasade objekata te prijeći priključivanje na glavni prometni pravac. Uz zaštitnu, valja naglasiti i njegovu estetsku i ekološku funkciju.

Površina zaštitnog zelenila prometnog koridora u zoni A iznosi 0.17 ha ili 0.58% ukupne površine zone A.

U slučaju širenja zone ovaj urbanistički potez se mora nastaviti.

Istovremeno je planom propisana obveza da se unutar svake građevne čestice poslovne zone 20% površine ozeleni niskim i visokim raslinjem, a tu obvezu dužni su provoditi investitori. Detaljnije o hortikulturnom uređenju u poglavlju br. 3.6. *Hortikulturno uređenje*.

Članak 13.

U zoni B, u sklopu servisne namjene podrazumijevaju se građevine namijenjene za servisiranje automobilskog i kamionskog prometa koji se očekuje s cestovnog graničnog prijelaza Bijača – Prud. To prvenstveno uključuje objekt benzinske crpke sa svim pratećim sadržajima (vulkanizer, stanica za tehnički pregled praonica i sl.), te prostor za parkiranje šlepera i drugih teretnih vozila. Uz to, moguće je graditi objekte trgovačke i ugostiteljske namjene (trgovine, restorani i/ili supermarketi, suvenirnice i sl.) te turističke objekte sa smještajnim kapacitetom (hoteli, moteli) i sa svim njegovim pratećim sadržajima.

Na površinama ove namjene uvjetno se mogu graditi uredski prostori, izložbeno-prodajni saloni i slični prostori i građevine, koji služe za prodaju – promidžbu vlastitih proizvoda.

Unutar površina servisne namjene zabranjeno je graditi proizvodne i skladišne kapacitete te stambene objekte.

Ukupna površina parcela za servisnu namjenu iznosi 3.38 ha ili 91.84% ukupne površine zone B.

Članak 14.

Površina prometnih koridora u zoni B nema. Vlasnik će sam riješiti interni promet na svojoj parceli u skladu s urbanističkim projektom. Interni promet potrebno je organizirati tako da se omogući dovoljno mjesta za promet u mirovanju

za osobna i teretna vozila, a poželjno je i da se zona B preko interne prometnice spoji sa zonom A.

Površina namijenjena za smještaj trafostanice također će se riješiti unutar parcele u skladu s urbanističkim projektom i projektom elektroenergetskih instalacija.

Članak 15.

Zelene površine na prostoru zone B imaju funkciju zaštitnog zelenila zone Z1. Ono služi kao zaštita od negativnog utjecaja kolnog prometa, kao vjetrozaštitni pojas i kao vizualna barijera s regionalnog puta. Planirano je visoko zelenilo u dva reda, pa je stoga optimalna širina zelenog pojasa 6 m. Njegov kontinuitet prekinut je na mjestu pristupa s regionalne prometnice na parcelu.

Površina zaštitnog zelenila zone u zoni B iznosi 0.28 ha ili 7.60% ukupne površine zone B.

Članak 16.

U zoni C, u sklopu poslovne namjene dopuštena je izgradnja objekata kao u zoni A (članak 10), s tim da se u ovoj zoni mogu formirati i robni terminal i/ili slobodna zona, ovisno o procijenjenoj potrebi.

Uvjetno dopuštene i zabranjene namjene su iste kao u zoni A.

Ukupna površina parcela za poslovnu namjenu iznosi 5.79 ha ili 88.66% ukupne površine zone C.

Članak 17.

Površina prometnih koridora u zoni C nema. Za ovu zonu potrebno je uraditi plan nižeg reda u sklopu kojega će biti riješen i promet. Interni promet potrebno je organizirati tako da se omogući dovoljno mjesta za promet u mirovanju za osobna i teretna vozila, a poželjno je i da se zona C preko interne prometnice spoji sa zonom A.

Površina namijenjena za smještaj trafostanice također će se riješiti unutar parcele u skladu s urbanističkim projektom i projektom elektroenergetskih instalacija.

OZNAKA PARCELE Broj 2/2015 – str. 136	POVRŠINA PARCELE (m ²)	POVRŠINA OBJEKTA Slijzbeni glasnik – Općine Ljubuški L _{obj/max} (m ²)	VISINA OBJEKTA H _{obj/max} (m)	KATNOST	KOEFICIJENT IZGRAĐENOSTI k _{iz/max}	KOEFICIJENT ISKORIŠTENOSTI k _{is/max}	NAJVEĆA GRAĐEVINSKA (BRUTO) POVRŠINA GBP _{max} (m ²)
A1	5084,4	1525,3	12	P + 2	0,3	0,9	4575,9
A2	5000,0	1500,0	12	P + 2	0,3	0,9	4500,0
A3	5000,0	1500,0	12	P + 2	0,3	0,9	4500,0
A4	5005,7	1501,7	12	P + 2	0,3	0,9	4505,1
A5	4947,7	1484,3	12	P + 2	0,3	0,9	4452,9
A6	5000,0	1500,0	12	P + 2	0,3	0,9	4500,0
A7	5000,0	1500,0	12	P + 2	0,3	0,9	4500,0
A8	4948,0	1484,4	12	P + 2	0,3	0,9	4453,2
A9	4963,1	1488,9	12	P + 2	0,3	0,9	4466,8
A10	5000,0	1500,0	12	P + 2	0,3	0,9	4500,0
A11	5000,0	1500,0	12	P + 2	0,3	0,9	4500,0
A12	4947,3	1484,2	12	P + 2	0,3	0,9	4452,6
A13	4810,9	1443,3	12	P + 2	0,3	0,9	4329,9
A14	5000,0	1500,0	12	P + 2	0,3	0,9	4500,0
A15	5000,0	1500,0	12	P + 2	0,3	0,9	4500,0
A16	4893,6	1468,1	12	P + 2	0,3	0,9	4404,2
A17	5058,5	1517,6	12	P + 2	0,3	0,9	4552,6
A18	5131,3	1539,4	12	P + 2	0,3	0,9	4618,2
A19	5130,9	1539,3	12	P + 2	0,3	0,9	4617,8
A20	4807,6	1442,3	12	P + 2	0,3	0,9	4326,8
A21	5000,0	1500,0	12	P + 2	0,3	0,9	4500,0
A22	4966,8	1490,0	12	P + 2	0,3	0,9	4470,1
A23	5000,0	1500,0	12	P + 2	0,3	0,9	4500,0
A24	6938,9	2081,7	12	P + 2	0,3	0,9	6245,0
A25	6588,7	1976,6	12	P + 2	0,3	0,9	5929,8
A26	5048,5	1514,5	12	P + 2	0,3	0,9	4543,6
A27	4855,2	1456,6	12	P + 2	0,3	0,9	4369,7

Članak 18.

Zelene površine na prostoru zone C imaju funkciju zaštitnog zelenila zone Z1. Ono služi kao zaštita od negativnog utjecaja kolnog prometa, kao vjetrozaštitni pojas i kao vizualna barijera s regionalnog puta. Planirano je visoko zelenilo u dva reda, a njegova širina varira od 10 do 12 m. Njegov kontinuitet prekinut je na mjestu pristupa s regionalne prometnice na parcelu.

Površina zaštitnog zelenila zone u zoni C iznosi 0.74 ha ili 11.33% ukupne površine zone C.

Članak 19.

Namjena površina po zonama podložna je promjeni, iz jedne u drugu od navedenih, te se na zahtjev investitora parcele mogu spajati i prenamijeniti, ali samo u okviru zadanih namjena.

Članak 20.

Građevine se moraju projektirati i graditi sukladno važećim propisima glede zaštite od požara, zaštite na radu i drugim propisima ovisno o vrsti građevine, uz primjenu odgovarajućih materijala prilagođenim suvremenoj arhitekturi.

Pri spajanju više građevnih čestica u jednu građevnu česticu površina za razvijanje tlocrta građevine spaja se u jedinstveni prostor za gradnju uz primjenu prosječnog postotka izgrađenosti građevne čestice.

Članak 21.

Planom parcelacije su utvrđene veličina, oblik i položaj čestica (parcels), a definiran je u grafičkom prilogu 6. *Plan parcelacije*.

Članak 22.

Grafičkim prikazima i tablično za obuhvat zoning plana definirani su :

- površina parcele
- najveća površina objekta
- najveća visina objekta
- katnost
- najveći koeficijent izgrađenosti parcele
- najveći koeficijent iskorištenosti parcele,
- najveća građevinska (bruto) površina objekta.

postavljanje klimatizacijskih uređaja i

OZNAKA PARCELE	POVRŠINA PARCELE (m ²)	POVRŠINA OBJEKTA P _{obj/max} (m ²)	VISINA OBJEKTA H _{obj/max} (m)	KATNOST	KOEFICIJENT IZGRAĐENOSTI k _{ig/max}	KOEFICIJENT ISKORIŠTENOSTI k _{is/max}	NAJVEĆA GRAĐEVINSKA (BRUTO) POVRŠINA GBP _{max} (m ²)
A27	4855,2	1456,6	12	P + 2	0,3	0,9	4369,7
A28	5122,3	1536,7	12	P + 2	0,3	0,9	4610,1
A29	5131,3	1539,4	12	P + 2	0,3	0,9	4618,2
A30	5043,9	1513,2	12	P + 2	0,3	0,9	4539,5
A31	3640,7	1092,2	12	P + 2	0,3	0,9	3276,6
A32	4002,0	1200,6	12	P + 2	0,3	0,9	3601,8
A33	4239,8	1271,9	12	P + 2	0,3	0,9	3815,8
A34	4515,9	1354,8	12	P + 2	0,3	0,9	4064,3
A35	5339,0	1601,7	12	P + 2	0,3	0,9	4805,1
A36	5090,7	1527,2	12	P + 2	0,3	0,9	4581,6
A37	4984,3	1495,3	12	P + 2	0,3	0,9	4485,9
A38	5085,0	1525,5	12	P + 2	0,3	0,9	4576,5
A39	5079,7	1523,9	12	P + 2	0,3	0,9	4571,7
A40	5109,6	1532,9	12	P + 2	0,3	0,9	4598,6
A41	4555,1	1366,5	12	P + 2	0,3	0,9	4099,6
A42	4294,6	1288,4	12	P + 2	0,3	0,9	3865,1
A43	4002,8	1200,8	12	P + 2	0,3	0,9	3602,5
A44	3642,2	1092,7	12	P + 2	0,3	0,9	3277,9
A45	5005,9	1501,8	12	P + 2	0,3	0,9	4505,3
A46	5008,5	1502,6	12	P + 2	0,3	0,9	4507,6
A47	5047,4	1514,2	12	P + 2	0,3	0,9	4542,7
A48	5043,9	1513,2	12	P + 2	0,3	0,9	4539,5
I1	35,0	minimalna parcela za montažno-slobodnostojeće objekte (tipa MBTS, tlocrtne površine 4x2,2 m i visine 2,40 m)					
I2	35,0						
B1	33874,3	Odrediti će se u Urbanističkom projektu					
C1	57641,3	Odrediti će se u planu nižeg reda					

IX. VI: UVJETI I NAČIN GRADNJE

Članak 23.

V.I. URBANISTIČKO TEHNIČKI UVJETI ZA IZGRADNJU

Građevine se moraju kvalitetno suvremeno arhitektonski oblikovati, vodeći računa o slici ulice i urbanističkoj skladnosti cjelokupne zone. Planirane građevine, osim što zajedno čine kompoziciju, moraju i pojedinačno svojim volumenom, proporcijama i obradom pročelja predstavljati arhitektonsku cjelinu.

- Za arhitektonsko oblikovanje planiranih objekata predvidjeti osim tradicionalnih i upotrebu suvremenih materijala.
- Na pročeljima orijentacije prema glavnim prometnicama treba izbjegavati

drugih vrsta uređaja (satelitske antene, itd.) koji narušavaju vizualnu kvalitetu cjeline.

- Oblikovanje građevina načelno treba provoditi u skladu sa funkcionalnim zahtjevima poslovne građevine. Reprezentativne dijelove zgrade načelno treba smjestiti prema regulacijskoj liniji, a servisne dijelove prema ostalim međama.
- Objekti koji su planirani moraju biti projektirani u skladu sa važećim normama i propisima o izvođenju građevinskih radova.
- Teren oko građevine, potporne zidove, terase i sl. treba izvesti na način da se ne narušava izgled poslovne zone, te da se onemogućiti otjecanje vode na štetu susjednog zemljišta, odnosno susjednih građevina.

Članak 24.

VII. ARHITEKTONSKO OBLIKOVANJE GRAĐEVINE

Arhitektonsko oblikovanje svih građevina mora biti sukladno uvjetima gradnje južnog podneblja i mediteranskog stila, kako u arhitekturi i hortikulturi, tako i u izboru materijala, tekstura i boja.

Krovovi:

Mogu biti ravni :prohodni i neprohodni;

Kosi:jednovodni,dvovodni i viševodni,blagog nagiba,a najvišeg do 22stupnja;

Pokrov:u ovisnosti od vrste i namjene objekta:crijep mediteran,kupa kanalice,tr valoviti lim,staklo;

Fasade:žbuka u kombinaciji sa lokalnim kamenom,kamen,staklo,aluminij,što će ovisiti o vrsti i namjeni objekta;

Boje fasada:boje prirodnih materijala,bijela i nježni tonovi prirodnih boja;

Obrada sokla (ako postoji) lokalni kamen;

Otvori:drveni u prirodnoj boji i teksturi drveta,metalni ili kombinacija u skladu sa bojom fasade;

Popločanja u parteru:lomljeni prirodni kamen ili betonska galanterija po obliku i boji prilagođena objektu i hortikulturnom uređenju.

Svi zahvati u prostoru definiranom obuhvatom Plana vršit će se u skladu sa ovim Planom.

Članak 25.

Lokacijska dozvola za izgradnju objekata unutar obuhvata Plana izdaje se na temelju Plana.

Članak 26.

Unutar granica Plana, parcele i izgradnju novih objekata planirati na način da:

- najmanja okvirna veličina građevne čestice (parcele) u zonama A i C iznosi 5000 m², osim za zonu B koju čini samo jedna parcela. Predviđene parcele se ne mogu cijepati na manje;
- parcele se mogu kombinirati i multiplicirati poštujući uvjete Plana i ove Odluke;
- maksimalna veličina parcele određena je prometnicama koje je okružuju;
- na svim građevnim česticama potrebno je zadovoljiti uvjete protupožarne zaštite;
- udaljenost između dva objekta na istoj ili susjednim česticama mora biti $H_1/2 + H_2/2 + 5m$ (visine su mjerene do vijenca objekta). Razmak može biti manji pod uvjetom da je zgrada otporna na rušenje te da neće ugroziti okolne objekte u slučaju težih oštećenja ili rušenja. Udaljenost između objekta i susjedne međe ne može biti manja od 5 m.
- visina svih građevina u zonama A i C mora biti u skladu s namjenom i svrhom same građevine i može iznositi najviše 12,0 m, mjereći od najniže kote terena uz građevinu. Iznimno, neki dijelovi građevina (glavnih i pomoćnih) mogu biti i viši, samo ako je to potrebno zbog odvijanja tehnološkog procesa, specifičnih zahtjeva namjene i slično (dimnjak, filter, silosi, reklamni pano i slično). Visina građevina u zoni B biti će detaljnije određena urbanističkim projektom;
- najveći broj etaža ne može biti veći od 3E (odnosno P+2), dok je najmanji 1E (P);
- dozvoljena je gradnja podzemnih etaža, uz uvjet prethodne izrade geotehničkog elaborata, odnosno njegovog pozitivnog mišljenja;
- na području obuhvata ovog Plana nije dozvoljena gradnja potkrovlja i tavana;

- najveći dozvoljeni koeficijent izgrađenosti iznosi 0,3, a minimalno 0,1. Preostali dio parcele ostaje neizgrađen, pri čemu je potrebno minimalno 20% njene površine preurediti kao zelene površine,
- za prometne površine (parkinge, kolnike, pješačke i manipulativne površine) moguće je iskoristiti maksimalno 50% površine građevne parcele, osim, iznimno za parcele na kojima radni procesi zahtijevaju više;
- za sve objekte u obuhvatu plana čija visina etaže ne prelazi 3,5 m (uredski prostori, restorani, hoteli i sl.) propisan je maksimalni koeficijent iskoristivosti 0,9, pri čemu se podzemne etaže ne računaju;
- za sve objekte unutar ovog Plana čija visina etaže prelazi 3,5 m propisan je maksimalan stupanj iskoristivosti 3,6, uz maksimalni koeficijent izgrađenosti 0,3, u što se ne uračunavaju podzemne etaže;
- moguće graditi građevine na slobodnostojeći, poluugrađeni i ugrađeni način, s tim da je moguća gradnja više građevina unutar jedne građevne čestice. Bez obzira na namjenu površina, zbroj urbanističkih pokazatelja (izgrađenost, koeficijent izgrađenosti i koeficijent iskoristivosti) svih građevina na jednoj građevnoj čestici planirati unutar zadanih vrijednosti za jednu građevnu česticu;
- građevinska linija (tj. linija obaveznog položaja pročelja zgrade) za objekte u zonama A i C propisana je na udaljenosti od 11 m od regulacijske, tj. od javnog prometnog koridora, pri čemu minimalno 60% pročelja objekta mora biti izgrađeno na građevinskoj liniji.
- iznimno, za objekte skladišne ili proizvodne namjene može se odobriti postavljanje pročelja mimo građevinske linije ako to zahtijevaju tehnološki i radni procesi ali samo na udaljenosti većoj od 11 m od javnog prometnog koridora.
- u slučaju kombinacije (npr. uredske i skladišne namjene) obvezno je one kapacitete čije je korištenje orijentirano prema klijentu/korisniku (urede, izložbeno – prodajne salone, ugostiteljske kapacitete i sl.) postaviti na građevinsku liniju, a skladišne i/ili proizvodne kapacitete organizirati u drugom dijelu parcele prema zahtjevima radnog procesa.
- iznimno za infrastrukturne objekte – trafostanice građevinska linija je manja od 11 m, odnosno minimalno 2 m od regulacijske linije,
- iznimno, za dijelove građevne čestice uz glavni kolni i pješački pristup omogućuje se postavljanje montažne građevine za kontrolu ulaza i izvan gradivog dijela građevne. Gradivi dio građevne čestice predstavlja površinu građevne čestice predviđene za smještaj građevine, a određena je uvjetima za uređenje prostora u pogledu najmanjih udaljenosti građevina od granica građevne čestice,
- za objekte u zoni B građevinska linija će se propisati u sklopu urbanističkog projekta ako za to bude potrebe, ali ona ne može biti manja od 20 m u odnosu na postojeći regionalni put, manja od 5 m u odnosu na susjednu zonu (parcelu A₄) sa istoka i manja od 11 m u odnosu na prometni koridor zone A sa istočne strane (odnosno građevinska linija na ovom potezu je ista kao za parcele A₂₁ – A₂₄),
- vrsta pokrova i broj streha trebaju biti u skladu s namjenom i funkcijom građevine,
- ograda građevne čestice može biti najveće visine 2,5 m s time da neprovidno podnožje ograde može biti do 0,50 m od ukupne visine ograde;
- građevna čestica mora imati osiguran pristup na javnu prometnu površinu najmanje širine kolnika od 5,50 m,

- građevna čestica mora imati osigurane komunalne priključke (vodoopskrba, odvodnja, energetska opskrba),
- na građevnim česticama proizvodna namjene potrebno je prilagoditi prometno rješenje unutar parcele organizaciji tehnologije proizvodnje, odvojiti transport roba i sirovina od javnog i osobnog prijevoza, planirati parkiranje vozila zaposlenih;
- na svim građevnim česticama potrebno je osigurati nesmetan promet interventnih vozila;
- promet u mirovanju treba riješiti unutar građevne čestice. Zabranjuje se zauzimanje zajedničkih prometnih površina u poslovnoj zoni u bilo koje druge svrhe;
- planirane zaštitne površine će se uređivati sukladno funkciji vizualne zaštite i vjetrozaštite,
- nivelacijska kota prizemlja objekta na mjestu ulaza u objekt iznosi minimalno 15 cm a maksimalno 60 cm iznad kote ulaza na građevnu česticu,
- za planirane objekte neophodno je predvidjeti adekvatne prostore za odlaganje otpada, unutar svake parcele. Zabranjeno je postavljanje kontejnera za otpad i odlaganje smeća na javnim prometnim i pješačkim površinama (trotoari),
- firme i reklame uvjetovati tako da svojim oblikom, veličinom i sadržajem ne mogu biti u suprotnosti sa ambijentom prostora, odnosno trebaju se oblikovati prvenstveno u skladu sa valorizacijom objekata,
- svi objekti, površine i prostori namijenjeni za javnu upotrebu, bilo otvoreni ili zatvoreni, moraju kod projektiranja biti prilagođeni potrebama invalidnih lica, odnosno neophodno je osigurati odgovarajuće rampe, držače, posebno obilježena parking mjesta i sl.
- priključak na regionalnu cestu izvesti prema Planu, odnosno prema Glavnom projektu koji treba izraditi prema Idejnom rješenju iz Zoning plana,
- priključke infrastrukture na građevne čestice izvesti prema Planu, odnosno prema Glavnom projektu koji treba izraditi prema Idejnom rješenju iz Zoning plana,
- stupovi i samostalni reklamni objekti, te informativne ploče/panoi mogu biti pozicionirane u zaštitnom pojasu uz regionalnu prometnicu, ali se ne smiju postavljati direktno na ulaz/izlaz iz zone te ne smiju ometati vidljivost u prometu, a sukladno važećoj zakonskoj regulativi za prometnice.

VII. UVJETI ZA IZGRADNJU PRIVREMENIH OBJEKATA

Članak 27.

Unutar površine za izgradnju građevina omogućuje se i realizacija pomoćnih građevina bez izvora zagađenja, koji s glavnom građevinom predstavljaju tehničku, odnosno tehnološku cjelinu.

Pomoćne građevine se mogu graditi kao slobodnostojeće ili poluugrađene građevine. Na jednoj građevnoj čestiti može biti više pomoćnih građevina.

Članak 28.

Tlocrtna veličina pomoćne građevine ili ukupna veličina svih pomoćnih građevina na jednoj građevnoj čestici iznosi najviše 2% od maksimalne tlocrtno izgrađenosti građevne čestice.

Površina pod pomoćnom građevinom računa se u ukupnu izgrađenost građevne čestice. Najveća katnost pomoćne građevine je prizemlje, najveća visina pomoćne građevine, od kote konačno uređenog terena do visine vijenca ili ruba ravnog krova bez nadzida iznosi 4.5 m.

Kod ravnog krova moguć je nadzid do najveće visine 0.5 m od gornje krovne plohe ravnog krova za neprohodni krov i 0.9 m za prohodni.

Članak 29.

Privremene nadstrešnice i prizemna skladišta se mogu graditi tijekom izvođenja građevinskih radova te se nakon istih moraju ukloniti.

Ukoliko je potrebno za obavljanje djelatnosti, dopuštena je izgradnja nadstrešnica uz objekte.

VIII. UVJETI OPREMANJA INFRASTRUKTUROM

Članak 30.

Područje obuhvata Plana treba opremiti sljedećom infrastrukturom:

- prometnom infrastrukturom
- vodoopskrbnom i odvodnom infrastrukturom
- elektroenergetskom infrastrukturom
- telekomunikacijskom infrastrukturom

Navedena idejna rješenja infrastrukture su prikazana na grafičkim priložima br 7., 8., 9. i 10. u mjerilu 1:1000.

Članak 31.

Pri projektiranju i izvođenju pojedinih građevina i uređaja prometne, vodoopskrbne i odvodne, elektroenergetske i telekomunikacijske infrastrukture potrebno je pridržavati se važećih propisa, kao i propisanih udaljenosti od ostalih infrastrukturnih građevina i uređaja te pribaviti suglasnost od ostalih korisnika infrastrukturnih koridora.

Mjesto i način priključenja građevina na javnu prometnu površinu i komunalnu infrastrukturu omogućeno je duž građevne čestice i obavlja se na način propisan od nadležne komunalne organizacije.

Konačno mjesto i način priključenja građevnih čestica na javnu prometnu površinu i komunalnu infrastrukturu će se utvrditi prema projektima za izvođenje prometnih površina i komunalne strukture, tj. prema projektnoj dokumentaciji svake pojedine građevine.

Članak 32.

Sve novo projektirane prometne površine trebaju biti urađene u skladu sa grafičkim prilogom 7. *Promet*.

Članak 33.

Planom se predviđa gradnja novih prometnica kojima se osigurava pristup do planiranih građevnih čestica.

Kote ulaza na pojedine parcele usklađene se s kotama planiranih kolnih površina s kojih je planiran ulaz na parcelu.

Kote ulaza na parcele načelnog su značenja dok će se njihove točne visine utvrditi izmjerom i glavnim projektom prometnih koridora.

Članak 34.

Uređenje prometnih površina na području obuhvata plana razrađeno je na razini idejnog rješenja, te su kod izrade izvedbene dokumentacije moguća manja odstupanja (kartografski prikaz 7. *Promet*).

Prometno rješenje obuhvaća prometnice sa nogostupima i prostorom za javno zelenilo uz te ceste. Interno prometno rješenje je prilagođeno potrebama zone koja je podijeljena na tri prostorne cjeline, odnosno Zone A, B i C. Svaka od prethodno nabrojanih zona ima svoj ulaz/izlaz. Udaljenost između njih je oko 550 m, što zadovoljava uvjet da priključci na magistralnu cestu moraju biti minimalno 500 m udaljeni međusobno.

Zbog blizine čvorišta i moguće specifične namjene zaseban ulaz ima zona C. Udaljenost do ulaza u zonu A je oko 550 m. Pri izradi glavnog projekta potrebno je obratiti pažnju na privatne parcele između kojih je potrebno da prođe ulaz u ovu zonu.

Članak 35.

Ulice su dvosmjerne zbog lakše organizacije i pristupa parcelama.

Visinski položaj, odnosno niveleta prometnica je usklađena je sa konfiguracijom tla, prostornim rasporedom planiranih objekata i tehničkim kriterijima.

Prometno rješenje prate također zeleni pojas i nogostupi u cijeloj dužini dvostrano.

Dimenzije ulica su 2×3,25m osim kružnog toka i prilaza istome. Kružni tok je riješen tako da prati preporuke iz važećih smjernica za projektiranje u niskogradnji.

Dimenzije nogostupa te širine zelenog pojasa uz prometnicu minimalno iznose po 2 m.

Članak 36.

Prometne površine se moraju graditi tako da se osiguraju uvjeti za vatrogasni pristup.

Prometne površine se mogu proširiti na površine drugih namjena, radi

R. Br.	Namjena građevine	Broj	
		na	Parkirališnih mjesta
1.	Radni, proizvodni i skladišni prostor	1 zaposlenika	0,5
2.	Uredski prostori	1000 m ² BGP	15
3.	Trgovina na malo	1000 m ² BGP	30
4.	Trgovina na veliko	1000 m ² BGP	10
5.	Usluge	1000 m ² BGP	25
6.	Ugostiteljstvo	1000 m ² BGP	45

postizanja višeg prometnog standarda. Također se iste mogu korigirati u zonama križanja širenjem na susjedne namjene, ako je to neophodno zbog tehničkih elemenata prometnice.

Članak 37.

Ukoliko se slijepa ulica određena ovim Planom (u zoni A) spoji sa prometnicom u susjednoj zoni, tako da više nije slijepa, prostor predviđen za okretište priključuje se parceli od koje je i posuđen prostor za okretište, odnosno parceli A₄₀.

Članak 38.

Priključke na regionalnu cestu R423 se treba izvesti prema planu, odnosno glavnim projektima za iste. Zabranjen je priključak ostalih građevnih čestica na R423.

Članak 39.

Na prometnicama u području obuhvata plana nije predviđeno odvijanje javnog prigradskog i međugradskog prometa.

Članak 40.

Uz planirane prometnice u poslovnoj zoni nije predviđena gradnja javnih parkirališta, već se parkiranje rješava unutar građevnih čestica. Izgradnja javnog parkirališta iznimno je moguća kao jedan od sadržaja u Zoni B.

Broj parkirališnih mjesta, potreban da bi se čestica smatrala uređenom građevnom česticom određuje se ovisno o namjeni građevine, odnosno funkcionalnih jedinica u građevini, a

prema sljedećoj tabeli:

Za sve djelatnosti koje zahtijevaju dostavu i/ili prekrcaj, obavezno je osigurati manipulativni prostor na građevnoj čestici.

Članak 41.

Unutar koridora prometnih površina potrebno je osigurati prostor za postavljanje vodova energetske, telekomunikacijske, vodoopskrbne i odvodne mreže, u skladu s rasporedom infrastrukturnih vodova, prikazanom na odgovarajućim kartografskim prikazima ovog Plana.

Članak 42.

Za sve građevne čestice na području obuhvata Plana osigurati će se priključak na telekomunikacijsku mrežu.

Planira se instaliranje MSAN čvorišta (Multi service Acces Node) koji omogućavaju pružanje

kvalitetnih uskopojasnih (POTS i ISDN) i širokopojasnih (ADSL2 i VDSL...) usluga.

MSAN čvorište, sa nadređenom komutacijom (u ovome slučaju Ljubuški ili Zvirici), treba povezati svjetlovodnim kabelom minimalnog kapaciteta 24 niti i treba biti dimenzionirano da kapacitetom i kvalitetom prometa zadovolji potrebe budućih korisnika, kako iz poslovne zone tako i okolnih postojećih i budućih naselja.

Smještaj MSAN čvorišta je predviđen u nekom od prostora objekata unutar poslovne zone, u zasebno izgrađeni čvrsti objekt, telekomunikacijski kontejner ili u posebno izgrađen samostalni kabinet. Površina potrebna za smještaj opreme je do 15 m².

Ukoliko se čvorište izvodi na zasebnoj građevnoj čestici, ona može biti formirana samo na površinama gospodarske namjene, i mora imati kolni pristup i prostor za smještaj servisnog vozila. Distribucijski čvor (pristupni čvor), odnosno druge objekte elektroničke komunikacijske infrastrukture za potrebe mreže, koji se mogu postavljati kao vanjski kabineti - ormarići, potrebno je postavljati unutar zaštitnih zelenih površina.

U svrhu priključka objekata poslovne zone na komutacijsko čvorište potrebno je izgraditi DTK dovoljnog kapaciteta i fleksibilnosti da zadovolji sve buduće potrebe za telekomunikacijskim uslugama.

Povezivanje objekata sa MSAN čvorištem vršit će se kvalitetnim bakrenim xDSL kabelima potrebnog kapaciteta ili svjetlovodnim kabelima dovoljnog broja niti.

Kabelska kanalizacija se smješta unutar javnih površina, u skladu sa rasporedom infrastrukturnih vodova, određenim kartografskim prikazom br. 7. *Telekomunikacije*.

Članak 43.

Ovim Planom se određuju trase energetske 10(20) kV mreže, energetske niskonaponske 0,4 kV i niskonaponske 0,4 kV mreže za javnu rasvjetu, kao i lokacije TS, kao što je određeno na kartografskim prikazima br. 10.1. i 10.2. *Elektroenergetska infrastruktura*.

Elektroenergetsko rješenje omogućiti će izgradnju i eksploataciju elektroenergetskih objekata koji će uz minimalne troškove izgradnje i eksploatacije pružiti maksimalnu sigurnost i pouzdanost napajanja planiranih potrošača.

Članak 44.

Planirane trase 10 (20) kV se moraju voditi podzemno, tako da su vodovi udaljeni najmanje 0,5 m od vodovoda, kanalizacije ili bilo kojeg metalnog cjevovoda.

Niskonaponski vodovi se vode javnim površinama i zaštitnim zelenim površinama (Z). Moraju se voditi podzemno, tako da su vodovi udaljeni najmanje 0,5 m od vodovoda, kanalizacije ili bilo kojeg metalnog cjevovoda.

Sigurnosna zaštitna udaljenost od nadzemnih vodova 10kV je horizontalna projekcija 5m, a od kabelskih podzemnih vodova 10(20)kV sigurnosna udaljenost 1m.

Članak 45.

Za planirane trafostanice se moraju formirati građevne čestice površine ne manje od 35 m², sa kolnim pristupom i prostorom za opslužno vozilo. Nova trafostanica se gradi na udaljenosti ne manjoj od 2 m od regulacijske linije, niti manjoj od 1 m od susjednih međa.

Ukoliko se na području obuhvata Plana pojavi potrošač čije potrebe zahtijevaju veliku vršnu snagu, lokacija za nove (dodatne) transformatorske stanice može se osigurati unutar njegove građevinske čestice, te mora imati izravni pristup s javne prometne površine.

Članak 46.

Ovim Planom se omogućava izgradnja energetske učinkovitih objekata, kao i izgradnja krovnih i fasadnih fotonaponskih modula na objektima u budućoj zoni (prema Pravilniku o tehničkim zahtjevima za toplotnu zaštitu objekata i racionalnu upotrebu energije, Sl. Novine FBiH br 49/09).

Solari se kao samostalni objekti mogu graditi u zoni A.

Članak 47.

Na nivou idejnog rješenja za Poslovnu zonu Zvirici predviđena je slijedeća vodoopskrbna i odvodna infrastruktura sa objektima:

- opskrbni cjevovod
- vanjska hidrantska mreža sa pripadajućim objektima (hidrantima) i čvorovima
- fekalna kanalizacijska mreža
- uređaj za tretman fekalnih otpadnih voda
- oborinska kanalizacijska mreža,
- separator masti i ulja za oborinske vode
- upojna jama za fekalne i oborinske vode.

Navedena vodovodna i kanalizacijska mreža sa objektima je obrađena za glavne prometnice sa predviđenim priključcima za parcele čija je površina cca 0,50 ha, kao što je određeno kartografskim prikazom br. 8. *Vodovod i kanalizacija*.

Detaljan opis idejnog rješenja vodoopskrbe i kanalizacije dan je u poglavlju 3.5.4. plana.

Članak 48.

Vodovodna mreža na području obuhvata Plana mora imati najmanji profil koji zadovoljava potrebe protupožarne zaštite.

Trase vodoopskrbnih cjevovoda moraju se uskladiti sa ostalim instalacijama komunalne infrastrukture. Vodoopskrbni cjevovodi na križanjima moraju biti položeni iznad fekalne i oborinske kanalizacije.

Obzirom na namjenu prostora interventne potrebe protupožarne zaštite se rješavaju u skladu s obvezom investitora da lokalno osiguraju vatrozaštitu gospodarskih građevina preko priključka na javni sustav, a ovisno o opsegu, namjeni i konstrukciji pojedinih zahvata u prostoru u skladu s posebnim propisima.

Članak 49.

Sustav odvodnje područja obuhvata plana planiran je kao razdjelni sustav s odvojenim sustavima za odvodnju sanitarnih i fekalnih,

odnosno oborinskih voda, te je projektirana duž prometnica unutar poslovne zone.

Planom je predviđen i uređaj za aerobno biološko prečišćavanje, separator masti i ulja na koji se preko oborinske mreže dovode sve prikupljene vode. Fekalne i oborinske vode, tretirane preko uređaja za pročišćavanje, dovode se do upojnog bunara koji je po ovom idejnom rješenju projektiran i smješten neposredno iza uređaja.

Ovisno o namjeni prostora unutar jedne parcele, površine krovova, manipulativnog prostora, zatravljenog prostora, odvodnja se može riješiti na slijedeći način: *sve vode sa manipulativnih površina, uključujući i parking prostore skupiti i odvesti na interni separator masti i ulja odnosno taložnik i tako obrađene vode mogu se upustiti u javnu kanalizaciju ili neki drugi prijemnik (upojni bunar, vodotok,...).*

Za slučaj da se vode sa separatora odvede u javnu kanalizaciju-oborinsku sigurno će se povećati projektirani profili. Projektna dokumentacija se može obraditi u narednim fazama projektiranja po točno definiranim parcelama.

Separator masti i ulja ne mora imati svaka parcela, mogu se objediniti parcele sa sličnom ili istom namjenom.

Samo čiste i uvjetno čiste oborinske vode (vode sa krovova, pješačkih i zelenih površina) mogu se direktno disponirati u podzemlje.

Članak 50.

Priključke na javni put i mrežu instalacija treba u svakom konkretnom slučaju projektirati i uskladiti sa elementima danim u Planu, te prema grafičkim priložima 7. *Promet*, 8. *Vodoopskrba i odvodnja*, 9. *Telekomunikacijska infrastruktura* i 10. *Elektroenergetska infrastruktura*.

X. POSTUPANJE S OTPADOM

51.

Za potrebe prikupljanja komunalnog otpada treba osigurati prostor za postavljanje kontejnera

(unutar vlastitih parcela), za komunalni i otpad nastao uporabom građevina, te razvrstavanje i prikupljanje sekundarnih sirovina (metal, staklo, plastika, papir i sl).

Prostor za smještaj kontejnera u ovu svrhu treba predvidjeti na svakoj parceli, a poželjno je da bude zaklonjen, po mogućnosti ograđen tamponom zelenila, ogradom ili slično, a postavljanjem se ne smije ometati kolni i pješački promet.

Na području poslovne zone moguća je gradnja reciklažnog dvorišta, te se otpad prikupljen u reciklažnom dvorištu otprema ovlaštenim komunalnim poduzećima.

Proizvodni otpad koji se može reciklirati u sklopu proizvodnje se mora skladištiti na način koji ne šteti okolišu.

Zbrinjavanje opasnog tehnološkog otpada nije predmet ovog plana jer u zoni obuhvata se ne dozvoljavaju namjene od kojih bi takav otpad mogao nastati.

XI. UVJETI UREĐENJA JAVNIH ZELENIH POVRŠINA

Članak 52.

Planom je uz planirane prometnice predviđeno uređenje pojasa zaštitnog zelenila. Pri uređivanju i ozelenjivanju zaštitnih zelenih površina treba paziti da se ne ugrozi preglednost i sigurnost prometa, osobito u blizini križanja. U sklopu zaštitnih zelenih površina planirano je i uređenje pješačke staze.

U poglavlju 3.6. *Hortikulturno uređenje* Plana detaljno su opisani uvjeti uzgoja i sadnje za svaku pojedinačnu kulturu kao i lokaciju (*grafički prilog br 11. Hortikulturno uređenje*).

XII. UVJETI ODREĐIVANJA TROŠKOVA UREĐENJA GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA

Članak 53.

Uređenje građevnog zemljišta Poslovne zone Zvirici će se provesti sukladno Programu

uređenja građevnog zemljišta kojeg donosi Općinsko Vijeće.

Članak 54.

Za dodijeljeno zemljište u zoni plaća se naknada.

Jediničnu cijenu (po m²) za dodijeljeno zemljište utvrđuje Odlukom Općinsko vijeće, na prijedlog Općinskog Načelnika.

Članak 55.

Troškove uređenja zemljišta za gradnju snose investitori. Uređenje zemljišta za gradnju financira se sredstvima ostvarenim iz nadoknade troškova za uređenje zemljišta za gradnju.

Visina naknade ovisiti će o opremljenosti građevinskog zemljišta na dodijeljenoj parceli unutar zone, a prema okvirnim troškovima infrastrukturnih objekata rađenih na nivou idejnog rješenja za potrebe izrade ovog plana.

XIII. UVJETI IZGRADNJE OBJEKATA ZA SKLANJANJE STANOVNIŠTVA I MATERIJALNIH DOBARA U SLUČAJNU PRIRODNIH I LJUDSKIM DJELOVANJEM IZAZVANIH NEPOGODA I KATASTROFA I RATNIH DJELOVANJA

Članak 56.

Prilikom projektiranja i svih budućih intervencija unutar obuhvata plana potrebno je poštovati mjeru potresnog inženjerstva za objekte, odnosno konstruktivno ih projektirati za 9° MCS-a.

Članak 57.

Propisi zaštite od požara prilikom projektiranja i građenja objekata unutar obuhvata plana trebaju biti dosljedno poštovani.

Svaki objekt mora imati osiguran pristup interventnim vozilima – vatrogasnim, vozilima hitne pomoći i policijskim.

Članak 58.

Neposredna zaštita stanovništva i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća definirana je Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća (Sl.Novine FBiH, br. 39/03, 22/06 i 43/10).

Na području poslovne zone ne predviđa se gradnja skloništa.

Sklanjanje ljudi provesti će se u zaklonima, na za to, od strane Općine, predviđenim lokacijama.

XIV. UVJETI ZA POSTAVLJANJE OGRADA, POSTAVLJANJE STUPOVA I SAMOSTALNIH REKLAMNIH OBJEKATA

Članak 59.

Građevne čestice mogu se ograditi ogradom visine 2,5 m s time da neprovidno podnožje ograde može biti do 0,50 m od ukupne visine ograde.

Planom se predviđa ograđivanje svih građevnih čestica po njihovim graničnim linijama.

Ukoliko se izvode ograde prema prometnici, treba ih pažljivo i arhitektonski kvalitetno oblikovati, u skladu s oblikovanjem građevina i poteza. Ograde prema susjednim građevnim česticama mogu biti skromnije oblikovane.

Izbor vrste ograde ostavlja se na izbor projektantu.

Članak 60.

Postavljanje stupova i samostalnih reklamnih objekata odobrava se urbanističkom suglasnošću,

a u skladu sa odredbama Plana, zakonskim propisima i posebnim propisima.

Stupovi i samostalni reklamni objekti, te informativne ploče/panoi ne smiju se postavljati direktno na ulaze ili izlaze sa parcele, niti u trokutu preglednosti na raskrižjima, te ne smiju ometati vidljivost drugim sudionicima u prometu.

XV. MJERE OČUVANJA KULTURNO-POVIJESNOG NASLIJEĐA I ZAŠTIĆENIH PODRUČJA PRIRODNIH VRIJEDNOSTI

Članak 61.

Unutar područja obuhvata ovog Plana ne postoje zakonski niti planski zaštićene ili evidentirane kulturno-povijesne vrijednosti. Međutim, u njegovoj bližjoj okolini evidentirano je niz arheoloških lokaliteta. Ovi lokaliteti su iz antičkog i prapovijesnog perioda, a Prostornim planom općine Ljubuški definirani su kao kulturno-povijesna dobra općinskog značaja.

Ukoliko prilikom radova neki od ovih lokaliteta bude ugrožen izgradnjom infrastrukture potrebno je pozvati stručnu općinsku službu da izađu na teren radi evidentiranja i snimanja. Nakon iskopavanja arheološki lokaliteti nemaju materijalnu vrijednost, ali se eventualni pokretni nalazi moraju predati općinskoj službi te pohraniti na adekvatno mjesto.

Članak 62.

Područje *Poslovne zone Zvirici* se ne nalazi unutar zaštićenog područja prirodnih vrijednosti, ali je locirano u neposrednoj blizini rijeke Trebižat i vodopada Kravica. Obzirom da su spomenute prirodne vrijednosti zaštićene i/ili se predlažu za zaštitu, na području obuhvata Plana nisu dozvoljene radnje koje mogu imati utjecaj na područje van površina poslovne zone.

U odgovarajućim poglavljima ovih odredbi su dati uvjeti kojima se sprječava nepovoljan utjecaj na okoliš, te uvjeti i načini izgradnje i uređenja kojima se umanjuje ambijentalni utjecaj planiranih zahvata na okolicu.

Članak 63.

Područje *Poslovne zone Zviriči* nalazi se u dijelom u II i III zaštitnoj zoni izvorišta Prud.

Izvorište se nalazi u Republici Hrvatskoj, nedaleko naselja Sv. Vid, a kaptirano je za potrebe regionalnog vodovoda Pelješac-Korčula. Provedenim hidrogeološkim istražnim radovima definirano je slivno područje (1996. g.) te su definirane zone sanitarne zaštite (prema Pravilniku o utvrđivanju zaštitnih zona i izvorišta RH, NN br. 55/02). Odluka o određivanju zona sanitarne zaštite i zaštitnih mjera na području izvora Prud je usvojena od strane Gradskog vijeća grada Metkovića 2001. Godine. Sastavni dio Odluke čini prethodno navedeni Hidrogeološki elaborat.

Zone sanitarne zaštite izvorišta Prud prikazane su na karti 12. *Karta zaštitnih zona*.

Članak 64.

Obzirom da se zone zaštite nalaze na teritoriju dvije države, od čega veći dio na teritoriju BiH, odnosno općine Ljubuški, uvjeti korištenja prostora u zaštitnim zonama izvorišta Prud trebaju biti usklađeni s Pravilnikom o određivanju zaštitnih zona za zajedničke vodonosnike koji donosi međudržavna komisija osnovana 2007. godine.

XVI. MJERE SPRJEČAVANJA NEPOVOLJNOG UTJECAJA NA OKOLIŠ

Članak 65.

Ovim Planom se dopušta gradnja sadržaja za koje je posebnim propisom propisana potreba izrade procjene utjecaja na okoliš.

Obzirom na zaštitu okoliša i uvjet održivog razvoja, uvjetuje se planiranje i građenje gospodarskih sadržaja i tehnologija kojima se mogu osigurati propisane mjere zaštite okoliša (zaštita od buke, smrada, onečišćenje zraka, zagađivanja podzemnih ili površinskih voda, zaštita od požara itd.) te će se isključiti one djelatnosti koje negativno utječu na stanje okoliša odnosno kvalitetu života i rada na parcelama u bližoj i daljoj okolini.

Članak 66.

U cilju sprečavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš u okviru objekata i parcela neophodno je osigurati sve potrebne mjere koje podrazumijevaju slijedeće:

- Sakupljanje i privremeno skladištenje (do odvoza) otpada na parceli se mora obavljati na način da se ni otpad ni njegove posljedice ne mogu širiti van građevne čestice, niti prodirati u tlo;
- Otpadne vode i nečiste oborinske vode se moraju sakupljati i odvoditi nepropusnim kanalima, na takav način da prije pročišćavanja ne mogu doći u dodir sa tlom;
- Zaštita zraka, tla i vode u smislu zabrane korištenja otrovnih plinova, prašine, kemijskih sredstava i sl;
- Potrebno je održati prirodni ili uređeni zeleni pokrov na svim površinama za koje, u skladu s ostalim uvjetima ovog Plana, nije određena druga funkcija;
- smanjenje prekomjerne buke sadnjom drvoreda i tampona zelenilo između prometnica i građevina;
- Zabrana vršenja poslovne djelatnosti u obuhvatu Plana kojom se stvara buka iznad maksimalno dozvoljenog nivoa propisanog zakonom, vibracije, dim, prašina, neugodni mirisi, para ili na bilo koji drugi način zagađuje životna sredina;
- Kod građevina, gdje se planira uređenje sadržaja, koji je potencijalni izvor buke, potrebno je uz glavni projekt izraditi i projekt zaštite od buke, gdje će se utvrditi posebni uvjeti za sprječavanje širenja buke u bliži i dalji okoliš;
- Druge mjere u cilju zaštite i sprječavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš.

XVII. MJERE ZAŠTITE PRAVA LICA SA SMANJENIM TJELESNIM SPOSOBNOSTIMA

Članak 67.

Unutar područja obuhvata Plana prelazi preko ulica, prilazi objektima i druge pješačke površine moraju se projektirati i izvesti na način da su prilagođeni osobama sa posebnim potrebama, a u skladu sa zakonskim odredbama.

XVIII. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 68.

Sve intervencije u prostoru koji je obuhvaćen Planom moraju biti usklađene s Planom.

Članak 69.

Sve aktivnosti na području koje je obuhvaćeno Planom moraju se odvijati u skladu sa odgovarajućim odredbama Plana.

Članak 70.

U toku provođenja, Plan se može mijenjati i dopunjavati u skladu sa dostignutim stupnjem i ciljevima razvoja, nastalim potrebama i mogućnostima ostvarenja na način predviđen Zakonom.

Članak 71.

Nakon usvajanja Plana i stupanja na snagu ove Odluke na području obuhvata Plana ne mogu se obavljati bilo kakve radnje suprotne ovom Planu.

Članak 72.

Ova Odluka stupa na snagu danom objave u Službenom glasniku općine Ljubuški.

OPĆINSKO VIJEĆE LJUBUŠKI

Broj:01-02-565/13.

Ljubuški, 15.03. 2013. godine

PREDSJEDNIK,

Toni Kraljević, v.r

Na temelju članka 22.a 22.b i 22 c, Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na razini Federacije BiH ("Sl. list Federacije BiH ", broj 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10 i 45/10), članka 20. i 21. Zakona o prostornom uređenju Županije Zapadnohercegovačke ("N.N. Ž ZH", broj 4/99, 15/01,10/03 i18/11), članka 56.a, 56 b. i 56.c.Uredbe o jedinstvenoj metodologiji za izradu dokumenata prostornog uređenja("Sl. novine F BiH,broj 63/04, 50/07, 84/10) i članka 17. i 40. Statuta općine Ljubuški ("Sl. glasnik općine Ljubuški", broj: 4/06, 2/08, 4/09 i 4/12), na prijedlog Općinskog načelnika, Općinsko vijeće Ljubuški na VI. sjednici održanoj 15.03. 2013. godine, d o n o s i

ODLUKU

o usvajanju Prijedloga Zoning plana „Poslovne zone Zvirici“ u Zviricima,Općine Ljubuški za period 2012- 2022

Članak 1.

Usvaja se Prijedlog Zoning plana „Poslovne zone Zvirici“ u Zviricima, Općine Ljubuški (u daljem tekstu: Zoning plana) za vremensko razdoblje 2012. – 2022.godine, u daljem tekstu Prijedlog Plana, a koji je izradio Ecoplan d.o.o Mostar iz Mostara.

Članak 2.

Prijedlog Plana je konačna faza u postupku izrade i donošenja Zoning plana i sadržava tekstualni i grafički dio Plana,koji nakon usvajanja ove Odluke postaje Zoning plan „Poslovne zone Zvirici“ u Zviricima.

Članak 3.

Nositelj pripreme Plana i Savjet Plana su, sukladno propisanoj metodologiji i usvojenom Programu i planu aktivnosti za izradu i donošenje Zoning plana,proveli Javnu prezentaciju,Javnu raspravu i Javni uvid,te obradili sve pristigle primjedbe i prijedloge.

Članak 4.

Zaključak sa konačnim primjedbama i prijedlozima, savjet Plana je dostavio Nositelju Izrade Plana, a koje su ugrađene u Prijedlog plana, koji je dostavljen Nositelju pripreme Zoning plana na usvajanje.

Članak 5.

Ova Odluka stupa na snagu danom objave u Službenom glasniku Općine Ljubuški.

OPĆINSKO VIJEĆE LJUBUŠKI

Broj:01-02-564/13.
Ljubuški, 15.03. 2013. godine

PREDSJEDNIK,

Toni Kraljević, v.r

031

Općinsko vijeće Ljubuški postupajući sukladno čl. 120. Statuta općine Ljubuški ("Sl. glasnik općine Ljubuški", broj: 4/06, 2/08, 4/09 i 4/12), na temelju čl. 23. Zakona o komunalnom gospodarstvu ("N. novine Županije Zapadnohercegovačke", broj: 14/00, 7/03 i 8/12), na VI. sjednici održanoj 15.03.2013.godine,
d o n o s i

ODLUKA

o izmjeni i dopuni Odluke o komunalnoj naknadi

Članak 1.

Ovom Odlukom vrši se izmjena i dopuna Odluke o komunalnoj naknadi općine Ljubuški (Sl. glasnik općine Ljubuški broj: 8/12), u daljem tekstu: Odluka.

Članak 2.

U članku 3. stavak 1. Odluke iza riječi "trafostanice," stavlja se zarez i dodaju se riječi "transformatorska postrojenja, TK centrale".

U članku 3. stavak 3. iza riječi "bazne stanice mobilne telefonije (BSMT)" stavlja se zarez i dodaju se riječi "TK centrale".

Članak 3.

U članku 4. stavak 1. točka 2. iza riječi "poslovnog" dodaje se " i skladišnog".

U članku 4. stavak 1. točka 6. iza riječi "trafostanice" briše se zarez i dodaju se riječi "i tipa transformatorska postrojenja",

U članku 4. stavak 1. točka 7. iza riječi "bazne stanice mobilne telefonije (BSMT)" stavlja se zarez i dodaju se riječi "TK centrala".

Članak 4.

U članku 11. stavak 1. alineja 3. iza riječi "1 kVA" dodaju se riječi "za objekte tipa".

U članku 11. stavak 1. iza alineje tri dodaje se nova alineja četiri koja glasi: "kada je obračunska jedinica prema instaliranoj snazi 1 MW za objekte tipa transformatorska postrojenja- komunalna naknada(KN) = $V_b \times K_z \times K_n \times MW$."

Dosadašnja alineja četiri postaje alineja pet.

U članku 11. stavak 1, alineja 5. iza riječi "bazne stanice mobilne telefonije (BSMT)" stavlja se zarez i dodaju se riječi "TK centrale".

Članak 5.

U članku 13. stavak 1. iza riječi "bazne stanice mobilne telefonije (BSMT)" stavlja se zarez i dodaju se riječi "TK centrale".

Članak 6.

U članku 14. stavak 1. iza riječi "trafostanice" dodaju se riječi " i transformatorska postrojenja".

Članak 7.

U članku 16. stavak 1. iza točke 2. dodaje se nova točka 3. koja glasi: " za prostore tipa skladišta 1,50".

Dosadašnje točke 3., 4., 5., i 6. postaju točke 4., 5., 6., i 7.

U članku 16. stavak 1. točka 6. umjesto " 0,50" treba da stoji "1,00".

U članku 16. stavak 1. točka 7. iza riječi "bazne stanice mobilne telefonije (BSMT)" stavlja se zarez i dodaju se riječi "TK centrala".

Članak 8.

U ostalim odredbama Odluka iz članka 1. ove Odluke ostaje neizmijenjena.

Članak 9.

Ova Odluka stupa na snagu danom objave u Službenom glasniku općine Ljubuški.

OPĆINSKO VIJEĆE LJUBUŠKI

Broj: 01-02-578/13
Ljubuški, 15.03.2013. godine

PREDSJEDNIK,

Toni Kraljević, v.r

032

Općinsko vijeće Ljubuški postupajući sukladno čl. 120. Statuta općine Ljubuški ("Sl. glasnik općine Ljubuški", broj: 4/06, 2/08, 4/09 i 4/12), na temelju čl. 23. i 24. Zakona o komunalnom gospodarstvu ("N. novine Županije Zapadnohercegovačke", broj: 14/00, 7/03 i 8/12), na VI.sjednici održanoj 15.03.2013.godine, d o n o s i

ODLUKA**o izmjeni i dopuni Odluke o vrijednosti boda za naplatu komunalne naknade**

Članak 1.

Ovom Odlukom vrši se izmjena i dopuna Odluke o vrijednosti boda za naplatu komunalne naknade općine Ljubuški (Sl. glasnik općine Ljubuški broj: 8/12), u daljem tekstu: Odluka.

Članak 2.

U članku 1. stavak 1. Odluke umjesto "2012" treba da stoji "2013".

U članku 1. stavak 2. umjesto broja "2012" treba da stoji "2013", te umjesto " 150,00 KM/km(stopedeset konvertibilnih maraka za kilometar kvadratni dužine voda) " treba da stoji "100,00 KM/km (sto konvertibilnih maraka za kilometar dužine voda)".

Članak 3.

U članku 1. stavak 3. iza riječi "mobilne telefonije (BSMT)," stavlja se zarez i dodaju se riječi " TK centrale".

U članku 1. stavak 3. umjesto riječi "30 KM/km2 (trideset konvertibilnih maraka za kilometar kvadratni)", treba da stoji " 100 KM/km2 (sto konvertibilnih maraka za kilometar kvadratni)".

Članak 4.

U članku 1. stavak 4. umjesto riječi " 0,50 KM/kVA(pedeset pfeninga za kilovolt amper snage)", treba da stoji " 0,45 KM/kVA (četrdeset pet pfeninga za kilovolt amper snage)."

U članku 1. iza stavka 4. dodaje se novi stavak 5. koji glasi "Vrijednost boda za naplatu komunalne naknade za objekte i uređaje tipa transformatorska postrojenja utvrđuje se u iznosu od 100 KM/MW(sto konvertibilnih maraka za megavat snage)."

Članak 5.

U ostalim odredbama Odluka iz članka 1. ove Odluke ostaje neizmijenjena.

Članak 6.

Ova Odluka stupa na snagu danom objave u Službenom glasniku općine Ljubuški.

OPĆINSKO VIJEĆE LJUBUŠKI

Broj:01-02-579/13
Ljubuški, 15.03.2013. godine

PREDSJEDNIK,

Toni Kraljević, v.r

033

Na temelju članka 121. Statuta općine Ljubuški ("Službeni glasnik općine Ljubuški", broj: broj: 04/06, 02/08, 04/09 i 4/12) i članka 6. Odluke o osnivanju Srednje strukovne škole Ruđera Boškovića u Ljubuškom ("Sl. glasnik općine Ljubuški", broj 1/94 i 6/11), Općinsko vijeće Ljubuški na VI. sjednici održanoj 15.03.2013. godine, donosi

RJEŠENJE

o davanju suglasnosti za uvođenje novih struka-zanimanja

I.

Daje se suglasnost Srednjoj strukovnoj školi Ruđera Boškovića u Ljubuškom za uvođenje novih struka-zanimanja za upis učenika u prve razrede školske 2013/14 godine i to:

1 odjel konobar i kuhar - trogodišnje zanimanje

1 odjel tehničar za mehatroniku - četvergodišnje zanimanje,

zatraženo zahtjevom Srednje strukovne škole Ruđera Boškovića u Ljubuškom broj: 150/13 od 04.02.2013. godine i 150/13+1 od 08.02.2013. godine.

II.

Financijska sredstva za uvođenje novih struka-zanimanja osigurala je škola iz donacija iz Proračuna Županije Zapadnohercegovačke.

III.

Ovo Rješenje stupa na snagu danom dobivanja suglasnosti Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i sporta Ž ZH, a objavit će se u Službenom glasniku općine Ljubuški.

OPĆINSKO VIJEĆE LJUBUŠKI

Broj: 01-02-566/13
Ljubuški, 15.03.2013. godine

PREDSJEDNIK,

Toni Kraljević, v.r

034

Na temelju članka 121. Statuta općine Ljubuški ("Sl. glasnik općine Ljubuški", broj: 4/06, 2/08, 4/09 i 4/12), članka 8. Zakona o upravljanju državnom imovinom ("N. Novine ŽZH", broj: 12/03) i članka 22. Statuta Javnog komunalnog poduzeća Ljubuški d.o.o. Ljubuški, Općinsko vijeće Ljubuški na VI.sjednici održanoj 15.03.2013.godine, d o n o s i

RJEŠENJE

o razrješenju članova Nadzornog odbora JKP "Ljubuški" d.o.o. Ljubuški

I

Razrješuju se dužnosti članovi Nadzornog odbora JKP "Ljubuški"d.o.o.

Marijana Rašić, član,

Ivana Nižić, član,

Miljenko Leko, član,

Dragica Grizelj, član,

Tihomir Bradvica, predsjednik NO JKP, razriješen temeljem Rješenja od 13.08.2012. godine

II

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja, objavit će se u Službenom glasniku općine Ljubuški.

OPĆINSKO VIJEĆE LJUBUŠKI

Broj: 01-02-567/13
Ljubuški, 15.03.2013. godine

PREDSJEDNIK,

Toni Kraljević, v.r

035

Na temelju članka 121. Statuta općine Ljubuški ("Sl. glasnik općine Ljubuški", broj: 4/06, 2/08, 4/09 i 4/12) i članka 12. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 12/03 i 34/03), Općinsko vijeće Ljubuški na VI.sjednici održanoj 15.03.2013.godine, d o n o s i

RJEŠENJE

o konačnom imenovanju Nadzornog odbora JKP "Ljubuški" d.o.o. Ljubuški

I

U Nadzorni odbor JKP " Ljubuški" d.o.o. Ljubuški, imenuju se:

1. Marijana Rašić,

2. Slaven Prskalo,

3. Antonio Bašić,

4. Vlado Medić,

5. Luka Kraljević.

II

Ovlašćuje se Slaven Prskalo da u roku od 15 dana od dana imenovanja sazove prvu konstituirajuću sjednicu Nadzornog odbora.

Na prvoj konstituirajućoj sjednicu Nadzorni odbor jednog od svojih članova bira za predsjednika.

III

Mandat članova Nadzornog odbora traje četiri godine, s tim da po proteku razdoblja od dvije godine Općinsko vijeće glasuje o povjerenju članovima Nadzornog odbora.

IV

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja, objavit će se u Službenom glasniku općine Ljubuški i Službenim novinama Federacije BiH.

OPĆINSKO VIJEĆE LJUBUŠKI

Broj: 01-02-568/13
Ljubuški, 15.03.2013. godine

PREDSJEDNIK,

Toni Kraljević, v.r

036

Na temelju članka 121. stavak 2. Statuta općine Ljubuški ("Sl. glasnik općine Ljubuški", broj 4/06, 2/08, 4/09 i 4/12), Općinsko vijeće Ljubuški na VI. sjednici održanoj 15. 03. 2013. godine, d o n o s i

R J E Š E N J E

o razrješenju Povjerenstva za obračun domaćeg proizvoda i dohotka općine individualnog sektora poljoprivrede za 2011. godinu

I.

Razrješuje se Povjerenstvo za obračun domaćeg proizvoda i dohotka općine individualnog sektora poljoprivrede za 2011. godinu radi isteka mandata:

1. MLADENKA KORDIĆ,	predsjednik,
2. MIRKO MIKULIĆ,	član,
3. MILENKO BRBOR,	član,

II.

Ovo Rješenje objaviti u Službenom glasniku općine Ljubuški.

OPĆINSKO VIJEĆE LJUBUŠKI

Broj: 01-02-569/13
Ljubuški, 15.03. 2013. godine

PREDSJEDNIK,

Toni Kraljević, v.r

037

Na temelju članka 121. stavak 2. Statuta općine Ljubuški ("Sl. glasnik općine Ljubuški", broj 4/06, 2/08, 4/09 i 4/12), Općinsko vijeće Ljubuški na VI. sjednici održanoj 15.03.2013. godine, d o n o s i

R J E Š E N J E

o imenovanju Povjerenstva za obračun domaćeg proizvoda i dohotka općine individualnog sektora poljoprivrede za 2012. godinu

I.

U Povjerenstvo za obračun domaćeg proizvoda i dohotka općine individualnog sektora poljoprivrede za 2012. godinu imenuju se:

1. MIRKO MIKULIĆ,	predsjednik,
2. MLADENKA KORDIĆ,	član,
3. MILENKO BRBOR,	član,

II.

Ovo Rješenje objaviti u Službenom glasniku općine Ljubuški.

OPĆINSKO VIJEĆE LJUBUŠKI

Broj:01-02-570/13.

Ljubuški, 15.03.2013. godine

PREDSJEDNIK,

Toni Kraljević, v.r

038

Temeljem čl.111. st.2. Statuta općine Ljubuški (Službeni glasnik općine Ljubuški; br. 4/06; 2/08; 4/09), Općinsko vijeće Ljubuški na VI. sjednici održanoj 15.03.2013.godine, donosi:

RJEŠENJE

o razrješenju članova stručnog Povjerenstva za utvrđivanje uvjeta uređenja prostora za područje općine Ljubuški gdje nije donijet provedbeni plan

I

Razrješuju se dužnosti članovi stručnog Povjerenstva za utvrđivanje uvjeta uređenja prostora za područje općine Ljubuški gdje nije donijet provedbeni plan, radi isteka mandata:

1. Dragan Vučić, dipl.ing.građ.....predsjednik
2. Haris Mahić, dipl.ing.arh.....član,
3. Vlado Čuljak dipl.ing.građ.....član,
4. Davor Markić, dipl.ing.građ.....član,
5. Zvonka Boras, dipl.iur.....član.

II

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u Službenom glasniku općine Ljubuški.

OPĆINSKO VIJEĆE LJUBUŠKI

Broj:01-02-571/13.

Ljubuški, 15.03.2013.godine

PREDSJEDNIK,

Toni Kraljević, v.r

039

Temeljem čl.60. Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine ŽZH br. 4/99,15/01, 10/03,18/11) i čl.111. st.2. Statuta općine Ljubuški (Službeni glasnik općine Ljubuški; br.

4/06; 2/08; 4/09), Općinsko vijeće Ljubuški na VI. sjednici održanoj 15.03.2013.godine, donosi:

RJEŠENJE

o imenovanju članova stručnog Povjerenstva za utvrđivanje uvjeta uređenja prostora za područje općine Ljubuški gdje nije donijet provedbeni plan

I

U stručno Povjerenstvo za utvrđivanje uvjeta uređenja prostora za područje općine Ljubuški gdje nije donijet provedbeni plan imenuje se:

1. Dragan Vučić, dipl.ing.građ.....predsjednik
2. Haris Mahić, dipl.ing.arh.....član,
3. Marija Petrović, mag.oec .....član,
4. Ivan Primorac, dipl.ing.građ.....član,
5. Zvonka Boras, dipl.iur.....član.

II

Poslovi i zadaća Povjerenstva utvrđeni su Zakonom o prostornom uređenju Županije Zapadnohercegovačke.

III

Imenovanje se vrši na razdoblje od 2(dvije) godine.

IV

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u Službenom glasniku općine Ljubuški.

OPĆINSKO VIJEĆE LJUBUŠKI

Broj: 01-02-572/13.

Ljubuški, 15.03.2013.godine

PREDSJEDNIK,

Toni Kraljević, v.r

040

Temeljem čl.111. st.2. Statuta općine Ljubuški (Službeni glasnik općine Ljubuški; br. 4/06; 2/08; 4/09), Općinsko vijeće Ljubuški na VI. sjednici održanoj 15.03.2013.godine, donosi:

RJEŠENJE

o razrješenju članova Povjerenstva za provedbu natječaja za dodjelu na korištenje neizgrađenog građevinskog zemljišta

I

Razrješuju se dužnosti članovi Povjerenstva za provedbu natječaja za dodjelu na korištenje neizgrađenog građevinskog zemljišta radi isteka mandata:

1. Milijana Herceg,	predsjednik	
Zvonka Boras,	zamjenik	
predsjednika		
2. Damir Kozina,	član,	
Rafo Grbavac,	zamjenik člana	
3. Andrija Džajić,	član,	
Željko Grbavac,	zamjenik člana	

I

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u Službenom glasniku općine Ljubuški.

OPĆINSKO VIJEĆE LJUBUŠKI

Broj: 01-02-573/13.
Ljubuški; 15.03.2013.godine

PREDSJEDNIK,

Toni Kraljević, v.r

041

Temeljem čl.48. Zakona o građevinskom zemljištu F BiH (Sl. Novine F BiH br. 67/05), čl.9. Odluke o uvjetima i načinu dodjele građevinskog zemljišta u društvenom vlasništvu (Sl. glasnik općine Ljubuški br. 4/03 i 1/07) i

čl.111. st.2. Statuta općine Ljubuški (Službeni glasnik općine Ljubuški; br. 4/06; 2/08; 4/09), Općinsko vijeće Ljubuški na VI.sjednici održanoj 15.03.2013. godine, donosi:

RJEŠENJE

o imenovanju članova Povjerenstva za provedbu natječaja za dodjelu na korištenje neizgrađenog građevinskog zemljišta

I

U Povjerenstvo za provedbu natječaja za dodjelu na korištenje neizgrađenog građevinskog zemljišta imenuju se:

1. Milijana Herceg,	predsjednik
Zvonka Boras,	zamjenik
predsjednika	
2. Damir Kozina,	član,
Rafo Grbavac,	zamjenik člana
3. Željko Grbavac,	član,
Ivan Marić	zamjenik člana

II

Povjerenstvo se imenuje na razdoblje od 2(dvije) godine.

III

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u Službenom glasniku općine Ljubuški.

OPĆINSKO VIJEĆE LJUBUŠKI

Broj:01-02-574/13.
Ljubuški; 15.03.2013.godine

PREDSJEDNIK,

Toni Kraljević, v.r

042

Općinsko vijeće Ljubuški na VI. sjednici održanoj 15.03. 2013.godine, rješavajući u predmetu dodjele neizgrađenog građevnog zemljišta, na temelju članka 111. stavka 2.

Statuta općine Ljubuški ("Službeni glasnik općine Ljubuški", broj 4/06), članka 44. Zakona o građevnom zemljištu Federacije Bosne i Hercegovine ("Sl. novine FBiH", broj 67/05) i članka 3. Odluke Općinskog vijeća Ljubuški o uvjetima i načinu dodjele građevnog zemljišta u državnom vlasništvu ("Sl. glasnik općine Ljubuški", br. 4/03 i 1/07), a nakon prethodno pribavljenog mišljenja Općinskog javnog pravobraniteljstva Ljubuški, d o n o s i

RJEŠENJE

1. „S CENTRU“ doo Ljubuški, dodjeljuje se na korištenje radi izgradnje poslovnog objekta neizgrađeno građevno zemljište označeno kao:
  - k.č. br. 42, površine 1327 m², k.o. Humac, koja nekretnina u starom kat. operatu odgovara k.č. br. 353/155 u k.o. Humac, naknada za dodijeljeno zemljište određuje se u iznosu od: 53.200,00 KM
  - k.č. br. 43/9 površine 299 m², k.o. Humac, koja nekretnina u starom kat. operatu odgovara k.č. br. 353/135 u k.o. Humac, naknada za dodijeljeno zemljište određuje se u iznosu od: 12.100,00 KM
  - k.č. br. 43/10 površine 1972 m², k.o. Humac, koja nekretnina u starom kat. operatu odgovara k.č. br. 353/136 u k.o. Humac, naknada za dodijeljeno zemljište određuje se u iznosu od: 80.000,00 KM
2. Za dodijeljeno građevno zemljište iz točke 1. ovog Rješenja „S Centar“ doo Ljubuški je dužan u roku od 15 dana od dana primitka ovog rješenja platiti na depozitni račun općine Ljubuški broj 33800002200044268- sredstva od prodaje građevnog zemljišta - vrsta prihoda 721121.
3. Naknada za cijepanje parcele određuje se u iznosu od 200,00 KM i istu je dužan snositi „S Centar“ doo Ljubuški. Troškovi postupka imaju se platiti na depozitni-račun općine Ljubuški broj 3380002200044268, vrsta prihoda 722611, u roku od petnaest dana po pravomoćnosti ovog Rješenja.
4. Korisnik gubi pravo korištenja zemljišta radi građenja ako u roku od jedne godine od pravomoćnosti rješenja o dodjeli

zemljišta na korištenje radi građenja ne podnese zahtjev da mu se izda odobrenje za građenje, odnosno ako u roku od jedne godine od izdavanja odobrenja za građenje ne izvede pretežiti dio radova na građevini.

5. Po pravomoćnosti ovog rješenja izvršit će se u zemljišnoj knjizi Općinskog suda u Ljubuškom uknjižba prava korištenja zemljišta radi građenja na zemljištu označenom u točki 1. na ime i u korist „S Centra“ doo Ljubuški, a u katastarskom operatu upis posjeda u njegovu korist.

OPĆINSKO VIJEĆE LJUBUŠKI

Broj:01-02-575/13.

Ljubuški, 15.03.2013.godine

PREDSJEDNIK,

Toni Kraljević, v.r

043

Općinsko vijeće općine Ljubuški na VI. sjednici održanoj 15.03.2013.godine, na temelju članka 121. stavka 3. Statuta općine Ljubuški ("Službeni glasnik općine Ljubuški," broj 4/06, 2/08, 4/09 i 4/12), d o n o s i

ZAKLJUČAK O ISPRAVCI RJEŠENJA

U rješenju Općinskog vijeća Ljubuški broj 01-02-2381/12 od 14. 12. 2012. godine ispravlja se sljedeća greška:

u točki 6. izreke mjesto „Mirka Ilića Jurina sa Zvirića“ treba da stoji „Josipa (Mate) Rupčića s Hardomilja.“

Ova ispravka ima pravni učinak od dana od kojeg pravni učinak ima navedeno rješenje.

OPĆINSKO VIJEĆE LJUBUŠKI

Broj:01-02-576/13.

Ljubuški, 15.03. 2013.godine

PREDSJEDNIK,

Toni Kraljević, v.r

044

Na temelju članka 73. i 74. Zakona on proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 19/06, 76/08, 5/09, 9/10, 36/10, 45/10 i 25/12), članka 59. Pravilnika o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj 17/05, 66/06, 73/08) te članka 35. stavak 1. točka 2. i članak 121. Statuta općine Ljubuški („Službeni glasnik općine Ljubuški“ broj 4/06, 2/08, 4/09, 4/12) Općinsko vijeće Ljubuški na VI. sjednici održanoj dana 15.03.2013. godine, d o n o s i

Članak 1.

Usvaja se izvješće o izvršenju – ostvarenju prihoda i rashoda proračuna općine Ljubuški za razdoblje od 01.01.2012. do 31.12.2012.godine.

Članak 2.

Proračun općine Ljubuški za 2012. godinu ("Službeni glasnik općine Ljubuški", 3/12) planiran u iznosu od 12.941.000,00 KM izvršen je kako slijedi:

ZAKLJUČAK
O IZVRŠENJU - OSTVARENJU
PRORAČUNA OPĆINE LJUBUŠKI
ZA RAZDOBLJE SIJEČANJ - PROSINAC
2012. GODINE

Br.	O P I S	Proračun za 2012. god	Ostvarenje Proračuna 2012.	Index 4/3	Ostvarenje proračuna 2011.	Index 4/6
1	2	3	4	5	6	7
la.	Prihodi	9.541.000,00	7.644.832,19	80,13	7.053.020,34	108,39
lb.	Primitci	2.860.000,00	325.663,50	11,39	293.071,56	111,12
lc.	Financiranje	0,00	0,00	0,00	2.314.999,99	0,00
I	UKUPNO PRIHODI, PRIMITCI i FINANCIRANJE	12.941.000,00	7.970.495,69	61,59	9.661.091,89	82,50
II.	UKUPNO RASHODI I IZDATCI	12.941.000,00	9.060.003,60	70,01	8.569.928,72	105,72

Članak 3.

Detaljan prikaz prihoda po vrstama te rashoda po korisnicima prikazan je u tabelama po ekonomskoj, organizacijskoj i funkcionalnoj klasifikaciji.

IZVRŠENJE PRIHODA PO KONTIMA

U intervalu od: 1.1.2012 Do: 31.12.2012

Od konta: 6 do: 9

Ekonom. Kod	OPIS	Planirano (godišnji)	Ostvareno (31.12.2012)	Index ostvarenja.	Ostvareno prethodne god	Index tekgj/prgod
PRIHODI						
	PRIHODI PRIMICI	12.401.000,00	7.970.495,69	64,27	7.346.091,90	108,50
700000	PRIHODI	9.541.000,00	7.644.832,19	80,13	7.053.020,34	108,39
710000	PRIHODI OD POREZA	4.146.000,00	4.004.577,77	96,59	4.312.742,63	92,85
711000	Perez na debit pejedin.i peduzeca	1.000,00	2.439,57	243,96	6.063,44	40,23
711100	Perez na debit pejedinaca	1.000,00	2.439,57	243,96	6.063,44	40,23
711110	Porezi na dobit gradjana	1.000,00	2.439,57	243,96	6.063,44	40,23
711111	POREZ NA DOBIT OD PROF DJ.1770	1.000,00	2.152,60	215,26	5.465,37	39,39
711113	POREZ NA OSNAUTO.PRAVA,PAT.I TE.		181,27	0,00	44,48	407,53
711115	POREZ NA PRIH OD IMOV 1814		105,70	0,00	553,59	19,09
713000	Perezi na place i radnu snagu	11.500,00	6.695,69	58,22	234.896,44	2,85
713100	Perezi na place	11.500,00	6.695,69	58,22	234.896,44	2,85
713110	Porezi na place	11.500,00	6.695,69	58,22	234.896,44	2,85
713111	POR NA PLACU 1520	1.500,00	5.362,99	357,53	7.450,75	71,98
713113	POR NA DOD PRIMANJA 1541	10.000,00	1.332,70	13,33	227.445,69	0,59
714000	Perez na imevinu	495.500,00	612.155,89	123,54	474.350,52	129,05
714100	Perez na imevinu	495.500,00	612.155,89	123,54	474.350,52	129,05
714110	Stalne pristojbe na imovinu	230.000,00	298.019,39	129,57	221.171,99	134,75
714111	POREZ NA IMOVINU 1809	210.000,00	121.993,31	58,09	203.055,34	60,08
714112	POREZ NA IMOVINU OD PRAVNIH OSC	20.000,00	176.026,08	880,13	18.116,65	971,63
714120	Porez na nasljedji darove	10.000,00	5.254,17	52,54	4.297,07	122,27
714121	POR NA NASLJ I DAROVE	10.000,00	5.254,17	52,54	4.297,07	122,27
714130	Porez na financi.j kapitalne transakcije	255.500,00	308.882,33	120,89	248.881,46	124,11
714131	POR NA PROM NEP OD PRAV OSOBA	1170.000,00	148.066,92	87,10	166.438,96	88,96
714132	POR NA PR NEP OD FIZ OSOBA	1861	160.815,41	188,09	82.442,50	195,06

Ekonom. Kod	OPIS	Planirano (godišnji)	Ostvareno (31.12.2012)	Index ostvaenja.	Ostvareno prethodne god	Index tek/g/prgod
715000	Domaci porezi na dobra i usluge	3.000,00	454,90	15,16	59.593,76	0,76
715100	Porezi na prodaju dob.i usl.,ukup. pro	3.000,00	454,71	15,16	57.051,29	0,80
715130	<i>Porez na promet proizv.po tarif.brojevi</i>	0,00	453,00	0,00	1.434,34	31,58
715131	POR NA PROM TB 1 1216		453,00	0,00	873,68	51,85
715132	POR NA PROM PR TB 2 1221	0,00		0,00	560,66	
715140	<i>Porez na promet usluga</i>	3.000,00	1,71	0,06	55.616,95	0,00
715141	POR NA PROM USLUGA 1172	3.000,00	1,71	0,06	52.124,06	0,00
715143	POR NA POTROSNJU U UG 2101	0,00		0,00	352,88	
715144	POR. NA POTR. U UGOSTITE.OD FIZ. O 0,00	0,00		0,00	3.140,01	
715200	Perez na promet posebnih usluga	0,00		0,00	1.045,85	
715210	<i>Porez na promet posebnih usluga</i>	0,00		0,00	1.045,85	
715211	POR NA PROM POSEB. USLUG./POR.NA 0,00	0,00		0,00	1.045,85	
715900	Ostali porezi na promet proiz.i usluga	0,00	0,19	0,00	1.496,62	0,01
715910	<i>Ostali porezi na promet proiz.i usluga</i>	0,00	0,19	0,00	1.496,62	0,01
715914	PPP POLJOP. I RIBARSTVA	0,00		0,00	1.496,62	
715915	POR NA PR PROIZ I USL U GRASEVINA		0,19	0,00		0,00
716000	Perez na medjunar.trgov.i transakci.	1.171.000,00	1.135.042,08	96,93	1.131.171,38	100,34
716100	Uvozne pristojbe	1.171.000,00	1.135.042,08	96,93	1.131.171,38	100,34
716110	<i>Porez na dohodak</i>	1.171.000,00	1.135.042,08	96,93	1.131.171,38	100,34
716111	POR NA DOHODAK OO NESAMOST OJ 870.000,00		855.266,34	98,31	850.777,06	100,53
716112	POR. NA DOHODAK OO SAMOST.DJEI 50.000,00		26.639,01	53,28	42.018,59	63,40
716113	POR.NA DOHODAK OO IMOVINE IIMO 10.000,00		3.731,87	37,32	7.994,02	46,68
716114	POR. NA DOHODAK OO ULAGANJA KA 1.000,00		15,56	1,56	838,62	1,86
716115	POR.NA DOHODAK NA DOBITKE OO N 25.000,00		22.986,87	91,95	21.464,56	107,09
716116	POR. NA DOHODAK OO DRUG. SAMOS 150.000,00		179.121,41	119,41	145.157,70	123,40
716117	POREZ NA DOHODAK PO KONAC. OBR 65.000,00		47.281,02	72,74	62.920,83	75,14
717000	PRIHODI OD INDIR.POREZA	2.410.000,00	2.198.465,43	91,22	2.339.083,16	93,99
717100	PRIHODI OD INDIKRETRNIH POREZA	2.410.000,00	2.198.465,43	91,22	2.339.083,16	93,99
717130		260.000,00	244.916,32	94,20	258.352,19	94,80
717131	PRIHOD INDIREK.POR.KOJI PRIPA.DIR 260.000,00		244.916,32	94,20	258.352,19	94,80
717140		2.150.000,00	1.953.549,11	90,86	2.080.730,97	93,89
717141	FMF PRIHOD NEIZR.POREZA ZA OPC.I 2.150.000,00		1.953.549,11	90,86	2.080.730,97	93,89
719000	Ostali porezi	54.000,00	49.324,21	91,34	67.583,93	72,98
719100	Ostali porezi	54.000,00	49.324,21	91,34	67.583,93	72,98
719110	Ostali porezi	54.000,00	49.324,21	91,34	67.583,93	72,98

Ekonom. Kod	OPIS	Planirano (godišnji)	Ostvareno (31.12.2012)	Index ostvaenja.	Ostvareno prethodne god	Index tekgj/prgod
719111	OSTALI POREZI		214,00	0,00	366,42	58,40
719113	POREZ NA TVRTKU 2094	0,00		0,00	16.544,83	
719114	POSE. POR. NA PLACU ZA ZASTITU OD		514,93	0,00	1.597,69	32,23
719116	POREZ NA POTROSNJU U UGOSTITEL	4.000,00	6.641,83	166,05	2.679,47	247,88
719117	POR. NA POTROSNJU U UGOSTITELJ.C	50.000,00	41.953,45	83,91	46.395,52	90,43
720000	NEOPOREZNI PRIHODI	2.224.000,00	2.059.111,51	92,59	1.643.759,81	125,27
721000	Prin.od podu.akt.i imovin.i pri.od pozit.	373.000,00	369.336,22	99,02	110.151,37	335,30
721100	Prinodi od nefin.jav.pod.i fin.javn.inst.	111.000,00	81.725,66	73,63	94.530,55	86,45
721110	<i>Prinodi od financ.i nematerijal.imovine</i>	6.000,00	4.278,44	71,31	2.486,20	172,09
721112	PRIH.OD DAV.P.NA EKSP.L.RES.PATEJ.	6.000,00	4.278,44	71,31	2.486,20	172,09
721120	<i>Prinodi od zemljisne rente i iznajmljivan</i>	105.000,00	77.447,22	73,76	92.044,35	84,14
721121	PRIHODI OD IZNAJMLJIVANJA ZEMLJIS	40.000,00	37.057,22	92,64	35.308,35	104,95
721122	PRIH.OD IZNAJ. POSLOV PROS. IOST.	5.000,00	2.070,00	41,40	3.376,00	61,32
721129	PRIH.OD IZNAJ. GROBNO MJEESTO	60.000,00	38.320,00	63,87	53.360,00	71,81
721200	Ostali prihodi od imovine	1.000,00	7.593,14	759,31	1.356,41	559,80
721210	<i>Ostali prihodi od financ.i nematerimov</i>	1.000,00	1.623,14	162,31	1.116,41	145,39
721211	PRIH.OD.KAMATE ZA DEPOZ.U BANCI	1.000,00	1.623,14	162,31	1.116,41	145,39
721230	<i>Ostali prihodi od imovine</i>		5.970,00	0,00	240,00	2.487,50
721233	PRIH. OD PRODAJE STANOVA KOJI SU		5.870,00	0,00		0,00
721239	OSTALI PRIHODI OD IMOVINE		100,00	0,00	240,00	41,67
721300	Kamate primlj.od pozaj.i ucesca u kapit	261.000,00	279.572,43	107,12	0,00	0,00
721360	<i>Kamate primlj.od drugih domc.pozajmi</i>	261.000,00	279.572,43	107,12	0,00	0,00
721362	KAMA.PRIM.OD DRUG.DOMA.POZAJ.	261.000,00	279.572,43	107,12	0,00	0,00
721400	Naknade primlj.od pozaj.i ucesc.u kapit	0,00		0,00	14.264,41	
721430	<i>Naknade za pozajm.javnim poduzecima</i>	0,00		0,00	14.264,41	
721431	NAKN.ZA POZAJ.JAV.PODUZE.	0,00		0,00	14.264,41	
721500	Prinodi od pozitivnih tečajnih razlika		444,99	0,00		0,00
721510	<i>Prinodi od poziti.tečajnih razlika</i>		444,99	0,00		0,00
721511	POTITIVNE TECAJNE RAZLIKE		444,99	0,00		0,00
722000	Nakn.i pristoj.i prih. od pružanja javnih	1.846.000,00	1.686.035,29	91,33	1.529.742,44	110,22
722100	Administrativne pristojbe	165.000,00	125.100,37	75,82	151.521,77	82,56
722120	<i>tupanijske pristojbe</i>	110.000,00	80.605,37	73,28	101.884,17	79,11
722121	ZUPAN.ADMIN.PRISTOJ.	110.000,00	80.605,37	73,28	101.884,17	79,11
722130	<i>Opcinske pristojbe</i>	55.000,00	44.495,00	80,90	49.637,60	89,64
722131	OPCINSKE ADMINISTRATIVN.PRISTOJ	55.000,00	44.495,00	80,90	49.637,60	89,64

Ekonom. Kod	OPIS	Planirano (godišnji)	Ostvareno (31.12.2012)	Index ostvarenja.	Ostvareno prethodne god	Index tek/g/prgod
722300	Komunalne pristojbe	730.000,00	726.831,11	99,57	605.633,58	120,01
722320	<i>Općinske komunalne pristojbe</i>	730.000,00	726.831,11	99,57	605.633,58	120,01
722321	OPĆ. KOMUN. PRIST.	480.000,00	476.277,00	99,22	364.112,00	130,81
722322	OPĆI.KOMU. NAKNA.ZA ISTA.TVRTKU	250.000,00	250.554,11	100,22	241.521,58	103,74
722400	Ostale proračunske naknade	558.000,00	499.155,95	89,45	354.602,38	140,76
722430	<i>Općinske naknade</i>	400.000,00	403.041,00	100,76	244.896,96	164,58
722432	NAKN.ZA OSIG.OD POZARA	0,00	0,00	0,00	12,16	
722435	NAKNADE PO OSNOVI PRIRODNIH PO	400.000,00	403.041,00	100,76	244.884,80	164,58
722440		150.000,00	94.578,95	63,05	107.209,42	88,22
722441	OPĆINSKE KOMUN.NAKNADE SUKLAD	150.000,00	94.578,95	63,05	107.209,42	88,22
722460	<i>Naknade za zauzimanje javnih površina</i>	8.000,00	1.536,00	19,20	2.496,00	61,54
722461	NAKNADE ZA ZAUZIMANJE JAVNIH PO	3.000,00	1.536,00	51,20	2.496,00	61,54
722465	NAK.ZA REKLAME	5.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
722500	<i>Posebne naknade i pristojbe</i>	308.000,00	266.447,88	86,51	290.029,58	91,87
722510	<i>Naknade i takse po fed. zakonima i dru</i>	13.000,00	8.008,80	61,61	10.442,20	76,70
722515	NAK.ZA KOR.PO.IZMJERE I KATAS.NEK	13.000,00	8.008,80	61,61	10.442,20	76,70
722520	<i>Naknade od vode i korištenje vode</i>	300,00	300,00	0,00	0,00	0,00
722524	POS.VOD.NAK.ZA IZ.MAT.IZVOD.	300,00	300,00	0,00	0,00	0,00
722530	<i>Cestovne naknade</i>	180.000,00	161.727,52	89,85	168.615,62	95,91
722531	NAKN.ZA UPO.CES.ZA VO.PR.OSO.	55.000,00	48.463,18	88,11	49.322,52	98,26
722532	NAK.ZA UPOT.CES.ZA VOZIL.GRAD.-	125.000,00	113.264,34	90,61	119.293,10	94,95
722580	<i>POSEB.NAK.ZA ZASTITU OD PRIROD.I</i>	115.000,00	96.411,56	83,84	110.971,76	86,88
722581	POS.NAK.ZA ZAST.OD PRIROD.I DR.NE	100.000,00	83.722,01	83,72	97.769,29	85,63
722582	POSEB.NAK.ZA ZAS.OD PRIROD.I DRU	4.000,00	3.754,74	93,87	3.605,99	104,13
722583	NAK.ZA VATR.JEDINICE IZ PREM.IE OS	3.500,00	2.042,66	58,36	2.661,60	76,75
722584	NAK.IZ FUNKCIONAL.PREM.OSIG.MOT	7.500,00	6.892,15	91,90	6.934,88	99,38
722600	<i>Prihodi od pružanja javnih usluga-prim</i>	65.000,00	53.205,99	81,86	108.148,86	49,20
722610	<i>Prihodi od prvi.usluga gradjanima</i>	65.000,00	53.063,99	81,64	108.148,86	49,07
722611	PRIH.OD PRU.USL.GRADJ.	65.000,00	53.015,49	81,56	108.148,86	49,02
722612	PRIHODI OD PRUZANJA USLUGA PRAV		48,50	0,00		0,00
722630	<i>Prihodi od prvi.usluga ostalim</i>		142,00	0,00		0,00
722631	PRIHOD PRUZ.USL.OSTALIMA-KONCE		142,00	0,00		0,00
722700	<i>Neplanirane uplate-primodi</i>	20.000,00	15.293,99	76,47	19.806,27	77,22
722710		20.000,00	11.685,00	58,43	19.243,50	60,72
722719	OSTALI POVRATI	20.000,00	11.685,00	58,43	19.243,50	60,72

Ekonom. kod	OPIS	Planirano (godišnji)	Ostvareno (31.12.2012)	Index ostvarenja.	Ostvareno prethodne god	Index tekuj/prgod
722730		0,00		0,00	135,00	
722732	PRIH.OD TROSKOVA NAPL.PO OS.POK	0,00		0,00	135,00	
722790			3.608,99	0,00	427,77	843,68
722791	OSTALE NEPLA.UPLATE		3.608,99	0,00	427,77	843,68
723000	Novcane kazne neporezne prirode	5.000,00	3.740,00	74,80	3.866,00	96,74
723100	Novcane kazne	5.000,00	3.740,00	74,80	3.866,00	96,74
723130	Po općinskim propisima	5.000,00	3.740,00	74,80	3.866,00	96,74
723131	NOVCANE KAZNE	0,00		0,00	220,00	
723133	NOV.KAZNE ZA PREKRS.KOJE SU REGI	5.000,00	3.740,00	74,80	3.646,00	102,58
730000	TEKUĆE POTPORE GRANTOVI	3.171.000,00	1.580.804,63	49,85	1.096.517,90	144,17
731000	Iz inozemstva	1.035.000,00	501.561,49	48,46	18.248,33	2.748,53
731100	Iz inozemstva	1.035.000,00	501.561,49	48,46	18.248,33	2.748,53
731110	Iz inozemstva	1.035.000,00	121.207,84	11,71	18.248,33	664,21
731111	IZ INOZEMSTVA	1.035.000,00	121.207,84	11,71	18.248,33	664,21
731120			380.353,65	0,00		0,00
731121	PRIMLJENI TEKUCI TRANSF.OD ME8U		380.353,65	0,00		0,00
732000	POTPORE OD OSTALIH NIVOVA VLASTI	2.091.000,00	1.033.389,36	49,42	1.009.528,01	102,36
732100	PRIMLJENI GRANTOVI ODOSTALIH NI ⁴	2.091.000,00	1.033.389,36	49,42	1.009.528,01	102,36
732110	PRIMLJENI GRANTOVI OD OSTALIH NI	2.091.000,00	1.033.389,36	49,42	1.009.528,01	102,36
732112	PRIM. TRANSF. OD FEDERA.	600.000,00	180.300,00	30,05	804.528,01	22,41
732114	PRIMLJENI GRANT OD ZUPANIJA	1.491.000,00	828.089,36	55,54	205.000,00	403,95
732116	PRIMLJENI TRANSFER OD OPCINA		25.000,00	0,00		0,00
733000	DONACIJE	45.000,00	45.853,78	101,90	68.741,56	66,70
733100		45.000,00	45.853,78	101,90	68.741,56	66,70
733110		45.000,00	45.853,78	101,90	68.741,56	66,70
733111	DONACIJE OD FIZICKIH OSOBA	30.000,00	33.553,78	111,85	24.700,34	135,84
733112	DONACIJE OD PRAVNIH OSOBA	15.000,00	12.300,00	82,00	44.041,22	27,93
770000	PRI.PO OSN ZAOSTALIH OBVEZA		338,28	0,00		0,00
777000			338,28	0,00		0,00
777700			338,28	0,00		0,00
777770			338,28	0,00		0,00
777779	PRIH.OD IND.POR.KOJI PRIP.DIREKCIJ		338,28	0,00		0,00
800000	MEM.EVID.O KAPITALNIM TRAN	2.860.000,00	325.663,50	11,39	293.071,56	111,12
810000	PRIMICI	2.860.000,00	325.663,50	11,39	293.071,56	111,12
811000	Kapitalni primici	2.860.000,00	325.663,50	11,39	293.071,56	111,12

Ekonom. Kod	OPIS	Planirano (godišnji)	Ostvareno (31.12.2012)	Index ostvarenja.	Ostvareno prethodne god	Index tekog/prgod
8111100	Primici od prodaje stalnih sredstava	2.860.000,00	325.663,50	11,39	293.071,56	111,12
8111110	<i>Primici od prodaje staln. sredstava</i>	2.860.000,00	325.663,50	11,39	293.071,56	111,12
8111111	PRIM OD PROD ZEMLJISTA	2.860.000,00	325.663,50	11,39	293.071,56	111,12
PRIHODII PRIMICI		12.401.000,00	7.970.495,69	64,27	7.346.091,90	108,50
	ZADUZENJA	0,00		0,00	2.314.999,99	
800000	MEM.EVID.O KAPITALNIM TRAN	0,00		0,00	2.314.999,99	
810000	PRIMICI	0,00		0,00	2.314.999,99	
814000	Dugoročni krediti i zajmovi	0,00		0,00	2.314.999,99	
814300	Primici od domaceg zaduzivanja	0,00		0,00	2.314.999,99	
814330	<i>Primici od direktnog zaduzivanja</i>	0,00		0,00	2.314.999,99	
814331	PRIM.OD DOMAC.FINANC.INSTITU.	0,00		0,00	2.314.999,99	
ZADUZENJA	0,00	0,00	2.314.999,99			
PRIHODI, PRIMICI I ZADUZENJA		12.401.000,00	7.970.495,69	64,27	9.661.091,89	82,50
RASHODI						
	TEKUCI RASHODI	7.397.200,00	6.952.330,40	93,99	6.871.957,29	101,17
600000	RASHODI	7.397.200,00	6.952.330,40	93,99	6.871.957,29	101,17
600000	RASHODI	100.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
600000	RASHODI	100.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
600000	RASHODI	100.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
600000	RASHODI	100.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
600001	PRICUVA	100.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
610000	TEKUCI IZDACI	6.923.800,00	6.952.330,40	100,41	6.493.710,37	107,06
611000	Place i naknade troško.zaposlenih	2.100.500,00	2.014.921,71	95,93	1.906.609,24	105,68
611100	Brute place i naknade	1.703.500,00	1.559.929,60	91,57	1.517.150,52	102,82
611110	<i>Place i naknade place po umanjenju do 1.143.000,00</i>	1.143.000,00	1.070.969,90	93,70	1.045.941,51	102,39
611111	Place po umanjenju doprinosa iz redovno	1.143.000,00	1.070.969,90	93,70	1.045.941,51	102,39

Ekonom. Kod	OPIS	Planirano (godišnji)	Ostvareno (31.12.2012)	Index ostvaenja.	Ostvareno prethodne god	Index tekg/prgod
611130	Doprinosi na teret zaposlenih	560.500,00	488.959,70	87,24	471.209,01	103,77
611130	Doprinosi na teret zaposlenih	560.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00
611131	DOPRINOS ZA MIO IZ PLACE		268.139,71	0,00	258.405,02	103,77
611132	DOPRINOS ZA ZDRAVSTVENO IZ PLAC		197.160,90	0,00	190.003,63	103,77
611133	DOPRINOS ZA ZAPOSJAVANJE IZ PLA		23.659,09	0,00	22.800,36	103,77
611200	Naknade tros.zapos. i skups.zastup.	397.000,00	454.992,11	114,61	389.458,72	116,83
611200	Naknade tros.zapos. i skups.zastup.	397.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
611200	Naknade tros.zapos. i skups.zastup.	397.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
611210	Naknade za prijevoz i troskove smjestaj		70.908,21	0,00	64.810,28	109,41
611211	NAKNA ZA PRIJUSA POSLAI NA POSAO		70.908,21	0,00	64.810,28	109,41
611220	Ostale naknade		384.083,90	0,00	324.648,44	118,31
611221	NAKNADE ZA TOPLI OBR.TOK. RADA		254.752,00	0,00	221.518,60	115,00
611224	REGRES ZA GODISNJI ODMOR		70.082,75	0,00	68.844,80	101,80
611225	OTPREMNINE ZBOG ODLAS.U MIROV.		18.128,17	0,00	5.252,20	345,15
611226	JUBIL.NAG.ZA STAB.U RADU.DAROVI D		8.025,25	0,00	13.441,12	59,71
611227	POMOC U SL.SMRTI III TEZE INVAL.		33.095,73	0,00	15.591,72	212,26
612000	Doprinosi poslodavaca i ostali doprin.	180.000,00	165.614,47	92,01	159.602,53	103,77
612100	Doprinosi poslodavca	180.000,00	165.614,47	92,01	159.602,53	103,77
612110	Doprinosi poslodavca	180.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
612111	DOP ZA MIO NA PLACE		94.637,48	0,00	91.201,91	103,77
612112	DOPR. ZA ZDR. NA PLACE		63.091,02	0,00	60.800,61	103,77
612113	DOPR. ZA ZAPOSJAV. NA PLACE		7.885,97	0,00	7.600,01	103,76
613000	Izdaci za materijal i usluge	2.264.300,00	1.833.015,90	80,95	2.496.694,53	73,42
613100	Putni troškovi	33.100,00	29.061,78	87,80	29.319,26	99,12
613100	Putni troškovi	33.100,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613100	Putni troškovi	33.100,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613110	Putni troškovi u zemlji		4.862,50	0,00	6.746,60	72,07
613111	TROS.PRIJEV.U ZEMLJI JAV.SRED.		1.068,00	0,00		0,00
613113	PUTOVANJE.OSOBNA VOZILA U ZEM.		531,40	0,00	1.328,40	40,00
613114	TROS.SMJES.ZA SL.PUT.U ZEMLJI		799,10	0,00	1.282,20	62,32
613115	TROSKOVI DNEV.U ZEMLJI		2.464,00	0,00	4.136,00	59,57
613120	Putni troškovi u inozemstvo	0,00	22.012,35	0,00	20.029,79	109,90
613122	TROS.PRIJ.U INOZ.SL.SRED.	0,00		0,00	52,06	
613123	PUTOVANJE.OSOBNA VOZ.U INOZ.		3.205,60	0,00		0,00

Ekonom. Kod	OPIŠ	Planirano (godišnji)	Ostvareno (31.12.2012)	Index ostvarenja.	Ostvareno prethodne god	Index tekg/prgod
613124	TROS.SMIJE.ZA SL.PUT.U INOZEM.		7.451,75	0,00	6.983,73	106,70
613125	TROSK.DNEVNICA U INOZEM.		11.355,00	0,00	12.994,00	87,39
613190	OSTA. NAK.PUT. I DR. TROS.		2.186,93	0,00	2.542,87	86,00
613191	Ostale nak. puti drugih troškova		2.186,93	0,00	2.542,87	86,00
613200	Izdaci za energiju	390.500,00	381.394,89	97,67	385.825,79	98,85
613200	Izdaci za energiju	152.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613200	Izdaci za energiju	152.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613210	Izdaci za energiju	238.500,00	381.394,89	159,91	385.825,79	98,85
613210	Izdaci za energiju	43.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613211	EL.ENERGIJA	195.000,00	280.624,99	143,91	279.465,14	100,42
613213	LOZ ULJE		98.848,50	0,00	103.896,25	95,14
613214	UGALJ,PLIN	0,00		0,00	580,40	
613215	DRVO		1.921,40	0,00	1.884,00	101,99
613300	Izdaci za komunalne usluge	460.300,00	397.044,62	86,26	442.150,06	89,80
613300	Izdaci za komunalne usluge	100.300,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613300	Izdaci za komunalne usluge	100.300,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613310			58.371,42	0,00	58.968,76	98,99
613311	TROSKOVITELEFONA		37.989,93	0,00	35.319,13	107,56
613313	TROSKOVI MOBITELA		7.080,47	0,00	5.601,90	126,39
613314	POSTANSKE USLUGE		13.301,02	0,00	18.047,73	73,70
613320	Izdaci za komunalne usluge i komunik.	360.000,00	338.673,20	94,08	383.181,30	88,38
613321	IZDACI ZA VODU I KANALIZACIJU		19.268,94	0,00	19.792,02	97,36
613322	PTT USLUGE	0,00		0,00	235,81	
613323	IZDACI ZA USLUGE ODVOZA SMECA	340.000,00	316.856,28	93,19	346.275,47	91,50
613329	OSTALE KOMUNALNE USLUGE	20.000,00	2.547,98	12,74	16.878,00	15,10
613400	Nabavka materijala	81.000,00	76.536,50	94,49	74.675,89	102,49
613400	Nabavka materijala	81.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613400	Nabavka materijala	81.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613410	Administrativni materijal	0,00	57.882,44	0,00	51.491,67	112,41
613411	IZDACI ZA OBRASCE I PAPIR		46.787,85	0,00	39.620,59	118,09
613412	IZDACI ZA KOMPJ.MATERIJAL		8.624,22	0,00	2.790,88	309,01
613413	IZDACI ZA IZOBRAZBU KADROVA		467,40	0,00		0,00
613415	MAT. ZA DEKORA. SLUZ.PROSTORIJA	0,00		0,00	599,34	
613419	IZDACI ZA OST.ADMINI.MATERIJU.		2.002,97	0,00	8.480,86	23,62
613430	Obrazovni materijal		3.345,32	0,00	6.553,06	51,05

Ekonom. Kod	OPIS	Planirano (godišnji)	Ostvareno (31.12.2012)	Index ostvaenja.	Ostvareno prethodne god	Index tekgl/prgod
613431	IZDACI ZA OBRAZOV.POMAGALA		2.592,20	0,00	5.260,06	49,28
613432	REKREACIJ. MATERIJAL		753,12	0,00	1.293,00	58,25
613480	<i>ostali materij, posebne namjene</i>	0,00	15.308,74	0,00	16.631,16	92,05
613481	IZDACI ZA ODJECU, UNIFORMI, PLATNO	0,00		0,00	1.831,00	
613484	MATERIJAL ZA CISCENJE		15.308,74	0,00	14.800,16	103,44
613500	Izdaci za prijevoza i goriva	41.700,00	44.994,01	107,90	40.017,40	112,44
613500	Izdaci za prijevoza i goriva	41.700,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613500	Izdaci za prijevoza i goriva	41.700,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613510	<i>Gorivo za prijevoz</i>		0,00	0,00	0,00	
613511	BENZIN		38.769,59	0,00	34.792,67	111,43
613512	DIZEL		8.710,40	0,00	8.333,40	104,52
613520	<i>Prijevozne usluge</i>		30.059,19	0,00	26.459,27	113,61
613523	REGISTRACIJA MOTORNIH VOZILA		6.224,42	0,00	5.224,73	119,13
613700	Izdaci za tekuće održavanje	817.600,00	563.426,28	68,91	1.095.271,82	51,44
613700	Izdaci za tekuće održavanje	32.600,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613700	Izdaci za tekuće održavanje	32.600,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613710	<i>Materijal za oprav./odriavanje</i>	20.000,00	32.178,15	160,89	48.925,86	65,77
613711	MATER. ZA OPRAV./ ODRZ.ZGRADA	0,00		0,00	681,94	
613712	MATERIJAL ZA OPRAVKU I ODRZ.OPRE		14.325,60	0,00	10.374,66	138,08
613713	MATERIJ. ZA OPRAV./ ODRZAV.VOZILA		9.822,92	0,00	4.345,72	226,04
613717	MATERIJAL ZA ODRZ.JAVNE RASVJET	20.000,00	8.029,63	40,15	33.523,54	23,95
613720	<i>Usluge opravki i odriavanja</i>	765.000,00	531.248,13	69,44	1.046.345,96	50,77
613721	USLU.OPRAV./ ODRZAV.ZGRADA		9.843,16	0,00	850,50	1.157,34
613722	USL.OPRAVK/I ODRZ.OPREME		5.564,97	0,00	6.440,46	86,41
613723	USL. ODRZAV./ OPR.VOZILA		1.609,92	0,00	6.082,80	26,47
613724	USLUGE OPRAVKI I ODRZAVANJE CES	750.000,00	503.617,77	67,15	1.024.314,91	49,17
613726	USLUGE ODRZAVANJA JAVNE RASVJ	5.000,00	10.612,31	212,25	4.913,29	215,99
613727	OSTALE USLUGE ODRZAVANJA	10.000,00	0,00	0,00	3.744,00	0,00
613800	Izdaci za osig., banka.usl.plat.prom.i ne	24.500,00	23.183,94	94,63	18.828,49	123,13
613800	<i>Izdaci za osig., banka.usl.plat.prom.i ne</i>	13.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613800	Izdaci za osig., banka.usl.plat.prom.i ne	13.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613810	<i>Izdaci osiguranja</i>	6.000,00	13.431,87	223,86	14.110,81	95,19
613813	OSIGURANJE VOZILA		490,87	0,00	457,81	107,22
613814	OSIGURANJE ZAPOSLENIH -kolektivno	6.000,00	12.941,00	215,68	13.653,00	94,79
613820	<i>Usluge bankarstva i platnog promet</i>	5.000,00	9.246,67	184,93	4.376,63	211,27

Ekonom. Kod	OPIS	Planirano (godišnji)	Ostvareno (31.12.2012)	Index ostvaenja.	Ostvareno prethodne god	Index tekg/prgod
613821	PROVIZIJA BANKE	5.000,00	9.246,67	184,93	4.376,63	211,27
613830	Izdaci za negativne tečine razlike		505,40	0,00	341,05	148,19
613831	NEG. TEC. RASZLIKE		505,40	0,00	341,05	148,19
613900	Ugovorene usluge	415.600,00	317.373,88	76,37	410.605,82	77,29
613900	Ugovorene usluge	172.800,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613900	Ugovorene usluge	172.800,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613910	Izdaci za informiranje	20.000,00	119.487,45	597,44	137.404,82	86,96
613911	USLUGE MEDIJA		2.589,00	0,00	452,00	572,79
613912	USLUGE TISKANJA		2.000,00	0,00		0,00
613913	USLU.JAV.INFOR.IODN.SA JAVN.		9.001,24	0,00	17.150,96	52,48
613914	USL.REPREZENTACIJE	20.000,00	85.943,42	429,72	93.377,27	92,04
613915	OSTALE STRUCNE USLUGE		5.095,02	0,00	14.176,14	35,94
613916	OBJAVLJIVANJE TENDERA I OGLASA		12.363,77	0,00	11.633,20	106,28
613919	OSTALI IZDACI ZA INFORMIRANJE		2.495,00	0,00	615,25	405,53
613920	Usluge za stručno obrazovanje		1.589,30	0,00	5.418,65	29,33
613922	USLUG.STRUNOG OBRAZOVANJA		1.589,30	0,00	5.418,65	29,33
613930	USLUGE IZR. PROJ. DOKUMENTACIJE	0,00	18.495,80	0,00	17.014,90	108,70
613931	IZDA.RACUNOV.J.REVIZI.USLUGA		2.636,00	0,00	210,60	1.944,44
613932	PRAVNE USLUGE		4.095,00	0,00	456,30	382,95
613933	AUTORSKI HONORARI	0,00	1.747,40	0,00	200,00	
613934	KOMPJUTORSKE USLUGE		9.249,40	0,00	16.148,00	57,28
613935	USLUGE BLAGOSLOVA ZGRADJE		300,00	0,00		0,00
613936	TROSKOVI ODVJETNIKA ZA OPTUZ.SL.		468,00	0,00		0,00
613940	Medicinske i laboratorij. usluge	0,00		0,00	802,00	
613949	OST.MEDICINI.I LABORATORIJ.USLUGE	0,00		0,00	802,00	
613960	Zatezne kamate i troškovi spora	80.000,00	0,00	0,00	81.771,00	0,00
613962	TR. SPORA	80.000,00	0,00	0,00	81.771,00	0,00
613970	IZDACI PO OSNOVU DRUG/H SAMOST	115.000,00	129.970,00	113,02	122.554,00	106,05
613974	IZDACI ZA RAD KOMISIJA	37.000,00	49.630,00	134,14	43.380,00	114,41
613975	IZDACI ZA NAKNADE SKUPSTINSKIM Z.	78.000,00	75.900,00	97,31	73.800,00	102,85
613976	OSTALI IZDACI ZA DRUGE SAMOSTALN.		4.440,00	0,00	5.374,00	82,62
613980	IZDACI ZA POREZE I DOPRINOSE NA D.27.800,00		35.263,12	126,85	33.401,23	105,57
613983	POSEB.NAK.NA DOHOD.ZA ZASTITU O.600,00		6.005,63	1.000,94	5.843,46	102,78
613986	DOPRIN.ZA ZDRAV.OSIGURANJE IZ PR.5.500,00		5.970,66	108,56	5.623,51	106,17

Ekonom. Kod	OPIS	Planirano (godišnj)	Ostvareno (31.12.2012)	Index ostvaenja.	Ostvareno prethodne god	Index tekog/prgod
613987	DOPRIN ZA MIO NA PRIMITKE OD DRU	8.200,00	8.956,33	109,22	8.436,00	106,17
613988	POREZ NA DOHOD.OD DRUGE SAMOS	13.500,00	14.330,50	106,15	13.498,26	106,17
613990	OSTALE NESPOM.USLUGE		12.568,21	0,00	12.239,22	102,69
613991	OSTALE NESPOM. USLUGE		11.983,21	0,00	12.239,22	97,91
613994	IZD. PO TEME. POSL.SIGURNOS.I OBA		585,00	0,00		0,00
614000	TRANSFERI TEKUCI	2.134.000,00	2.705.431,63	126,78	1.713.759,57	157,87
614100	Grantovi drugim razinama vlade	565.000,00	814.828,49	144,22	326.719,75	249,40
614120	OSTALI TRANSFERI	270.000,00	262.446,27	97,20	238.671,89	109,96
614121	TRANSF. ZA KULTURU	100.000,00	120.005,95	120,01	116.368,97	103,13
614122	TRANSF. ZA SPORT	120.000,00	82.844,54	69,04	116.452,92	71,14
614124	TRANSF. ZA IZBORE	50.000,00	59.595,78	119,19	5.850,00	1.018,73
614130	TRANSF. OD ZNACAJA ZA FEDERACIJ	275.000,00	264.185,37	96,07	68.047,86	388,23
614132	TRANSF.ZA NASELJA POGODJENA ELE	245.000,00	244.689,63	99,87	0,00	0,00
614134	TRANSF.ZA INSTI.KULT.OD ZNACAJA Z	30.000,00	19.495,74	64,99	0,00	0,00
614139	TRANSFER ZA RAZVOJ TURIZMA	0,00		0,00	68.047,86	0,00
614170	TEKUC/ TRANSFER/ ZA ZDRAVSTVO	20.000,00	0,00	0,00	20.000,00	0,00
614175	OSTALI TRANSFERI ZA ZDRAVSTVO	20.000,00	0,00	0,00	20.000,00	0,00
614180			288.196,85	0,00		0,00
614181	TRANSFER ZA CENTRE ZA SOCIJALNI		288.196,85	0,00		0,00
614200	TRANSFERI POJEDINCIMA	774.000,00	949.949,58	122,73	636.058,39	149,35
614230	OSTALI TRANSF. POJEDINCIMA	80.000,00	168.716,97	210,90	82.000,00	205,75
614234	POMOCI UCENICIMA I STUDENTIMA	80.000,00	77.350,00	96,69	82.000,00	94,33
614239	OSTALI GRANTOVI POJEDINCIMA		91.366,97	0,00		0,00
614240	TRANSF ZA POSEBNE NAMJENE	694.000,00	781.232,61	112,57	554.058,39	141,00
614241	TRANSF. ZA POSEB.NAMJ.-ELEMEN.N	104.000,00	81.656,13	78,52	0,00	0,00
614243	TRANSFER ZA PRIJEVOZ UCENIKA	590.000,00	699.576,48	118,57	554.058,39	126,26
614300	TRANSFERI NEPROF.ORGANIZACIJAM	163.000,00	169.305,78	103,87	173.193,84	97,76
614310	TRANSF.NEPROF.ORGANIZACIJAMA	21.000,00	18.017,17	85,80	21.884,75	82,33
614311	TRANSFER NEPROFITNIM ORGANIZAC	15.000,00	15.017,17	100,11	17.384,75	86,38
614319	TRANSFERI VIJERSKIM ORGANIZACIJA	6.000,00	3.000,00	50,00	4.500,00	66,67
614320	RAZNI TRANSFERI	142.000,00	151.288,61	106,54	151.309,09	99,99
614323	TRANSF. ZA PARL.POLIT.STRANKE	50.000,00	45.767,00	91,53	50.979,00	89,78
614324	TRANSF. UDRUZENA GRADJANA	92.000,00	105.521,61	114,70	100.330,09	105,17
614400	Subvencije javnim poduzecima	607.000,00	767.309,51	126,41	505.627,01	151,75
614410	Subvencije javnim poduzecima	607.000,00	767.309,51	126,41	505.627,01	151,75

Ekonom. Kod	OPIS	Planirano (godišnj)	Ostvareno (31.12.2012)	Index ostvaenja.	Ostvareno prethodne god	Index tekg/prgod
614411	SUBVENCIJE JAVNIM PODUZECIMA	607.000,00	767.309,51	126,41	505.627,01	151,75
614800	DRUGI TEKUCI RASHODI	25.000,00	4.038,27	16,15	72.160,58	5,60
614810	OSTALI POVRATI	25.000,00	4.038,27	16,15	72.160,58	5,60
614811	NAKNA.ZA POVRAT VISE III POGRESN	25.000,00	4.038,27	16,15	72.160,58	5,60
616000	Izdaci za kamate i ostale naknade	245.000,00	233.346,69	95,24	217.044,50	107,51
616200	Izdaci za inozemne kamate	0,00	0,00	0,00	64.315,97	
616210	Izdaci za inozemne kamate	0,00	0,00	0,00	64.315,97	
616212	IZD.ZA KAM.NA KRE.ODOB.OD STR.FIN	0,00	0,00	0,00	64.315,97	
616300	Kamate na domace pozajmljivanje	245.000,00	233.346,69	95,24	152.728,53	152,79
616330	Kamate na direktno pozajmljivanje	245.000,00	233.346,69	95,24	152.728,53	152,79
616331	KAMATE NA POZAJMICE OD DOMACIH	245.000,00	233.346,69	95,24	152.728,53	152,79
680000	DOZNAKE NIZIM POTR JEDINICAM	373.400,00	0,00	0,00	378.246,92	0,00
681000	DOZNAKE ZA TEKUCE IZDATKE	373.400,00	0,00	0,00	378.246,92	0,00
681100	Place i naknade	248.000,00	0,00	0,00	238.733,40	0,00
681110	Bruto place i naknade	190.000,00	0,00	0,00	184.693,08	0,00
681111	NETO PLACE I NAKNADE	130.000,00	0,00	0,00	127.438,44	0,00
681113	DOPRINOSI NA TERET ZAPOSLENIH	60.000,00	0,00	0,00	57.254,64	0,00
681120	Naknade tros.zaposl.i skupsti.zastupn.	58.000,00	0,00	0,00	54.040,32	0,00
681121	NAKNA.ZA PRIJEV.I TROSK.SMJES.	0,00	0,00	0,00	46.060,16	0,00
681122	OSTALE NAKNADE	0,00	0,00	0,00	7.980,16	
681200	Doprinosi poslodavca	20.000,00	0,00	0,00	19.392,72	0,00
681210	DOPRINOS/ POSLODAVCA	20.000,00	0,00	0,00	19.392,72	0,00
681211	DOPRINOSI POSLODAVCA	20.000,00	0,00	0,00	19.392,72	0,00
681300	Izdaci za materij.i usluge	25.400,00	0,00	0,00	23.560,08	0,00
681320	Izdaci za energiju	3.500,00	0,00	0,00	3.373,30	0,00
681321	Izdaci za energiju	3.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00
681330	Izdaci za komunalne usluge	10.000,00	0,00	0,00	9.892,25	0,00
681331	Izdaci za komunalne usluge	10.000,00	0,00	0,00	9.892,25	0,00
681340	Izdaci ZA KOMUNALNE USLUGE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
681341	Nabavka materijala	5.600,00	0,00	0,00	3.941,50	0,00
681350	Izdaci za usluge prijevoza i gorivo	3.000,00	0,00	0,00	2.865,44	0,00
681351	Izdaci za usluge prijevoza i gorivo	3.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Ekonom. Kod	OPIS	Planirano (godišnji)	Ostvareno (31.12.2012)	Index ostvaenja.	Ostvareno prethodne god	Index tekg/prgod
681351	GORIVO ZA PRUJEVOZ	0,00		0,00	2.865,44	
681370	Izdaci za tekuće održavanje	600,00	0,00	0,00	979,25	0,00
681370	Izdaci za tekuće održavanje	600,00	0,00	0,00	0,00	0,00
681372	USLUGE OPRAV.I ODRZAV.	0,00		0,00	979,25	
681380	Izdaci za osig. i bankar.uslu.i negat.tec.r	700,00	0,00	0,00	0,00	0,00
681380	Izdaci za osig. i bankar. uslu. i negat.tec. razl700,00	700,00	0,00	0,00	0,00	0,00
681390	Ugovorene usluge	2.000,00	0,00	0,00	2.508,34	0,00
681390	Ugovorene usluge	2.000,00	0,00	0,00	1.295,34	0,00
681391	IZDACI ZA INFORMIRANJE	0,00		0,00	71,00	
681393	STRUCNE USLUGE	0,00		0,00	530,00	
681398	POSEBNA NAK. NA DOHODAK ZA ZAST	0,00		0,00	612,00	
681400	Tekuci grantovi	80.000,00	0,00	0,00	96.560,72	0,00
681420	Grantovi pojedincima	80.000,00	0,00	0,00	96.560,72	0,00
681423	GRANTOVI POJEDINCIMA	80.000,00	0,00	0,00	96.560,72	0,00
	TEKUCI RASHODI	7.397.200,00	6.952.330,40	93,99	6.871.957,29	101,17
	KAPITALNI RASHODI	5.543.800,00	2.107.673,20	38,02	1.697.971,41	124,1
600000	RASHODI	2.215.000,00	1.194.705,61	53,94	1.079.254,39	110,70
610000	TEKUCI IZDACI	2.215.000,00	1.194.705,63	53,94	1.079.254,39	110,70
615000	Kapitalni transferi	2.215.000,00	1.194.705,63	53,94	1.079.254,39	110,70
615100	Kapitalni transferi drugim nivoima vlade	350.000,00	612.811,23	175,09	460.921,13	132,95
615110	Kapitalni transferi drugim nivoima vlade	350.000,00	612.811,23	175,09	460.921,13	132,95
615117	KAPITALNI TRANSFER MZ I POLSKE PU	350.000,00	612.811,23	175,09	460.921,13	132,95
615300	KAPITALNI TRANSFER NEPROFITNIM	395.000,00	518.065,23	131,16	356.091,81	145,49
615310	kapitalni transferi neprofitnim organizac	395.000,00	518.065,23	131,16	356.091,81	145,49
615311	KAPITALNI TRANSFER NEPROF.ORG	395.000,00	518.065,23	131,16	356.091,81	145,49
615400	KAP. TRANSFER JAVNIM PODUZECIMA	1.470.000,00	63.829,17	4,34	262.241,45	24,34
615410	Kapitalni transfer javnim poduzecima	1.470.000,00	63.829,17	4,34	262.241,45	24,34
615411	KAPITALNI TRANSFER JAVNIM PODUZ	1.470.000,00	63.829,17	4,34	262.241,45	24,34
800000	MEM.EVID.O KAPITALNIM TRAN	3.328.800,00	912.967,57	27,43	618.717,04	147,56
820000	IZDACI	3.328.800,00	912.967,57	27,43	618.717,04	147,56
821000	Izdaci zanabav.stal.sredstava	2.792.800,00	398.013,76	14,25	223.670,08	177,95
821100	Nabavka zemljišta, suma i viseg.zasada	2.395.000,00	77.220,00	3,22	3.670,00	2.104,09
821110	Nabavka zemlji. i ost.mater.sredstava	2.395.000,00	77.220,00	3,22	3.670,00	2.104,09

Ekonom. Kod	OPIS	Planirano (godišnji)	Ostvareno (31.12.2012)	Index ostvaenja.	Ostvareno prethodne god	Index tekog/prgod
821111	NABAVKA ZEMLJISTA	2.395.000,00	77.220,00	3,22	3.670,00	2.104,09
821200	Nabavka gradjevina	100.000,00	53.403,44	53,40	2.269,65	2.352,94
821220	<i>Ostali objekti</i>	100.000,00	53.403,44	53,40	2.269,65	2.352,94
821221	VANJSKA RASVJETA -TROTOAR I SL O	100.000,00	53.403,44	53,40	2.269,65	2.352,94
821300	Nabavka opreme	47.800,00	5.121,48	10,71	55.476,43	9,23
821310	<i>Uredska oprema</i>	26.800,00	5.121,48	19,11	5.486,43	93,35
821310	Uredska oprema	26.800,00	718,52	2,68	0,00	0,00
821312	KOMPJ.OPREMA		3.675,99	0,00	2.536,36	144,93
821313	OPREMA ZA PRIJ.PODAT.I GLASA		726,97	0,00	1.421,11	51,16
821319	OSTALE UREDSKE MASINE	0,00		0,00	1.528,96	
821320	<i>Privezna oprema</i>	21.000,00	0,00	0,00	49.990,00	0,00
821321	MOTORNA VOZILA	21.000,00	0,00	0,00	49.990,00	0,00
821500	Nabavka stalnih sred.u obliku prava	230.000,00	262.268,84	114,03	162.254,00	161,64
821520	<i>Osnivacka uaganja</i>	230.000,00	262.268,84	114,03	162.254,00	161,64
821521	STUDIJE IZVODLJ.PROJEK.PRIP.I PROJ	230.000,00	262.268,84	114,03	162.254,00	161,64
821600	Rekonstrukcija i investic.odrzavanje	20.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
821610	<i>Rekonstrukcija</i>	20.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
821614	REKONST.ZGRADA	20.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
823000	Otplate dugova	536.000,00	514.953,81	96,07	395.046,96	130,35
823200	Vanjske otplate	0,00		0,00	198.618,42	
823210	<i>Otpl.pozajm.stranog pozajmljivanja</i>	0,00		0,00	198.618,42	
823212	OTPL. STRAN. FINANC.INSTITUC.	0,00		0,00	198.618,42	
823300	Otplate domaceg zaduzenja	536.000,00	514.953,81	96,07	196.428,54	262,16
823330	<i>Otplate direktnog pozajmljivanja</i>	536.000,00	514.953,81	96,07	196.428,54	262,16
823331	OTPLA.DOM.FINAN.INSTITUC.	536.000,00	514.953,81	96,07	196.428,54	262,16
KAPITALNI RASHODI		5.543.800,00	2.107.673,20	38,02	1.697.971,41	124,13
UKUPNI RASHODI		12.941.000,00	9.060.003,60	70,01	8.569.928,72	105,72

IZVRSENJE RASHODA PO ORGANIZACIJSKOJ KLASIFIKACIJI
 U intervalu od: 1.1.2012 Do: 31.12.2012
 Od kontata: 6 do: 9

Organizac. kod	Ekonom. OPIS	Planirano rashoda	Ostvareno rashoda	Index ostvar.	Ostvareno rashoda u prethodnoj godini	Index ostvar.
I Organizacijski neklasificirano						
600000	RASHODI	100.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
600000	RASHODI	100.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
600001	PRICUVA	100.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
01 VIJECE						
600000	RASHODI	212.800,00	213.548,66	100,35	148.530,51	143,77
610000	TEKUCI IZDACI	212.800,00	213.548,66	100,35	148.530,51	143,77
613900	Ugovorene usluge	162.800,00	153.952,88	94,57	142.680,51	107,90
613914	USL. REPREZENTACIJE	20.000,00	16.789,42	83,95	12.065,92	139,15
613970	IZDACI PO OSNOVU DRUGIH SAMOSTALNI	115.000,00	111.330,00	96,81	105.980,00	105,05
613974	IZDACI ZA RAD KOMISIJA	37.000,00	35.430,00	95,76	32.180,00	110,10
613975	IZDACI ZA NAKNADE SKUPSTINSKIM ZAST	78.000,00	75.900,00	97,31	73.800,00	102,85
613980	IZDACI ZA POREZE I DOPRINOSE NA DOH	27.800,00	25.833,46	92,93	24.634,59	104,87
613983	POSEB.NAK.NA DOHOD.ZAZASTITU 00 P	600,00	557,25	92,88	531,65	104,82
613986	DOPRIN.ZA ZDRAV.OSIGURANJE IZ PRIMI	5.500,00	5.158,05	93,78	4.918,36	104,87
613987	DOPRIN.ZA MIO NA PRIMITKE 00 DRUGE	8.200,00	7.737,58	94,36	7.378,45	104,87
613988	POREZ NA DOHOD.OD DRUGE SAMOST.D,	13.500,00	12.380,58	91,71	11.806,13	104,87
614124	TRANSF. ZA IZBORE	50.000,00	59.595,78	119,19	5.850,00	1.018,73
10 UPRAVA						
600000	RASHODI	8.935.000,00	5.341.201,04	59,78	5.144.370,6	103,83
610000	TEKUCI IZDACI	5.904.000,00	4.695.623,79	79,53	4.681.130,04	100,31
613000	Izdaci za materijal i usluge	1.425.000,00	1.026.181,32	72,01	1.683.679,84	60,95
613211	EL.ENERGIJA	195.000,00	191.769,52	98,34	183.643,06	104,43
613320	Izdaci za komunalne usluge i komunik.	360.000,00	303.010,84	84,17	347.052,36	87,31
613323	IZDACI ZA USLUGE ODVOZA SMECA	340.000,00	300.462,86	88,37	330.967,35	90,78
613329	OSTALE KOMUNALNE USLUGE	20.000,00	2.547,98	12,74	16.085,01	15,84

Organizac. kod	Ekonom. OPIS	Planirano rashoda	Ostvareno rashoda	Index ostvar.	Ostvareno rashoda u prethodnoj godini	Index ostvar.
613700	Izdaci za tekuće održavanje	785.000,00	521.648,89	66,45	1.066.495,74	48,91
613717	MATERIJAL ZA ODRZ.JAVNE RASVJETE	20.000,00	7.418,81	37,09	33.523,54	22,13
613720	Usluge opravki i odr.Zavanja	765.000,00	514.230,08	67,22	1.032.972,20	49,78
613724	USLUGE OPRAVKII ODRZAVANJE CESTA	750.000,00	503.617,77	67,15	1.024.314,91	49,17
613726	USLUGE ODRZAVANJA JAVNE RASVJETE	5.000,00	10.612,31	212,25	4.913,29	215,99
613727	OSTALE USLUGE ODRZAVANJA	10.000,00	0,00	0,00	3.744,00	0,00
613800	Izdaci za osig.,banka.usl,plat.prom,i nega.tec.	5.000,00	9.752,07	195,04	4.717,68	206,71
613821	PROVIZIJA BANKE	5.000,00	9.246,67	184,93	4.376,63	211,27
613831	NEG TEC RASZLIKE		505,40	0,00	341,05	148,19
613962	TR SPORA	80.000,00	0,00	0,00	81.771,00	0,00
614000	TRANSFERI TEKUCI	2.084.000,00	2.266.272,03	108,75	1.707.909,57	132,69
614100	Grantovi drugim razinama vlade	515.000,00	467.035,86	90,69	320.869,75	145,55
614120	OSTALI TRANSFERI	220.000,00	202.850,49	92,20	232.821,89	87,13
614121	TRANSF. ZA KULTURU	100.000,00	120.005,95	120,01	116.368,97	103,13
614122	TRANSF. ZA SPORT	120.000,00	82.844,54	69,04	116.452,92	71,14
614130	TRANSF. OO ZNACAJA ZA FEDERACIJU	275.000,00	264.185,37	96,07	68.047,86	388,23
614132	TRANSF.ZA NASELJA POGODJENA ELEME	245.000,00	244.689,63	99,87	0,00	0,00
614134	TRANSF.ZA INSTI.KULT.OO ZNACAJA ZA BI	30.000,00	19.495,74	64,99	0,00	0,00
614139	TRANSFER ZA RAZVOJ TURIZMA			0,00	68.047,86	0,00
614175	OSTALI TRANSFERI ZA ZDRAVSTVO	20.000,00	0,00	0,00	20.000,00	0,00
614200	TRANSFERI POJEDINCIMA	774.000,00	858.582,61	110,93	636.058,39	134,98
614234	POMOCI UCENICIMA I STUDENTIMA	80.000,00	77.350,00	96,69	82.000,00	94,33
614240	TRANSF ZA POSEBNE NAMJENE	694.000,00	781.232,61	112,57	554.058,39	141,00
614241	TRANSF. ZA POSEB.NAMJ.-ELEMEN.NEPO	104.000,00	81.656,13	78,52	0,00	0,00
614243	TRANSFER ZA PRIJEVOZ UCENIKA	590.000,00	699.576,48	118,57	554.058,39	126,26
614300	TRANSFERI NEPROF.ORGANIZACIJAMA	163.000,00	169.305,78	103,87	173.193,84	97,76
614310	TRANSF. NEPROF. ORGANIZACIJAMA	21.000,00	18.017,17	85,80	21.884,75	82,33
614311	TRANSFER NEPROFITNIM ORGANIZACIJA	15.000,00	15.017,17	100,11	17.384,75	86,38
614319	TRANSFERI VIERSKIM ORGANIZACIJAMA	6.000,00	3.000,00	50,00	4.500,00	66,67
614320	RAZNI TRANSFERI	142.000,00	151.288,61	106,54	151.309,09	99,99
614323	TRANSF. ZA PARL.POLIT.STRANKE	50.000,00	45.767,00	91,53	50.979,00	89,78
614324	TRANSF. UDRUZENJA GRADJANA	92.000,00	105.521,61	114,70	100.330,09	105,17
614411	SUBVENCIJUE JAVNIM PODUZECIMA	607.000,00	767.309,51	126,41	505.627,01	151,75

Organizac. kod	Ekonom. OPIS	Planirano rashoda	Ostvareno rashoda	Index ostvar.	Ostvareno rashoda u prethodnoj godini	Index ostvar.
615311	KAPITALNI TRANSFER NEPROF.ORG	330.000,00	493.183,35	149,45	349.333,55	141,18
615411	KAPITALNI TRANSFER JAVNIM PODUZECI	1.470.000,00	63.829,17	4,34	262.241,45	24,34
616000	Izdaci za kamate i ostale naknade	245.000,00	233.346,69	95,24	217.044,50	107,51
616212	IZD.ZA KAM.NA KRE.ODOB.OD STR.FIN.IN.:		0,00	0,00	64.315,97	
616331	KAMATE NA POZAJMICE OD DOMACIH FIN	245.000,00	233.346,69	95,24	152.728,53	152,79
800000	MEM.EVID.O KAPITALNIM TRANSAK.	3.031.000,00	645.577,25	21,30	463.240,61	139,36
820000	IZDACI	3.031.000,00	645.577,25	21,30	463.240,61	139,36
821000	Izdaci zanabav.stal.sredstava	2.495.000,00	130.623,44	5,24	68.193,65	191,55
821111	NABAVKA ZEMLJIŠTA	2.395.000,00	77.220,00	3,22	3.670,00	2.104,09
821221	VANJSKA RASVJETA -TROTOAR I SL.OBJE	100.000,00	53.403,44	53,40	2.269,65	2.352,94
821521	STUDIJE IZVODLJ.PROJEK.PRIP.J.PROJEK		0,00	0,00	62.254,00	
823000	Otplate dugova	536.000,00	514.953,81	96,07	395.046,96	130,35
823212	OTPL.STRAN.FINANC.INSTITUC.		0,00	0,00	198.618,42	
823331	OTPLA.DOM.FINAN.INSTITUC.	536.000,00	514.953,81	96,07	196.428,54	262,16
30	OPCINSKE SLUZBE	2.943.500,00	2.792.717,51	94,88	2.577.548,76	108,35
600000	RASHODI	2.647.500,00	2.525.327,19	95,39	2.422.072,33	104,26
610000	TEKUCI IZDACI	2.647.500,00	2.525.327,19	95,39	2.422.072,33	104,26
611000	Place i naknade trosko.zaposlenih	2.040.000,00	1.958.847,80	96,02	1.847.458,38	106,03
611100	Bruto place i naknade	1.665.000,00	1.512.322,43	91,38	1.469.802,39	102,89
611111	Place po umanjenju doprinosa iz redovnog ra	1.110.000,00	1.038.120,92	93,52	1.013.271,59	102,45
611130	Doprinosi na teret zaposlenih	545.000,00	474.201,51	87,01	456.530,80	103,87
611130	Doprinosi na teret zaposlenih	545.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
611131	DOPRINOS ZA MIO IZ PLACE		260.046,46	0,00	250.355,70	103,87
611132	DOPRINOS ZA ZDRAVSTVENO IZ PLACE		191.210,02	0,00	184.085,00	103,87
611133	DOPRINOS ZA ZAPOSJAVANJE IZ PLACE		22.945,03	0,00	22.090,10	103,87
611200	Naknade tros.zapos. i skups.zastup.	385.000,00	446.525,37	115,98	377.655,99	118,24
611200	Naknade tros.zapos. i skups.zastup.	385.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
611211	NAKNA.ZA PRIJ.SA POSLAI NA POSAO		70.669,67	0,00	64.496,93	109,57
611220	Ostale naknade		375.855,70	0,00	313.159,06	120,02
611221	NAKNADE ZA TOPLI OBR.TOK.RADA		248.656,00	0,00	215.432,60	115,42
611224	REGRES ZA GODISNJI ODMOR		67.950,55	0,00	66.724,50	101,84
611225	OTPREMNINE ZBOG ODLAS.U MIROV.		18.128,17	0,00	5.252,20	345,15
611226	JUBIL.NAG.ZA STAB.U RADU.DAROVI DJEC		8.025,25	0,00	12.624,79	63,57

Organizac. kod	Ekonom.	OPIS	Planirano rashoda	Ostvareno rashoda	Index ostvar.	Ostvareno rashoda u prethodnoj godini	Index ostvar.
612110		Doprinosi poslodavca	175.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
612111		DOP ZA MIO NA PLACE		91.781,07	0,00	88.361,00	103,87
612112		DOPR. ZA ZDR. NA PLACE		61.186,71	0,00	58.906,65	103,87
612113		DOPR ZA ZAPOSJAV.NA PLACE		7.647,95	0,00	7.363,26	103,87
613000		Izdaci za materijal i usluge	432.500,00	405.863,66	93,84	419.983,04	96,64
613100		Putni troškovi	33.000,00	29.061,78	88,07	29.319,26	99,12
613100		Putni troškovi	33.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613110		Putni troškovi u zemlji		4.862,50	0,00	6.746,60	72,07
613111		TROS.PRIJEV.U ZEMLJI JAV.SRED.		1.068,00	0,00		0,00
613113		PUTOVANJE, OSOBNA VOZILA U ZEM.		531,40	0,00	1.328,40	40,00
613114		TROS.SMUJES.ZA SL.PUT.U ZEMLJI		799,10	0,00	1.282,20	62,32
613115		TROSKOVI DNEV.U ZEMLJI		2.464,00	0,00	4.136,00	59,57
613120		Putni troškovi u inozemstvo		22.012,35	0,00	20.029,79	109,90
613122		TROS.PRIJ.U INOZ.SL.SRED.			0,00	52,06	
613123		PUTOVANJE, OSOBNA VOZ.U INOZ.		3.205,60	0,00		0,00
613124		TROS.SMUJES.ZA SL.PUT.U INOZEM.		7.451,75	0,00	6.983,73	106,70
613125		TROSK.DNEVNICA U INOZEM.		11.355,00	0,00	12.994,00	87,39
613191		Ostale nak.puti drugih troškova		2.186,93	0,00	2.542,87	86,00
613200		Izdaci za energiju	55.000,00	49.712,44	90,39	51.433,95	96,65
613200		Izdaci za energiju	55.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613210		Izdaci za energiju		49.712,44	0,00	51.433,95	96,65
613211		EL.ENERGIJA		33.067,54	0,00	37.951,95	87,13
613213		LOZ ULJE		16.644,90	0,00	13.482,00	123,46
613300		Izdaci za komunalne usluge	65.000,00	56.289,77	86,60	61.742,82	91,17
613300		Izdaci za komunalne usluge	65.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613310		TROSKOVITELEFONA		48.281,41	0,00	50.277,77	96,03
613311		TROSKOVI MOBITELA		28.359,04	0,00	27.283,54	103,94
613313		POSTANSKE USLUGE		6.621,35	0,00	4.946,50	133,86
613314		Izdaci za komunalne usluge i komunik.		13.301,02	0,00	18.047,73	73,70
613320		Izdaci za komunalne usluge i komunik.		8.008,36	0,00	11.465,05	69,85
613321		Izdaci za vodu i kanalizaciju		5.061,66	0,00	8.761,35	57,77
613323		Izdaci za usluge odvoza smeća		2.946,70	0,00	2.703,70	108,99
613400		Nabavka materijala	50.000,00	43.820,81	87,64	44.824,19	97,76
613400		Nabavka materijala	50.000,00	0,00	0,00		0,00

Organizac. kod	Ekonom.	OPIS	Planirano rashoda	Ostvareno rashoda	Index ostvar.	Ostvareno rashoda u prethodnoj godini	Index ostvar.
613412		IZDACI ZA KOMPU.MATERIAL		6.421,65	0,00	1.551,79	413,82
613415		MAT. ZA DEKORA. SLUZ.PROSTORJA			0,00	119,34	
613419		IZDACI ZA OST.ADMINI.MATERIJ.		2.002,97	0,00	8.070,73	24,82
613480		ostali materij.posebne namjene		5.104,43	0,00	6.796,51	75,10
613481		IZDACI ZA ODJECU ,UNIFORI, PLATNO			0,00	1.831,00	
613484		MATERIALJAL ZA CISCENJE		5.104,43	0,00	4.965,51	102,80
613500		Izdaci za prijevoza i goriva	40.000,00	44.545,86	111,36	38.965,48	114,32
613500		Izdaci za prijevoza i goriva	40.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613510		Gorivo za prijevoz		38.321,44	0,00	33.740,75	113,58
613511		BENZIN		8.710,40	0,00	8.333,40	104,52
613512		DIZEL		29.611,04	0,00	25.407,35	116,55
613523		REGISTRACIJA MOTORNIH VOZILA		6.224,42	0,00	5.224,73	119,13
613700		Izdaci za tekuće održavanje	20.000,00	25.418,82	127,09	14.311,59	177,61
613700		Izdaci za tekuće održavanje	20.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613710		Materijal za oprav. i održavanje		12.615,20	0,00	5.256,99	239,97
613712		MATERIALJAL ZA OPRAVKU I ODRZ.OPREME		2.250,06	0,00	911,27	246,91
613713		MATERIJU ZA OPRAV.I ODRZAV.VOZILA		9.754,32	0,00	4.345,72	224,46
613717		MATERIALJAL ZA ODRZ.JAVNE RASVJETE		610,82	0,00		0,00
613720		Usluge opravki i odr.Zavanja		12.803,62	0,00	9.054,60	141,40
613721		USLU. OPRAV.I ODRZAV.ZGRADA		9.843,16	0,00	263,25	3.739,09
613722		USL.OPRAVKII ODRZ.OPREME		1.350,54	0,00	2.708,55	49,86
613723		USL.ODRZAV.I OPR.VOZILA		1.609,92	0,00	6.082,80	26,47
613800		Izdaci za osig.,banka.usl.plat.prom.i nega.tec.	4.500,00	2.620,87	58,24	2.160,00	121,34
613800		Izdaci za osig.,banka.usl.plat.prom.i nega.tec.	4.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613810		Izdaci osiguranja		2.620,87	0,00	2.160,00	121,34
613813		OSIGURANJE VOZILA		490,87	0,00		0,00
613814		OSIGURANJE ZAPOSLENIH -kolektivno		2.130,00	0,00	2.160,00	98,61
613900		Ugovorene usluge	165.000,00	154.393,31	93,57	177.225,75	87,12
613900		Ugovorene usluge	165.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613910		Izdaci za informiranje		97.071,97	0,00	121.282,03	80,04
613911		USLUGE MEDIJA		2.589,00	0,00	409,50	632,23
613912		USLUGE TISKANJA		2.000,00	0,00		0,00
613913		USLU.JAV.INFOR.IODN.SA JAVN.		8.541,24	0,00	16.415,96	52,03
613914		USL.PREPREZENTACIJE		60.061,15	0,00	81.214,25	84,02

Organizac. kod	Ekonom.	OPIS	Planirano rashoda	Ostvareno rashoda	Index ostvar.	Ostvareno rashoda u prethodnoj godini	Index ostvar.
613919		OSTALI IZDACI ZA INFORMIRANJE	2.265,00	0,00	0,00	615,25	368,14
613922		USLUG.STRUNOG OBRAZOVANJA	-113,05	0,00	0,00	5.418,65	-2,09
613930		USLUGE IZR PROJ DOKUMENTACIJE	17.118,53	0,00	0,00	14.844,80	115,32
613930		USLUGE IZR PROJ DOKUMENTACIJE	2.636,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613931		IZDA.RACUNOV.I REVIZI. USLUGA	4.095,00	0,00	0,00	210,60	1.944,44
613932		PRAVNE USLUGE	1.360,13	0,00	0,00	456,30	298,08
613933		AUTORSKI HONORARI		0,00	0,00	200,00	
613934		KOMPIJUTORSKE USLUGE	8.259,40	0,00	0,00	13.977,90	59,09
613935		USLUGE BLAGOSLOVA ZGRADA	300,00	0,00	0,00		0,00
613936		TROSKOVI ODVJETNIKA ZA OPTUZ.SLABO	468,00	0,00	0,00		0,00
613949		OST.MEDICI.NI LABORATORIJ. USLUGE		0,00	0,00	802,00	
613970		IZDACI PO OSNOVU DRUGIH SAMOSTALNI	18.640,00	0,00	0,00	14.550,00	128,11
613974		IZDACI ZA RAD KOMISIJA	14.200,00	0,00	0,00	11.200,00	126,79
613976		OSTALI IZDACI ZA DRUGE SAMOSTALNE D	4.440,00	0,00	0,00	3.350,00	132,54
613980		IZDACI ZA POREZE I DOPRINOSE NA DOH	9.265,45	0,00	0,00	8.237,05	112,49
613983		POSEB.NAK.NA DOHOD.ZAZASTITU OD P	5.284,17	0,00	0,00	5.138,33	102,84
613986		DOPRIN.ZA ZDRAV.OSIGURANJE IZ PRIMI	812,61	0,00	0,00	632,47	128,48
613987		DOPRIN.ZA MIO NA PRIMITKE OD DRUGE	1.218,75	0,00	0,00	948,53	128,49
613988		POREZ NA DOHOD.OD DRUGE SAMOST.D	1.949,92	0,00	0,00	1.517,72	128,48
613990		OSTALE NESPOM.USLUGE	12.410,41	0,00	0,00	12.091,22	102,64
613991		OSTALE NESPOM. USLUGE	11.825,41	0,00	0,00	12.091,22	97,80
613994		IZD. PO TEME. POSL.SIGURNOS.I OBAVJE	585,00	0,00	0,00		0,00
800000		MEM.EVID.O KAPITALNIM TRANSAK.	267.390,32	90,33	90,33	155.476,43	171,98
820000		IZDACI	296.000,00	267.390,32	90,33	155.476,43	171,98
821000		Izdaci zanabav.stal.sredstava	296.000,00	267.390,32	90,33	155.476,43	171,98
821300		Nabavka opreme	46.000,00	5.121,48	11,13	55.476,43	9,23
821310		Uredska oprema	25.000,00	5.121,48	20,49	5.486,43	93,35
821310		Uredska oprema	25.000,00	718,52	2,87	0,00	0,00
821312		KOMPJ.OPREMA		3.675,99	0,00	2.536,36	144,93
821313		OPREMA ZA PRIJ.PODAT.I GLASA		726,97	0,00	1.421,11	51,16
821319		OSTALE UREDSKE MASINE			0,00	1.528,96	
821321		MOTORNA VOZILA	21.000,00	0,00	0,00	49.990,00	0,00
821521		STUDIJE IZVODLJ.PROJEK.PRIP.I PROJEK	230.000,00	262.268,84	114,03	100.000,00	262,27
821614		REKONST.ZGRADA	20.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Organizac. kod	Ekonom.	OPIS	Planirano rashoda	Ostvareno rashoda	Index ostvar.	Ostvareno rashoda u prethodnoj godini	Index ostvar.
600000		RASHODI	373.400,00	379.563,82	101,65	378.246,92	100,35
610000		TEKUCI IZDACI		379.563,82	0,00		0,00
614000		TRANSFERI TEKUCI		379.563,82	0,00		0,00
614181		TRANSFER ZA CENTRE ZA SOCIJALNI RA		288.196,85	0,00		0,00
614239		OSTALI GRANTOVI POJEDINCIMA		91.366,97	0,00		0,00
680000		DOZNAKE NIZIM POTR JEDINICAMA	373.400,00	0,00	0,00	378.246,92	0,00
681000		DOZNAKE ZA TEKUCE IZDATKE	373.400,00	0,00	0,00	378.246,92	0,00
681100		Place i naknade	248.000,00	0,00	0,00	238.733,40	0,00
681110		Bruto place i naknade	190.000,00	0,00	0,00	184.693,08	0,00
681111		NETO PLACE I NAKNADE	130.000,00	0,00	0,00	127.438,44	0,00
681113		DOPRINOSI NA TERET ZAPOSLENIH	60.000,00	0,00	0,00	57.254,64	0,00
681120		Naknade tros.zaposl. i skupsti.zastupn.	58.000,00	0,00	0,00	54.040,32	0,00
681120		Naknade tros.zaposl. i skupsti.zastupn.	58.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
681121		NAKNA ZA PRIJEV.I TROSK.SMJES.		0,00	0,00	46.060,16	0,00
681122		OSTALE NAKNADE		0,00	0,00	7.980,16	0,00
681211		DOPRINOSI POSLODAVCA	20.000,00	0,00	0,00	19.392,72	0,00
681300		Izdaci za materij. i usluge	25.400,00	0,00	0,00	23.560,08	0,00
681320		Izdaci za energiju	3.500,00	0,00	0,00	3.373,30	0,00
681320		Izdaci za energiju	3.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00
681321		IZDACI ZA ENERGIJU		0,00	0,00	3.373,30	0,00
681330		Izdaci za komunalne usluge	10.000,00	0,00	0,00	9.892,25	0,00
681330		Izdaci za komunalne usluge	10.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
681331		IZDACI ZA KOMUNALNE USLUGE		0,00	0,00	9.892,25	0,00
681340		Nabavka materijala	5.600,00	0,00	0,00	3.941,50	0,00
681350		Izdaci za usluge prijevoza i gorivo	3.000,00	0,00	0,00	2.865,44	0,00
681350		Izdaci za usluge prijevoza i gorivo	3.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
681351		GORIVO ZA PRIJEVOZ		0,00	0,00	2.865,44	0,00
681370		Izdaci za tekuće održavanje	600,00	0,00	0,00	979,25	0,00
681370		Izdaci za tekuće održavanje	600,00	0,00	0,00	0,00	0,00
681372		USLUGE OPRAV.I ODRZAV.		0,00	0,00	979,25	0,00
681380		Izdaci za osig. i bankar.uslu. i negat.tec. razl.c.	700,00	0,00	0,00	0,00	0,00
681390		Ugovorene usluge	2.000,00	0,00	0,00	2.508,34	0,00
681390		Ugovorene usluge	2.000,00	0,00	0,00	1.295,34	0,00
681391		IZDACI ZA INFORMIRANJE		0,00	0,00	71,00	0,00

Organizac. kod	Ekonom. OPIS	Planirano rashoda	Ostvareno rashoda	Index ostvar.	Ostvareno rashoda u prethodnoj godini	Index ostvar.
681423	GRANTOVI POJEDINCIMA	80.000,00	0,00	0,00	96.560,72	0,00
800000	MEM.EVID.O KAPITALNIM TRANSAK.	1.800,00	0,00	0,00	0,00	0,00
820000	IZDACI	1.800,00	0,00	0,00	0,00	0,00
821310	Uredska oprema	1.800,00	0,00	0,00	0,00	0,00
50	OPCINSKO JAVNO PRAVOBRANITELJSTVO	69.500,00	62.834,13	90,41	66.961,9S	93,84
600000	RASHODI	69.500,00	62.834,13	90,41	66.961,98	93,84
610000	TEKUCI IZDACI	69.500,00	62.834,13	90,41	66.961,98	93,84
611000	Place i naknade troško zaposlenih	60.500,00	56.073,91	92,68	59.150,86	94,80
611100	Bruto place i naknade	48.500,00	47.607,17	98,16	47.348,13	100,55
611111	Place po umanjenju doprinosna iz redovnog ra	33.000,00	32.848,98	99,54	32.669,92	100,55
611130	Doprinosi na teret zaposlenih	15.500,00	14.758,19	95,21	14.678,21	100,54
611130	Doprinosi na teret zaposlenih	15.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00
611131	DOPRINOS ZA MIO IZ PLACE		8.093,25	0,00	8.049,32	100,55
611132	DOPRINOS ZA ZDRAVSTVENO IZ PLACE		5.950,88	0,00	5.918,63	100,54
611133	DOPRINOS ZA ZAPOSJAVANJE IZ PLACE		714,06	0,00	710,26	100,54
611200	Naknade tros.zapos. i skups.zastup.	12.000,00	8.466,74	70,56	11.802,73	71,74
611211	Naknade tros.zapos. i skups.zastup.	12.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
611220	Ostale naknade		238,54	0,00	313,35	76,13
611221	NAKNADE ZA TOPLI OBR.TOK.RADA		8.228,20	0,00	11.489,38	71,62
611224	REGRES ZA GODISNJI ODMOR		6.096,00	0,00	6.086,00	100,16
611226	JUBIL.NAG.ZA STAB.U RADU,DAROVI DJEC		2.132,20	0,00	2.120,30	100,56
611227	POMOC U SL.SMRTI III TEZE INVAL.			0,00	816,33	
612110	Doprinosi poslodavca	5.000,00	4.998,74	99,97	4.971,62	100,55
612110	Doprinosi poslodavca	5.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
612111	DOP ZA MIO NA PLACE		2.856,41	0,00	2.840,91	100,55
612112	DOPR. ZA ZDR. NA PLACE		1.904,31	0,00	1.893,96	100,55
612113	DOPR ZA ZAPOSJAVNA PLACE		238,02	0,00	236,75	100,54
613000	Izdaci za materijal i usluge	4.000,00	1.761,48	44,04	2.839,50	62,03
613100	Puлни troškovi	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613300	Izdaci za komunalne usluge	800,00	459,12	57,39	655,40	70,05
613300	Izdaci za komunalne usluge	800,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613313	TROSKOVI MOBITELA		459,12	0,00	655,40	70,05

Organizac. kod	Ekonom.	OPIS	Planirano rashoda	Ostvareno rashoda	Index ostvar.	Ostvareno rashoda u prethodnoj godini	Index ostvar.
613412		IZDACI ZA KOMPJ.MATERIJAL			0,00	51,01	
613500		Izdaci za prijevoza i goriva	1.200,00	448,15	37,35	1.051,92	42,60
613500		Izdaci za prijevoza i goriva	1.200,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613512		DIZEL		448,15	0,00	1.051,92	42,60
613700		Izdaci za tekuće održavanje	600,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613813		OSIGURANJE VOZILA			0,00	457,81	
613900		Ugovorene usluge	800,00	854,21	106,78	623,36	137,03
613900		Ugovorene usluge	800,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613910		Izdaci za informiranje		690,00	0,00	460,00	150,00
613913		USLUJAV.INFOR.IODN.SA JAVN.		460,00	0,00	460,00	100,00
613919		OSTALI IZDACI ZA INFORMIRANJE		230,00	0,00		0,00
613983		POSEB.NAK.NA DOHOD.ZAZASTITU 00 P		164,21	0,00	163,36	100,52
60		IZDACI ZA SKOLE	305.000,00	270.138,44	88,57	254.269,90	106,24
600000		RASHODI	65.000,00	24.881,88	38,28	9.148,49	271,98
610000		TEKUCI IZDACI	65.000,00	24.881,88	38,28	9.148,49	271,98
613900		Ugovorene usluge			0,00	2.390,23	
613976		OSTALI IZDACI ZA DRUGE SAMOSTALNE D			0,00	2.024,00	
613980		IZDACI ZA POREZE I DOPRINOSE NA DOH			0,00	366,23	
613983		POSEB.NAK.NA DOHOD.ZAZASTITU 00 P			0,00	10,12	
613986		DOPRIN.ZA ZDRAV.OSIGURANJE IZ PRIMI			0,00	72,68	
613987		DOPRIN.ZA MIO NA PRIMITKE 00 DRUGE			0,00	109,02	
613988		POREZ NA DOHOD.OD DRUGE SAMOST.D,			0,00	174,41	
615311		KAPITALNI TRANSFER NEPROF.ORG	65.000,00	24.881,88	38,28	6.758,26	368,17
601		OS MARKA MARULICA	80.000,00	99.610,13	124,51	88.273,72	112,84
600000		RASHODI	80.000,00	99.610,13	124,51	88.273,72	112,84
610000		TEKUCI IZDACI	80.000,00	99.610,13	124,51	88.273,72	112,84
613000		Izdaci za materijal i usluge	80.000,00	99.610,13	124,51	88.273,72	112,84
613210		Izdaci za energiju	43.500,00	52.769,51	121,31	47.789,21	110,42
613210		Izdaci za energiju	43.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613211		EL.ENERGIJA		14.789,37	0,00	13.037,81	113,43
613213		LOZ ULJE		36.713,74	0,00	32.971,00	111,35
613214		UGALJ,PLIN			0,00	580,40	
613215		DRVO		1.266,40	0,00	1.200,00	105,53
613300		Izdaci za komunalne usluge	13.000,00	14.768,56	113,60	14.076,94	104,91

Organizac. kod	Ekonom.	OPIS	Planirano rashoda	Ostvareno rashoda	Index ostvar.	Ostvareno rashoda u prethodnoj godini	Index ostvar.
613311		TROSKOVITELEFONA		2.943,10	0,00	2.204,46	133,51
613320		Izdaci za komunalne usluge i komunik.		11.825,46	0,00	11.872,48	99,60
613321		IZDACI ZA VODU I KANALIZACIJU		6.391,65	0,00	6.396,71	99,92
613322		PTT USLUGE			0,00	235,81	
613323		IZDACI ZA USLUGE ODVOZA SMECA		5.433,81	0,00	4.446,97	122,19
613329		OSTALE KOMUNALNE USLUGE			0,00	792,99	
613400		Nabavka materijala	10.000,00	12.906,30	129,06	11.484,02	112,38
613400		Nabavka materijala	10.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613410		Administrativni materijal		8.274,30	0,00	4.863,04	170,15
613411		IZDACI ZA OBRASCE I PAPIR		6.725,99	0,00	4.044,36	166,31
613412		IZDACI ZA KOMPJ.MATERIJAL		1.185,91	0,00	214,98	551,64
613413		IZDACI ZA IZOBRAZBU KADROVA		362,40	0,00		0,00
613415		MAT. ZA DEKORA. SLUZ.PROSTORIJA			0,00	480,00	
613419		IZDACI ZA OST.ADMINI.MATERIJ.			0,00	123,70	
613430		Obrazovni materijal		1.901,20	0,00	4.113,23	46,22
613431		IZDACI ZA OBRAZOV.POMAGALA		1.541,20	0,00	2.820,23	54,65
613432		REKREACIJ. MATERIJAL		360,00	0,00	1.293,00	27,84
613484		MATERIJAL ZA CISCENJE		2.730,80	0,00	2.507,75	108,89
613500		Izdaci za prijevoza i goriva		500,00	0,00	0,00	0,00
613700		Izdaci za tekuće održavanje	5.000,00	10.100,47	202,01	7.354,89	137,33
613700		Izdaci za tekuće održavanje	5.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613710		Materijal za oprav. i održavanje		8.305,39	0,00	6.691,99	124,11
613711		MATERIJAL ZA OPR.VI ODR.ZGGRADA			0,00	681,94	
613712		MATERIJAL ZA OPR.VI I ODR.Z.OPREME		8.236,79	0,00	6.010,05	137,05
613713		MATERIJAL ZA OPR.VI ODR.ZAV.VOZILA		68,60	0,00		0,00
613720		Usluge opravki i odr.Zavanja		1.795,08	0,00	662,90	270,79
613721		USLUJ. OPR.VI ODR.ZAV.ZGRADA			0,00	95,47	
613722		USL.OPRAVKI I ODR.Z.OPREME		1.795,08	0,00	567,43	316,35
613814		OSIGURANJE ZAPOSLENIH -kolektivno	6.000,00	5.185,00	86,42	5.510,00	94,10
613900		Ugovorene usluge	2.000,00	3.880,29	194,01	2.058,66	188,49
613900		Ugovorene usluge	2.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613910		Izdaci za informiranje		2.962,44	0,00	1.668,66	177,53
613915		OSTALE STRUCNE USLUGE			0,00	150,00	
613916		OPRAV. IZVANJE.TENDERA I OCJENA		2.062,44	0,00	1.518,66	105,07

Organizac. kod	Ekonom.	OPIS	Planirano rashoda	Ostvareno rashoda	Index ostvar.	Ostvareno rashoda u prethodnoj godini	Index ostvar.
613934		OSTALE NESPOM. USLUGE		157,80	0,00	450,00	0,00
613991		602 OŠ IB. MAZURANIC	80.000,00	70.062,44	87,58	77.981,36	1.578,00
600000		RASHODI	80.000,00	70.062,44	87,58	77.981,36	89,85
610000		TEKUCI IZDACI	80.000,00	70.062,44	87,58	77.981,36	89,85
613000		Izdaci za materijal i usluge	80.000,00	70.062,44	87,58	77.981,36	89,85
613200		Izdaci za energiju	49.000,00	41.624,02	84,95	50.056,64	83,15
613200		Izdaci za energiju	49.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613210		Izdaci za energiju		41.624,02	0,00	50.056,64	83,15
613211		EL.ENERGIJA		19.602,24	0,00	22.212,39	88,25
613213		LOZ ULJE		22.021,78	0,00	27.844,25	79,09
613300		Izdaci za komunalne usluge	12.000,00	11.261,42	93,85	9.746,78	115,54
613300		Izdaci za komunalne usluge	12.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613311		TROSKOVITELEFONA		3.135,70	0,00	2.983,05	105,12
613320		Izdaci za komunalne usluge i komunik.		8.125,72	0,00	6.763,73	120,14
613321		IZDACI ZA VODU I KANALIZACIJU		4.812,28	0,00	3.356,69	143,36
613323		IZDACI ZA USLUGE ODVOZA SMECA		3.313,44	0,00	3.407,04	97,25
613400		Nabavka materijala	9.000,00	8.515,98	94,62	7.711,23	110,44
613400		Nabavka materijala	9.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613410		Administrativni materijal		5.721,10	0,00	4.008,37	142,73
613411		IZDACI ZA OBRASCE I PAPIR		5.418,97	0,00	3.774,37	143,57
613412		IZDACI ZA KOMPJ.MATERIJAL		302,13	0,00	234,00	129,12
613431		IZDACI ZA OBRAZOV.POMAGALA			0,00	425,78	
613484		MATERIJAL ZA GISCENJE		2.794,88	0,00	3.277,08	85,29
613700		Izdaci za tekuće održavanje	3.500,00	2.269,81	64,85	5.175,51	43,86
613700		Izdaci za tekuće održavanje	3.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613712		MATERIJAL ZA OPRAVKU I ODRZ.OPREME		2.073,25	0,00	2.011,03	103,09
613722		USL.OPRAVKII ODRZ.OPREME		196,56	0,00	3.164,48	6,21
613800		Izdaci za osig.,banka.usl.plat.prom.ji nega.tec.	4.500,00	3.685,00	81,89	4.000,00	92,13
613800		Izdaci za osig.,banka.usl.plat.prom.ji nega.tec.	4.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613814		OSIGURANJE ZAPOSLENIH -kolektivno		3.685,00	0,00	4.000,00	92,13
613900		Ugovorene usluge	2.000,00	2.706,21	135,31	1.291,20	209,59
613900		Ugovorene usluge	2.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613910		Izdaci za informiranje		926,64	0,00	1.281,20	72,33

Organizac. kod	Ekonom.	OPIS	Planirano rashoda	Ostvareno rashoda	Index ostvar.	Ostvareno rashoda u prethodnoj godini	Index ostvar.
613916		OBJAVLJIVANJE TENDERA I OGLASA		926,64	0,00	963,70	96,15
613922		USLUG.STRUNOG OBRAZOVANJA		1.702,35	0,00		0,00
613932		PRAVNE USLUGE		77,22	0,00		0,00
613991		OSTALE NESPOM. USLUGE			0,00	10,00	
603	OS	TINA UJEVICA	80.000,00	75.583,99	94,48	78.866,33	95,84
600000		RASHODI	80.000,00	75.583,99	94,48	78.866,33	95,84
610000		TEKUCI IZDACI	80.000,00	75.583,99	94,48	78.866,33	95,84
613000		Izdaci za materijal i usluge	80.000,00	75.583,99	94,48	78.866,33	95,84
613200		Izdaci za energiju	48.000,00	45.519,40	94,83	52.902,93	86,04
613200		Izdaci za energiju	48.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613210		Izdaci za energiju		45.519,40	0,00	52.902,93	86,04
613211		EL.ENERGIJA		21.396,32	0,00	22.619,93	94,59
613213		LOZ ULJE		23.468,08	0,00	29.599,00	79,29
613215		DRVO		655,00	0,00	684,00	95,76
613300		Izdaci za komunalne usluge	9.500,00	11.254,91	118,47	8.875,76	126,81
613300		Izdaci za komunalne usluge	9.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613311		TROSKOVITELEFONA		3.552,09	0,00	2.848,08	124,72
613320		Izdaci za komunalne usluge i komunik.		7.702,82	0,00	6.027,68	127,79
613321		IZDACI ZA VODU I KANALIZACIJU		3.003,35	0,00	1.277,27	235,14
613323		IZDACI ZA USLUGE ODVOZA SMEGA		4.699,47	0,00	4.750,41	98,93
613400		Nabavka materijala	11.500,00	11.293,41	98,20	10.605,44	106,49
613400		Nabavka materijala	11.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613410		Administrativni materijal		5.170,66	0,00	4.541,57	113,85
613411		IZDACI ZA OBRASCE I PAPIR		4.351,13	0,00	3.516,04	123,75
613412		IZDACI ZA KOMPJ.MATERIJAL		714,53	0,00	739,10	96,68
613413		IZDACI ZA IZOBRAZBU KADROVA		105,00	0,00		0,00
613419		IZDACI ZA OST.ADMINI.MATERIJ.			0,00	286,43	
613430		Obrazovni materijal		1.444,12	0,00	2.014,05	71,70
613431		IZDACI ZA OBRAZOV.POMAGALA		1.051,00	0,00	2.014,05	52,18
613432		REKREACIJ. MATERIJAL		393,12	0,00		0,00
613484		MATERIJAL ZA CISCENJE		4.678,63	0,00	4.049,82	115,53
613700		Izdaci za tekuće održavanje	3.500,00	3.988,29	113,95	1.934,09	206,21
613700		Izdaci za tekuće održavanje	3.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613712		MATERIJAL ZA OPRAVKU I ODRZ.OPREME		1.765,50	0,00	1.442,31	122,41

Organizac. kod	Ekonom.	OPIS	Planirano rashoda	Ostvareno rashoda	Index ostvar.	Ostvareno rashoda u prethodnoj godini	Index ostvar.
613722		USL.OPRAVKII ODRZ.OPREME		2.222,79	0,00	0,00	0,00
613800		Izdaci za osig.:banka.usl.plat.prom.i nega.tec.	4.500,00	1.941,00	43,13	1.983,00	97,88
613800		Izdaci za osig.,banka.usl.plat.prom.i nega.tec.	4.500,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613814		OSIGURANJE ZAPOSLENIH -kolektivno		1.941,00	0,00	1.983,00	97,88
613900		Ugovorene usluge	3.000,00	1.586,98	52,90	2.565,11	61,87
613900		Ugovorene usluge	3.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613910		Izdaci za informiranje		1.046,98	0,00	647,01	161,82
613914		USL.REPREZENTACIJE		92,85	0,00		0,00
613916		OBJAVLJIVANJE TENDERA I OGLASA		954,13	0,00	647,01	147,47
613934		KOMPJUTORSKE USLUGE		540,00	0,00	1.790,10	30,17
613991		OSTALE NESPOM. USLUGE			0,00	128,00	
UKUPNO:			12.941.000,00	9.060.003,60	70,01	8.569.928,72	105,72

Članak 4.
Hitni i nepredviđeni izdaci koji su se pojavili u tijeku godine podnirani su iz općinske pričuve što je prikazano u priloženoj tabeli.

Članak 5.
Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u Službenom glasniku općine Ljubuški.

OPĆINSKO VIJEĆE LJUBUŠKI

Broj:01-02- 577/ 2013

Ljubuški, 15.03.2013. godine

PREDSJEDNIK,

Toni Kraljević, v.r.

045

Na temelju članka 121. Statuta općine Ljubuški ("Sl. glasnik općine Ljubuški", broj:4/06, 2/08, 4/09 i 4/12) i članaka 99., 100., i 101., Poslovnika o radu Općinskog vijeća Ljubuški ("Sl. glasnik općine Ljubuški broj: 4/08), Općinsko vijeće Ljubuški na VI. sjednici održanoj 15.3.2013. godine, u svrhu

026 ODLUKA o usvajanju Programa razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Općini Ljubuški za razdoblje od 2013. do 2017. godine.

027 PROGRAM RAZVOJA zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u općini Ljubuški za razdoblje od 2013. do 2017. godine

028 ODLUKA o izmjeni i dopuni Odluke o provođenju Urbanističkog plana grada Ljubuški o stavljanju nacrtu Odluke

029 Proračunu općine Ljubuški za 2013. godinu na javnu raspravu

030 ODLUKA o usvajanju Prijedloga Zoning plana Općine Ljubuški za period 2012-2022. godine

031 Predloženi nacrt Odluke o Proračunu općine Ljubuški za 2013. godinu će biti objavljen na službenoj web-stranici Općine Ljubuški za koju

032 ODLUKA o izmjeni i dopuni Odluke o vrijednosti boda za naplatu komunalne naknade objavu se zadužuje Odjel

033 financija najkasnije do 16.03.2013. godine. Sudionici javne rasprave pisane materijalne nacrtu

034 ODLUKA o razrješenju članova Nadzornog odbora JKP "Ljubuški" d.o.o. Ljubuški Odluke o Proračunu općine Ljubuški za 2013. godinu moći će preuzeti u prostorijama Odjela

035 financija općine Ljubuški, svakim radnim danom do dana održavanja javne rasprave

036 RJEŠENJE o razrješenju Povjerenstva za individualnog sektora poljoprivrede za 2011.godinu Na temelju članka 121. Statuta općine

037 RJEŠENJE o imenovanju Povjerenstva za individualnog sektora poljoprivrede za 2012.godinu (4/09 i 4/12), Općinsko vijeće Ljubuški na

038 Za nositelja aktivnosti u svezi organiziranja i vođenja javne rasprave zadužuje se Odbor za prostor za područje općine Ljubuški gdje nije donijet provedbeni plan

039 Proračuni financija Općinskog vijeća Ljubuški i RJEŠENJE o imenovanju članova stručnog Povjerenstva za utvrđivanje uvjeta uređenja

040 Odjel financija općine Ljubuški RJEŠENJE o razrješenju članova Povjerenstva za provedbu natječaja za dodjelu na

041 Javna rasprava o izboru načelnika i članka 121. Statuta općine Ljubuški na temelju članka 121. Statuta općine Ljubuški za razdoblje od 2013. do 2017. godine.

042 ODLUKA o dodjeli za korištenje neizgrađenog građevinskog zemljišta U javnoj raspravi sudjeluju uz predlagaca nacrtu

043 odluke o Proračunu i svrhu zainteresirani građani općine Ljubuški, napose oni na koje se

044 predloženi nacrt Proračuna za 2013. godinu ZAKLJUČAK o IZVRŠENJU OSTVARENJU PRORACUNA OPĆINE LJUBUŠKI od 11.03.2013. godine, prihvaća se.

045 direktno odnosi (predstavnik javnih poduzeća i ustanova, mjesnih zajednica, udruge građana i nevladinih organizacija) na javnu raspravu

046 ZAKLJUČAK o revizorskom izvješću o stanju u JKP d.o.o. Općine Ljubuški.

Rok za provođenje javne rasprave u smislu organiziranja i pripreme Općinsko vijeće Ljubuški ovog Zaključka. Zajednička služba općine Ljubuški

Javna rasprava u svezi nacrtu Zrišnsko-Frankopanska 71. Ljubuški

Odluka UREDILA o Proračunu općine Ljubuški za 2013. godinu će se

047 održati dana 18.03.2013. godine (ponedjeljak) s početkom u 9 sati u prostorijama Gradske vijećnice Ljubuški.

V.

Nositelj aktivnosti na organiziranju i vođenju javne rasprave će prikupiti i obraditi mišljenja, prijedloge i zaključke javne rasprave te iste uputiti predlagачu Nacrta koji će informirati Općinsko vijeće Ljubuški u najskorijem vremenu po zaključenju javne rasprave. Anonimne i materijalne nacrtu podnijeti najkasnije do petka 22.3.2013. godine.

SADRŽAJ

026 ODLUKA o usvajanju Programa razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Općini Ljubuški za razdoblje od 2013. do 2017. godine.

027 PROGRAM RAZVOJA zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u općini Ljubuški za razdoblje od 2013. do 2017. godine

028 ODLUKA o izmjeni i dopuni Odluke o provođenju Urbanističkog plana grada Ljubuški o stavljanju nacrtu Odluke

029 Proračunu općine Ljubuški za 2013. godinu na javnu raspravu

030 ODLUKA o usvajanju Prijedloga Zoning plana Općine Ljubuški za period 2012-2022. godine

031 Predloženi nacrt Odluke o Proračunu općine Ljubuški za 2013. godinu će biti objavljen na službenoj web-stranici Općine Ljubuški za koju

032 ODLUKA o izmjeni i dopuni Odluke o vrijednosti boda za naplatu komunalne naknade objavu se zadužuje Odjel

033 financija najkasnije do 16.03.2013. godine. Sudionici javne rasprave pisane materijalne nacrtu

034 ODLUKA o razrješenju članova Nadzornog odbora JKP "Ljubuški" d.o.o. Ljubuški Odluke o Proračunu općine Ljubuški za 2013. godinu moći će preuzeti u prostorijama Odjela

035 financija općine Ljubuški, svakim radnim danom do dana održavanja javne rasprave

036 RJEŠENJE o razrješenju Povjerenstva za individualnog sektora poljoprivrede za 2011.godinu Na temelju članka 121. Statuta općine

037 RJEŠENJE o imenovanju Povjerenstva za individualnog sektora poljoprivrede za 2012.godinu (4/09 i 4/12), Općinsko vijeće Ljubuški na

038 Za nositelja aktivnosti u svezi organiziranja i vođenja javne rasprave zadužuje se Odbor za prostor za područje općine Ljubuški gdje nije donijet provedbeni plan

039 Proračuni financija Općinskog vijeća Ljubuški i RJEŠENJE o imenovanju članova stručnog Povjerenstva za utvrđivanje uvjeta uređenja

040 Odjel financija općine Ljubuški RJEŠENJE o razrješenju članova Povjerenstva za provedbu natječaja za dodjelu na

041 Javna rasprava o izboru načelnika i članka 121. Statuta općine Ljubuški na temelju članka 121. Statuta općine Ljubuški za razdoblje od 2013. do 2017. godine.

042 ODLUKA o dodjeli za korištenje neizgrađenog građevinskog zemljišta U javnoj raspravi sudjeluju uz predlagaca nacrtu

043 odluke o Proračunu i svrhu zainteresirani građani općine Ljubuški, napose oni na koje se

044 predloženi nacrt Proračuna za 2013. godinu ZAKLJUČAK o IZVRŠENJU OSTVARENJU PRORACUNA OPĆINE LJUBUŠKI od 11.03.2013. godine, prihvaća se.

045 direktno odnosi (predstavnik javnih poduzeća i ustanova, mjesnih zajednica, udruge građana i nevladinih organizacija) na javnu raspravu

046 ZAKLJUČAK o revizorskom izvješću o stanju u JKP d.o.o. Općine Ljubuški.

VI.

Ovaj Zaključak objavit će se u Sl. glasniku Općine Ljubuški u najskorijem vremenu po zaključenju javne rasprave.

031 Predloženi nacrt Odluke o Proračunu općine Ljubuški za 2013. godinu će biti objavljen na službenoj web-stranici Općine Ljubuški za koju

032 ODLUKA o izmjeni i dopuni Odluke o vrijednosti boda za naplatu komunalne naknade objavu se zadužuje Odjel

033 financija najkasnije do 16.03.2013. godine. Sudionici javne rasprave pisane materijalne nacrtu

034 ODLUKA o razrješenju članova Nadzornog odbora JKP "Ljubuški" d.o.o. Ljubuški Odluke o Proračunu općine Ljubuški za 2013. godinu moći će preuzeti u prostorijama Odjela

035 financija općine Ljubuški, svakim radnim danom do dana održavanja javne rasprave

036 RJEŠENJE o razrješenju Povjerenstva za individualnog sektora poljoprivrede za 2011.godinu Na temelju članka 121. Statuta općine

037 RJEŠENJE o imenovanju Povjerenstva za individualnog sektora poljoprivrede za 2012.godinu (4/09 i 4/12), Općinsko vijeće Ljubuški na

038 Za nositelja aktivnosti u svezi organiziranja i vođenja javne rasprave zadužuje se Odbor za prostor za područje općine Ljubuški gdje nije donijet provedbeni plan

039 Proračuni financija Općinskog vijeća Ljubuški i RJEŠENJE o imenovanju članova stručnog Povjerenstva za utvrđivanje uvjeta uređenja

040 Odjel financija općine Ljubuški RJEŠENJE o razrješenju članova Povjerenstva za provedbu natječaja za dodjelu na

041 Javna rasprava o izboru načelnika i članka 121. Statuta općine Ljubuški na temelju članka 121. Statuta općine Ljubuški za razdoblje od 2013. do 2017. godine.

042 ODLUKA o dodjeli za korištenje neizgrađenog građevinskog zemljišta U javnoj raspravi sudjeluju uz predlagaca nacrtu

043 odluke o Proračunu i svrhu zainteresirani građani općine Ljubuški, napose oni na koje se

044 predloženi nacrt Proračuna za 2013. godinu ZAKLJUČAK o IZVRŠENJU OSTVARENJU PRORACUNA OPĆINE LJUBUŠKI od 11.03.2013. godine, prihvaća se.

045 direktno odnosi (predstavnik javnih poduzeća i ustanova, mjesnih zajednica, udruge građana i nevladinih organizacija) na javnu raspravu

046 ZAKLJUČAK o revizorskom izvješću o stanju u JKP d.o.o. Općine Ljubuški.

OPĆINSKO VIJEĆE LJUBUŠKI

Broj: 01-02-610/13
Ljubuški, 15.03.2013. godine

PREDSJEDNIK,
Toni Kraljević, v.r.